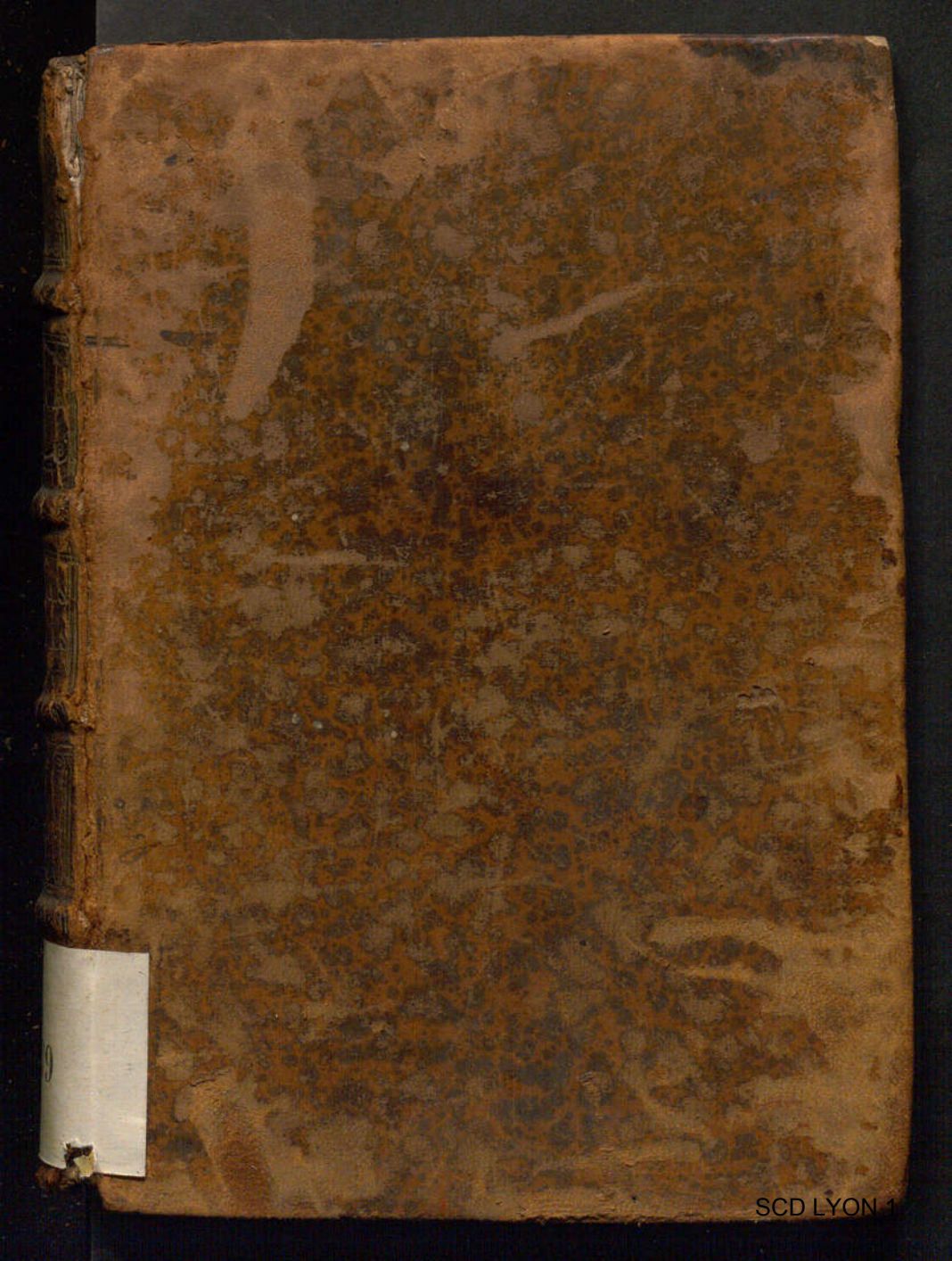

PHYSICA

IOANNES
DANGLES

46139

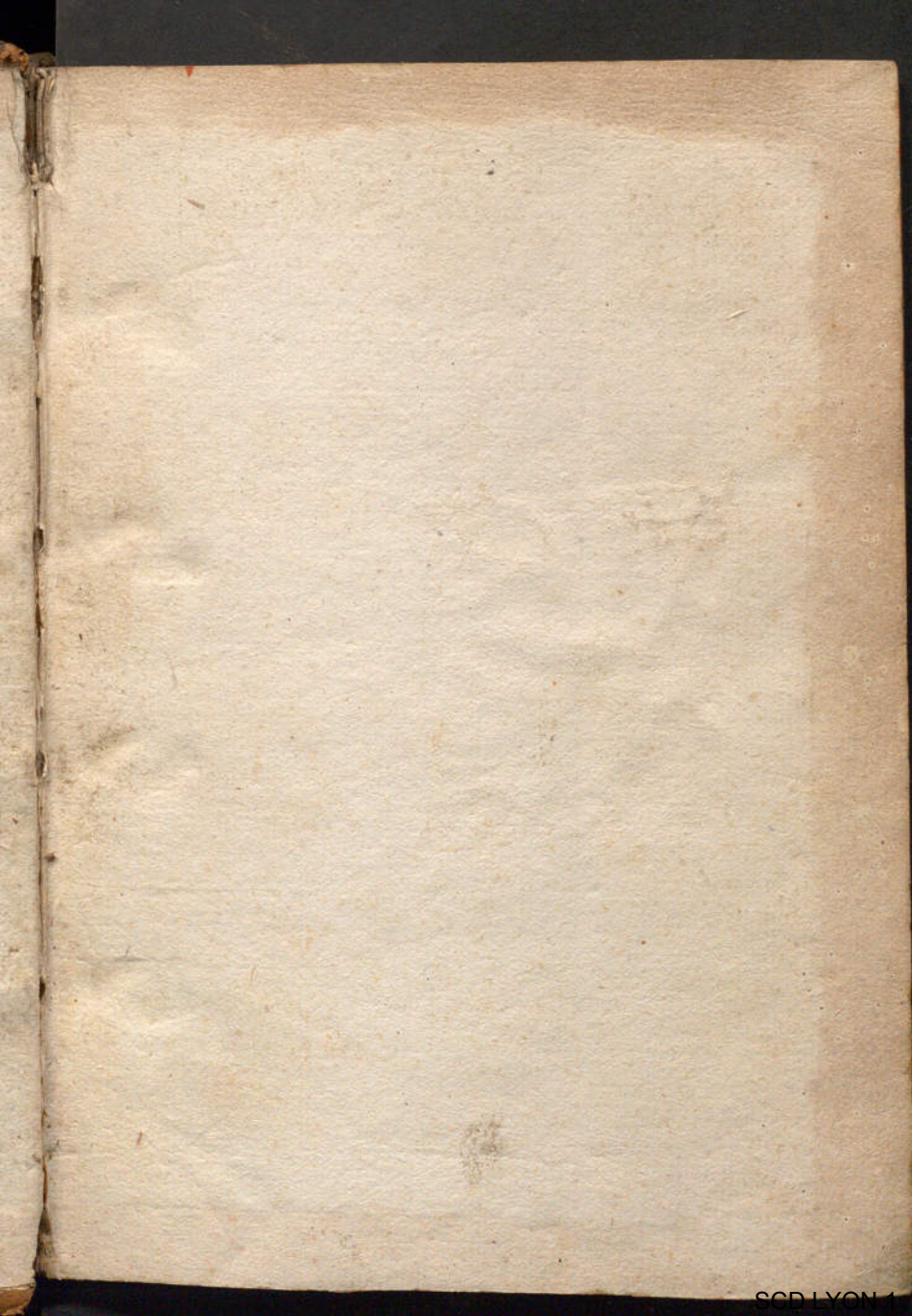

9

SCD LYON 1

5^u

h

210

1848

46,139

116,139

Oratorii Furnonensis 1783.

2

Disputaciones
 & Quaestiones physicae
 In octo Libros
 physicom Aristotelis

Physica dupliciter sumitur eo prodecentia

contemplantia substantiali corpoream in corp sine co
 lony in corp id e compositum et constans materia et for
 ma hoc significatio minus pyria e parte quibus
 Hum physica denotat quae continentur octo libris phy
 sicis secunda sumitur pro scientia speculante septem
 Nam corpora in corp et illius species eorumq propri
 etates et effectus physicae hoc modo sumpta proven
 eplina definitur scientia nam passionis et effectus
 tantum corpoream atque aliam speciem quam sub illa
 continentur contemplari verum quia tales species
 infinitae prope sunt demonstrari supra tantum

agunt phisici vel subalterny quoniam conspice
luntur quod infimay phisicam sicut plura
lophian naturalium variis variis diuidant de hac
diuisione sicut de authoray

Phisica in tota sua latitudine sumpta
obiectum adiquatum e quod quod maam sensibilem
cum ratione participant o participantia a maam nec
re nec ratione e o ce^{ne} postulare nec ce maam nec
vntay cum maam oq dunt exangly quoniam considerao
partinet ad metaphisicam quoniam re participantia
am o autem ratione q^{ia} licet contingantur aut dunt
hiantur cum maam sensibile in suo in conceptu
hanc re^{ne} dea maam dunt ut duntur linea homin
considerao ad metaphisicam spectat quoniam Eric
ratione participant maam ut formas substantialy ma
aly atq hanc oia obiectu phisicay ut pbatur factum
nihil eni pot assignari in quo phisice per se tendat
citur maam proprietate q^{ia} examinet qd o participantia
re ratione maam sensibilem et nihil participant maam
sensibile in quo phisice o tendat per se qd participantia
re ratione maam sensibilem e obiectu phisicay
adiquatum; collectio omnium specierum hanc entie
maam sibi o subadunatam e obiectu alitercom
phisicay o vero corpus in eo pbatur id corpus
in eo ut totu alqd potentiale referunt ad speciem
particularay corporum qd cum dea collectio referunt
ad cognitione specierum qd scilicet o sicut in cogni
tionem corporum in eo qd idem de cognitione
specierum dunt o pot raly eni cognitio o pot raly

nisi ad individua de quibus o cog et scientia

Philosophia naturalis practica que vulgo phisica dicitur ex octo libris physicorum aristotely continet obiectu adequatu e compositu male in eo sumptum cum debet de causis simplicibus actionibus contrariis Et illi ut tali convenientibus constat ex discedis sic octo libros phisicos

Aggregatum obiectoru formatiu singulariu acumin qui dicitur phisica sunt obiecti formales phisicos ut constat ex definitione obiecti formali e male adverte In ide pro e subditio e respectu obiecti formale modo male

Phisica quem nihil aliud e quam aggregatum multorum habitum e actum ide obiectu attribonem habitum continet proprios que sunt vera scientia vq se constant ma e quantum utque corpus constat ma e quantum continet etiam aliqua proprie que sunt meta opinio nq vq quod quantita in distincta qd post dicitur infer ita habet etia multos actus sicut humana multa enim in phisica concludimus propter auctoritate phisicorum aristotely maxime in ea sunt etiam ea principia que se nota vq continet e divisible imparte nota successi in constare partibus prioribus e posterioribus maior e parte e generalia practica in vq post dicitur aliquid nos actus quales sunt isti vq ignis ut calefaciat manile debet applicari manij per se vq adradu e qua a tacto vere sunt quoy illius actus aliqui practico speculativij vq elementu potentissi in vq a nobis e amovendo vq octo libris phisicorum dicitur actio vq vq sine phisica obiectu rationis qd ut percipientur idgere ad partem

magistri explicatione alij vero tibi aut toti ut qui
facile a legentibus caperentur sine magistro dicuntur
exoterice quasi a grecis abis peritid

Disputatio ia

De principiis Corporis naturalis

Aristotelicum accioma e
aliquid proprie scire cum illud sit causa principia
illius cognoscimus quare iuxta aristotele hic capite
to corporis naturalis tractationi praesertimur disputa
tionem de principiis illius sequite in cor. 10, 2o in
pactarij

Quaestio ia

De principiis Corporis naturalis In Cor

Hic quae principia intelligimus ea quae loca
habent in cor productione aut compositione corporis naturalis

quorū nom̄ numerū rationes spūitales & pūitales
p̄sequitur sic aristoteles

Articulus primus

Quid sint principia

Et

Communi

NOTA 10 aristoteles sic dicitur principia
 indium unde aliquid e aut scilicet aut cognoscitur e
 applicatur per 10 vel significat 111 tam positum quae
 negatione 20 10 dicitur de quibus principia debet ee pūit
 pūitate lata expectu eius cuius e principium
 respectu vero alteri pot e posterior 30 10 unde sig
 nificat ratione principii debet habere connectione cum
 pūitate inter qua requiritur consequens hoc dicitur
 dependentia e lata & explicatur per 10 10 dicitur
 quo pot 111) Expropter qd) si quis sit alia dicitur principia
 10 10 10 scilicet aut cognoscitur) indicatur generaliter
 dicitur principium scilicet hinc scilicet in facto e te in
 cognoscitur inquit tripliciter scilicet et attendi pot principia
 in cognoscitur sunt pūitones immediate & pūitones notari dicitur
 Thomas hinc dicitur sic colligit principium e id quod
 aliquid quomodo quingua procedit o additur aliquid
 quae pot e principium velibz neq) in vobis e aliud

a parte indidmny

NOTA 20 principiu scilicet patet causa
ut gony & spucis omne q caam ee principiunt
Sicut conitit qd ee principiu o instit ee in per
naptate ois vno caa palti ei pat definitione pri
ncipij patet gasy dñi dicunt patet ee caam filij
in diuini sumunt caam tale pte principio

NOTA 30 aristoteli agite hie hie de principij
id exintitij in fieri & in facto ee qa disputat
de productione hum & constitutione cor parij maaly

NOTA 40 particulant eoe ut docet aristotely
habere varias habitudines io causa & factus ut cu
dicunt ex igne sit ignij 2o clementij & in parte compo
nentij ut syllaba contral ex (itee) 3o tecunij & quo
ut cu ex nigro fil album sunt & alia multa acquisitiones
germanial In in hac quaestione maxime ex ardente
Et significatio clementij & maai sine componentij suo kom
tuntij componentij e part composiij existenti tantitate
utud qd depreddiur cu dñid sit ita signu e maai tantitas
dum sit ignij

Conclusio vnicia principia ia bene definiuntur
ab aristotele quon neq ex se neq ex alijs sed ex iis oia pntue
qa de ratione ii principij ut hie sumunt e vto fiat ex
alijs alioquin o cessit ia principia o 2o ut oia ex iis fiat
etiam o essent principia coia o fiunt a ex se in eade g're
principij in quo ex illy fiunt carteca vq forma o silax
alia forma me maai ex alia maai pced in fieri vni ex
alio in diuerso g're principij vq forma maaly sil ex
maai ut ex subto sit etiam a pnaone ut a termina

aquo, to finit e significat produruntur vel componuntur
 composita completa hinc est ipse dicitur finit e componi
 absolute incompleta vero cum quid to oia o fact hinc
 dicitur ut nra quae dicitur debent oia habere principia sed
 nra ut nullu sit corpus reale qd o fiat aut ex obsequant
 ex aliquibz principijs pte to capij intellige pte se trapiant
 acio vnde forma de pceditor o sunt principiu generationis
 qa sunt terminata pte accidit illius vq cu ex signo fil igny
 forma signi e terminata a que pte accidit illius generationis
 maia vero palmaris vq o fil ex partibus integratis hinc
 in eodem genere principij in quo qte maia e principiu e part
 essentiali compositi s essentiali qa o fil ex illi ut e maia
 e forma hac pte nra adde qd fil ex illi integrati hinc o a
 essentiali agitur a hie cu acciditote de composito essentiali

Elementa o sunt ia principia mixta qd componunt
 mixta neq sunt maia hinc immedie dicitur qa ex uno
 mixto generant mixtu aliud immedie e hinc elementa reman
 ent formaliter in mixto maia e forma elementari e hinc
 principia primitia mixti elementa vero sunt hinc principia
 dicitur qa pte e elementa componi ex pte maia e forma
 hinc componit mixta

Dices Desinitione altata o ce bona qa o comune dicitur
 definitio se dicitur si partienta illi e ex ipi oia vel dia e se o
 conveniunt dicitur principio qd libet em se o hinc sumptu o e
 multa ut de illo dicitur pte ex alijs e ex se respondit quada e hinc
 definitione quar ex pte nra dicitur definitio collectim sumptu
 eadem dicitur pte dicitur bonam accommodam ut dicitur in dicitur
 hinc indistincto hinc modis a e definitio principij hinc quar
 collectim definitio hinc e pte dicitur bonam accommodam qd pte
 in hinc proponit de pte dicitur hinc quar pte dicitur bonam
 accommodam e ex pte nra vq pte cu pte dicitur hinc e hinc

applicatus 2us
Qua & Quot sint
Principia

Corporis naturalis

NOTA 10 quaestione eē de principiis naturae
eētū rerū naturalium id ē inclusū in eētū conceptū
vel pro ut sunt intransitū ab eē et o eē qd cōtinuū
vel pro ut sunt in statu conseruationis qd ē in facto
eē

NOTA 20 generatione instantiale quā subiecto
qd forma tempore praesentē eē vera mutatio id ē trans
itū subiecti ab uno statu ad aliū statū talis sunt generatio
nes quae naturaliter iam sunt quae o supponit subiectū
prius tempore generatio quā hī forma o ē vera mutatio
talī subiecto tempore productio

NOTA 3um principium dicitur intrinsecus
10 qd ē pars essentialis constitutiva principia
20 qd terminat habitudinē principia essentiali
ratione cuius habitudinē principium importatur in
conceptū formali principia esse o et pars constitutiva
illius sed o terminus

Conclusio 1a tria hīc sunt principia intrinsecus
sca & praesentē in fieri per generatione sustinet aliam
quae ē vera mutatio praesentē quae hīc tria sufficiunt
principia ad essentialē et adaequatū vera mutatio
conceptum nō vera mutatio ē transitū subiecti

S

hoc e' materia prima ab uno statu nempe a primo o'ne
 forma acquirenda ad eundem statum ad forma scilicet
 acquirendam atque ita habet oia principia intrinseca
 et per se vera mutationis forma scilicet acquirendam
 in typhinao'ne forma qua' acquiruntur in forma qua'
 d'quodine et qua' p'cedit debet in materia e' p' accedens
 hinc principium nisi minima' mutationem pro conu'sione
 totius substantialis in totum substantiale tunc enim forma
 p'cedens e' principium vera' conu'sionis q' o' exp'it
 ad formandum essentielle et ad equatu' illius conceptum

Conclusio 2a duo hinc sunt principia p' se
 et extrinseca in fieri' generationis qua' o' e' vera mutatio
 factus quaq' mutationis in facto e' ia p' se p'bat q' a
 in generatione qua' o' e' vera mutatio nec conu'sio p' se
 hinc in forma sunt simul tempore atque ita materia o'
 e' priuata forma ego materia cum o' p'cedat for' p' se
 acquirenda o' p'cedit habere priuata' atq' ita p' se
 o' e' principium 2a p' se p'bat q' in facto e' p' se
 principia manent componendo totu' substantiale atq'
 sola materia et forma noua manent et componunt totu'
 substantiale d'p'cedit q' p'ualis e' u'ndem forma noua
 go materia et forma hinc sunt principia intrinseca
 in facto e' 2o p'ualis o' e' ens p' se hinc go o' p' se
 e' p' se in intrinseca totius p'ualis nempe totius sub
 stantialis hinc uidet' materia et forma diu'sionis e' p' se
 principia generationis substantialis ac hinc conu'sionis conu'sio
 hinc substantialis sunt e' p' se principia generationis q' u'ndem
 essentielle habitudinem illius cu' sine illis conu'sio o' p' se
 essentielle generationis q' u'ndem p' se hinc conu'sione et in
 intrinseca u'ndem conu'sione hinc hinc u'ndem hinc e' p' se
 principia conu'sionis

Generatio ut e' actio hinc generatio causalis dicitur essentielle

ordine ad causam efficientem o autem ut ch
passio et una mutua passiva sine formalis in quo
ultimo sensu hic attenditur et habet huiusmodi
ad habitum o ad causam

forma e posterior generatione ut e actio unde
o e principium respectu utriusq; ut e actio forma
ita e prior respectu generationis ut e vera pass
iva immutabilis o qd e prioritate naturae vel durationis
sed ratione et cum conceptu qui ideo immutabilis
mae qd accipit forma nec potest conceptus mutari
vera passiva quin praesupponat hanc ratione forma
adde cu hanc forma e prior generatione ordine
intentionis sicut ut illa posteriori ordine executionis
mae e prior sublequuntur tunc consequuntur hoc e ex
compositis substantialis existentia recte infertur sicut
hanc maem idem dicit de forma unito et substantia comp
ositi sunt rationes et complementa principia autem
mae et forma id e sine alij mae et forma o principi
accidit qd o continetur unum p se subsistentem, ideo unito
et substantia habent se p se modo unum cum mae
et forma in ratione principij dispositionis vero si qu
antitas tenet se p se modo unum cu mae in ratione
principij qd complent maem ad accipienda forma
p accidens a e in facto et vere physicum ut
praecedat pualio o a e p accidens in fieri
eandem rem naturam ut praedat pualio, qd
quodlibet potest fieri qdlibet mediate vel immediate,
tenetur a aquo humine coite pro forma aqua sicut
immediata transmutatio vel dicitur accipit de se
one e principium in fieri o in facto e
aristoteles docet albi o fieri ex albo sedet
nigro hoc e o fieri ex nihilo albi sic enim albi

6
creaturae sed ex corp. subto albedinij tunc gradinij,
hinc nunc a quo vocatur nigra qd generatio e inter
terminos contrarios, tunc de p[er]tinetate ut in terra muta
one pallida ut possit ut in conuersione totius in
totum

IDEO 2o dicitur qd e conditio et complementum p[er]
receptum ut sunt quantitates et dispositiones qd p[er]
alio e terminus a quo t[er]cia dicitur p[er]mittit p[er]tinere
ignij de nouo producti ignij o aliter dicitur generari de
nouo p[er] terra mutatione unde o p[er]tinet concipij generatio
sine p[er]tinencia absolute, nec sine d[i]l[atione] p[er]tinencia p[er]
ignij generari de nouo at istotely hic autem loquitur
de generationibus p[er]o ut sunt vera mutationes et facti
fuerunt ab antiquo p[er]tinentia naturalia naturae operante
n[on] ipse putant mundu fuisse ab antiquo quare acis
totely o loquitur de ia te naturae productione in qua
huic e p[er]tinetat[is] naturae inter materiam et formam

DIAPYCES quomodo dicuntur p[er]tinentia contraria figurate
ita qd o dicitur p[er]tinetat[is] contraria p[er]tinetat[is] ea quibus contraria
de absolute expulsiue rectine dicitur go huic contraria p[er]tinetat[is]
qd hic contradictio e huic h[ic] terminu in quo dicitur quom
in ordine ad expulsiue a subto, qd cu forma e p[er]tinetat[is]
one p[er]tinetat[is] succedunt expulsiue atq[ue] ita o e utq[ue] contraria in
illy go terminij hinc huic p[er]tinetat[is] appropinquat qd in quibus
composito e p[er]tinetat[is] lata omni formate ex qua forma
composita hinc aristotely dicitur ce huic una contraria tatem
sicut p[er]tinetat[is] unde concludit ce una forma unu
subto et una p[er]tinetat[is] atq[ue] ita t[er]cia p[er]tinetat[is] p[er]tinetat[is]
endo 2o dicitur qd ad contraria tatem p[er]tinetat[is] e formate
p[er]tinetat[is] e qd contraria tatem ideo enim talis appropinquat
seigori qd cuq[ue] infert necessitate vel clia qd nihil

præterponit in vicia mutatione. ceterum hęc sunt species
principialium materiarum formarum et potentiarum sub quibus
principij in corpore atque tota hanc doctrinam applica-
tū projectione generacionibus occidentalibus

Quæstio Iā

De Principijs In particulari ac primum de materia prima

Examinamus hęc hęc quæstionem præcipue
quæ principij hęc ordinem ordinem corpore

articulus iiii

Quid sit materia prima et an Detur

NOTA multiplicem esse materiam aliam esse materiam aliam
quam esse substantiam cuiusque facultatis aliam esse materiam
inqua esse esse substantiam in quo recipitur quæcumque
forma aliam esse materiam ex qua esse esse id ex quo fit
aliquid aliam esse materiam iam scilicet substantiam simplicem
per se et in composito in forma materia esse materiam iam
compositum scilicet substantiam aliam pro ut subest

formas perfectas eius cunctas solum vel subiecta et
 compositiones naturae iam compositae substantiali distant
 inae 2a alia e proxima ex qua immediate aliquod
 fit ex ligno ignis alia e remota quae o immediate
 transmutatur in aliud sed debent aliae prae compositae
 et elementa saltem in magna quantitate debent
 prius transmutari in mixtum quod sed ignis utrumque
 debent fieri aliae transmutationes interitionis antequam
 conuertatur in utrumque aliae e natura transiens quae o in
 aeternum sub utroque termino mutationis ut lignum o manet
 sub forma et primaone ignis alia e per manens quae
 remanet sub utroque termino mutationis et e natura
 supra definita de qua hic hinc agimus dicimus e natura
 in qua quae e subiectum omnium formarum ex qua educationis
 quae ex illa o formas naturales educuntur ex qua compositio
 sitione quae cum forma componit totum. dicimus
 natura naturae circa quae quae e subiectum eorum agentium
 naturalem dum formas educunt

NOTA 20 ex nihilo nihil fit nec quidquam in nihilo
 redit ut agentium naturae id e agentia naturalia o
 possunt producere nec extingui compositione substantiali
 de novo in o huiusmodi hinc enim praesupponitur subiectum
 eorum illorum actionis quod tale sit sub forma eorum in se
 quibus in tantis mutationibus tam accidentalibus quam
 transcendentibus quae o dicitur ut agentia naturalium
 quotidiana eorum est experientia

CONCLUSIO 1a datur natura 1a e accidentibus hinc e
 pbatur quod ex ligno fit ignis totum lignum o perditur
 totum ignis producitur cum scilicet sit eorum datur
 annihilatio ligni et creatio ignis quod manifestatur

q̄o aliquid q̄d erat in ligno manet in igne atq̄
hoc prima pars ē maā ia q̄o datur maā ia
2o alij ō p̄oet. tunc p̄mittit debent disponere
ad mutationē et ad alij t̄ny mutationē nisi requira
tur subiectū in quo agant aguntia naturalia ad educen
dam de nouo formā et veterē destruenda s̄ enim dea
trinitas tollere alimentū aut ipsū requiritur ad
necessitatem 3o remanent accidentia in genito
quos p̄ceditebant in corrupto q̄o maā et t̄ny
subiectū q̄d ē maā ia p̄bat̄ antecedens in
organico ingeneratione uicentiū naturalium
sub ōt̄ny termino generationis q̄o maā in generatione
t̄ny omnium manet accidentia et s̄ p̄oet
de s̄ibz. q̄o c̄lilianj uenerantur sanctorum
reliquias q̄a fuerunt sub aā sanctorum corpus
chris̄ti. uicentiū erat idem ac mortuū et aā chris̄ti
informabat aliquid q̄d p̄suppositum erat in uo
yne et erat dedumptū q̄o datur maā ia rep
p̄ositiones quas fieri p̄ouit sunt rationes p̄oet̄naly
p̄oet̄ny quā s̄ominy qui rationē se submittat

Conclusio 2a maā ia nullū ē demeritum
vel aliud compositum mixtū q̄a ut uidebitur
in deursu nullū ex d̄ny manet sub forma genitū
Et c̄lilianj

Conclusio 3a maā ia ē substantia simplex et
incompleta p̄bat̄ q̄a maā ia ō p̄oet. t̄ny
subiecto nec datur processū in infinitū q̄o maā
prima ē substantia cum p̄ se subsistat et ō
inmixto 2a pars p̄bat̄ q̄a substantia quā
t̄o ē simplex componitur ex t̄ny partibz incompleta

esse ordinativè ad compositionem totius instantialis
 completæ per modum potentiam et actum in aliquo
 materia prima ò composita ex sustentibus sic in completa
 materia prima ò sustentia simplex probatur 3o pars quia
 materia prima ò in se subiectum per se ordinativè ad componen-
 dum una cum forma et ordine per sui communem rationem
 tantum substantiale completum 4o ò in completa materia com-
 positæ sunt ex partibus integralibus et essentialibus
 oppositis ò in ex partibus essentialibus heterogenis

Conclusio 4a materia ò per se ingenerabilis et incorruptibilis
 quibus probatur præmittit rem dicitur simpliciter et ingene-
 rabilis et in corruptibilis in eo quod nullo modo absolute
 potest produci vel destrui ut solus deus 2o quod omni agenti
 uni materiali materiali operanti ò potest destrui nec
 produci 3o quod ò potest esse terminus generationis per
 productionem purè dicitur probatur iam conclusio
 iuxta 2um modum et maxime 3um generari ò produci
 ex subiecto præsupposito corruptibili et destrui remanente
 subiecto aliquo materia ò potest ita produci nec corrupti
 ex subiecto præsupposito et remanente cum ò habeat
 subiectum 4o materia prima ò ingenerabilis et incorruptibilis
 ubi vi agentium materialium cum nihil vel quod potest
 esse productionem vel destructionem ex se et solo deo
 destrui et produci potest per creationem simul quod producta
 est materia et in destructibilis etiam ad id ò quidem abso-
 lute sed iuxta rem exigentiam operante

materia ex aristotele ò corruptibilis et terminata
 sine tantum a forma quæ corruptibilis vel intellige
 aristotele vel materia 2am hanc ò corruptibilis et

maā Denominat compositum in maāle
et corruptum o a incorruptibile qā iōduce
Hic ē modus loquendi et acceptio distinctatione
denominatio zō qā predicatū incorruptibile
ē predicatū negativum qd̄ debet verificari
in oibz partibus negativis cum negatō sit mali
quantitatis naturalis tuncq̄ totum aliud vero
predicatum cellata sunt Huius asit materia quae
verificantur vel in parte ut patet in ista
sit hōo credit zōo o creditā proprio ul
in uno verificatur zā debet verificari de oibz
item aut facit hōoem intellectualem o autem
spiritualem qā hoc predicatum ē negativum
illud a affirmativum zō qā incorruptibilitatis
patet ex tollit incorruptibilitate cumq̄ una
partes hōo unio sit licet sit corruptibile totum
corruptibile sublata enim una parte tollitur
totum enim partes sed de essentia totius quantitas
in indivisibilibz o quidem per negatione compositio
ny ad hūc in hoc sensu nempe qd̄ sit vel mini
mum essentia tollatur o manet essentia integra
Dices si hōo sit corruptibile qā eius unio
ē corruptibile maā quoq̄ est corruptibile qā
eius unio sit etiam corruptibile et jōndro dūtingo
maā est corruptibile in ratione attentionis quan
titativa id ē totius integralis concedo in ratione
maā essentialiter sumpta nego id ē qd̄ maā
partiarū dicitur unio non desinit ee partiarū

9

o tamen dicitur eē māa dicitur vero unio hominū
depēditur dicitur eē hōo rāo ē qā unio māa
ē quidam de essentia extensioni continuatū
quā habet māa o ē autem de essentia māa
in rāone māa unio vero ē de essentia hominū
in rāone hōo, hic obiter nota posse tolli māa
omnes uniones

accidens o dat subiecto nisi denominatione
quā subitum potest accipere idem accidens pro dicitur
de subiecti capacitate dicitur dat subiecti denomi-
nam o q̄ certis denominatione rāone agentium effectum
productum et subiectū p̄stare ita generāo et cor̄e unio
denominant māam in qua accipiuntur o q̄dem cor̄e
unio et genitū id p̄stare et mutata

māa dicitur principium et rādī generāo om̄is
et occurrōnē qā cū hōi indifferens ad quantūlibet
formā ē etiam indifferens ad dispositiones alie
ita admittit dispositiones contrarias formas expelle-
nda et contentaneas introducenda rāone quā
unio forma de p̄cedunt et unio introducitur in māa

Conclusio s̄a māa definitiones aristoteli
et p̄cedunt sunt duae, ia ē māa et subiectum
ex quo ē ut cōmā collectionis vel compositionis
fit aliquid et unio compositū substantiale quod
ab aristotele dicitur hoc aliquid et ita et unio
videlicet composito ut illius pars essentialis
quid compositū et compositū scilicet substantiale
in hoc est subiectum iam et unio resoluitur

et intelligi substantialiter? ita ut sensus sub-
stantia multa accidentia ingruo quae erant
in corrupto ex partibus autem substantialibus
essentialibus coeunt? autem tanquam partem
generis solam manum corrupti

Qua Definitio est materia neque est quid est substantia
compositum substantiale neque quantum neque
quale et id est neque compositum ex quantitate
vel qualitate neque ipsa quantitas vel qualitas
neque aliud eorum quibus ens determinatur
id est nullum est ex praedicta materia neque est
negatio quae materia est ens positivum deorsum
modo tracti potest recte definitio per negationem
quod vel ad summam definitio perfectionem vel
imperfectio generans eius conceptus posi-
tivy haberi potest si dicitur ob infinitam
perfectionem definitio negativam materia vero
ob imperfectioem. haec vero definitiones
sunt per radice negationem radicaliter autem
formaliter sumptae

Conclusio Quia materia clarior definitio
potest substantia simplex et in conceptu quae de-
terminatur ex natura sua ad formam substantialem
ceptionem cuiusque cui per sui communicationem
constituit intentionem totum per se physice
substantia potest ex dictis

actus est perfectior potentia ut patet ex
cognitione et anima illius potentia substantia
est perfectior accidente ceteris partibus

vnde materia est infimum ens quod dicitur esse ens
 vel proprie nihil est quod habet esse cum Aristotele
 dicitur formam esse magis ens quam sit materia
 et quod est proprie nihil est omnino nihil dicitur
 per exaggerationem et comparationem totius substantialis
 et formae quae potior est parte compositi substantialis

Incorruptibile est perfectius quam sit
 corruptibile est quidem realiter et absolute sed huius
 formaliter et ceteris partibus nam cum predicato
Corruptibile ponitur cum aliis predicatis significare
 quae significabunt perfectionem predicatis incorruptibile
 et aliorum omnium predicatorum quae cum illo inde
 significatur nam hoc est perfectior causa sicut
 ut multi volunt incorruptibilibus unde materia
 est perfectior formae substantialibus corruptibilibus

articulus 2us

an materia sit

potentia

nota 10 triplicem esse potentiam et triplicem
 actum in potentia est obiectiva quae est existenti
 materia est repugnancia ad existentes in illa quae
 in parte differentia quae sicut actus non sit

01
conciplitur hi a nobis eius actus e actualis
existentia quae dicitur actus entitativus 2a
e potentia activa id est visus ad aliquid agendum
quae etiam dicitur actus in causa actus illius
potentia e causalis actualis e dicitur actus in
causa 3a e potentia passiva sine accipere id est
capacitas aliquid ad recipiendum aliquid
aut ut alij loquuntur est delectabile ab alio
quae determinatio si sit physica per aliquid
distinctum e potentia passiva physica si vero
determinatio sit mentalis e potentia passiva
sola ut mater physica actus eius potentia
e id quod recipitur e determinat actus etiam
absolute simpliciter simpliciter pro quacumque per
fectione sine adveniente sine o ita dicitur dicitur
actus purus

Nota 20 Potentiam mater ad formas
o e materia o e puritatem ad illas recipi
das sed e materia capacitate cum inclinatione
ad illas quae colligitur ex aristotele qui hic
ait mater appetere formas ut bonum. Vnde
appetitio a boni e capacitas illius cum incli
natione ad illud

Nota 30 Essentia et existentia rei o del
lingui ab invicem necesse ut ostendimus in
metaphysica sed e ipsa eam sub dicto
stare

Conclusio 1a materia o e potentia
obiectiva per se sola sed e actus entitativus

sentit e maā pūria habet essentiam & existentia
 distincta ab essentia & existentia formā hūc
 contra Thomistay & pbatue id qā qd pūria
 actuy existit o e pura potentia oblectiva ut pbat
 ex notabili id atqū ex dicty constat maā ut
 in existere qo o e pura potentia oblectiva dā h
 maā o habet existentia distinctam ab ex
 sistentia formā maā & forma sicut cadere
 actione cum o distīn quantū atqū aut
 sequit e solum nam maā sū pūe exactionem
 forma vero maāly pūe ductionem qo & e qd
 existentia maā o distīnguitur ab essentia illuy
 sed existentia formā distīnguitur ab essentia
 materia ut ostendit Thomistay qo existentia
 maā distīnguitur ab existentia formā. Formā
 tūc e cā forma maāly qo maā saltem p
 ruy nāa habet existentiam distinctam an
 alia.

Conclusio 2a maā o e potentia
 pura metaphysica pbatue qā componitur ex
 qūe & differentia atqū hoc e habere actū meta
 physica scilicet differentiam qo maā o e pura
 potentia metaphysica 2o e actuy metaphysicay
 existentia maāly qā determinat sūm nāa
 modum concipiendy existentiam existentem
 ad actualitate.

Conclusio 3a maā iā e pura potentia
 receptiva formā pbatue qā o componitur ex
 forma substantialy tangunt parte illay

Sed e' sustentia simplex sicut completa dicitur
subiectu' eiu' formatu' cum quibus cum videri
alibi ad compositionem totius sustentia'ly

Inferes 10 idem p'oe ee actu metaphy-
siciam & identitativam simul & puram in po-
tentia' physica & metaphysicam

10 Inferes puram potentiam obiectiva
pugnari cum actu entitativo actu vero enti-
tativu' o' opponit potentia' metaphysic' nec puram
potentia' physica' cum vero opponit cum actu phy-
sico formali 3o in composito sustentia'ly t'p'dicunt ee
existentiam distincta' in composito ma' scilicet
formae & unionis quar' unam ee existentiam co-
mpletam constituunt atq' ita in duobus actibus
in actu in composito fieri' est p'oe in composito existit
num' ee accidens q'd advenit enti' in actu in-
composito o' aut' q'd advenit enti' in actu in com-
posito 4o distinguenda' ee ista' p'p'osiones ista'
ita' e' ultim' subiectu' e' pure potentia' o' est
aut' actu' respectu' actus form' physici' concedo
respectu' actus entitativi' & metaphysici' nego
i' ista' aristoteli' vocat' autem o' est artificialis
potentia' sicut autem habet existentiam distincta'
tam a forma' artificiali' ita sicut aristoteli'
voce' ma' iam o' est actu' sed potentia' res-
pectu' compositi' sustentia'ly o' ideo habet ex-
istentiam a forma' quae dat ee res tanquam com-
pleta' & ultim' debent naturaliter moveri
ad hoc potius compositu' quae aliud constituunt

cuius est adequatum est et sola forma sed etiam
 in adequate ab alijs partibus potest etiam absolute
 negari et tunc esse a forma qua dicitur et angeli
 habent et sed est a forma qua non habent forma
 sicut materiam sola constituitur specie substantiarum cor
 porum inconyicta est ante completam

articulus 3us

Quomodo materia prima

est pura potentia

formarum

Nota 10 materia prima potentia receptiva formarum
 duplicem et aliam comota quae est materia praesens
 sumpta ab accidentibus et est materia essentialis
 aliam proximam quae est materia cum accidentibus
 quae sunt dispositio ad certam determinatam formam
 et hanc includit essentialiter accidentia atque ita
 est intrinseca materiae adequate

Nota 20 potentia illa est mere receptiva
 et subiectum in formatione illius respectu formae

quae accidunt) respectu vero formarum quae
educuntur a potentia so maia dicitur potentia
receptiva simul & distincta & substantialia
si forma ducta sit accidentalis & subiectum
inhesionis

nota 30. maia habere potentiam ad
omnes formas eodem modo quo illas appetit neque
enim e appetitus sine potentia alioquin appetitus
est frustra

conclusio unica potentia materiae remota
distinguitur realiter a materia nec etiam potentia
proxima cum recte subatur quia o sunt multi-
plicanda entia sine necessitate aliquid nulla de
necessitate materiae praese ipsa sola potest
recipere formam denique illud distinctum a materia
prae quod dicitur & sit materia receptiva vel immu-
diat receptiva materiae vel o h secunda go datur
processus in infinitum h primum go materia
prae se totam e receptiva

Omnes objectiones quae fiunt contra con-
clusionem subant hunc obliquum potentiam proxima
id e accidentia distingui realiter a recto e iude
potentiam hoc e a materia

Sicet Deus identificatur cum bonitate dicitur
hinc in habere bonitatem unde dicitur materia realiter
potentia passiva poterit in deo habere poten-
tiam passivam cum illa metaphysica hinc habet
cat qui modus habendi habuit arguit hunc
distinctione formalem quae vera e inter materiam

prima et potentiam passivam quare idem dico
dem modo predicantur in concreto. In abstracto
modo identificantur realiter ad quatuor videlicet
bonum et malum et bonitas

Potentia activa est huiusmodi accidens nam
Instantia sola producit suam proprietatem

Esse in potentia a forma est materia posse formam
recipere tantum est habere esse vero aut habere po-
tentiam ad formam est materia posse recipere formam
sive cuius habeat formam sive active est habere
nam multas potentias et extrinsecas sui actus
Et aliquid potest esse etiam unde materia habere
formam habet potentiam ad formam et hoc est ad potentiam
ad formam nec admittit materiam rectam materiam potentiam
proximam respectu formam deperditam nam recta
illud est materia quae huiusmodi continet

¶ **Potentia** illa formam resistit et dicitur
recipere materia dicitur ab omni substantia incomposita
unde actus potentiam proximum est differentiam essentialis
materia

articulus 4us

Quomodo materia appellat formas

Nota 10 duplicem esse appetitum dicitur et ignatum
sive actus vitalis agentis cogitatio quae appetitum

cognitio tibi conueniens si cognitio sit huius cogno
 sentia de appetitu est huius appetitus uolunt
 rany appetit presentem si cognitio sit ac intellect
 ualy appetitus est rationaly appetitus innatly
 est propriety naly cuiuslibet res in specie
 res bonu in qua datur actus in expectat
 zuy et in dicto dicitur a appetitum in dicta
 plura ad quatuor dicitur quod proprie est appetitus
 et ad determinat et cognitione boni ad
 appetendum illud ita est o sentia delect
 uinatur a sua uia ad quatuor bonu in ea uoy
 lin-bitu adeo ad intelligendu go appetitum
 inna innate finge illam et ratione predicta
 et hinc illam sequentem co-pecto si inna a for
 ratione predicta vel sentia dicitur a talis et
 et talis actus circa formam quam est bonu inna
Nota 20 appetitum dicitur proprie
 innate uero per uoluntaria uero de hinc
 et determinat per uarios naly res que
 appetunt id si attrahit aq appetitum pre
 sentia uel ab hinc hinc appetitum dicitur a uol
 uel simplex complacencia sine uoy set
 abent appetitum illius dicitur desiderium
 go si est de presentis appetitum dicitur gaudere
 uel fructu iam uoy uoy appetitum bonu
 uel concipitur ut simpliciter uel hypothetice impo
 sibile et tunc actus in dicitur et in fine
 inquitly conditionato si uoy uoy concipitur
 ut possibile et abent potest esse actus et sic

in officio absolutus & conditio naturalis si ut sit
presentis actus elicitus e absolutus & completus
in actus gaudij in se possessa; post immutatio
elicit desiderium continuatur in se possessa

Nota 30 illos operantur ee motus voluntaria
ut appetitus sensitivus dicitur que motus intellectus
nec explicitus, nec nisi, nisi dicitur in se quare
habent cum motu exteriori, ac igitur quid sit ut
simplex completus e motus voluntarius in se
et in se appetitus sensitivus motus exterioris qui sit ut ex
pascat in oculos a ante ut ex sufficienter pascit
desiderij e motus exterioris qui sit ut ex
obtinere factus gaudij e motus exterioris qui d
in se habet motus voluntarius in se
motus exterioris qui dicitur sufficienter gaudere
dicitur habere gaudij

Nota 40 materiam e appetibile vel formam
simul neq successive habundat que e motus
simul neq successive motus in se
sequendo materiam e motus omnes habere successive
dicitur unam habet etiam colere pascit e motus
qd in requiritur ut appetit vel successive sed neq ap
petit aliqua debet sed hunc desiderium qd quidem
q habet sufficienter completus in se motus exterioris
pascit formam habet se in se in se ad aliquid comple
mentum n completum ex se in se in se in se in se
ac ex perfectissima motus appetit in se in se in se in se
motus in se in se in se in se in se in se in se in se

actio mea ut deo meliora pluraq; deteriora sequitur; adde
q; de capacitate est nam appetitio inanimata capax est ut
operatur ex cognitione maiore boni; appetitus vero diuini
agit ex cognitione maiore & minore bonitatis quae apparet
in obiecto

Conclusio 1a materia iam appetit formam, sicut
quae sunt boni ipsius ut potest complementum ad quod
naturaliter ordinatur

Conclusio 2a materia iam appetit formam, ut
ipsum per appetitum qui naturaliter ex se potest subire quae
formae destructivae reproductio est naturaliter possibilis nec
unio intrinseca formae cum materia a primario quippe ad
habitu est datur regulatur, sicut quae caeterum secundum
a veniunt; potest si iudicet quae ex varietate contrahit
potest reproductio destructivae hinc patet restrictio
tionem motuam est formae superadditionem quae productum
unio, sed enim unio potest esse ratione sed quae est destructiva
intrinseca unio, vel quae est contra legem ordinariam quae
fieri sine dispositionibus nec per generationem & ad rationem
caeterum rationem quod est absolute possibile pro quolibet
instanti ut patet in hereditaria duratione in superest
possibile pro quolibet instanti est productum intrinseca
est possibile, sed esse possibile per iam productionem per
tam a productionem formae sunt possibile absolute est a ma
tione

Obstaculo praevient formae impedit ut conditio
extra capacitationem in subiecto recipiendi formam destructivam
Et in eandem eam producendi naturaliter quoniam ad modum ob
stantia est impedimentum, tanquam conditio extra ne pro
ducantur hic obiecta sunt enim aliqua conditiones extra extra
finem quibus est ut recipiendi nec producendi

maā o habet potentiam proprie fieri iam destructa
 licet sit magis sit capax fieri quam sit lapis v.g. cadere
 magis capax v.g. potentia virtuali quam sit lapis qd hō
 absolute ē in aliquo casu o naturaliter capax virtualiter
 potentia virtuali o a ē capax lapis et eo stant qd eorum
 quod potentia virtuali potuit ea naturaliter habere per
 se rationem talis potentia usq. ad hoc instans qd o potuit
 lapis

negao ia p reductionem ē de essentia appetitus recipiat
 sitū naturalis quae ē in maā ad formam ut negao ubi consistit
 magis ē de essentia potentia maā naturalis ad ubi
 unde item potia fieri ē de essentia gaudii et illius
 abstantia ē de essentia desiderij, ut qd oia ē ptes hō
 licet o sit hō ita negao illa licet o sit inclinatio ē essen
 tialis ptes inclinationis ad formam pinde ad formam pte
 licet quae licet se n tenet ex parte fieri et sit extra
 maā completi sit capaxitate naturalis utiq. tanquam
 terminus extremus relationis in qua consistit capaxitas
 naturalis maā quae ē denominatio pte in extrema pte
 intera ut patetitas sit appetitus maā, summe pro
 capaxitate maā datur huiusmodi appetitus maā ad fo
 ras corruptas quia sic o distinguitur a maā quae re
 mand destructivē fieri sit appetitus ad formas corruptas
 dicij conditionalis et ita explicatij si pte possibile ut pte
 impossibile maā o potest habere formas nisi corruptas
 vellet habere illas, et qd naturalis appetitus ē ad bonum naturaliter
 acquisibile maā o de habere appetitū absolute ad
 formas corruptas in intentione com. qui voluit appetitū
 naturalis dicitur huius potestitate absolute boni appetitus
 naturalis maā ē ad formas corruptas

CONCLUSIO 3a

maā denudata q̄ foa
appetit op. foa disjunctiue appetitū desiderij p̄
q̄a o c potior rāo eue und quā alia detrasente appē
eque enim complent qualibet foa subady triq̄a foa q̄d
denudantur maā sunt maā lonum abster, hinc s̄d
apetitū illū s̄d desiderij qd in nuaqua habuit maā
p̄tē nisi ad hunc in actu id q̄a nuaqua p̄tē
foa debita, cōtēū desiderij illud c̄ absolute p̄tē
p̄tē maā q̄a nulla p̄tē tūc conditio ex parte illius
maā cōtēū ex parte s̄ij quidquid necessarii n̄ c̄ ad p̄tē
s̄ij p̄tē dēndā disjunctiue

CONCLUSIO 4a

maā sibi complacet in mo foa
habita t̄ tunc o appetitū alia foa nisi conditionate s̄ij
iunctiue, t̄a p̄tē p̄tē q̄a tunc maā possidet s̄ij
bonū q̄o de illo gaudet tanquā bono p̄tē s̄ij t̄a p̄tē
p̄tē id q̄a eque complent maā p̄tē unā foam ad p̄tē
alia q̄o o c̄ eue appetitū alia t̄o cum o possit p̄tē
alia foa nisi de p̄tē dēndā illa quā habet tanquā
mediū, p̄tē dēndā foa q̄a habet tanquā mediū
ad alia habēndā s̄ij, eque appetitū hoc a o admittit
t̄a p̄tē p̄tē s̄ij explicatū maā dūngit foam
aliqua ita c̄ affecta ut s̄ij o habet illa, vellet alia
alia disjunctiue, sic aduet, desiderij conditionate
negā ex etiam impossibitā o c̄ impossibile s̄ij nua
p̄tē ut p̄tē in conditione s̄ij doler mali p̄tē s̄ij
dum q̄o maā habet foam in ea sibi complacet in
actu s̄ij q̄a actu s̄ij o negat possessionem
sed ab illa affectū maā in actu s̄ij s̄ij
gaudet de bono q̄a actu s̄ij impod t̄a possessione bonū

Conclusio 6a maia appetitu desiderij habet deitate
ad foam cuius illum habet dispoone, pbatu q a foce
qua e bonu maia e absona et maia raone dispoone
aliam foam o post illu habete qo maia habet appo
illu desiderij deitate ad foam cuius illum habet dispoone

Conclusio 6a maia sibi complacet in oibz
foz in quoz q eade duntaxat pbatu qo complacentia
sticta o e actus sui que voluntas ostendit bonu pprie
sibi accidit atqz suo modo voluntas id facit aut appetit
maia respectu foam cu qo e e officium em e qo
bonu etiam naturalit impellit ut patet in damnatis
qz sibi complacent in beatitate etera et sero acquidunt
in innocentie pnterite et raone qo bonu cognitu sufficid
complacentia atqz ocp illaz condicione aplicataz appetitij
maia respectu foam accidentalium quaz appetit lingua
mediu ad fine suu nemp ad acquisitione foam sub aly
unde pnt appetuntur foam accidentaly ordine executionis
ordine vero intentionis maia primario appetit foam sub
aaly foam autu accidentalz ratio

Conclusio 7a foam maia appetit eodem modo quo
maia foam pbatu qo maia e incompleta ordinat que
ad compositionem constituendum perinde ac maia vnde
iqz voluit desiderat etiam appetit ut ita dicam igno
retuentione ab ea raonalz appetitij a illu multum
e relao transcendentalz cuius terminus sunt ocp foam
et ocp maia individualz o qdem in corpore o dantur
maia vel foam in ocp et sic dantur o pbatu in unig
relao vero maia ad foam et ad terminum unibi ten

articulus 5us

Quomodo se habeat
maā ad formas
accidentales
et
Substantiales

Conclusio 1a maā o potest esse
naturaliter neq̄ dicitur naturaliter ex se accidentalis
sicut in eo qd maā o potest esse naturaliter sine
aliquo vly naturaliter aliqua dicitur dicitur dicitur
videbitur postea 2o o potest naturaliter esse quon
titate a essentialiter o potest esse naturaliter sine proprie
tate nullo existente quibus forline exigat destructione
vel negatione productionis saltem productionis ab ipis pro
prietatibus et quantitatibus et nisi sit subiectum destructione
vel negatione productionis 3o maā o potest esse naturaliter
sine quantitate minor patet et maā potest esse quod destructione
vel negatione productionis ex pondere contra exigentia ultimum
et similia contra exigentia forlior ad inuitum ab oibz
supra naturaliter in se ipis esse maā sunt sunt quon
tate 4o bene colligitur quantitate esse proprietate
maā cum illa o potest esse a forma quantitate

Spirituali; imo quantitas est dispositio omnium formarum prae
 al nihil est quod exigat destructionem vel negationem prae
 conditionem quantitatis in qua quantitas de se ingenerabitur
 incorruptibilis ut est materia de qua o habet contrarium
 de qua ipse ad est eius subiectum quod est materia incorruptibilis
 quae cum concurrens diuino producit per emanationem quan
 titate nec ullum agens potest naturaliter impedire tale emanationem
 ergo quantitas nihil habet quod exigat eius destructionem
 vel denegationem unde est materia coeua

Cum omnibus Essentia sit productiva sua
 tum proprietatum materiae et formae quoque
 actiuae unde negatur huius materiae productiua effectus
 a materia o autem intrinseca

Compositum ex quantitate et materia
 est primum compositum ex materia et ex forma subiecti
 ordinis extensionis cum ordine intentionis no

Datur motus ad quantitate hoc est una pars quantitatis
 unitate continuatione alteri partem quantitatis ut quantitatis
 alimenter unitate quantitatis unitate nec fit noua qua
 ntitas sine reuolutione

Deus necessitate et suppone quod uult materiam producere
 producere simul aliqua oblatione uel duratione diuinitate ne
 qua de uelle deus producat quae sunt essentialiter con
 nexa cum materia libera in absolute et sine detrimento opote
 ntia sua producat ubi uel duratione qua absolute et libere
 producat materiam huius connectim essentialiter
 ubi et duratio respectu partem unitate instantia huius

Deus videtur iusto scelerare alii mundu figden
fibre ut ostendunt necessario creare mundi, aliter
et connexa cum randaone illius creatioy diuquin
reuelatio esset falsa

maā habuit tenacitate et immutabilem connectione
cum quantitate qua cum forma subacty o a perfectiore
sentit e forma subacty unita maā constituit nobilitate
compositu facilius in separata maā quam separatu
quantitate qua forma subacty salte eam unione e
necesse corruptibilitate quantitate e naturaliter incorrupti
libitū eorum tunc maā o post se naturaliter sine
quantitate potest in naturaliter sine illa continerē

Conclusio 2a probabilitate maā nunquam
fuisse sine forma subacty probatur in auctoritate qā in
questione de facto potissima e ratio a sancti patres
coiter docent cum diuo augustino terra in illis mundi
innanam fuisse pro carentiam forma subacty sed pro
defectu ordinis herbarum plantarū et plantarū 2 oratione
qā fertilitate exigit maā et maā formam et bonum
mutuum ordinantur in se ad compositū Deus autem
accomodat se exigentia ratione deus dedit formam
maā ipso modo sancti creatioy maā cum forma o sit sine
disponit maā nunquam caruit formis accidentalibus

Conclusio 3a maā quam habet simul formam o
est carere naturaliter o forma substantiali inter naturale
eorum agendi modo agentium naturalium necesse est agentis
intra res exigentia in parte probatur qā naturaliter o post
distinuit formam velut quin producatue forma noua
go maā quam habuit simul forma substantiali o post
e naturaliter sine aliqua forma substantiali consequen
tia patet et consequens probatur qā agentis d

quæ agentia naturalia ò dexturunt unum compositum
 nisi per productionem novam formam incompatibilem
 cum veteri sine generatio unius est corruptio altere
 tunc generatio est prior corruptione addegit
 cum quilibet ex utroque conservatio debet
 dari ceterum cum dux dexturget veterem formam cons
 ervationem hanc à cetera est productio novam formam
 incompatibilem cum veteri quare veterem formam
 si dexturuerit sine novam formam productione
 dexturuerit contra exigentiam omnium cum forma
 veteri ò exigat talem destructionem et nullum
 contrarium formam exigens talem destructionem utque
 ita destructio veterem formam ò producta nova est
 hinc naturalis quare 2a pars conclusionis quare manet
 90 probata

Dices Dispositionem formam novam exigere de
 structionem veterem respondio exigere quidem talem de
 structionem ò primario et immediate et mediato et
 relativa quatenus accidentia ut per dispositionem formam
 novam exigunt novam formam directe et immediate quare
 forma nova cum sit incompatibilis cum veteri acci
 dentia dicitur secundo et consequenter exigere destruc
 tionem veterem

Conclusio 4a conservatio naturalis sine forma ò
 est hinc naturalis probatur ulla productio et conservatio
 ò est miraculata quare ò est contra exigentiam naturam
 utque productio et conservatio naturalis sine forma ò est
 contra exigentiam naturam 90 ò est hinc naturalis manet
 et definitio est hinc naturalis et manet probatur

q̄a vel negāo conservacionis et productionis maiori
sine forma exigatur sine causa vel ad subiecti actionem
atque materiam dei potest et subiecti minor q̄a
deus qui est causa h̄c et h̄c idem et conservat causa
omnem quā pro libito potest id potest naturaliter
nisi aliquis exigat o potest vel o conservat causa
omnem o 2o potest ex parte subiecti q̄a materia potest
et subiecti et h̄c eade imo materia quā et tenentur
taly productionis exigat potest suam et et o o o o
potest materiam potest existentiam materiam ut bonum o o
h̄c optimis nec potest exigat materiam o et cum
ut etiam omnium malorum maximam ex aristotele
et saltem sit materia et absolute sine forma quā
absolute o et deum et materia o existit nihil
potest exigat unde p̄ndet ex mera dei voluntate
ut id producat materia

CONFIRMATUR q̄a et materia sit naturaliter
finita in causa inaccessibilis nihil est q̄d potest exigat
et facit de bitam materiam destructione vel o productione
immo deitio conservacionis est miraculosa q̄a finit
contra materia exigentiam et sine ulla exigentia con
traria fortiori o enim taly exigentia contraria
potest potest ex defectu subiecti q̄a materia o habet
subiecti ext subiecti conservacionis et ipsa materia nec def
fectus causa q̄a deus ut diximus et h̄c causa
et manet h̄c idem nec ex positione contrariis fo
rtiliter vel virtualiter n̄ materia o habet contraria
cum o contraria sit in ordine ad aliquid
ziam q̄d sit subiecti mediate vel immediate contra
rictum materia vero o habet subiecti nec potest
diciam ex modo agendi causam 2 dicitur

nam caa' 2a' dum alqd dextrine produant
 alqd in subto. coj genitij & corruptioj disponit
 iuuat contractioj vel alqd inu'possibile cum de
 tructo unde generatio vnius e' corruptio alterius
 Et 2a' e' qd caa' 2a' in agendo intendunt vel
 huj' vel subij perfectione vel productione huj' finitij
 atq' maa' o' habet subie. nec disponit contractioj
 nec alqd sciam inu'possibile nec maa' destructio
 e' perfectio agentij aut subiectij vel generatio noua cu
 sit maa' sub portio concurrey antecuratiu'

Dices nego formam exigere maa' dextrone n
 respondio nego n maa' o' conseruatur a se manet causa
 lux ab illa forma vo' e' caa' fortij compositi o' a maa'
 Et utaq' habet existentia distincta sicut p' actioj distin
 ctas praeterca maa' e' prius naa' qua' sit foa' quia e'
 modij maa' illam determinat ad alqd materiae conser
 uat' cu' existentia maa'

Confirmatur 20 qd multi volunt maa' fuisse
 creatam sine foa' insup' ex onido. Dicitur o'
 nst'at inductione dat' entib' vim produand' se ipse so
 ly' cum general' deij concilio illud equo naturaliter
 dependet a postuorij atq' maa' o' pot' foam se sola in
 produca' go maa' o' pendet a postuorij a foa'

Confirmatur 30 qd oia' quae conserua
 sententia' sunt argumenta militant' contra naturam nra
 conseruante' aas' rationaly' separatay' unde nra sententia
 maxime fund' aas' rationaly' immo e' talitay' e' magis in neo
 e' inu'possibilitat' atq' ex hoc capite amplexenda potius
 nra sententia'

Dices visum exigere dextrone maa' quae tunc est
 frustra respondio nego solit'

Instabis 10 maā est p[ro]p[ri]e sine s[ub]j[ect]o
 et frustra respondio nego antecedens
Instabis 20 finis maā ut pote in complete
 ē constituitur compositu aliquid sine forma o. consti-
 tuitur ergo o habet et sine s[ub]j[ect]o respondio distingo
 ma finis maā ē constituitur actualiter
 et in actu 20 nego ē constituitur potentia et in
 actu 10 conado ma et distingo m[od]o maā sine forma
 compositu o constituitur in actu et potentia nego
 m[od]o o constituitur actualiter et in actu 20 conado
 minor et nego consequens o sicut distinctione
 finis et essentia maā ē posse componere compositu
 o a s[ub]j[ect]o actu componere ut patet in a[xi]o[ma] rationali
 et ratio ē q[uod] potentia o debet s[ub]j[ect]o et sub actu ergo
 potentia v[er]itatis quando existit o debet s[ub]j[ect]o v[er]itatis
 id est et sic de alijs potentijs multa v[er]o successio
 formi in maā o s[ub]j[ect]o maā et s[ub]j[ect]o maā
 sed a modo agendi causi secundarii ut supra diximus

Dices maā nunquam ē sine forma et nunquam
 sine quantitate ergo nunquam est sine forma respondio pro
 maā existit s[ub]j[ect]o sine quantitate propter eorum
 conclusionem ut a[xi]o[ma] existit sine miraculo sicut s[ub]j[ect]o
 et sine potentia respondio 20 maā o existit
 naturaliter sine quantitate propter in existit naturaliter
 sine forma disparitas ē q[uod] quantitas ē p[ro]p[ri]a maā
 o a forma

Dices maā o existit sine forma ergo forma ē conditio
 sine qua o existit maā ut maā disposita ē conditio
 e[ss]e in a[xi]o[ma] et eorum a[xi]o[ma] rationalis ergo et respondio
 isto antecedens nego consequens q[uod] cum negatio
 formi sit p[ro]p[ri]a deus o existit maā sine forma

ut dicitur aam quin maam sit ad illa dicitur
quandis pro e cognitis naaly ad iam aco raonaly
cleaonem o a ad conscinaonem post o maam sine
foa pccinde operatiua est maam pccinetate ac aa
raonaly separata i actiua suaru

Dices aa raonaly finy e nobilitate sine maam
n aa raonaly creatur ad videndu deū respondio aam
raonalem excidit e ataly fin in damnal pccinetate
cum coj theologu maam ee etiam ordinari ad
beatitate suo modo ut pccet cum pccetum aarradnalem
e hinc nulli voluit theologu aam raonalem coj pccet
unuectione coj pccet adde qd maam e intue indete
ucibility pccinde ac aa sicut miny nobily modo

Dices maam exigere foam go o pccet e naaly sine
sine foa respondio concedo antecedent & nego consequen
am n aa raonaly exigat unione cu coj pccet igny
labitoriaq exigebat operari sapu hys pccet aut pccet
exigit contru e in aa raonaly separata pccet existere
naaly sine e pure e igny sine actione e sapu extra
centru unde nihil pccet qd maam sit hys aa foa cum
igny hys sit cu actione

Dices maam sine foa est instate vidente qd pccet
ee naaly sine foa respondio nego antecedent qd sicut
caicamus aliquo ad qd ordinamur n aa raonaly ord
inatur ad videndu deū e ad unione cu e pure ma
in e in state vidente sicut sit sine unione e sine visione
Dij respondio illo antecedent nego consequent qd sicut
conscinao e in state vidente o e hys naaly ut pccet
in sapu extra centru in aequa calida e e e raon
e qa pccet ee alqd qd exigat conscinao e in state

violento potest, praeterquam si nihil sit quod exigat
destructionem ut hic vero materia ex parte vero praemissorum
exigit huiusmodi conclusionem aliam sine forma in quo vero
forma in materia disposita est huiusmodi naturalis quae talis forma
debetur agenti et dispositionibus ut causis vel conditionibus
et ratione illorum materia dicitur potest determinari ad talium
formam ab agente absque dispositionibus agentis a detern
inat materiam ad formam accidentalem per suam actionem
quae est determinabilis ad formam substantialem

DICES forma potest existere naturaliter sine huiusmodi
positionibus sicut est sine causa forma et habeant existen
tia distincta ab existentia formae respondet ideo formam
in aliquorum sententia conservari ab dispositionibus quae
est eadem quae potest sua existere naturaliter sine suis
dispositionibus quae effectus est existit naturaliter sine huius
causis respondet ad formam potest naturaliter esse praeterquam
cum carentia dispositionum ob rationem conclusionis
vero destruitur forma per destructionem dispositionum
et praeterquam ideo est quae potest illa destrui nisi
introducatur alia accidentia quae cum agente existit
ecce sunt causa formae non in compositis huiusmodi
veteri

DICES materia potest existere sine ubi habet durationem
ergo nec sine forma respondet concedo antecedens ergo
consequens disparitas est quae materia potest esse quoniam
sicut in hoc potest loco vel tempore quia in alio
unde potest esse sine ubi vel duratione

DICES forma materialis potest existere sine materia
ergo nec materia sine forma nisi multum intellegatur
respectu respondet concedo antecedens ergo consequens
et ratio est quae forma est causa formae materialis potest esse effectus

ex illa sine causa materiali naturali ut patet in acci-
 dentibus sicca existit materia vero est constituta a forma
 materiali forma enim est huiusmodi formalis compositio
 quia vero causa rationalis est constituta a materia id est eius
 constitutio sine materia est super naturalis etiam quo admodum
 licet sit practice materialis constitutio ite materia sine forma
 est practice naturalis quod dicitur de formis substantialibus ut
 et in materia idem dicitur cum propositione de accidenti-
 bus tam in constitutione in forma sine materia
 in constitutione materia sine formis accidentibus

conclusio **sa** materia est corpus hoc est exten-
 sa sine forma substantiali quia vocatur corporeitate
 quia est producta et accidentibus probatur id contra so-
 lum ut volunt aliqui quia talis forma distinetur a materia
 inque fluxu non forma que dicitur aliquos gradus in com-
 positis datis oportet esse distinguantur ut videlicet
 de ex scolasticis sententia rationis prout formae sub-
 stantiales vel accidentales quod sunt predicata facta et
 distincta in quolibet individuo quod est falsum

per corpus intelligitur compositum ex materia
 et forma substantiali ex quibus collectim sumitur adq-
 uate constat ex corpore ex qualibet et illa est forma
 et in adequate constituitur etiam in adequate ad
 dicuntur componi ex materia et corpore incompleto
 intelligendo per corpus incompletum materiam organici-
 tatem id est affecta diversis accidentibus in dicitur
 si sui partibus iuxta aristotelem per metaphysicam
 textu 2090, 30, ubi de partibus huiusmodi sic loquitur
 manifeste inquit est quod materia quod est substantia
 corpus vero materia hoc vero vel ad quod ex am-
 bobus
omne accidentis est a forma sed quod est

accidens qd e a sua nempe col positivitate hoc
argumentu e unu ex praecipuis aduersariu
respondo In io nego ma qa ma habet suas
proprietates ale respondio 2o distingo maiore
oe accidens e a sua ut a sua nego ut a sine
concedo sic quantum intenditur proprie forma
qa e despo sua

articulus 6us

Quare ma In
Composito dicatur
forma subiectum

Ratio difficultatis e qa utaq pars composi
e incompleta simplex & ordinata ad compositi con
sistendum mediante unione

Conclusio ia consequuntur & refutantur
variae sententiae 1o rae subiecti in cor o e id ex quo
educitur sua qa ma e subtū acc rationally
quasi in o educitur a ma nec 2o in cor
ma recipiat unione qa sua illam dia recipit
e unio salte supernaturali e e cabi; nec q
qa ma denominatur a subto n verbi dicitur
nu denominatur a carne incarnata ab unione
unione ab humanitate hoo nec In verbi dicitur
nu e subtū respectu illoru sua alia dicitur

accepta a m^a accipiente nec d^o q^d m^a sit
 indifferens ad diu^{er}sa composita, et quia p^o
 fo^om determinatur in m^a ede^o ex mult^{is}
 e^o determinata ad cert^{am} speciem fo^om gratia qu^o
 e^o fo^o e^o indifferens ad h^{oc}em vel angel^um vel b^e
 it^{er} diu^{er}se e^o indifferens ad tale vel tale unione
 e^o humanitate e^o omⁿis uerbi e^o d^o determinata
 ad tale terminu^m nec t^{er} uerbu^m e^o subiectu^m vel fo^o
 nec d^o in cog^o m^a sit antecedenti^{er} t^{er} que unio
 t^{er} fo^o sup^{er} uenient sit m^a p^o m^a uel e^o
 m^a uel q^o unio uerbi sup^{er} uenit uerbo p^o
 sup^{er}posito o^o h^{oc}em m^a sed tempore neq^{ue} t^{er} uerbu^m
 e^o subiectu^m unione^m

Conclusio 2^a Subiectu^m e^o aliquid ino^mple
 tu perfectibile ad adueniente totu^m e^o p^ofectu^m incomp
 leta e^o p^ofectibili^{er} p^o unione cum illo cui aduenit ad co
 nstitutione totu^m substantial^{er} essential^{er} essential^{er} p^o se
 t^{er} in o^o integ^{er}

Explicit quid sit p^ofectu^m dicimus postea illud e^o quod
 dicimus aduenire alicui e^o illud cui aliud aduenit e^o indif
 ferens ad illud cui aduenit uniu^{er}sa illa q^o indifferens ad
 aduenire determinari p^o t^{er} iam conclusio q^o definitio
 illa conuenit o^o subiectu^m e^o excludit o^o quae o^o sunt
 subiecta 1° q^o fo^o substantial^{er} e^o accidental^{er} determinat
 m^aam quas talit^{er} p^o t^{er} 2° q^o terminu^m e^o indifferens
 ut fiat ac vel illa actione actio u^{er}o e^o ad terminu^m determinata
 3° excludit uerbu^m diu^{er}se ut p^o completissim^{is} r^one
 cui^{us} complementu^m o^o p^o t^{er} subiectu^m vel fo^o acti^o u^{er}o
 guttu^m aquae uniu^{er}sa^m continuat^{io}ne una o^o e^o fo^o nec ultra
 subiectu^m q^o utraq^{ue} gutta e^o indifferens ad talem

22
unionē intē se raonē cuius indifferētia sunt
subiectū illius unionis sō humanitas Christi oē
subiectū ubiq; qā oē ē perfectibile ab humanitate ut
potē perfectibile intē ē enim perfectissimū & qā rāo
foā & subiecti in postal perfectibilitate foā & subiecti
ideo a pot dēny hylēū vicem causā fortitū māly
twice fortitū tial pot proutare vice illatū in gl'e
caū efficiēty

Quaestio 3a

De

forma substantiāsi

hoc ē 2um principū pāctae cuius naam
existentia productionē & modū constituēdy componitū
inmutābimū hie ut ubi de caā fortitū

articulus ius
an et Quid sit
forma substantiāsis
nota iō forma ius iō pro pulchritudine

20 pro qualibet perfectione 30 pro perfectione
alterius indifferentia determinante & actante
vel logica vel physica si determinatio in logica e
forma logica vel differentia respectu gratia si vero dete
minatio sit physica e forma physica substantialis vel
accidentaliter producta substantia e accidentaliter
receptione

NOTA 20 hic Huius et quatione utrius datur
in quolibet composito forma substantialis physica
ab accidentalibus physicis quae cum materia & unione
simul continentur compositum

CONCLUSIO IA datur forma substantialis
in omnibus compositis substantialibus hanc conclusionem e
aristotelis et aliorum antiquorum philosophorum phi
lucio quae datur materia incompleta substantialiter
quod debet dari illius complementum substantiale quod e
aliud quae forma substantialis 20 datur a rationali
ut actus e de fide quod et alia forma substantialis datur
et ut patet ratio alia vero composita dicuntur sub
stantialia perinde ac hanc 30 operationes omnium actuum
et aliorum compositorum scilicet quae plurimorum perfe
ctionum sunt quae accidentalibus tanquam causis tribu
untur saltem adaequatur quae accidentia sunt ignotiss
ra operationibus ut patet 40 quod e generatione unius ali
ud corruptio notabiliter e mutatio quae videtur
novae operationis et o antiquae vel hanc motum o
videtur e et in actu e experientia mutationem ac
cidentalium o et notabilem quod mutatio illa e
in forma substantiali deperdita 30 hanc deficit ab
e quo plus quae accidentaliter e equis a rapide

ut patet ex o personibus qd composita difformi-
sue formae instantia. 6o debet dari causa re-
parativa reparamenti & explicari cui aliquo
tempore o reparatur, atqui o potest aliud assignari
qua forma substantiali presentia dicitur reparatur
tempore mentis vel absentia dum o reparatur
qd datur forma substantiali maiore causa temp-
ta quae quilibet effectus habet sua causa & minor
haberi qd id maiore o potest esse reparativa temp-
tamenti cum sit eisdem speciei in oibus comp-
ositis tunc indifferens ad quoslibet accidentia
o eadem 2o frigoris remittit. 6o qd e in aqua
dum reparatur illius temperamenti qd calor
predominans per dextram frigoris remittit
cu victoria sit a fortiori o 3o provenit a
circumstantibus qd in loco situm pore calido se
parat aqua in frigore o 4o a calore vel adco qd
causa vitalis o agunt nisi determinata a causa 2o
partibus exigentibus eorum concursu hic o nihil
exigit causam concursu vel aliu adde qd o videtur
tunc ratio cui eodem instanti causis produca cent ca-
lore in uno composito si frigoris in alio neq 3o e
qualitas occulta n ad huc manent maiore incom-
pleta & o potest explicari cui qualitas hanc dicitur
productivam in diversis compositis insuper illa qua-
litas e actus in maiore cu qua constituit totum
substantiale atqui o potest totum constitui substantiale
per formam accidentale cu potentia & actus debent
et in eodem qd e effectus substantialis qualis e comp-
ositi o potest esse a causa accidentali formata

Et si ea qualitas e oulta unde cum nomine adue
 ctam nisi qd e ia radix totu omni quod sunt
 in conuoluto atq; talis radix e substantia qd talis
 occulta qualitas e foa substantialis

Confirmatio in sacramento eucharistia: tota
 panis et omni substantia detentur atq; accidentia o
 detentur qd o sunt de essentia substantia panis
 atq; ita si o datur foa substantialis idem manet esse
 panis et vinu cumq; manet eiusdem nature una esse
 ad manet esse oia

Ex dictis patet io quid sit foa quodammodo subiectu
 et quid panis terminus intrinsecus id e qui e de essentia
 totius cuius compacti unitus

forma e un incompletu substantiale ordinatu ap
 lunt componere unu per se per intima coniunctione
 cu alio ite incompleto si mihi sit ordinato et apto co
 mponere diuicta ratione ab ipso qd sua precepto
 nat vel detemine per unu per se intelligitur unu
 qd quoniam aggregato et integrali to qd sua per
 sonal e significat subiectu qd dicitur ee diuicta
 ratione a foa ab hac definitione si tenet vocem
 substantialem habet definitione foa in cop tam
 substantialem qua accidentalis si vero miter to substantia
 hiale in to accidentale est definitio foa acci
 dentalis reliqua particulari talis intelli guntur
 ex dictis de illa subij in cop qd diuicta in sub
 iectu in hantione ductione substantialem
 et in subiectu man adhesionem et pua in fac man
 subiectu in hantione ductionem et substantialem
 e id ex quo foa cum dependetia educuntur sub
 iectu adhesionem man e id qd o causat foam

quā recipit et ab ea derivatū ita in
et facta quā in illo subiecto recipitur pendet
ab illo posteriori dicitur divinitus subiectu patet
informāny ē id qd recipit factū quā a ea
stat nō etiā factū pendet ab illo in consecraty
a posteriori ita utriusq; cardinali de lugo sub
lectū adhesionē et informāny d. distinguit
omnino negat subiectū adhesionē et propitium

Terminus intrinsecus dividitur in purū
Et d. purū ē purū ē terminus sine extempore
unionē qd cum aliis componentibus constituit totū
recipiēdo subiectivā unionē terminus intrinsecus
ay purū ē extreme unitū sine unionē et qd
sione subiectivā in hoc sentit theologi doant
verbi divini et purū terminus intrinsecus
unionē ipsatū purū qd terminus sic benedictus
extremū qd per unionē connectitur cū aliis ad cons
tituēda unū pte se connectitur in qua in gl'e factū
vel subiectū que ita particulas terminus intrinsecus
purū connectit cū factū et subiecto in ratione terminus
intrinsecus pte se connectitur in qua et dicitur a
factū et subiecto terminus intrinsecus pte se dicitur
in integrale et essentialē in qua essentialē ad integra
te pertinent partes integreales quā inter se unita
constituunt totū pte se integrale ad essentialē pertinent
partes essentialē v.g. vobis respectu unionē et hu
manitatis et humanitas respectu vobis d. a respectu
unionē cuius subiectū ē humanitas pte dicitur dicitur
purū terminus in incompletū essentialē sine quā
essentialē v.g. humanitas dicitur respectu vobis et in
completū v.g. vobis respectu humanitatis dicitur

prolet 20 putida habita foam sustinentia qe
 caliditate uq. restituit se prestino frigori qd si cum
 temperamento sit in continuo ueluti fluxu peditur ex
 imbecillitate foam illoru ad restitendu agantibus contra
 illi, contra sicut foam mualy in herant maa sunt
 sustinentia in qa sunt ia radix operationu compositi susten
 tialy, & hinc in maa ut patet taly compositi accidit
 a ex aristotele in arte pradicamenty neutro modo e
 in maa in qua h e accidit o e ut patet compositi sus
 tentialy neq. ut ia radix eoru quon sunt in composito
 o nego accidentia innare foam a d hinc operatione foam
 itine excedat uel etia ad reparacione temperamenti qe
 n pro diuinitate accidentiu aliud e baldy aliq. e
 ingentioy hoc a nego ee adequatu pncipiunt
 operatione compositi uel restituant temperamenti

prolet 30 maa sola o ee tota essentia com
 positi qa compositu prolet maa dicit foam susten
 tiale et qa maa e indiferey ad multa quon sunt in
 composito, tota uero essentia debet ee radix ad
 equata eoru oim quon sunt in composito

prolet 40 foam sola o ee tota essentia com
 positi qa compositu impoat etia maa cuius
 foa o e ia radix maa cu foa pccationes
 maa cuiusq. dispony & accidentia existencia
 reparantur & pccant in mutata essentia illa o hinc
 de essentia compositi

prolet 50 cu diuersa uideantur exigi &
 reparari temperamta adequata natura dicitur
 hoc ee species foam adequatas cuiusq. in qualibet
 compositi parte reparantur temperamtu ingra
 tibel etiam compositi parte ee foam et quidem
 in eode spacio cu maa

patet 60 ex specifiem dior p[er] se et foa q[ua]
foa constituit specie d[ist]inctam notabilem in se
posita n[on] in oib[us] compositis ma[tr]ia e[st] eade[m] specie q[ua]
datur d[ist]incta specie ma[tr]ia in compositis sicut habet
eade[m] specie foam d[ist]incta in specie inter se sicut
folle o[mn]i p[otes]t dignosci talis d[ist]inctio nisi ma[tr]ia
est sensibily in se

articulus 2us

Quomodo totu[m] Includit

Partes

Conclusio unica ma[tr]ia et foa sunt de essen
tia totius compositi cu[m] unione p[ro]batu[m] q[uo]d p[ro]p[ri]e
sublato aliqd ex illis tribus p[er]it compositu[m] et ille
illa compositi e[st] completa atq[ue] essentia completa
constat ex illis tribus q[uo]d illa tria sunt de essentia
compositi q[uo]d h[ic] sola foa est tota essentia compositi
h[oc] est in immo[rt]ali et sp[irit]u[al]i consequ[er]it[ur]
et falsu[m] q[uo]d e[st] antecedens

obijecio 10 p[er]eunte ma[tr]ia remanet compos
it[us] id e[st] q[uo]d ma[tr]ia o[mn]i e[st] pars essentialis compositi
p[ro]batu[m] antecedens in hoc q[uo]d quotidie aliquo
ma[tr]ia dep[er]dit et in remanet idem h[oc] a[rgu]m[en]tu[m]
deo 10 a[rgu]m[en]tu[m] p[ro]bare foam ma[tr]iam o[mn]i e[st] de
essentia compositi q[uo]d quotidie aliqd foa ma[tr]ia
e[st] dep[er]ditur cu[m] ma[tr]ia sine qua talis foa

o quod conseruari et tñ remanet idē comparatiue
 idē vñ aq̄us respondet 20 remanet idē compositiue
 physica nego idē moraliter concedo q̄a depudita
 macā incedit noua māa hęcēiu et impu. septi
 bilitate eodē plane modo quosicūq̄ o sil eadē numero
 aqua hodiē quam fuit hęcē tñ idē numero chōda
 nūq̄ moraliter et in certissimaone pudentū ex illo fluxu
 macā fieri pot̄ ut is qui senectute affigit vix
 habeat aliquid māā quā habebat puē in super pe
 obabile cōstare in tñ nā māam aliquā qua
 fuit informata aā dicit̄ a nobis aliqua vicia
 nō s̄ dignoscitur, si vero christū seruasset
 māam oēm dēseruisset in innumera mole habu
 illē cū totā māam alimētū quod sumit nec
 videtur tñ cū destituta fuerit taly mēd et nō
 na alia producta

Sustabis qd̄ semel vobis assumptū nunquā
 amittit ex sancty patrib̄s respondeo intelligendū
 cē de sola aā metaphysice moraliter vero de māa
 ita ut sentit sil nunquā māā informata aā
 dicit̄ fuisse sine vitiōne ipotetica

obicit̄ 20 si māa esset de essentia hominū
 hōo o renūciat idē qui mortū ē consequit̄
 ē fallū q̄o tñ cūcedent̄ pbatū antecēdēt q̄a sōp
 o renūciat salte p̄teritū cū eadē māa
 quā habuē in vita q̄a māa quā fuit vniū
 hōy fil̄ taly māa alterū hōy aut dīa bellū
 ut patet in antropophagy et in hōe a bellua
 deuorato respondeo hō renūciandū cē ad diuina

providentia ad qua spectat ita distributa res ut
duo homines o remigant ex eade uniuso maam sal
quislibet habeat tota vel maiora parte sua maam
habet a quislibet ut coite volunt theologo post
sanctos patres in resurrectione maam qua habuit
in morte; sic em uerum e resurgere eunde qui
mortuus e iusta illud dicit paulus seminat ut
pau aale et resurgat spiritali confirmatio ex
resurrectione christi quare ista uoluntas quassa
cta fuit cu eadem maam cum qua christus
obit sicut a forte contingat ut in aliqua uita
parte duos homines habeant fere numero maam
facile in uitali concisus ille tempore mortis
ex diuina diu providentia qui hylat qui dquid
maam dectte part

Iustabis 10 ideo diximus manere eunde so
mine sene et pueru qd patet succedentibus part
ibus succedentibus quasi intensibilibiter succedant
id q in eande figura sicut ordine et ego
pleno o resurgunt uide pbatue consequentia qd
nulli de pudent maam notabile sine acquisi
tione noua uq gigantes in multu eade instanti
acquirunt notabile maam sine ulla dyuisione
pauis uq finanj et eas e qd iusta illud aposto(108)
resurgimus in mensura altatij plenitudinij
christi id e cu mole in qua resurrexit christus
Et cu iude proportionaliter proportatibus ins
tantanea ego exensibily fiet mutao maam
in resurrectione mortuorum quoru da atq ita oca
o resurgunt tota lris pondos fere ad sue eundem

hoc in moraliter quod id quod de novo advenit in aetate
 in praevidentem accedit quoniam modum accedentem non
 tollitur si servato sicut figura et ordine eodem praevidentem
 praevidentem unde additio illa fiet in praevidentem iam in esse
 talis sicut constituitur et per consequens ille idem est quod
 obicitur et videtur quod a hac additio instantanea sit
 et tollit identitate ex utroque sicut est idem praevidentem et huius
 tempore et videtur tibi praevidentem praevidentem et eadem est
 hoc quod intra nocte et videtur ad quatuor praevidentem et
 alia avari de praevidentem historiam

DIAPYCS si a praevidentem iam defuncti unice huius itera
 nona maan integra est ne idem huius moraliter respondit o for
 eundem moraliter immo si ante morte est uxorialis post
 illa contingit hypellite veteri dicitur eadem quia habebat
 antea tenentur dicitur sacramentum matrimonii ne pe
 ccat antiqua uxorem cohabitando et eadem est quia sciam
 ante matrimonii o tradit aam sed copulatio copulatio
 a quod habet de novo videtur ille o huius traditum de
 sacramentis ordinis et baptismi docent rite theologi
 ea se iteranda praevidentem si copulatio fuerit maan
 nisi eadem est quia huius simpliciter ille o est baptismi
 vel ordinis in huius huius o est iteranda illa
 sacramenta huius aq sacramentis defuncti unice huius
 copulatio fuisse in celebratione fuisse fuisse
 lae sed quod in nullis admittit

DI CES illa a defuncti huius carathice illorum
 sacramentorum quae est qualitatis indelictis quod o est
 de novo confusa illa sacramenta apondo huius
 sacramenta in huius quod carathice in huius
 huius huius huius huius huius huius huius

niei a caly ponit o ee idem hominem
ita contingit iteranda sacramenta illa q̄a h̄y
calathici sacerdoty v̄y respicit et consignabile
h̄animam in ordine ad hoc corpus o e aute
ide corpus

Instabis aa per primu baptismu liberata
lue ab originali et acquirunt gratia qua o
sperantur per iam unione go o eet baptismy
iterandy respondet aam in nro casu indige
novo baptismu h̄ o ad delendu originale tra
equitanda gratia de novo salte ut h̄o illa esse
simpliciter christiany et cetera sacramentoru
ecclesie ad qua o datus ordinis n̄h̄ per bap
tismu

articulus 2us
Quomodo solum
distinguitur
a
partibus

Conclusio iā totum physicu distinguitur
realiter in adequate aequalibet parte se oisim sumpta
p̄tate q̄a solum partet quam libet partem se
oisim sumptam includit essentialiter aliq̄
enim partet omnes et quilibet partet se oisim

sumpta e aliquid totum et o ipsium totum go
quodlibet pars se etiam sumpta distinguuntur in
adequate a toto

28

Conclusio 2a totum o distinguitur
realiter a partibus et unione simul sumptis
probatur qa illud quod importaretur per totum
ut distinctum a partibus et unione simul
sumptis vel esset aliquid compositum vel o h. 2um
go illud o importaretur a composito h. primum
go e pars compositi

Conclusio 3a totum physicum distinguitur
formaliter a partibus et unione simul sumptis
probatur qa distinctio formalis e idem obiectum diuisi-
si modo conceptum atque diuisum e conceptus
compositi a conceptu partium unitatum go h. e
probatur minor qa conceptus compositi sine quibus
explicatur per vocem compositum e confusio qu-
cum conceptus representantur clare partes unitates
inter se et ab unione distinctas perquam concipiun-
tur connecti ad constituendum totum

Obiicies terminus generationis e unica
entitas sed compositum e terminus unius genera-
tionis go compositum e unica entitas probatur
maior qa unica et simplex actio postulat uni-
cum et simplicem terminum atque generatio
e unica et simplex actio go terminus illius
e unicus et simplex respondet distinguo ma-
iorem terminus generationis ut quic e unica et

entitas esto maior falsa terminus ut quod
generacionis e unica et simplex entitas nego
maiozem et distingo minore vel compositum
ch terminus unius generacionis ut quo esto mi
nor falsa e terminus ut quod concedo minore
Et nego consequentiam applica distinctionem
probationis terminus ut quo e illud quod
producentis terminus ut quod e illud quod
denominatur a tali productione dixi esto maior
et minor falsa nam sapie generatio o ch unia
actio generatio quippe viventi in rationali
dicit duas actiones alteram terminatam
ad formam et alteram terminatam ad unum
ut reliquas solvas difficultates

NOTA 10 casus intrinsecus o distingui
adequate simpliciter a suo effectu realiter qd
causant per huius communicationem media
nionem aliqui contendunt causam intrinsecam
o ee proprio causam, verum in questione
denominat o e recedendum a communi modo lo
quendi et sciendi alii volunt totum habere mal
tas causas intrinsecas et quidem adequatas in
suo genere et ratio e qd causa intrinseca e
essentialiter pars quoniam dicit aliam ^{causam} ^{causam} ^{causam}
quare legantur simul simpliciter esse ^{causam} ^{causam}
intrinsecas adequatas sed contendunt ee ^{causam} ^{causam}
totum, sunt etiam qui putent nullas dari
causas totius intrinsecas quam partialiter
quod vero dari possit casus totalis extrinseca

ideo e q̄a causa intrinseca dat effectus esse 29
distinctum a caa ipsa

Nota 20 maam formam et unione nec
vnum est p̄ se unitate compositionis o autem
unitate simplicitatis ceterum in compositione partes se ad
sim simplices sunt identitates incomplete Et aliqui
de simplicibus ex quibus consistit entitas una comple
ta et composita ut ex partibus integrantes sit
totum integrale Et accidit totum partim aut ex una et
forma facti vnum p̄ se unde totum e perfectum
in ratione vnius totius

Nota 30 totum p̄ se includit duas conditiones
ta ut sit vnum unitate simplicitatis et compositionis
altera e ut sume illa unitate si vnius identica
in acta specie predicamentali; hanc vero conditionem
reperimus in composita physico o a in compositis
p̄ accidentem et p̄ illas compositas physice sus
tentiale difat a composito p̄ accidentem Et ista
ca quae dicimus in quaestione de predicamento
sustentiae et iusta expositionem a nobis tradita
accidentis definitionis accidentis

Nota 40 multa dies de toto quae p̄ se o
dicuntur de partibus simul sumptis 10 q̄a o e
acceptio terminorum 20 q̄a licet totum et partes sim
ul sumptas o distinguantur realiter distinguantur
An for unitate ratione cuius for distinctionis
multa dicuntur de toto for sitae quae o dicuntur
de partibus simul sumptis for malitiae

Nota 50 aristotele negare sex esse hyrica

Et haec est B et A nempe distincte sumpta o aut
copulatae sumpta quae totum praeter aggregatum part
tum dicitur unione ad totum constituendum requiritur
unde voluit Hume aristoteles totum esse aliquid
praeter in partibus solitariis sumptis vel sine un
ione illud in parte additum consistens vocantur
entitate quae nos admittimus foeliter Hume
distincta a toto esse autem humanitas praeter
corpore et anima dicitur unione humanitas
christi o determinabatur substantia divina
in toto modo christi sicut corpus et anima
terminantur quae sicut distincta sunt
unio inter animam et corpus christi atque ita
in illo modo o est humanitas christi de
fectus partium essentialium nempe unionem

Nota 60 compositum esse perfectum quali
bet parte atque adeo totum physicum esse nobilitatem
formae substantiali quae includit perfectionem primum
partium eodem modo philosophandum est pro
portione servata de toto integrali accidentali
atque de toto composito ex natura et sub
stantia ut sumus philosopho partiali de toto
physico substantiali

Quaestio 4a De Privatione

De hoc principio duo Hume occurrunt ~~exemplum~~

ium e an si quomodo sit p[ri]ncipio in a[n]i[m]a n[ost]ra
alteru[m] an si quomodo p[ri]ncipiet

30

articulus ius an d
Quomodo delur
p[ri]ncipatio in verum
naa

nota to e realiter dari a parte us finitius
formulas accipi p[ro] dupliciter to p[ro] e independ
ante ab intellectu to p[ro] e reali expressitio e
to h[uius]m[od]i independentes ab intellectu in ia h[uius]m[od]i
significatione i[n]m[od]i loquendi dicuntur de p[ri]ma
omnibus carit[er] enim o e positio in oculo h[uius]m[od]i
doctrina e aristotelis qui 5o metaphisicae textu
seximago docet to e accipi dupliciter to p[ro]
ante positio e sic dividit in decem p[ri]ncipia
menta to p[ro] ut e significat veritatem ab
iectiva p[ro]ponit hoc e necessaria connectione
p[ri]ncipali cu[m] subiecto quae in p[ro]positione asse
ritur aut negatur exprimiturq[ue] per to e in to
sensu to e convenit sol[us] entis positio in to
vero ut docet sanctus thomas convenit tam entis
b[us] qua[m] o[mn]ibus positio[n]e n[ost]ra p[ri]ncipio dicit
ut e o cu[m] si h[uius]m[od]i significata h[uius]m[od]i con
nectio inter p[ri]ncipio[n]e e o cu[m]

nota to p[ri]ncipio cum diffinitio a negatione
q[ui] negat p[ro]t[er] h[uius]m[od]i modo dicitur h[uius]m[od]i subiecto
v[er]o ante mundi creationem existebat mundi negat

Sine subiecto, prima vero in potestati appropinquandi
non subiecti unde definitur carentia formae in
subiecto apto hoc est cui debetur forma quae vero
subiecti ita dicitur de habet ut sit quidem capax
formae in aptum ad formam hoc est forma in ipso
debetur sed est ad illam indifferens ut se habet
ante ad hunc, dicitur in ea subiectum praesente
capax quia illud quod est aptum ad formam
aliquam dicitur habere primam rationem talis formae
rationem debetur formae subiecto vel ratione dissonantiae
in subiecto vel ratione alicuius formae sustentationis
quae est in subiecto ita frigens debetur aquae
ratione formae aquae quae prima est subiecti
mixta dicitur carentia formae in subiecto apto
dicitur vero talis carentia patet

NOTA 30 formae accidentales in hoc differunt
a substantialibus praesertim quod accidentales praesertim
praesertim quantitate non dicuntur debentur materiae
Sed de nec nisi in quantum subiecti alicui determinati
ataque formae substantialis cui solius aut compositio
dicuntur debentur qualitate et formae accidentales
quae non sunt quantitates ubi dicitur de subiecto
quae autem debentur soli materiae sunt enim propri-
etates solius materiae ut potentia videndi non debentur
materiae sed sicut est sub forma actuali ex quo
fit ut negatio videndi in materia est quae est enim
de ratione cum materia actuali non dicatur potentia sed
negatio videndi a formae vero substantialis dicuntur
debentur materiae in univocum et in determinate

Quia de ista et quantu[m] e[st] ex parte materia[m] in
 particulari vero ratione dispositionu[m] quibus materia[m] constituit
 in se potentia[m] proxima[m] et determinatam ad hanc
 numero formam et hinc desumitur divisio potentia[m]
 in proxima[m] et remota[m] quae differunt in hoc quod pro-
 xima[m] impellet in materia[m] aptitudine[m] proxima[m] hoc e[st]
 dispositio[n]es propter quas specialit[er] forma[m] dicuntur debet
 materia[m] remota[m] vero o[mn]i[m] impellet hanc aptitudinem
 sed hinc aliquale quale in rectu[m] quod e[st] materia[m] hanc
 duas potentia[m] o[mn]i[m] distinguuntur sine in certitudine
 materia[m] forma[m] sed hinc in obliquu[m] hoc e[st] in aptitudine[m]
 quae e[st] diversa

Conclusio 1a datu[m] potentia[m] explicata[m] probatur
 quae demit[er] certitudinem potentia[m] in subiecto apto hinc
 proxima[m] hinc remota[m]

Conclusio 2a e[st] potentia[m] o[mn]i[m] e[st] aliquid positivu[m]
 specie[m] probatur quae cui positivu[m] quod sit de noua sit per actio-
 nem cum tenet actuale aliquid e[st] actio exercitium atque
 potentia[m] o[mn]i[m] indiget electione ut probatur. Suficit enim ad eam
 educendam si fiat certitudo a conservatio[n]e forma[m] peruenit
 eam 2a continentem aut deo retinente concussum go-
 potentia[m] o[mn]i[m] e[st] aliquid positivu[m]

Conclusio 3a potentia[m] o[mn]i[m] e[st] aliquid fictu[m] probatur
 quae nemine cogitant e[st] essentia[m] forma[m] in subiecto apto vel ea
 nisi v[er]o noctu[m] e[st] certitudo sine in actu atque tunc e[st] certu-
 mita o[mn]i[m] e[st] aliquid fictu[m] go potentia[m] o[mn]i[m] e[st] aliquid fictu[m] illud
 a e[st] e[st] in specie[m] utru[m] vero vocat[ur] post reale nec ne e[st] quae
 hinc de nomine o[mn]i[m] e[st] reale si intelligat aliquid positivu[m]
 e[st] vero reale si intelligat quidquid e[st] independent[er] ab intellectu
Inferes 1o ex dictis ut potentia[m] e[st] hinc ab utru[m] ita e[st]

ut ab alio abstrahat ab eo scilicet quod formam contrahit
unde agens producit calorem ad quem sequitur privatio
frigoris per actionem terminatam proprie ad calorem
dat esse suo modo privationis frigoris sicut et illud quod ponit
aptitudinem subiecti ad formam, dat esse privationis ratione
elevationis animae ad gratiam anima dicitur privata
gratia

Inferes 20 privationem et formam in subiecto apto im-
mediate opponit, hoc enim subiectum aptum vel habet formam
vel non habet formam neque datur medium unde videtur abstrahi
esse sufficientem ad meram oppositionem

Inferes 30 privationes distinguuntur inter se non ratione
sui proprie sed ratione formae negatae vel ratione subiecti

Inferes 40 in eodem subiecto esse multiplices privationes
quae subiectum ad recipiendam unam formam aptum est etiam
aptum ad recipiendam omnes alias formas eiusdem generis quia
si sint eadem intentionis et rationis capax privatio
est intentionis et rationis capax et est contra

Inferes 50 aptitudinem subiecti importat in conceptum
privationis in obliquo carentiam vero formae in recto, quia
carentia sine privatione tollitur non si ponatur forma cuius est
privatio vel non si tollatur capacitas subiecti, contra enim
opponitur ut talis inaptitudo sit eadem intentionis et ratio
quae determinatur privatione putantur ut est carentia
et in quibus ad videndum ab intentione quum vel se est
ab intentione aptum est ad videndum

Inferes ultimo capacitationem remotissimam esse
subiecto essentiali quae non distinguitur a subiecto
remota vero et proximam esse accidentalium istarum
quibus duae privationes includunt dispositionem magis
et minus completam quae distinguntur ab subiecto

applicatus Dns
 Quomodo et Quando
 prima Principiet

Conclusio Ia quaecumque prima forma substantialis
 introducenda est principium generationis quae modo
 naturalis sit sed sola prima proxima est principium plantae
 quae si agentium naturalium nunquam sui generatione intro-
 ducitur forma nisi prius introducta fuerint dispositiones
 quibus materia reddatur proxime apta ad receptionem talis
 formae et ratione quatenus dicatur illi debet specialiter forma
 generatio loquendo sola prima proxima principium
 generationis quae modo naturalis sit si introducatur forma
 in subiecto remote huius aptum est generatio naturalis

Conclusio Ia prima est principium generationis
 in illo instanti in quo verum est dicere iam prima est et in
 mediate postea est et alij conclusionem terminis explicant
 dum dicunt primam principia in ultimo sui esse instanti
 quibus quae in illo instanti primo principia quae conapit
 esse terminis generationis quae est vera mutatio atque prima
 conapit et terminis generationis quae est vera mutatio
 dum verum est dicere iam prima est et inmediate postea est
 quae tunc verum est dicere iam terminis est relinquendum sine forma
 vel inmediate postea relinquendum ergo prima principia in ultimo sui
 esse

Confirmatur 10 quia terminus a quo qualis
est prima pars dicitur is a quo veniunt dicitur
mobile est in tali termino et immediate post est et
in illo

Confirmatur 20 quia prima principalis per
sui divisionem hoc est tanquam terminus immediate
transiens, praeterea prima est principium temporis
antecedente aut consequente instanti quo veniunt
dicitur tunc est prima et immediate post est et ergo
et est post est in tempore consequente quia tunc est forma
nam est est prima in importat fortiter formam in
generatione quae est vera mutatio ergo si prima principalis
per suum est est principalis per aliquid quod importat
fortiter formam introducendam est principalis dicitur in
tempore antecedente quia tunc est dicitur prima ut
patet

Obiicitur 10 prima proxima nunquam est in materia
ergo est principium generationis quod est post est antecedens
quia prima proxima est negatio formae debitas aliquid nunquam
est prima debita nisi cum tunc forma debita introducit
forma de hoc se accommodante exigentiam subiecti de se
sibi et agentis ergo in tempore antecedente generationis
prima proxima est in materia insuper est in ipso instanti
generationis quia tunc est forma ergo prima nunquam
est in materia, ergo est principalis quod est respondendo pri
mae est in materia tempore antecedente generationis et
principalis quod est tempore cum veniunt dicitur tunc prima
est et immediate post est et, ad hoc autem ut materia dicitur
apta proxime ad formam et formationi debet materia est
opum et dispositiones sint omnino metamorfice completas
sed haec non vocalliter ita ut superent dispositiones formae

expellenda et accedant proxima ad complementum
 fori introducantur unde tunc fori debent quidem illo
 instanti sed pro o pro illo instanti, prostanti sed pro ins-
 tanti immediate sequenti unde fori introducantur in in-
 stanti pro quo debent in ultimo a estet prima non
 debent quidem tunc fori maai sed o pro tunc sed pro
 instanti immediate sequenti

Obiectes 20 prima e terminus a quo tunc tantu
 qdo dicitur ut fori e principium et terminus ad-
 quam tunc hunc qdo acquiritur fori alqui qdo dicitur
 prima o e go prima o principiat qdo o e respondio
 obiectione facite questione de nomine qua rias
 explicamus docendo prima o principiale in illo in-
 stanti quo veru e dicere iam prima e et immediate
 poh o e u quam doctina et precipia

Nota 10 duos ee terminos in ceptione eum duos
 etiam in ditione alteru intrinsecum alteru e
 extrinsecum, terminus intrinsecus in ceptione e instanti
 in quo veru e dicere ut veru e, primu e et im-
 mediate ante o ceat, terminus extrinsecus in ceptione
 e instanti in quo veru e dicere iam ut o e et im-
 mediate poh est, terminus extrinsecus e instanti in quo
 veru e dicere ut veru e primu o e et immediate ante
 ceat prima o go principiat per terminu e
 intrinsecu ditione

Nota 20 cum generatio sit ut in adequate
 positum et successivum o vulget nos deus ob-
 icatur nobis primacionem o ee aliquid positum

nec existere dum e generatio q̄a p̄ditalio
p̄ncipal ut terminus descendit

nota 30 quaestiones esse de nomine
an forma sit principium p̄ncipalium cum sit
terminus a quo p̄ncipalium quod e fundamentu
partis affirmatiuae si velis tunc negatiuam
dicent positiuam e esse p̄ncipalium mu
tationis a forma ad p̄ncipalium q̄a mutatio
acquirat terminum ad quem per actionem
cum autem p̄ncipalium e sit esse positiuum
e potest proprie acquirat per actionem

nota 40 p̄ncipalium constitutum
compositi e positiuum omne tamen p̄ncipalium
mutacionis inficit e esse positiuum

nota 50 p̄ncipalium non esse de conge
nitionis p̄ncipalium ut et generalio ut sic
e huius ductio formae a subiecto quod absolute
sine p̄ncipalium fieri potest

20 patet in prima mundi creatione in qua
nunquam fuit materia sine forma quia omnia
p̄ncipalium sunt producta imp̄t̄al enim simul
esse formas illas et eorum p̄ncipalium

30 si p̄ncipalium n̄aui sufficeret ad p̄ncipalium
semper esset p̄ncipalium in eodem subiecto

cum forma, nam species est prioritas naturalis
 in qua materia non habet formam preterit
 id est materiam tunc non concipitur cum forma
 nec sine forma sed praeindistincte pro illo tamen
 prioris non potest dici materia non habere formam
 negativam vece enim non potest concipi materia
 cum negatione formae pro illo prioris naturalis ad
 privationem autem debet esse materia sine forma
 negativa

Nota Quod generacionem ut est mutatio esse
 successivam dici enim subiectum se iam habere
 aliter ac antea atque ita subiectum debet sub
 hoc termino considerari in mutatione sub quibus
 cum simul esse non potest debet esse successiva et ita
 subiectum mutari est esse uno instanti sub privatione
 formae et alio sub forma unde includitur est
 essentialiter privatio atque ita praeindistincta quando
 est

Quaestio ultima De natura et composito artificiali

Ut intelligatur quid sit corpus naturale
explicandum est, hinc explicanda est quid sit
natura et quae dum de composito naturali agit
aristoteles sapientius illud explicat per analogiam
ad compositum artificiale videndum hic quod
sit compositum artificiale

articulus ius

Quid sit natura

nota 1° nomen naturae significat
1° generationem 2° unionem 3° principium
generationis 4° intrinsecam materiam 5° essentiam
in se esse cuiuslibet rei 6° ipsum dum
quem vulgo philosophi denominant natu-
ram naturantem id est creatorem et per
producentem alias naturas 7° partem
compositi distinctam a substantia quo
sibi debemus verbum divinitus assumpti
sive naturam humanam non vero
personam 8° collectionem omnium
entium creatorum et creaturem in hac
acceptioe, fidel enim docet unum
esse deum in rerum omnium natura

39
In collectione omnium entium creatorum et creatorum
in hac acceptione fides docet unum esse deum in
reum nam 3o aggregatum omnium causarum datum
imo etiam ipsius primae causae operantis sicut
exigentia causarum datum hoc sensu docent pluri
solusque deum et nam nihil fecisse frustra 3o
motus alicuius ita putat ut dicitur et nihil nam
diximus temperamentum alicuius ita nam pe
ter ut optima esse pronuntiamus

CONCLUSIO 1a nam bene de finibus ab
aristotele in physicorum principium et causam
motus et quietis eius inquit et 1o et per se et 2o
2um accidens explicatur nam dicitur prin
cipium abstracto a constituto vel colubet alio
addunt causa quae nam est principium per se inf
tuit effectum aut passivum in principium 3o
per motum intelligit mutare male aut terribilem
quam triplex est ex aristotele nempe mutatio loca
lis augmentatio vitalis et alteratio aliqui per se
motus excludunt a definitione angelos et anim
rationalem quae illorum motus sunt sensibiles
alii contra sentiunt quae per nam intelligunt
principium et causam intrinsecam motus quinqu
nae ut 4o per quietem est intelligitur neca negao
motus cum illa requirit terminare utrum inf
suum possit quare hanc habet nam a
quies 3o hic est possessio permanentia ut in ceteris in
itali possessio acquisita vel pro possessione terminat ad
quem motus quam permanentia ostendit ab ista motus
incipio patet ab omnibus motibus et

So to e o facit sensu collectiuu sed distine
iium hoc pacto naa e principiu motu in
hiis quibz motu conuenit & quiete in hiis quibz
quiete conuenit aut utriusq in hiis quae utriusq
habent atq hie applica quae diximus de disti
nitione accommoda in praedicatione indiuidu
so distine eius hoc e substantiali compositi in quo
naa e tanqua pars in toto naali qd e subetu
denominacione motu & quiete additue in quo
qa naa ut sic e caa motu immanente id e
quiesciuntale in composito substantiali in quo e
naa tanq to to & per se hie designat naam
debere ee iium principiu intrinsecu & essentielle
qd o sit compositum ex partibus diuersis a naa
sed sit iium elementu partialite & in adiquate
constitutiuu eius qd distine habet naam
hinc patet definitione naam conuenia id
2o foa n aristoteles docet naam ee subiectum
e maam vel in subetu id e foam & foam ee magis
naam qua sit maam tu etiam qa maam & foa
sunt principium explicatiu multoru motu ut
p copietate 3o unioni qa e principiu salte in actu
obsecratione proel idem motu ee a principio inte
intactu & estel utroq remoto & proximo qui motu
cum ordine ad acquisitionem quiete, quiete & motu
o opponuntur intrinse
In hoc distinguit aristoteles naale ab artificiali
qd est artificiali qua tale e o habet determinata
principiu in passione & active n sicut figura conf
et al ad celestium motu hoc o habet qd sel actua
sed qa viz in materia aut practica ad motu in

36
mellius explicatur per talem figuram motus exco-
mpositi in materia est naturalis quia in materia est corpus orbis
tandem nobis per partes facta vero nobis ratione ideo motus
dicitur violentus composito spiritus quia est contra inclinacionem
omnem actiua vel passiuam factam unde inclinacionem
aut est repugnancia factam ad motum requiritur ut
talis motus dicatur simpliciter naturalis

Anima rationalis formaliter ut talis est conceptus
principium quia est vera principium augmentacionis huius
in figura quarum sit apta ad cessationem et est prin-
cipium multorum motuum sensibilium quia gestus uocatur
trahit corporis motibus operationes ad identitatem
sensibilium unde anima rationalis est uera materia

forma ut potest pars posterior compositi et quia est
principium passiuum et actiuum plurium motuum quia
est materia ideo dicitur magis materia quia materia
Aristoteles docet naturam esse determinatam
ad unum id est ad unam partem contradictionis necesse
indifferente ad motum vel ad quietem quod intelligitur de
materia necessaria non libera est indifferens ad utrumque

articulus 2us

De

Composito artificiali

Nota in actu summi pro ideo actus huius ideo est pro
bana actuali vel habituali cognitione operis de
proprietate actus effectus hinc videtur naturam immediate
vel sibi esse materiam iam etiam incompletam actum
vero habere pro materia esse quae debet esse completa

hinc materiam tantum a se quod dicitur a materia susten-
tialiter sicut nobilitate subiecte forma vero sustentialiter
sicut in nobilitate illo a se omnia producit hinc fo-
ram in materia accidentalem et in materia producit
sustentialem in materia presentem materiam in se
forma artificialiter producta o producit sibi simile
ut domus o producit domum forma vero naturaliter
et sustentialiter producit sibi similem ut ignis
alium ignem sunt et alia differentia actum
et inter et materiam sed e hoc suspicit aliquid

nota 20 formam compositam artificialiter et obiectum
omnium coniunctum cum negationibus aliarum obiectum et ipsum
nam ex varia reum dispoone et ipsum reducit composi-
tum artificialiter atque ipsum dispoone sunt quaedam
ubi actiones cum negationibus aliarum obiectum et ipsum
unde videtur mutari physice, quod ipsum compositum et forma
et figura cuiuslibet compositi artificialiter quod ipsum
compositum movetur quia mutantur obiectum, o mutantur
in moraliter hanc formam quia succedunt aliam obiectum
moraliter eade in ordine ad virtutem et appetitionem
quod ergo movet statum e eadem forma statum physice
loquendo o in moraliter quia quia ex arte tales obiectum
dedit et partes super hanc detrahit atque ita detrahit
ad acquisitionem similitudinem obiectum illam ipsam mora-
liter e eadem compositi artificialiter

Conclusio unica neque a se neque forma artificialiter
ponunt efficere aliquid quia natura immediate obiectum
sua ponunt in mediate, explicatur efficere per se

immediate aliquid e illud producte per suam p[ro]p[ri]am
 vim vel adhibendo tanqua[m] medium vel tale op[er]e, ita
 ignis producit ignem 2o remote & per accidens aliquid
 fit ab illo qui explicat immediate actiua passiuu[m] v[er]o qui
 causa remota & mediata combustionis; dico q[uo]d actum
 o[mn]i habeat p[ro]p[ri]am virtutem producendi per se effectus
 naturales, sed h[uius] applicando actiua passiuu[m]

¶ **Concluone** q[uo]d medicina applicando
 virtute[m] nature h[uius]modi sanitatis vultu[m] ex humoru[m] intestini
 reatibus ino[m]m[un]i g[ra]tulis ap[er]it per calore[m] arte[m] temperat
 lum ex om[n]i arte[m] neg[ati]ve fiunt quae humanu[m] sup[er]eant
 capu[m] n[on]n[on] applicando actiua passiuu[m] sunt enim in
 gulaq[ue] quaedam virtutes in ab[er]at[ur] mirabilis op[er]um
 stulticia[m] lenoni bus p[ro]p[ri]e notari quod etiam o[mn]i talis modis
 applicandi actiua passiuu[m] & q[uo]dam cum mica edentia
 te ad conatandam nat[ur]am admirandem ut se te-
 h[uius]modi factu[m] e[st] a magis p[ro]p[ri]e q[uo]d si quatuor
 vel fuerint arte facta quae ex p[ro]p[ri]e q[uo]d quatuor
 nat[ur]e id vel arte magica factum vel imitacionem sui
 sic nat[ur]a p[ro]p[ri]e v[er]o oracula vocem humanam edentia
 anas antea cantu[m] sanles & caput absciso magno-
 laboratur & n[on]n[on] verba conat[ur] adverte aliquos velle
 figuram sitam e[st] in tali coniunctione p[ro]p[ri]e vel
 distantia partium o[mn]i p[ro]p[ri]e in ordine ad locum sed in
 ordine ad se sic enim bene explicatur quomodo corpus
 Christi in euclasticia sua tenet figura[m] v[er]a[m] imago
 complexa p[ro]p[ri]e in caone imaginis q[uo]d vix explicat
 p[ro]p[ri]e contendunt in alijs sententijs

articulus vltimus
Soluuntur Quæritæ

Quærit 10 quid sit magia et qualis illa
Respondes magia est vim efficiendi insolita quocum
quo eorum huius capituli supradictæ a duplex naturalis et
diabolica naturalis est exacta quædam causa naturalis
occultarum cognitis quæ applicata præstunt mira præ
stant absque demonum opæ quæ habentur præ illigiosa
ab impeditur illarum causarum vel modorum applicandorum
Iam est illa quæ vi præstati facilius vel expressius cum dicitur
omnibus in his mira quædam in huiusmodi efficiuntur sola
demonum arte. unde patet arte magica demonica
nulla potest fieri miracula quæ operatione magici
non supersedant naturam vim sed fiunt applicando actiua
præstunt, carum caritate et similia quæ adhibentur
a magis non habent vim efficiendi illa mira sed huius
illa vix in eis forte rebus quibus inscribitur caritate
vel ad locum positionem demonum ex præcepto applicantur
actiua præstunt et quidem naturaliter magia naturalis
licita est diabolica prohibita et ea quæ ad illa acci
nt vix supersedunt.

Quærit 20 an arte chemica præstet fiduciam
aurum et argentum respondes affirmatiue, quæ

constat multorum experientia facile prestimus de
 venire in cognitionem vicinam naturalis et illius appli-
 cationis unde curam gratulatur et argentum prestimus
 insigne tenere eorum tempore mentium quam sit coram
 maia quo pacto disponunt qua coram aplicanda si sit
 actina prestimus ad hanc transmutatione quare o potuit
 dany hanc oia edoceat hanc aut ipsi hanc casu dicitur
 In vel arte subtilitatem illam invenire consistat
 quae aut potest producere facta viventes multo nobilitate
 autem difficultas et aplicandi actina prestimus hanc quae
 ratione cadunt moraliter impossibiles

Disputatio 2a
 De causis

Postquam exigit de causa aristoteles agendum
 monent illi de causis considerandum quod quae et quae
 sint eorum gratia cum ois enim physica speculatio in-
 tendat hanc a o potest haberi clara et scienti si ca-
 nisi per eorum cognitionem consequens est ut eorum
 virtutia plane perspecta esse debent optantibus scientiam
 aliquam tunc naturalium adipisci

Quaestio 2a De
 causis In coi

hic rationem disputandi sequemur quam de
principiis declinamus 107 90 loco de causis in casu
agemus hinc de singulari ratione specifica

articulus ius

Quid et Quotuplex sit causa

Nota 10 nomen causae sumitur tale pro prin-
cipio quod sentit Aristoteles causam dicit esse principium
Et quidam patres praesertim gratia vocant naturam
antecedentem causam filij apud petrum unum est
causam naturam beatitudinem 20 sumitur pro sola causa
efficiente 30 sic a philosophis dicitur sumitur nudo
quodam modo strictius quidem quae principium sed
taliter quam causa efficiens nunc pro vulgato
quaduplici causam gra

Nota 20 principium causam et elementum inter
se differre ut supponitur et inferitur nam principium
taliter patet causam et causa dicitur principium causaliter
quod influunt in se in principium ut principium
est influunt rursus principium quod influunt duplex est
aliud dat essentiam a se realiter distinctam eiusdem
vel distinctam secundum speciem aliud est dat essentiam distinctam
tamen a se ut patet in divinis principium quod est

39
essentialiam distinctam a se o datur eam saltem ppter e'
principium qd dat essentia a se distinctam. Et causa
principium istaq saltem patet eam quoniam saltem patet
elemento qd e iure principium esse materiae condim
linum quo sensu sola materia si facta sunt elementum et eam
intere, datur etiam eam extra in hac dicitur signi
ficatione o comprehenduntur qd vulgata elementa

Nota 3o manifestu e dari eam ita ut alia
probatio o opus sit qua noua et quotidiana rerum
productione quar cu se ipsas producere o possint
eam a se distinctam petunt, e dicitur enim
aistoteles multib eam in eo expresse definiuit
inde sit ut philosophi varie eam definiant ita
te ut praeter misterium et trinitate vix asperi
ant legitima aliqua nos donec melior occurrat
hanc dabimus

Conclusio 1a eam in eo o male definiit
vel principium per se ut quod influat e in aliud
per influxum inter defectibilem vel principium
per se ut quod influat e o necessarium in aliud

Declaratur per to principium conuenit
eam cum principium per to influat per se distinguitur
a conditionibus, eam per accidens et principium o pfluat
nibus conuenit in cum influentibus vq cum quocumq
et pte in se trinitate addunt ut qd excludantur
actio quar influit hunc ut quo per to e in aliud et o
necessarium excluduntur a ratione eam et effectus

personarum II Trinitatis quae patre cum et filio et
 necessarium tunc quidem patre influxum indefectibilem
 quae tunc influxus est distinguimus a patre et filio ut
 insuper filius est aliud a patre cum patre antiquus
 et filius habeant eandem naturam scilicet quidem est
 aliud a patre ut distinctam substantiam, nulla
 vero est causa quae influat esse necessarium et patre
 influxum defectibilem vel patris defectibilitatem
 finitatem sine quo est influxus quare defecti-
 bilitas aequat finitatem virtutis et perfectionis de qua
 licet sit esse necessarium est in se ad productionem
 ad extra unde influxus est defectibilis inter se
 videmus voluisse aristoteli cum dicit causam esse non
 principium mutationis hoc est ut aliqui interpretantur
 causa est id quod est a se est transit ad se quare
 sunt huiusmodi sunt necessaria et sunt patre
 influxum defectibilem;

Obiicitur 10 causa antecedens necessaria in operando
 est vera causa atque influet patre influxum indefectibilem
 quae causa necessaria est post esse sine influxum et effectum
 et causa ex suppositione est antecedens in operando ergo conuenit
 huiusmodi causa post esse indefectibilem respondendo esto maior
 quam multi negant. Distinguo minorem influxum
 patre influxum indefectibilem inter se nego minorem
 patre influxum indefectibilem exteri concedo minorem
 et distinguo similes consequens defectibilitatem a
 indistincta est quare patre ex natura influxus et effectus
 est quare sita in eo quod illi sunt indefectus ad existendum

vel o exy tendunt implicat effectum essentialiter
habere repugnantiam o exy tendi

Obiicies 20 in multorum sententia creatio
o distinguitur a deo atque creatio in illo casu in
influy indefectibili cum deus o possit deficere
ergo crea habet influxum indefectibilem et pando
io nego maiorem respondes 20 distingo creatio o di
stinguitur a deo adequate eto maior o distinguitur
inadequate nego maiorem creatio enim in sententia
illam o distinguente dicit eam et unde quamvis
crea vq deus sit indefectibilis tunc in productio
e defectibilis intrinseca quia nullum datum est necessarium
prouti deum defectibilis autem una parte creationis
tota creatio defectibilis e sublata quippe parte tollitur
totum ut od una parte corruptibilis vel male totum
e corruptibile vel male

Conclusio 2a multiplex est causa p[ro]p[ri]e
asserendo precipue causas divisionis prima
divisio est in quatuor vulgata scilicet, materialem
formalem efficientem et finalem, quibus addunt
aliqui exemplarem 2a divisio e in causam
prima independentem qualem e solus deus et in causam
2am dependentem qualem est omne agens creaturum
3o alia est intrinseca et componens materiam subiectam et
forma lato modo sumpta alia e extrinseca quae
neq componit neque constituit suum effectum
intrinseca quarto alia est realis quam requiritur

actuali existentiā ad causandum alia ē in
 tensionatū quā o requirit actuali existentiā
 ad causandum sed sufficiat obiectiva id ē ut cognoscatur
 v.g. sanitas in aegro ē deambulationis cāā intentio
 naly etiam o existens sō alia sunt cāā eiusdem
 gēy v.g. duar vel plurū cāā fortis vel efficiens alia
 dināter gēy v.g. una efficiens alia naly vel fortis
 sō alia sunt dināter ordinis alia eiusdem hīc mul
 tiplex cāāum ordo ē distinguendus itē ordo ē
 cāāum ordinum id ē quā ad varios effectus variis
 causis inferioribus cooperantur aliter ordo ē cāāum
 participationum hāc ē qd o concurrunt ad varios ef
 fectus cum variis cāy inferioribus aliis ē ordo cāāum
 supermalinar quā produunt effectū supra vias ē
 exigentia naly sine quo ad modū sine quo ad entitate
 aliis ē cāāum naly quā effectū produunt naly
 naly id ē quā o ē supra vias ē exigentiam naly
 sō alia ē cāāum pte alia pte accidens cāāum pte
 in visum ē ea quā ut haly ē v.g. hāc interā dicitur
 insiluit in effectum cāāum pte accidens illa quā o pte
 effectū cum hac dicitur influere hinc in cāāum sō
 tribuit effectū vel pte conuentione quā haly cāāum
 pte et dicitur multū dicitur dicitur sō ē multū
 tenet et architectū vel pte conuentione effectū pte
 accidens pte effectū pte ita quā sō dicitur cāāum ē cāāum
 pte accidens inuentionis thesaurū et cāāum pte sō dicitur
 quā eff cāāum dicitur in effectum pte et pte accidens
 effectū pte ē ille quā intenditur a cāāum pte effectū
 pte accidens quā o intenditur a cāāum pte accidens

octavo diuisione caa in caa in actu id est in actu
 caa in actu id est quae mundum actus caa habet
 in oia ad cauandū requisita alij melius caam
 in actu id est explicant dum dicunt illam et eam
 quae habet oia ad cauandū requisita praesumendo
 ab eo quod actus causet vel o causet, caa in actu
 id est illa quae actus causet causetur quae
 requiruntur ad cauandū sunt oia cum principia
 sine remota sine proxima quae influunt sunt
 diuina aliqua conditiones vel possibilium vel ne-
 gatiuae v.g. negatio impedimentoꝝ o auferibile
 praecipua actione causetur de libery caa contine-
 nt oia chatoꝝ parte thomista alij volunt
 in necessitate posse et actu primo sine talia
 gane caa o clarentur caa eode tempore compi-
 lta ad effectus incompatibiles adde quod nulla
 est resistentia afferantur tunc caam et impo-
 sibilem physica o a impotente nisi moraliter in
 ordine ad necessitatem alij vna eode modo de necessa-
 rijs ac libery sentiunt in ad effectus o produ-
 ctibilem hic eximur dicitur o potest parare conat
 in caa sine quo o e actus in se loquere ut volu-
 nega oia impedimunt auferibily pra actionem
 caa o requiritur ex parte actus primi ex parte
 cuius actus primo requiritur quod quod influit vel
 e conditio necessaria ad influxum quae uero et tunc
 habent concomitantel cu principijs influentibus aut
 cu conditionibus necessarijs ad influxum dicuntur
 requiry ad actu inu perinde ac illa oia a quibus
 principia vel conditiones ad agendum necessarie
 pendunt a posteriori hinc videt caam in actu id

neq̄ dicere neq̄ negare actionē ad effectū sed
ab illiꝝ pretendere causā vni in actu 2o in po
tate realiter causā actionē & effectum de
alijs causis diuisionibus disputabimur alibi

articulus 2us

Quid sit Ratio Causandi

Causaritas et conditio

Causaritas a caōne causandi, p̄ quōsdā
distinguitur ad hoc qd̄ ratio causandi sit illud p̄
qd̄ causā constituitur potens causā in actu 2o ca
usalit̄ vno ē illud p̄ qd̄ f̄llere constituitur
in causā in actu 2o, nos illiꝝ loquimur mod̄ ȳ utimur

Conclusio in caōne causandi ē aliquid p̄
mel ē entitat̄ causā agens ē accidens reale ipsi
causā inexistens & huiusmodi additū p̄batū qd̄
ipsa mel vlt̄ h̄ causā ad causandū ē ipsa mel
entitat̄ causā v̄ ipsa m̄a & f̄a sunt adquate
v̄ cessandi, & informandi, & v̄t̄ producendi
calore in igne & frigore in aqua ē ipsa aqua &
ipse ignis h̄que sunt alia in p̄ncipiā necessario
acquisita v̄ h̄que sunt natural̄ q̄m̄ distinguit
ab ea & ab illa recipiuntur cuius concurrendi
complet causā in actu 2o sicut causā ext̄nec

causa constantis potest esse extrinseca causa

CONCLUSIO 2a causalitas causa est ipse actu
 alij concurrens et influxus causa cuiuscumque
 distinctus realiter ab entitate causa probatur in
 quod causalitas est id quod ponitur causa continetur fortiter
 ad qui influxus causa est ratio fortiter constituitur a causa
 in actu 2o quoniam ad modum fortiter ratio albi est albedo
 3o influxus causa est causalitas illius maior est definitio
 causalitatis et minor probatur quia cum actus est potest
 sine remota et agente dicitur ponitur actus ponitur
 effectus et causa probatur 2a pars quia potest sola
 entitate causa causa est constituitur actu constantis
 3o causalitatis distinguitur realiter saltem in adequate
 a causa etiam in sententia quoniam est distinguitur acti
 onem probatur antecedens quia dicitur fuit ab eterno
 nec in actu constantis ab eterno

CONCLUSIO 3a conditio necessaria ad causandum
 est quod est influat in effectum sed in est necessario ut
 influat quod est subiectum nec disponit subiectum de
 claratur conditio multiplex est in causa efficiente est pro
 pinqvitas remotus prolixitas et dissimilitudo ag
 entis cum patto hinc fortiter et magis est indistincta
 utriusque extremi in finali est cognitio conditionis
 ita dicitur quia nec sunt ratio constituitur etiam in actu
 1o nec in actu 2o cum sine illis causa habeat absolute
 ut in causandis illis quod positivus potest ad huc causa est constantis
 actu in igne ut est ut calefaciendi etiam tunc quod est et
 propinquus patto et potest ignis dicitur ut calefacere
 patto est propinquum licet propinqvitas cum patto
 ut conditio necessaria naturaliter ut ignis calefaciat patto
 probatur quia definitio allata est et soli conditioni subiectum

ex dictis patet eam distingui a conditione
quod eam prerequisite ad agendum nec ad id sit
impositionata neq ad aliquid aliud qua ad in
fluxum requirantur prout se qua definiunt in aliquo
ex utriusque capitulis sunt conditiones

articulus 3us

De prioritate et nobilitate Causa respectu Causa vitalis et effectus

De variis gradibus causalitatis ubi de causis
hic agimus de prioritate temporis etiam prioritas
naturae magna facultas motus illius ob trinitatem
et in eam naturam misterium aristoteli 5o philosophiae
capite undecimo sic describitur ut aliqui volunt non
prioritate quaedam vero est nempe prioritas
posterioritas dicuntur esse unum naturam
et sustentiam quae quae contingunt
esse absque his ista vero sine illis minime
hinc inferuntur cohaere quod est natura principii debeat
existere naturaliter vel super naturaliter sine eo quod
posteriori natura posteriori vero natura existere oportet
sine eo quod est principium naturae diducit a prioritate
prioritatem naturae quia natura est causa potentissima

Conclusio 1a causa libera in actu de
sumpta est prior natura effectui libero et prioritate
modo explicata causa vero necessaria est effectui

naa praedicto modo ia p[ro]p[ri]a p[ro]batu[re] q[uo]d ut
 constat sine causalitate & effectu libero p[ro]ducta
 libet a completa potest ad coactione existere 2a
 p[ro]batu[re] q[uo]d p[ro]p[ri]a ca[usa] necessaria in actu s[ed]
 completa o[mn]i p[ro]p[ri]a e[st] sine causalitate ac effectu s[ed] h[ic] p[ro]
 h[ic] quon[iam] ad agendu[m] p[ro]p[ri]a requiruntur ca[usa] necess
 a[ria] o[mn]i p[ro]p[ri]a o[mn]i agere

Dices 10 p[ro]p[ri]a impedit[ur] ca[usa] necessaria ne agat
 sed contra q[uo]d o[mn]i p[ro]p[ri]a impedit[ur] nisi p[er] concu[rsu] sup
 positione aut p[ro]p[ri]a impedit[ur] a ca[usa] inhaerenti
 b[er]i atq[ue] si tale sit impedit[ur] h[ic] negat concu[rsu] sup
 ca[usa] o[mn]i e[st] completa in actu s[ed] q[uo]d o[mn]i habet o[mn]ia requirita
 ad actu iure q[uo]d tunc ca[usa] o[mn]i e[st] in actu s[ed] completa
 atq[ue] ita e[st] p[ro]p[ri]a ca[usa] in p[ro]p[ri]a naa constituta

Dices 20 licet o[mn]i p[ro]p[ri]a existat realiter sine uo[lo]n
 effectu p[ro]p[ri]a in ca[usa] existat formaliter sine illo p[ro]p[ri]a
 enim concipi ca[usa] potest ca[usa] licet o[mn]i concipiatur
 existentia effectu sed contra 10 licet hoc verum sit
 de ca[usa] in co[m]p[os]it[is] in de ca[usa] necessaria in particulari
 q[uo]d ita dicimus necessaria q[uo]d ubi e[st] completa o[mn]i p[ro]p[ri]a
 e[st] sine effectu cum necessario agat unde concipi
 quidam p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a naa praedicta a concu[rsu]
 lione e[st] o[mn]i conjunctione ca[usa] cum effectu ut a[ria] p[ro]
 eludet a rationali & ir[ra]tionalis contra 20 q[uo]d licet
 ca[usa] sine effectu concipiatur o[mn]i in p[ro]p[ri]a illi concu[rsu]
 um concipiatur effectu a ca[usa] p[ro]p[ri]a atq[ue] ita p[ro]p[ri]a
 effectu concipi sine ca[usa] e[st] p[ro]p[ri]a de p[ro]p[ri]a absolute
 t[er]minu[m] e[st] o[mn]i sunt idem n[on] effectu p[ro]p[ri]a cogniti
 nib[us] quon[iam] o[mn]i influunt h[ic] e[st] ca[usa] p[ro]p[ri]a de t[er]minu[m]
 p[ro]p[ri]a autem a filio e[st] in multo[m] sententia dicit
 p[ro]p[ri]a de ca[usa] coactione p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a e[st] h[ic] o[mn]ia null
 sine uo[lo]n influxu

Confirmatur 2a pars q̄a calor b̄ v̄g
 posterior calore nat̄a a p̄oet ē sine calore a
 calor a o p̄oet ē in aliquo casu sine calore
 b̄ si calor a producat̄ur a calore b̄ vel si calor
 b̄ producat̄ur ab alia cāa quā a calore a
 respondet̄y distinguendo calor b̄ coniunct̄y cum
 tali influxu p̄oet quē pendet a calore a p̄oet ē
 sine calore a negat̄y p̄oet a tali influxu conat̄y
 sed contra q̄a neḡ cāa coniuncta cū tali influxu
 p̄oet ē sine tali effectu q̄a o p̄oet ē tali infl̄
 xus sine tali effectu cū cū vis cāa in actu
 hūm̄ita sit coniuncta cū influxu t̄ q̄a sit
 coniuncta o p̄oet ē sine effectu consequens ē
 nulla etiam in actu 2o hūm̄ita ē prioris
 a effectu infra sensu h̄c explicat̄ur

Conclusio 2a cāam ē prius nat̄a effect̄y
 tam in actu 1o quā 2o ē etiam habet̄ suam
 existentiam nat̄am et vim causand̄y independēt̄
 ab effectu existentia et virtute effect̄y vero habet̄
 existentiam suam dependēt̄e a cāa q̄d o ē aliud
 ut vult p̄oet quā effectum habet̄e sum̄
 ē a cāa etiam vero aliud o habet̄ ab effectu
 id a se vel ab alio quam ab effectu atq̄ in
 sensu intelligi aristotelis allatum in p̄oet
 p̄oet q̄a nulla ē prioritas nat̄a respectu
 tam necessarii quā tibi tam in actu
 quā in actu 2o cū o conueniat h̄c ostimā
 p̄oet ut considerant̄ p̄oet
et inferes 1o cāam in actu 1o et 2o ē prior
 nat̄a et effectu ex p̄oet p̄oet seipsa et p̄oet
 salitatem respectu causalitatis respectu vero
 effect̄y p̄oet ipsum effectum causalitate d̄ p̄oet

caam q̄a p̄t illud constituitur aliquid posterior
 p̄t qd̄ aliud constituitur p̄t̄ & vice versa q̄a
 denominationis p̄t̄im extrinsecae p̄t̄im intrinsecae con-
 stituitur p̄t̄ aliquid intrinsecum p̄t̄i extrinsecae
 denominationis & p̄t̄ aliquid extrinsecum eodem
 p̄t̄i v̄g denominationis p̄t̄ioris & posterioris respectu
 n̄t̄i & eadem constituitur p̄t̄ nos & p̄t̄ adane
 v̄t̄im quippe eodem respectu p̄t̄ aliud eodem
 n̄t̄ constituitur

Inferes 20 in mutua causalitate quo ad iun-
 ct̄ā n̄t̄i possibilit̄is ō dōi p̄t̄ioritate n̄t̄i quia
 dependentia effectus a causa & independentia causae ab
 effectu sunt p̄t̄es essentiales p̄t̄ioritatis n̄t̄i hic
 a ō respectu talis independentiae causae quo ad 2i
 & mutua causalitatis est quidem p̄t̄ioritas n̄t̄i ad
 respectu ī instanti in quo ō est mutua causalitas

Inferes 30 actū 1m̄ & actū 2m̄ eē de simi-
 litudine p̄t̄ioritatis n̄t̄i q̄a eū effectus p̄t̄ ad actū a-
 caam requisitus actus 2us causae & actus ius causae

Inferes 40 causam in p̄t̄ioris n̄t̄i posse consi-
 derari ut potente operari & ut sic sumptam ō impo-
 rtare effectus neḡ ullius negatione n̄t̄ habita sepe
 avilitate respectu v̄t̄imq̄ realitate in verbis communia
 existentiae effectus v̄t̄i sit ut actus ius causae
 b̄t̄as absolute ō sit p̄t̄ioritas n̄t̄i q̄a p̄t̄ ad
 causam libere in actu ō sine dependentia effectus
 a causa

Inferes 50 denominatione p̄t̄im extrinsecae & p̄t̄im
 intrinsecae p̄t̄ de nominis actu ab eo qd̄ ō habet ac-
 tus v̄t̄i causa ō debet habere causalitatem ut de
 nominetur p̄t̄ior n̄t̄i v̄g denominatione rationis
 s̄ dicitur quae p̄t̄ior dicitur respectu extrinsecae

a duracione ipsa essentiali o existente

Inferes so o manet aliquos dependentia
effectus a caa explicare per locum intrinsecam
namque si per possibile vel impossibile deficiat
caa deficiet etia effectus defectus influxus
caa in effectum si vero deficiet effectus o de
ficiet caa defectus influxus in caam quod
alii contra dicunt caam p[ro]e e sine effectu ex
pransita ratione caa unde si caa o p[ro]t exist
tere sine effectu in aliquo v[er]o ubi caa h[ab]et
o p[ro]tine a pransita ratione caa et influxus
sed q[ui]a ubi caa e determinatio rej ad aliquam
affectionem sine qua v[er]o p[ro]t ee. cardina
ly de h[ui]us docet p[ri]oritatem naturae de
pendentiam activa id e dependentia
per qua effectus dependet a caa posteriori
tatem naturae vero ee dependentia passiva
atq[ue] hinc ee vult ut caa p[ro]t concipis sine
existentia effectus v[er]o sol sine luce id est
potens illuminare o p[ro]t a concipis effectus
perfecte sine caa existente actu v[er]o lux
sine sole q[ui]a lux o e essentialiter a se et
qa implicat vni p[ro]e concipis perfecte
sine alio et idem o p[ro]e concipis sine idem
sic enim dantur duo contradictoria v[er]o
p[ro]e concipis igne a sine igne b. Et o p[ro]e
concipis ignem a sine igne b. id eo o dantur
multa causalitas et in ista sententia q[ui]a
implicat id e de pendere et o dependet ab
eodem q[ui]d requiritur ut dantur multa ca
usalitas

DICESIO contra illud caa o existens

pot' agere ut docet categorice cum thomistis plie
 tunc go actus in & actus sui qui sunt in p
 loci nati o exigunt essentialiter quo ad exist
 entia eam causaliter & affectu respondet
 nego antecedens qd nemo dat qd o habet go
 eam o existens e pot' dare ee qd o habet o
 existit thomistis eam quia nungua fuit o pot'
 dare ee go nec potest dare quia fuit id iam
 o e n utaq' eam q' ead' existentia 3o si qua
 lit eam molitur pro maiore & hoc mol
 tum in gratia pro peccate mortaliter atque ita
 damnari qd e falsum

Dices 2o manet eam o existens in virtute
 sed contra qd virtus eam e virtus vel qd eam
 dem virtus per thomistas o manet operatio vero con
 travenit atque ita peccat peccata ex thomistis
 dant' solutio ad manem qd eam concludit accidit
 qd debet ee eam ut agit vel continet

Dices 3o sunt instant' immediata existentia &
 post definitionem sufficit, sed contra go sufficienter
 instant' immediata ante existentiam nam egre
 immediata utriusq' instant' existentia e in utroq'
 eodem modo eam o habet ee

Dices 4o eam o requirit quo ad existentiam loci
 ut o peccat in loco go nec requirit quo ad existentiam
 tempore ut operatur in tempore respondet nego
 consequentiam qd negat quo ad existentiam in tem
 pore tollit eam atq' ita illius virtutem
 negat vero quo ad existentiam in loco o tollit virtute
 sui quia eam peccat e in loco

Dices 5o hoc cum monitur e hinc o sic o

pot' mori atque hocm mori e' hocm o' e' iam
Et immediate ante fuisse go quod o' e' habet
aliquid e' respondens nego maiore Et ceteris
conum na si hoc sit vult si vult o' moritur
vult vdy simul e' morte & vita in eode hoc
Et eiusdem simul e' Et o' e'

Inferes 70 o' e' necesse ut caa in actu
io sumpta sit prior tempore suo effectui in ma
ia in iā instanti sua productione caritativ
hunc ubi Et hocm sustentate ducibitem
foa item eode instanti quo educitur aut caa
hic sit spiritatus caa vel vultone sui comp
olite Et tot eode instanti sua productione su
caa suq' qualibet naa eode instanti quo e'
producit suas proprietates dny etia' potest
producere mundie ab antero qd si p'cauissit illa
o' fuisse prior tempore effectui suo cumq' dny
sit oium finis fuisse tunc caa finalis simul
tempore cu' effectui

Inferes 80 caam in actu io sumpta p'ca
e' prior tempore effectui naturalis vel huiusmodi
natel de ma qua prior e' tempore solm q'ca
quotidie vel temp' mutacione educitur Et q'ca
quinq' foa naturalis vel huiusmodi prior e' caa
antequa vultur ma' Et causel composi' huius
30 constat quotidie novos produq' effectus
causq' antiquissimq' Et dny p'cedit vel tempore
oibus effectibus quoru' caa e' tunc finalis
hinc efficien'

Inferes 90 causam libera in actu 20

in necessaria in actu 2o tunc qe necessario simul
tempore cum effectu & causalitate quia causa actus
causa e alicuius actus existentis causa pro aliquid
actus existens tunc causa necessaria in actu 1o posita
o pot o agere

Inferes 10 in causalitate e prioritate originis
sive a quo quia in ois causa creata e res quae habet
aliam esse procedente a qua tunc in ipsa o procedit

Inferes 110 prioritate & posterioritate
nati quo existens instanti reali temporis

Inferes 120 idem sive quo o pot esse aliquid
o esse causam aliam si res o pot esse sine ubi quod in
o e causa rei

Inferes 130 in causalitate respectu speciei simul
prioritatem necesse originis rationis ac sapientiae
tunc in specie inclinatio a aliter e philosophandum
de quo et hoc sibi

articulus 4us an

Eadem res possit exerce

re omnia causarum

genera

Conclusio 1a

aliqua eade res pot exercere oia
causa quia o in ois respectu oia diversimodum

effectum pbantē tā p̄s n̄ cā rāonalī ū
ē cā māaly simul & efficiēz suū actū
vitallū & p̄prietatū ē itē cā fortis hōy
respectu organīzōny ē finalī 2a p̄s pbantē
q̄a deo r̄pugnat ē cā māale & fortis
ē quīp̄ cāā includunt ex p̄p̄ia rāone t̄m̄
caandī imp̄fectione n̄mp̄ mutāone angli
quōq̄ cum sint sustētia completā ō p̄ant
ē cāā fortis

Conclusio 2a nulla ex respectu cū
effectū p̄t̄ exīcāre ōp̄ causalitāz idali
quāz hūc pbantē q̄a ex p̄ctus ed̄p̄t̄ n̄
p̄t̄ ē simul cāā fortis & māaly q̄a mā
ē fōā habent rāonē op̄sitas scilicet ē potentia
ē actū n̄m p̄p̄ica cōp̄ō requirit rāle
p̄ctū cōp̄mentū d̄stīnctōne q̄o cāā mā
aly & fortis sicut ē effectū rāalē n̄cē
ārio d̄stīnguntur 2a p̄s pbantē n̄cē
D̄p̄t̄ cāā efficiēz & finalī r̄tū oīum
māā tā ē efficiēz māaly quānti tāā cāā rā
onaly op̄ationū suāz p̄prietatū quē
saltem aliquarū

Conclusio 3a in oībz rebz creatis ō
ap̄t̄m̄t̄ p̄t̄m̄t̄ rāalē ḡā nulla in c̄p̄
ap̄t̄m̄t̄z salte adnabz fortis n̄mp̄
ō p̄t̄m̄t̄ in oī d̄ rāalē d̄stīnctōny si f̄ict
ab agente c̄oato p̄ma p̄s pbantē q̄a
sustētia simp̄licis & completā ō p̄ant
cāā māalē n̄mp̄ fortis 2a p̄s pbantē q̄a

qd fit actio. habet ipsu dnm pro caa effici 47
cuius & finali tollit. Hunc distinctio qd uno
agere cecato agit dependit a caa naturali
qd fit ab agente cecato habet caam efficientem
mutam & hanc finale distinctio

articulus 5us

an ydem effectus possit
pendere a pluribus
causis totalibus

Quaestio potest quatuor modis intelligi 1o de
cais partialibus eiusde generis & ordinis & hoc modo
causa e eiusde effectus potest duci plures causas
ut patet in duobus eorum habentibus eadem quoniam
nullus potest eorum habere seorsim 2o de totalibus
eiusde ordinis sed generis diversi & ita eiusdem effectus
plures e cais constat ex aliis compari-
tis physicis in quibus materia & forma sunt cecato
talis diversi generis & eiusde ordinis 3o de totalibus
diversi ordinis quarum altera est vitalis & altera
materialis sed eiusde generis ut officinarius & in hoc habet
omnes effectus habent plures causas totales qd dicitur sol-
us & talis concurrens cum aliis causis efficientibus
intra hunc triplicem sensum intelligit qd dicitur totus

capite se eiusdem subij & eiusdem effectus
 sunt plures causa qd an idem effectus
 possint dari plures causa totales eiusdem generis
 & ordinis & e hoc nra questio qua respicitur
 adhuc habet sensum id arduum potest causari a
 pluribus causis totalibus eiusdem generis se ordinis
 succedunt ita ut si loco unius applicetur
 altera e minus ab una qua ab alia producatur
 in quo sensu verum e dicitur potest plures causa totales
 eiusdem generis & ordinis & ratio e quia cum
 effectus sint eiusdem naturae si causa potest unum produci
 esse e e ratio e potest & ediquos esse producere
 prout de ipsa rati sensu e an idem effectus possint
 naturaliter succedere a duplici causa totali eiusdem
 generis & ordinis sed in actu id est arduum effectus
 potest causari a pluribus causis totalibus eiusdem generis
 ordinis simul & coniunctim in actu id est

Nota causam totalem in actu e illa quae sola
 vim producendi in suo genere effectum totum se sola potest
 elicite vero in actu id est illa quae o habet vim
 explicata sed indiget alterius causa conditoris ad
 producendum effectum hinc patet effectum potest
 succedere naturaliter a duplici causa totali in actu id est
 saltem si bina fiat quantibet causa actu o potest
 actione totale atq; ita o existant vim totaliter
 causa in actu id est totalis e illa quae se sola potest
 actione ita sufficiente ad effectum ut oia alia
 actione & causa sublata remaneat effectus causa
 potest in actu id est illa quae producat effectum
 sed potest actione quae praesente simpliciter potest

effectum conservare, causa totalis hinc inde etiam
 dupliciter se habet totaliter totalitatis effectus quia producit
 effectum totum sine sola sine in alia causa, causa partialis
 partialitatis effectus est quia ipse producit parte effectus
 causa totalis totalitatis influens est quia prebet influere
 suficiente, prout quoque alio ad producendum effectum
 causa partialis partialitatis causa sine influens est illa
 quae se prebet concursu iam explicata. causa totalis
 totalitatis causa hinc inde in totali simplicitate est
 quod iam est illa quae sola sine alia quacumque
 causa effectum qualis est solus deus saltem in quantum
 plurimum. 2a est quae ad se habet concursu sufficiente
 in suo genere ad effectum producendum isto alia causa
 hinc concurrens in eodem vel diverso genere et ordine unde
 eadem causa deus prout totaliter et partialiter respectu
 simpliciter effectus sub diversis ratione.

Dices si effectus potest produci divinitus
 prout dicitur nullus est per se causa illius effectus cum
 nulla potest assignari causa a qua effectus ipse pro
 ducatur ut si potest produci ab aliis et hoc non ergo
 antecedens. Respondeo 2o per se sumi 1o pro necessitate
 absolute trita effectus in nro casu an ab illa causa
 prout per se 2o hinc inde pro vera expositione qua
 dicitur a causa realiter et simpliciter influente trita effectus
 prout per se a causa a qua fit unde Hinc inferri potest
 quodlibet causam se potente producere infinitos effectus
 sub distinctione id est quodlibet assignabilem
 quod est contra rationem potentiam finitam quae saltem
 requirit potentiam producendam simul et in tota se
 pulato effectus infinitos in eo modo ille producendus
 est repugnat ut nulli volunt potentiam finitam
 potest naturaliter infinita parva simul applicat per se
 causa.

CONCLUSIO I *ide effectus o potest*
 conuenire a pluribus causis totalibus totalitate
 causae eiusdem generis et ordinis naturaliter ita conuenit
 sicut arguitur admodum efficaciter probatur eadem causa
 quae illarum causarum altera est superflua utrumque appropinquat
 iurisdictioni aliquam finem confirmatur quia cum de
 conuenire naturae utrumque ut deus applicatur diuersis causis
 deniget duos illius conuenit ad duas actiones totales
 et humiliter ad unam utrumque causam indiuisibilitate conuenit
 quia utrumque potest dat agere ut potest proportionaliter
 et solo ad effectum producendum 20 quia subiectum in actione
 dupliciter actionem totalem 30 quia effectus o potest fieri
 per duas actiones totales cum unica sufficienti quod quilibet
 enim ab una accipit et id quod accipit ab altera debet
 aliter esse tempore ab hac vel illa causa non enim
 exigit ab una esse potest quae ab alia quod quod datur
 causa actio a gentibus reatibus diuersis ordinibus ut actio
 causa deo et causae 20 sicut quodlibet illorum agentium se actionem
 potest esse ad quatuor primum primum causa illius actionis sine debet
 applicata ad illa potest sicut si sit causa ut saltem creata quae
 indiget perinde ac particulariter creata conuenit deus

Quando duae causae sufficientes coniungantur
 duae dat illius conuenit ad actionem conuenit utrumque causam quae
 sunt potest causam quae si potest sicut in quantumlibet potest conuenit
 conuenit deus ad actionem totalem sibi primum et eadem conuenit quia
 cum causae sunt conuenit per alteram totalem actio est superflua sicut
 utrumque sicut se ostendit applicatur habent eadem sufficienter utrumque ad
 naturam effectum aliquid ita se ostendit potest conuenit ad totalem
 effectum

CONCLUSIO II *potest ide effectus diuinitus fieri a pluribus*
 causis totalibus eiusdem generis et ordinis probatur per o implicat utrumque
 eadem causae efficax aut o sicut potest naturaliter sicut deus sicut potest
 habere duas actiones totales primum primum 20 potest eadem potest
 diuinitus in duobus subiectis totalibus

causalitate causalit dupliciter q̄o potest idē effectus
pendere a duplici cāa efficiēti q̄o altera totali
causā est q̄dem superflua p̄cedit ad producendū
effectū s̄ in ad manifestandū deī omnijustitia
nec in odinē ad finē a deo p̄stitūtū

Obiiciēs 10 sequitur effectū pendere d̄o pen
dere simul ab illi cāa q̄a effectus dicitur pendere ab
aliquo ut a cāa sine quo o eēt si quo sublato effectus
tolleretur alq̄i materia cāaū totaliū ē huius modj
nullata quippe illarū quolibet post effectus remanet e
q̄o effectus o p̄ndet ab illi cāa ē in p̄ndet q̄a p̄o
dicitur ab illi q̄o effectus p̄ndet simul d̄o p̄ndet
ab illi cāa respondeo nego sequēta h̄ illius p̄batione
pendere enim effectū a cāa ē illū accipere et a cāa
quomodo quinq̄ se alia habeant effectus egēt hūmō
unica cāa sub disiunctione hanc a exigentia op̄at
impediēt ne dux effectus det idē quo o egēt man
sūt cor p̄o unico hūmō ob̄ egēt illi in p̄cat d̄alē d̄uo
ē q̄a naturalit̄ d̄ unica hū cāa totali idē conce
ditur cor̄e effectū p̄ndere ab illa ut a cāa quo
sublato tollitur effectus

Obiiciēs 20 si cāa b̄ totali produceret d̄o
instanti effectū quē iō instanti produceret cāa a cāa
b̄ actū ageret q̄o implicat q̄o produci supponit o eē
ante ē eē producta supponit fuisse ante atq̄ ita
effectus supponeret fuisse et o fuisse respondeo d̄istingo
cāa b̄ actū ageret eodē modo ē eadē actione nego
actū ageret alio modo ē alia actione concedo h̄c a d̄o
implicat ut patet in cāa consequentialiū quā d̄stin
guant a productiua in quo actū patet produci o
supponere immediatū o eē effectus productiū h̄mōnita
tem existendi effectus actū enim consequentialiū s̄o modo
producat effectum ē illi d̄at eē s̄ol d̄ de r̄atio d̄

praeterea illa sublato eto succedente ea simili
pariter effectus

Instabilis causa totalis respicit consortium
alterius causa eiusdem generis et idem respondet oblique
respicit consortium causa necessaria ad productionem
effectus concesso causa non necessaria etiam accidere
coniuuncta uero causa enim totalis est illa quae per
actionem sufficientem ad produendum effectum exprimit
sibi a coniunctione vel a coniunctione alterius
nam enim dicitur totalis quod si totum et solum principium
effectus unde in ordine naturae non est superfluum
verum hanc praecipuum effectum esse totaliter ab aliqua
causa est ita ut ab illa ut non sit ab alia et effectus
pendet et causa totalis modo explicato conuenit
causa totalis est necessaria cum hanc tota dicitur causa
totalis quod sunt duae causas totales quae libet si esse
est sufficientem non necessaria nisi tollatur alia idem
dicitur de conuenit totalis et dicitur de causa totalis
vero eadem actio non potest pendere a duabus causa to-
talibus quae est modus in sublata una causa modus
pariter duae quae actiones sunt naturaliter opposita-
ratione finis et consequenter non sunt a hypernaturaliter
inque finem quae finem habent inque natura vel dicitur
omni potentiam manifestatione cum a sunt simul illa
duae actiones non ideo tollit deus eam contradictorie
sed efficit ut ea non instanti sunt eodem tempore
duraone simultaneam ut cum fuerit calorum
et frigoris et simul in summo

Cum duae causa coniunctionem
conueniunt ad productionem effectus quae quae libet causa
potest seorsum sumpta praedicere signum est dupliciter conuenit
totalis si causa simul producant eum modo eundem
effectum quo producet illam quae libet causa si essent

si p[er] se sit diuersitas in effectu quo ad intentione[m] vel
 diuersitas in modo p[ro]ducendi v[el] s[er]uina facillima ad
 unice distantiam t[er]mine illar[um] duar[um] ca[us]a[rum] conueniunt
 p[er] se conueniunt e[ss]e[m] totale[m] unde sunt h[uius] ca[us]a[rum] p[ar]tes
 q[ui] dixi conueniunt e[ss]e[m] q[ui]a tota illa actio p[ro]cedit assu[m]ptiq[ue]
 illo toto agente a qualibet eius p[ar]te indiuisibiliter item
 qualibet p[ar]te effectiua p[ro]cedit a dupli[ci] illo toto agente Et
 illius p[ar]te generum inuicem illud agere equantibet eius p[ar]te
 applicatur t[er]m[in]i effectiui Et uicibet illius p[ar]te Et insup[er]
 Et insup[er] ad totum Et uel p[ar]tem habent ut int[er]d[um] dicitur
 a quolibet p[ar]te p[ro]ductione Et confirmatur q[ui]a o[mn]i p[ar]te r[ati]o[n]e
 una p[ar]te effectiui p[ro]cedat ab h[uius] p[ar]te ca[us]a[rum] q[ui]a ab alia
 q[ui]a qualibet p[ar]te effectiui p[ro]cedit ab o[mn]i Et qualibet p[ar]te
 ca[us]a[rum] confirmatur q[ui]a q[ui] illar[um] dicitur ca[us]a[rum] conueniunt
 p[er] se actione sibi p[ar]tialium Et uicibet ca[us]a[rum] sine r[ati]o[n]e h[uius]
 t[er]mine confirmatur q[ui]a q[ui]a quo p[ar]te conueniunt agere
 ro etiam extensio[r]e r[ati]o[n]e s[er]uina Et facillima p[ro]ducit
 effectiui intra eandem s[er]uicam quod arguuntur e[ss]e eandem
 actione conuenire illa agentia indiuisibiliter

Conclusio 3^a idem effectiui p[ro]cedit e[ss]e conueniunt
 Et diuisim r[ati]o[n]e ca[us]a[rum] finalib[us] totalib[us] p[ro]ximis
 p[ar]tialib[us] Et extrinsecis o[mn]i a intrinsecis p[ar]te q[ui] p[ro]cedit
 effectiui suscipi ex gemina intentione libera ita ut eandem
 uno sine p[ar]te in effectiui v[el] p[ro]cedit q[ui]a clare et uoluntaria
 p[ro]p[ter] hoc r[ati]o[n]e na[n]tem quae e[st] in subueniende uoluntate
 in o[mn]i Et p[ro]p[ter] auozent de[us] ita ut illam del[et] et uoluntaria
 quidam p[ro]p[ter] utru[m]q[ue] sine simul ita ut si unus ex illis
 r[ati]o[n]e ut dicitur in r[ati]o[n]e quae p[ro]cedit illi in solam
 d[is]tinctio[n]em Et orin satisfactione p[ro]cedit tanqua[m] p[ar]te
 totalis q[ui]a p[ar]te p[ro]cedit q[ui]a q[ui]d excludit. Et r[ati]o[n]e
 ad aliud ut ad terminu[m] Et r[ati]o[n]e q[ui]a p[ar]te r[ati]o[n]e

ad aliud respectu nisi mutetur essentialiter quia effectus
mutatur essentialiter et respectu essentiali si id est de
terminatum ad unum ad aliud refertur unde nota cum
sua sine totaliter multiplicat comparari debet ad
actionem extensam ut demonstrat o a ad internam
nempe ad actum voluntaria vel intellectus quia respectu
actus extensi habent rationem obiecti propriam et totalia
o potest a unum et idem actus intensus tradit in plura
obiecta totalia

Conclusio 7a si effectus e causa o distinguuntur
ab actione o potest dari duplex causalitas totaliter quidem
effectus probatur quia effectus et causa o potest distingui
a se ipsis etiam distinctis

Conclusio 8a aliquis effectus o potest habere
plures causas divisi vel coniunctim aliquis tamen
potest pro se parte totum physicum quod e effectus
maior o potest pendere a pluribus causis subiecti
vis sine divisione sine coniunctio quia mutatur
vel multiplicatur partibus mutatur totum causa vero
materialis e pars totius unde o potest multiplicari
vel mutari quin totum mutetur Et hoc quod e etiam
supra naturaliter 2a pars probatur quia facta materialis
tam substantialis quam accidentalis quas sunt
effectus causa materialis potest dependere naturaliter
a pluribus causis materialibus divisione facta enim quia
divisum ex materia a potest educi ex materia b
quod vero ab ista potest quia ab alia dependet materia
pendere ex determinatione subiecti de cuius e dete
minare indifferam agentium necessitate obine
ubi in una forma crepta e ab una materia naturaliter

52
o pot' edere' reb' aliis quos facit ex natura sua nisi
concurrentibus permanent in eodem subiecto et quod dicitur
nisi eadem fore pot' simul edere' a pluribus naturis
atque ita habere plures causas morales coniectim tota
sed et proximas accidentalia vero multa accipiunt
quantitate habent dupli' et eam totalem maiorem
aliam proxima scilicet quantitate aliam unam
semper maiorem

CONCLUSIO 6a aliqui effectus o pot' habere
causam diuinitate plures causas diuinitate vel coniectim
aliqui in pot' sunt naturaliter coniectim probantur
in parte quod causa fortis est pars compositi quod est effectus
causa fortis implicat a manere idem compositum unitate
vel multiplicati partibus probantur 2a pars quod pot' est
natura naturaliter in se in partibus diuinitate fortis simul
intentionalibus et quantitatis accidentalibus multiplicata
vero fortis accidentalibus in eodem subiecto non
multiplicantur coniecta quod coniecta supponunt pro
subiecto quod si multiplicatur o multiplicatur coniecta

DICES pot' dari duplex causa finalis totalis eius
dicitur effectus quod potest etiam dari duplex totalis
efficitur respondio in quo paritatem quod causa efficiens
includit physica finalis vero ita intentionaliter 2o
actio requiritur huius ut effectus ponat extra causas quod
facit eque unice actio assente ut duplex ubi causa
homogenea est superflua quod una sufficienter ponit
intali loco at vero actus vitales quibus finem app
dicitur ordinantur ad perficiendum subiectum
vitalis diuinitate vero est per factio quam accipit natura
per appetitionem finem consistit ob diuinitate molitionem
DICES 2o potest etiam dici potest alterum

producit e filium duplici actione totali atq
 ita ex duplici productione male colligitur in tern
 itate 3^{or} ee personar qd in colligunt sancti patres
 et theologi atq hanc obiectio mittit contra
 mutuam causalitate & productione eiusdem ase
 ipso respondo nego sequenti id qd patet qd
 unum de naty producendi modo ex quo optima
 e illa 2° qd nihil in deo pot e supenabile
 ut pbat theologi atque ita cum duplex actio
 totali sit sup naty o pot ee in deo duplex
 actio totali raa e qd ois opaco di ad intra
 e necessaria & consequenti naty qd sit uia
 multo magi aut ois naty vita sine flumidi
 que aliqui finy naty in diviny ab aliis que
 obtinuit ity patet & theologi possent inveniri
 propomodu infimily qd e absurdum hanc solu
 tionem applica pro mutua causalitate & prod
 uctione eiusdem ase ipso

articulus eius de mutua causalitate

Queri pot an effectus potuit et prodnate
 sua etiam et in hoc sensu veru e dicitur causalitate
 igny enim a qui producit ignem b potuit pro
 duci ab ipso igne b si idem determinasset productione
 priora igne b si ignis b fuisset applicatus ad ag
 cidem et determinans ad productione igne a

Quari pot 2° an eode tempore pro

eadem prioris naturae vel originis quo ignis a produ-
cit ignem b vñ ignis b potest producere item igne
a dō solum in actu id est etiam in actu 2o quo ad tan-
tu productione

52

Quarj potest 30 an ubi sunt id instanti
una causa producit suū effectū effectus 2o instanti
potest producere suā causā a qua condescendit 2o
instanti et fuerit productus id

Conclusio 1a o potest dari mutua causalitas
in eodem vel diverso genere causarum pro eodem tempore
quo ad idem esse probatur id quia contracta sententia
fauet a Theodoro nam philosophi et theologij
dicitur thoma et aristoteli summe naturae ostendunt
dari causam iam ex eo quod idem o potest producere
seipsum vel o potest se deo mutuo producere quo
ad idem esse atque ita sistendum esse in causa in qua
videntur et a qua oia pendunt quod argumentum
proctus tunc si datur causalitas mutua probatur
2o quia sequitur inde causa esse prius si ipsa conseq-
uens est factu 3o et antecedens probatur sequela quia
causa est prior effectui et per consequens illud quod
datur esse causa est prius effectui et effectus est posterior
causa atque effectus qui est posterior causa datur esse
atque ita est prior causa quia effectus est prior et
posterior causa si datur mutua causalitas, diuersitas
vero causalium o infringit vim argumenti quod quod
culum se tenet ex parte constitutionis principij pro-
ductus est prius effectui qui per consequens ante
nam producatur causam suam prius natura con-
pletam et habente oia necessaria ad agendum
confirmatur id quia effectus pendit a causa

Et cāa o pūdet ab effectu unde si idem est
cāa de effectu idem pūdet et o pūdet ab
eodem quā sunt contradictoria sō idem habere
vīm producendi se ipsum quo ead iūm esse
qā qd se tenet ex parte eētū primū ad aliqūd
habet vīm producendi aliud atqū qd e cāa cāa
e sēntiūdi qō ēre atqū hāc etiam pūbāt ne
dūmīnū quīdē pōc dātī mūtūā cāalitātē
cācūm complēntū dīspōsūm o producūt
a fōā nouā qā hāc complēntū dīspōsūm ad tāle
fōcūm qō pōsūmōnūt ad illā sī pōcībīl qō ab
aliō cūm complēntū o sīt cūp atē o c autē
a fōā qā pōo illo pōcībīl o c fōā producūt qō
a cāā tāle complēntūm māām dīspōnūtē

Obiicies sicut calefacit ito manū et calefa
cit ab illo qō dātū mūtūā cāalitātē in calore
rēspōdētō cōcedō antecedētē et nego consequētē
qā sicut e producit calore o pro nec dīā stōmācū
aliūm calore quī se mūtūo producūt oēs obiectōnē
solū sī admittōt hūc et dīuētōt cāā dīuētū
q effectūm nō sēntiūm dūo producūt cācūm
tūm pūdet a grātīā actualī sī e dīspōō ad grā
tīām hābīlītātē atqū ita cāalitātē sī quōsīl
e rēspōctū dīuētōrū actīō creatīuā e īntēntīō
ad sīcū o a īnēntīō unde tēntīū o c cāā mā
atqū actīōnē

Conclusio 2a cāā īntēntīōnālē pūnt
et mūtūo sībī cāā pūbāt ex actīōnē qū dōcēt tāntātē
et cāām finālē dīambulātīōnē cācūm vērō mūtūo
dīambulātīōnē et cāām effīcētē tāntātē ī nō

sanitas pot habere etiam pro caa finali deambulatione
 2o e qd caa finalis et si quia sunt alia intentionale
 requirunt hunc ad causandum existentiam obiectivam
 ino nihil vetat hoc modo idem ee caam sui ipsius
 h' humantur 2um ee intentionale ita sanitas 2um
 ee intentionale presuppositam causal se ipsam sum
 ptam 2um ee actuale nam sanitas intentionali
 ter inuista causal deambulatione quia deambulatione
 causal sanitatem 2um ee phisicorum quod autem
 caa causal e caa causal

Conclusio 3a duas causas existentes per
 distinctas actiones eadequatas et totales prout semel
 causare per duas alias actiones dependentes aduabiq
 primis explicatur et probatur fac igne a produci duo
 per unam actione typic aliam actione distinctam
 fiat ignis b tunc illi duo ignes poterunt se mutuo
 causare per actione distinctam a primis 2o e quia
 hunc effectus o est prior et posterior respectu sui ipsius
 et respectu eiusdem actionis sed respectu distincta
 rum actionum quod non implicat nam pro aliquo
 prior complete existens sunt independentes et se
 confirmant id idem pot ee prius et posterior respectu
 in ordine ad locum si ponatur induere 2o qd pot
 ee etiam ee prius et posterior in ordine ad tempus
 si ponatur per diuersas actiones in diuerso tempore
 et prioritate natur. confirmatur 2o qd in illo casu
 nullus effectus ingreditur continuatione caa suar
 utraq bene caa bene intelligitur existens in qua
 dante ab alia namq per iam actione qd quodlibet
 caa e istaru mutua ee influxu sublato preseruat
 in utraq caa per iam seculat actione qd influxu isto
 habet mutua ee existentia carere in diuini o

potest dari mutua illa causalitas nec idē se ipsum
producere etiam quo ad autē eē qā talis modus
producendi ē sicut naturalis nihil a datur in deo
huius naturale

Quaeritur essentialiter alicui causā alligatā
nunc utrum finit per actionē distinctā in quā se po-
tuit mutuo caute qā ibi o potest eē mutua causalitas
ibi o potest eē duplex actio quae tollat contradic-
tionē sed in casu dato o potest eē duplex actio cum
effectus sit ipsa met actio qō dicitur unde sub con-
tione o eē contra mysterium limitatū una enim
persona procedens ē alligata alteri in sua potestate
qō diximus de mutua causalitate effectus intelligit
de mutua causalitate actionū ita ut una actio
nunquam potest pendere ab alia actione et vice versa
ceterū una eadem causalitas potest pendere a p-
suntibus causis ut actio per qua agens agit dicitur
dum a subiecto propter finem pendit a causā finali
et efficienti et materiali unde causā materialis et efficientis
habent necessariā connectionē cum causalitate
quae sit ductio perinde ac causā materialis et formalem
respectu compositionis

articulus 7us
an idem potest causare
se ipsum et an eē causā
contrariorum

Conclusio 1a eade caa pot producate

varios et contrarios effectus successive probatur qd
na caa moralis e successive formam successiva
virtualitate vel formaliter contrarias ut constat
Quia et caa liberali officioy ac ut talis necessaria
pouit pducere effectus contrarios ino sapie contra
dictorios ut videre e in effectibus subsumaribus aca
mitate ut aca finali procedit atqdo cale factio eia
liquando frige factio caa formalis o pot pducere
effectus formales contrarios nec diuersos qa caa
formalis causal se communicando for ante o po
et ee sub contraria do caa formalis etia supet
naturaliter o pot habere effectus contrarios vel diu
ersos ob raone iam allatam nec causa moralis
nisi supet naturaliter idem dicit de finali et efficienti
qa effectus illi naturaliter sunt incompatibiles quatin
compatibilitate diuinitus tolli pot saltem in qui
busdam effectibus

Nota 1a sectione immediate consequenti
probatur pte iam conuone ex prioritate naturae
qa qd e prius naa aliquo pot ee sine posteriori
terminato atqui idem o pot ee sine se ipso in
2a actione nec etia in 1a qd idem o pot pducere
se ipsum intuyt diu pte patam ee felium qua
teny pater se pducet pte 2am actione idem etiam
diu pteet cum propositione de pte actioe diuino
in acaustia o producat se ipse sed hinc humily
etia diuino producet eum cum humanitate ten
in acaustia o in idem producet se ipse

Conclusio 2a idem pot ee caa moralis

2a suam productionem imo et causa physica
remota probatur ia scilicet petrus dicitur amari
in proximo amore consuetudinali talis amor petro
ubi consuetudo amoris pro instanti b vñ e effectus
amoris pro instanti a ratio e qa causa moralis debet
hinc habere existentiam obiectivam ut actus causat

Causa moralis debet existere in re
respondendo distinguo debet existere realiter id e prout
est et haberi pro obiecto debet existentia realiter
futura sed mundum existens concedo debet actu ex
tere nego unde causat tantum suam existentiam reale
representatam o autem physica influentem

2a pars probatur petrus ambulante
sibi consuetudinali sanitate ergo se ipsum remote
consuetudinaliter vultur o simpliciter ignem
a productionem a deo p dicitur ignem b a quo
eodem tempore per aliam actionem p dicitur
ignem a

Conclusio 3a idem o potest se ipsum
producere per iam actionem etiam supra naturaliter probatur
io qa sequitur via incommoda allata contra multam
causalitatem si idem dicit sibi et physice habet simul
de deo habet / habet etiam pro illo priori qa dicit o habet
etiam pro eodem priori qa qd accipit de nouo o habet illud
vel pro illo priori nam confirmatur io qa dicitur vna
relatio per adicamentalem realitatem inter eam et effectum ergo
idem o potest se ipsum producere qa e distinctio inter
aliorum terminos hanc proproo arguit realitatem actu signati
se tantum distinctionem nam ex tali relatione colligitur
personarum distinctio nam ex tali relatione distinctio est

Confirmatur 2o idem o potest esse causa materialis sui ipsius
 ut constat qd neq causa efficiens ut unio ex patet qd dicitur
 distinctione extra novum unitatem subiecti ex eius substantia
 sic alio dicit distinctione inter causam et effectum
 confirmatur 3o qd causa definitur proprie per se influ-
 ens in aliud unde effectus dicitur esse aliud a causa et sane
 si patet atq theologo pbat spiritum sanctum distingui
 a filio qd procedit ab illo et ex eo quod idem o potest
 se ipsum pducere infertur distinctione personarum
 divinae confirmatur si simul conceditur idem potest
 esse ab ipso vix potest ostendi esse ab alio confirmatur
 qd ex contrariis sententia infertur miterentur ini-
 talis quo ad improducibilem pateris alterius posse
 enim dicitur patrem aternu ut iam existentem producat
 semet ipsum in aliquo prioris originis ea quae ppter quae
 causalis sunt signa naturalia deo sunt naturalia ne dicat
 ullam productionem esse inutilem qd ostendit fieri
 unitatem patris aterni ordiant aduersarij contendunt
 plurimij inter quos vatesq cardinalis de lugo omnino
 et invidiosa ratione allatas in conclusione pbari quoque
 idem o potest se ipsum pducere quo ad iam actionem
 vel contrarium docent ab alijs nam 1o dicit idem pte
 iam actionem se ipsum pducere pbatu ponitur ex
 hys pte iam qd causam in conuincit ratione cuius dem
 o potest se ipsum pducere pte iam actione pbatu 2o solu-
 tione obiectionis quae dicit retorqueri huc de unitate
 causalitate quae ad iam eo vel de duplici causa totali
 prioritas et posterioritas dependencia eiusdem
 a seipso et hinc iam quid o a de simplicitate
 et hoc solum est actionem a vq est priorem
 actione 6 o a seipset ppter et absolute pbatu vq

o est posterior illa 2a actione q̄a illi p̄missa
ponitur q̄d vero p̄dicat scriptum o est ca
sed principium sui aliud enim ē ee caam qua
distinctione terminorum importat aliud ee pri
ncipium q̄d ut patet in diuini inuocatur q̄d malum
sed o aliud senty enim ē quando idem dicitur se
posse producere pro 2o suo esse senty ē idem
modo p̄supponatur productum p̄c aliquam
actionem p̄oc producy p̄c alia actione iam sub
ordinatam sive illa productio fiat io instanti
reali productioni sive 2o quā tam se ē io
instanti quā 2o utque ita tam p̄oc se ipsum
io quam 2o instanti producere p̄dde q̄d o
prioritas & posterioritas eiusdem actus p̄sum debet
intelligi pro eodē instanti reali & existentia reali
illius q̄d se producat existentia vero reali in alio
tempore illius q̄d se producat ē importinentia
hoc instanti ultimo

DICES actio quā 2o idem se ipsum producat
p̄supponet effectū suū formale effectū nempe
productū 2o o ē possibile ut p̄cedat actione
2am ee veluti consecrationem quā ē posterior
sua actione 1a atq̄ ita o p̄supponet effectū
suum formale alio enim modo producat actio 2a
2a nempe ut consecras & illas duas actiones
respicimus diuisiū agens q̄d sufficit ad illam
diuinitatem

Quaestio 2a De causis In

Particulari ac iūm De cāa materiai

Causa Diuiditur immediate in extrinsecam
Et in tecam intrinseca subdividit in materialem
Et formalem p̄ h̄ notione a in cōp causata
die examinamus singularem species intrinsecas id
ē cōp quai causant quai causant ut p̄ h̄ in existe
ntes composito explicamus Et q̄a maaly ē fundamen
tum illarū de ea iūm disputabimus

articulus iūs Quid sit causa materiais

Causa materiais h̄c sumitur p̄ eo quod quāq̄
a quo ut a subeto dependet aliquid q̄ d̄ quāq̄ illud sit
unde causa materiais latine patet māa iā cāa
vero maaly nomen habet a māa ut subiectiva a
subieto dicitur vero cōtē māaly q̄a māa aīa
ē subiectū oīum f̄cū formatū, Et h̄c fit
multa habere causam materialem quai ō habent
materiam nec sunt māalia v̄g cogitationes an
gelica

CONCLUSIO Iā cāa maaly in cōp bene
definitur ab aristotele id ex quo aliquid fit statim

To ex ut vult alexander & alij aristotelij interpretes
e patientia distinctiva causa materialis ut a vel ab
distinguit eam efficientem ab alijs causis qd a to ex
impotat in eo ex quo aliquid fit in complementum
phantasio in beatitudine Et saltem contra in dete in rationem
iusta explicationem definitionis subiecti supra allatam
quasi o communis facti qd dicitur id est quod nam
terminat compositum reliquos particularis o signifi-
cant actualium unionem effectus cum causa subiectiva
sed hinc exigentiam huius unionis qd quasi sint causas
efficientes in manente & quae exigant illam unionem
inde fit quod simul sint efficientes & materiales nam
efficientes o exigunt unionem cum patto respectiva
ratione causas efficientis. To ita ut in sint necessari-
cat unquam causa materialis debet in esse effectus tan-
quam patris & sic explicatur in ordine ad compo-
situm vel ita ut insit id est ita ut effectus recipi-
atur in causa materialis Et sic habet eam materiam
in ordine ad factum quamquam o potest intelligi
ita explicatio quoniam intelligatur dicitur 2a o enim
potest se patet compositum nisi recipiat factum saltem
in multis

Causa materialis dividitur in extrinsecam
in intrinsecam ita quae sustentat aliud unquam
facit totum per se vel per accidens modo accidat oris
o in facit illud totum qd quatenus e extrinsecam
praeindet saltem ab unionem vel negat 2a e quae
intrinsecam se communicando constituit inadequate
compositum per unionem & per modum patris subiectivi
atque per causandi modos fortiter distinguit compo-
situm qd dicitur o potest suppletur communem causa materialis

intendat bene in post complecti conciliatum extant
 esse o qdum in g're caa' maaly cum repugnate
 celiore diuina mutari mutao a impetatur per caam
 maalam sed in g're cauta efficiunt respectu foarum non
 modalium quae sunt illa quae prout fuerit et conseruati
 extra de subiectum foar vero modales requirunt ad huius pro
 ductione et conseruatiorem dicam supra naturaliter subiectum quod
 indifant huius qd saluum e' maam ee parte componente
 foam aut ee subiectum totius compositi phisic' quare
 vero totum o dicantur receptu in maam qd una pars totius
 in illa respiciatur ut totu' dicuntur generalium a generatione
 vni' partu' quido dat pro de partente acceptiorum com
 illam denominationem dico ego qd caa' efficiunt dicunt
 generant qd producat effectum genitum distinctu' a se aduate
 si vero o' sit aduate distinctu' agnente hinc totum
 o' dicuntur p'rie generalu' qd angulus cognoscens o' dicitur
 quine aduate a cognoscente unde o' dicuntur caa' efficiunt
 totius cognoscenti' sed huius cognitioni' ita totum o' dicitur
 huius receptum qd recipiunt o' distinguunt aduate a
 recepto veru' quatio e' de nomine

Causa vero efficiens dicitur ab maaly quod vero
 maaly ex huius ratione praesita cauendi potest in mutari unde
 causalitas maaly causet dicuntur p'illio qd p' illa
 essentialiter p'illio caa' maaly efficiens vero ex p'ra
 sita ratione cauendi huius p'ra o' p' illa in mutari
 qd vero caa' immanens e' simul efficiens et maaly
 huius e' ut caa' efficiens o' excludat p' illa et caa'
 sita huius mutatorum p' huius causalitatem nam caa'
 immanens mutatur huius sed huius excludit p' illa
 talem mutacionem id e' in suo conceptu' o' inuoluit talem
 mutacionem ut aal p' illa idel a ronalu' o' in illud
 negat p' illa qd datur aliquod animal d' illa

articulus 2us
De causa materialis
formarum substantialium
Et accidentalium

Conclusio 1a materia est causa materialis omnium
formarum substantialium accidentalium quae operantur
praeter animam rationalem probatur ad rationalem est in
mortalibus et sic per creationem reliquarum vero
formarum substantialium sunt mortales et sunt per educationem
2o ista videtur anima per sustentationem et autem
ad rationalem consequentia probatur quia si non esset esset forma
corruptibilis per se extra subiectum alia esset ratione quae
quae procedunt a subiecto per educationem et sustentationem
quae deficienti non exigunt conservari quod si conservantur
sunt supra naturam 2o quae sine subiecto non possunt operari
aliter forma materialis 3o non possunt naturae per naturam
subiecto videntur enim forma facta et cetera sine anima
praesentibus si non possunt operari 3o forma materialis ex
essentia materialis potest dependere a materia
absolutam quae unio compositae substantialis quae forma
substantialis respicitur in materia et in forma

Conclusio 2a aliquod accidens immediate et
necessario in hoc substantiali non in se in se praesentibus
in operationibus vitalibus animalium et in aliis multis
accidentibus quae si non respiciuntur immediate

in sustentia daretur processu in infinitum ut patet 58

2a pars probatur q̄a accidentia modalia quae mo-
dificant alia accidentia recipiuntur in modificatis

Conclusio 3a ōp sustentia creata ē causa
materialis aliquorum accidentium probatur iō q̄a acciden-
tia modalia recipiuntur necessario in modificatis h̄y
h̄y h̄y p̄ntia op̄ratione vitali recipiuntur in ea

Conclusio 4a accidentia materialia p̄nter
qualitates vitales ō recipiuntur in toto probatur iō
q̄a totū ō ē 3a entitas 2o foa ē s̄ayē incapax
accidentium quae sunt in composito v̄g foa a qua
ō ē capax calorȳ nec aā rationalis quantitate 3o
p̄ntente ā subto p̄nt accidit sed p̄ntente toto op̄ratione
accidentia 4o totū ō ē subto accidentium nisi adve-
niriū denominatione ō ā inctione ē in hoc sustinēt
igē accidit totū 4o accidentia antecedunt foam qua
nitas v̄g ē alia forme accidentia oīa h̄nt dispositio-
nē ad foam 5o ō recipiuntur in foa p̄ntē consequentia
q̄a pro illo p̄ntē dispositio antecedentium dispositio-
nē intelliguntur adequate et s̄ sufficienter 6o depende-
nter ab obij̄ h̄y cas̄ 7o ōp cas̄ cas̄ cas̄ pro illo
p̄ntē debent existere ut quae in illo p̄ntē ō intelli-
gitur et foa sed h̄m̄ max̄ 8o n̄a ē caa materialis
adequata accidentium aliquorum quidem ut q̄d aliam
vero ut quo ne dicat h̄c ē nullam p̄ntēntem
illam enim supra refutabimus adde q̄d multu-
plicitas et in eodē ḡe cas̄ nam dispositio-
nē ex parte cas̄ materialis respectu foa quae etiam
est caa materialis accidentium

Res ā idio tantū habuit impenebilitatem q̄re
cipiuntur in subto quantitate ō ā q̄a recipiunt
quantitatem vel recipiuntur in quantitate

facto: in ex illis rebus unum videtur res quantitas
Dices si forma ideo est quantitas quia recipitur in
materia habente quantitatem et alij quo extenditur ergo
unum materia mediante quantitate. Et ita o facit
cum illa unum per se respondens distingo sequitur
unum mediante quantitate tanquam conditione bene
disponente materia concedo mediante quantitate tanquam
quia subiecto 1o et proximo nego

Dices 2o ex aristotele accidit et potentia
sunt in eodem genere respondeo 1o cum saae scoto et
alijs illud accidit materiae et aristotele, et esse factum
multis instantiis respondeo 2o intelligi respectu actus
ad quem per se primario ordinatur potentia o autem
respectu actus ad quem 2o ordinatur potentia
unde videtur hunc accidit respectu materiae et formae et
necessitatis unum per se, totum a compositione
quod est aristotele denominativa hunc dicitur
passi et agere in qua plurimum saltem quia passus
hunc patitur aut agit aut una passus hunc recipi
et alia agit dicitur 1a substantia

Conclusio 3a. qualitates corporeae omnes
sunt et absoluta inherant proxime et immediate
quantitati remote vero et immediate materiae ita de
corpore apud multos philosophos et sic logos probatur
quia coniectura desumpta ex mysterio eucharis-
tica 1o enim accidentia post consecrationem
perinde habent partem inuncta et abilitatem
ante scilicet quia recipiuntur in quantitate
nquam in subiecto proximo 2o species her-
editariae mouentur simul quia scilicet habent gen-
tionem in aliquo corpore subiecto quod o potest esse aliud a

quantitate si nulla enim est unio quodlibet monetur
 se esse contra experientiam 3o accidentia in eucharistia
 alterantur ab agentibus naturalibus quodam naturaliter
 agentia naturalia agunt naturaliter dependente a
 subiecto 3o debet esse subiectum quodam modo quod
 est 3o tantum quantitas quod si quantitates separata
 sustinet accidentia 3o est 2o enim ea o sustinet
 cum ad ea materia

Non requiritur ut accidentia dispositiva ad
 formam unione immediate subiecto recipiunt formam
 sufficit enim illam unionem materiam mediante quantitate
 atque unio mediata est aliquid in actu indistantia quoniam
 sola o sufficit ad dictionem formam nam dispositio
 prout est unio sunt intimae indistantes in eucharistia
 a materia essentia nec in determinant nec disponunt
 materiam essentia ad formam prout est unio intentione
 distinguente potentia ab acta cognoscit ut recipitur in
 actu in intellectu et illo mediante ut videtur animam
 quod sufficit ut acta dicantur intelligere ut videtur
 acta ponantur punctualiter in intellectu et utique
 indistantes et in ea solus intelligit unio intellectus
 recipitur immediate in intellectu et ipse confert
 mediata unio qua indistantia sola quoniam admodum
 disponit sicut o recipiuntur in agente illud in
 determinat ad iudicandum formam ita sicut non
 recipiuntur in materia illam determinabunt ad reci
 piendum formam

Quod non sufficit pro se sed inheret alteri
 sicut o pro se subiectum inum et ultimum ut quod pro
 in se subiectum ut quod unde quantitates subiectum ut quod
 accidentium o autem ultimum est ut quod materia vero
 in se subiectum inum et proximum respectu quanti
 tatis rationem vero respectu aliorum accidentium in
 quarum o sunt proprietates materiam aut videtur quantitates

totum ante compositionem respectu eorum de accidentibus
sunt et subiecta in haec ratione inaequata ut quod
id est summa una in se per actionem tantum

Subiectum potest esse imperfectum
et subiectata nam sicut substantiale sunt perfecti
omni natura in qua subiectantur suo vero
sustentia non potest resistere in accidentibus quia sustentia
accidentis ordinatur ad sustentandam totamque
quod non faceret si subiectum esset accidentis

Concordia et sancti patris dicitur accidentia
esse in eucharistia sine subiecto scilicet ut quod non
gunt a de subiecto ut quo natura vero accidentis
est a eorum in ordinari ad sustentationem ut ad
subiectum quod est non autem ut ad subiectum quia

Nota omnes rationes facile solvantur per
miraculorum multiplicationem quoniam ideo multi
plicantur propter rationem objectionum et quia ostendit
videtur ecclesiam illam misteris in ista illud
scripturae memoriam fecit mirabilium suorum
quoniam probabilis quoque est contraria sententia
saltem est explicita tam angustum misterium
quantum fieri potest rationibus naturalibus quibus
natura subiecti accidentis est instabilis in illa
potest nota philosophandi quamquam illi non
querendum esse sed naturam quantitatis eaque
cognita multiplicanda esse miraculorum
consequenter ad naturam quantitatis

aplicatus **z**us

Quid sit causalitas
causae materialis res
caelestium formarum

Conclusio 1^a causalitas causae materialis
respectu formae o e unio subductionis passiva quae
potest dici effectus causae materialis 1^a pars probatur
quae posita unione materiae o caelestis actu formae licet
per unione cum forma caelestis compositum nec forma
dependet a materia et patet in anima rationali unio quo
unio e e causalitas causae materialis respectu formae nesci
tamen causae rationalem et spirituales et sic per
creacionem nam dicitur potest et caelestis formae substantialium
materialium unio materiae quae sic unio et creata
dependet a materia per unione 2^a pars probatur
quae actio per qua fit effectus o tunc e causalitas
influxus causae efficientis sed etiam aliam causam
a quibus pendet quod nunc e causae effectus e etiam
causae actionis per qua fit effectus atque inductionis
per qua fit forma materialis o tunc dependet
a causae efficiente sed etiam essentialiter a materialis
alioquin o distingueretur a creacione formae materialis
perductionis o e tunc causalitas causae efficientis
sub qua ratione dicitur ductio activa sed etiam
e causalitas materiae et ut sic dicitur ductio passiva
ut potest recipi in materia a qua forma dependet et
causaliter passiva perductionis passiva respectu
nunc productionis formae materialis ex subiecto essentialiter

e facti eductio ex libeto go per illam actionem
 facti dependet anima atque dependet ab illa in q^{ta} ca^{sa}
 man^{us} actus continetur go illi^{us} eductio e id^{em} p^{er} q^{od}
 ma^{is} conuenit ut ca^{sa} man^{us} atque ita e casualit^{er} facti
 man^{us} go p^{er} h^{oc} p^{ro}bant q^{od} q^{ui} p^{ro}du^{ct} a ma^{is} et libeto
 h^{ic} p^{ro} effect^{us} ma^{is} atque eductio p^{ro}du^{ct} a ma^{is}
 libetive go e effect^{us} ma^{is} rati^one eductio p^{ro}du^{ct}
 et acti^one distⁱⁿguuntur h^{ic} p^{ro}bant est enim ma^{is}
 omⁿⁱes depend^{er}et p^{er} se ip^{so}m ab agente et al^{io} p^{ro}lo q^{ui}
 ill^{is} distⁱⁿcti^one alligant^{ur}

Conclusio 2a eductio o e p^{ro}ductio facti
 aliqua h^{ic} p^{ro} p^{ro}du^{ct} in ma^{is} sed tantu^m e p^{ro}
 ductio facti dependet a ma^{is} et libeto p^{ro}bant
 p^{ro}bant n^{on} vel quod p^{ro}du^{ct} e sustⁱⁿentia u^{el} accid^{er}
 o accid^{er} q^{ui} sustⁱⁿentia completa o compositi^o h^{ic} ex
 accid^{er}te rati^one p^{ro}bant adde q^{od} facti qu^{ia} p^{ro}du^{ct}
 p^{ro}du^{ct} sicut tota de nouo ex nihilo h^{ic} o e etiam
 sustⁱⁿentia i^o enim ma^{is} o p^{ro} p^{ro}du^{ct} in facti
 go e aliquid facti et q^{ui}dam diuisib^{il}it^{er} de qua h^{ic}
 p^{ro}bant quare an facti p^{ro}du^{ct} ex nihilo h^{ic} p^{ro}
 rati^one i^o go facti p^{ro}du^{ct} ex nihilo h^{ic} p^{ro}
 h^{ic} p^{ro}bant si in d^{ic}to p^{ro}cessu in infinitu^m in
 sicut in rati^one ill^{is} adm^{it}terentur p^{ro}bant in id^{em}
 de nouo p^{ro}du^{ct} ex nihilo sed h^{ic} p^{ro}bant sup^{er} ad
 de nouo p^{ro}du^{ct} in rati^one 2a p^{ro}bant p^{ro}bant q^{od}
 al^{io} eductio distⁱⁿguuntur a creatione qua q^{ui} eductio
 sit actio depend^{er}et a libeto p^{ro} p^{ro}du^{ct} ita
 vel rati^one creatio uero sit actio a libeto in d^{ic}to
 go d^{ic}to e facti ex alio ut libeto p^{ro} p^{ro}du^{ct}
 h^{ic} p^{ro}bant depend^{er}et ab illo h^{ic} p^{ro}bant sit ma^{is} in d^{ic}to
 conuenire p^{ro} p^{ro}du^{ct} est est acti^one rati^one est off
 ic^{iu} ad p^{ro}du^{ct} facti
 creationis et infusionis nomen in d^{ic}to

magis et physiologia tamque summi sunt late et extend
 ius ad educationem verae formae sicut quidem canini
 to sui o a ex nihilo subiecti sed dependenter ab
 illo nec in icho eleantur sed illius educantur et
 creati et facti independentes a subiecto educi vero e
 finis dependentes a subiecto praesupposito nae vel
 tempore

Productio formae materialis dicitur educio
 de potentia materiae in qua forma praesens habet in materia et
 extra illa educatur sed quia materia praesupponit pro
 uctionem formam quam ab illa dependet et consistit
 instat capacitate formam materialium

Conclusio 3a productio formae et productio
 unionis formae cum materia sine unio simul duae actio
 nes distinctae

Probationis praemissae in composito instantis
 continentis ad alios plures ab alijs praesens et
 illi modes nos videtur insidentem vix huiusmodi veli
 mus actionem productivam formae 1o actionem
 productivam unionis qua vocamus unionem 2o illi
 sicut videtur probatur iam conclusio quia ex contraria
 sententia sequitur 2o instanti productionis ignis
 a o ce idem numero in uno neque specie qui sunt 1o
 instanti quia 2o instanti habet parte essentialem
 specieductam ab illa qua habebat 1o instanti
 scilicet unionem probatur sequela quia actio produc
 tiva formae quae est unio in contraria sententia 2o
 instanti est distincta specie ab actione primi instan
 ti quia distinctum est agens et quidem specie 2o
 instanti ab agente quocumque est in primo instanti
 na 1o instanti vix ignis b cum illo producit
 ignem a 2o vero instanti totus dicitur producit

causa vero communis est quae mutato agente mutatur
actio quae essentialiter est alligata agenti sed
ponitur ad unitatem unionem in 2o instanti ecci
ut tam specie vel numero ab unionem quae
est instanti sed negant ideo igitur et dicitur
specie vel numero a se ipso in 2o instanti quia
unio est pars unius principii quae est attenditur
ad dicitur et specificationem et compositionem hanc apponitur
per se in agere abstracti tantum probatur 2o actio
est prior sua forma et unio est posterior et sua ipsa
forma quae unio recipitur in forma subiectiva et sub
iectu est unius sua subiectu 2o distinctio
hinc videtur 2o actione vel passione per quae forma est
in materia ut in secundo est dependenti a subtra
hatione et indistincta et unione sed et hinc
passione sine quodammodo forma a materia sed in
hinc passione et unione per quae forma est in materia
illa informando quod si quod unio dicitur in materia
intelligit et realiter et identiter sed hinc et non unitate
quae cum dicitur ex subiecto formam per actionem distinctam
et ab unione hinc forma unius subiecto per unionem
naturaliter in composita cum inductione suo a illius con
nectionis est quae ideo forma dicitur ut constituitur totum
et constituitur a sine unione per sola inductionem
neque per unum hinc sine inductione cognoscitur
loquendo quod forma est materialis unde una et illi per
unitatem naturaliter 2o formam hinc ducta ex materia
et constituitur hinc cum materia nisi unum in hinc
quae et constituitur sine unione totum per se quae forma
communicat se nec effectum formam nisi per unum
nem in formam subiectu 2o potest saltem dicitur per
duos et est unum hinc quae forma est informabilis subiectu
sed hinc subiective dependet ab illa per quod

unij formam materiam et illam in formare tunc forma
 dependet a subiecto ut patet in ea ratione quae
 modum informandi essentialiter formam materiam est depen-
 dentia formae a subiecto unde si forma materiam est
 creatura sed creatura non univocum materiam dicitur
 licet aliquid communitate respectu unionis sed hinc
 respectu inductionis eodem enim modo univocum forma est
 aliquo univocum forma eadem ducta unde est mirandum
 respectu creationis hinc quia forma materiam patet
 dependente a subiecto per inductionem ad modum quo
 non additum intimam indistinctam et necessario inter-
 parabile ab alio o e unionem inter se illorum ut pa-
 tet in creatione et ubi subiecti per quod eius accid-
 entia ubi tantum et redduntur subiecto intimam pra-
 sentia atque ab eo necessario interparabilia quan-
 tum ipsi manent ubi est probabile sententia est in o
 est unio accidentium cum subiecto per creationem
 est terminus et creatura est unio; substantia quoque
 totaliter compositi reddet materiam et formam inseparab-
 ilem cum in illis recipiatur et actio quadam est
 illi est per aliquid speciebus archaetis hinc reddet illa
 inseparabilia neutra in est unio idem dicitur
 unij creationem equivalentem ductio ego in materia
 sententia reddet formam a subiecto inseparabilem
 per dependentiam formae vero cum inductione solas
 vel compositi compositi per se atque ita illud
 constituitur et ratio est quia o informaret materiam per
 inductionem quae materia et forma o complementum per
 inductionem quae ductio o recipitur in forma perinde
 unio; actio vero ductiva unionis o unio unionem
 sed unio unio se ipsam immediate
 dicitur o datur modum modum ego unio o per
 actionem distinctam respondens aliter antecedens

o datur modus modi in eode g're modi conodo
inducto g're modi nego si cum daretur modus
modi in eode g're modi datur procedit in infini
lum unio a ut e terminus subit ratione effe
ny unde fit per actione distincta

articulus 4us Quid sit Caritas maā Respeclu Compositi

Vix ulla in re quā dominare ē vel maiore
sententia et diuersitas vel accide elieptalitat
miru sit unione peperisse Ham discordia

Conclusio 1a causalitas maā re
peclu compositi ē unio quā diām ē effectus illius
subiū qā per unione maā constituitur formalit
compositi totum atq ita hinc ē actus eā maā
compositi quā unio cum fiat dependente a maā
ut a eā subiectiua diq pot effectus maā

Conclusio 2a unio maā et foā ē maā
realitate distincta a foā indistanti et maā disposita

Præmissio subitū is unione accipi is loq
pro quacūq coniuñctione per quā fit unio que
uicūq ita coniuñctio amoy facit amicos unū
coniuñctio sapidum de ligno rum facit unū

Dominum 20 sumy stricte pro solo coniunctione
 duorum intima in ordine ad constituendum unum
 per se ita ut illa duo ordinantur intrinsece ad un
 ionem illam intimam hic autem de unione o de unione
 agimus ex qua unione una inter se foam conuergit
 unum per se essentialia totum autem essentialia e illud cuius
 una pars e potentia trahit actus ita ut ad unum
 ordinantur ad constituendum illud unum per se ita
 ut si desit ordo ille huiusmodi nec est vera unio
 nec constituitur unum per se

Præmissio 20 quasdam eē conditiones
 ad hoc ut forma unitalis una io quantitate & dispositione
 in subiecto sine quibus naturaliter o e unio salte in io fieri
 ita in consequenti alia e ratio ut diximus diuinitatem
 inficij procliam eē unio sine dispositionibus 20 incho
 tantia formi a una e diuinitatem necessario ad un
 ionem sola vero una e vis carnis naturalis

Præmissio 30 modos eē entitatis diuinitatis
 essentialiter alligatas sui subiecti vnde modus defin
 itur actualiter determinatio vel informatio sui subiecti
 talis a e unio qua datus nunc negat sua aliter
 si habent partes unitas ac separatas huius controu
 ersie hic distinguitur unio totius essentialiter
 a huius partibus o agitur hic de unione integrali
 quae facit partes contiguas integrata bis de qua
 ubi de continuo sed disputatur de unione essentiali
 inter foam & unam quae tria simul faciunt
 unum totum per se essentialia

Præmissio 40 conceptus uniois eē metapho
 ricum & habere ex sensibilibus quae dicuntur alia
 coniungere & facere illa unum carere quod sit unum
 per se ita notum ut claris existens o pro se
 laborant ut ait paulus in conspectu panice

hocum o reru unde sustendit e in aliquo conceptu
ne demit processu in infinitu

probatur iam conclusio qd maia disposita
et foa illi instans ponit se realiter sic o unione
na duo maiora ponit se penetrare et in una
foa determinata unione determinatur maia
go unio dicitur aliquid penitus dispoone qd
indistantia extantia imo ipsa dispoone un
ionis pte aliquid distinctu

DICES indistantiam ee conditione ad unione
sed contra qd qd e conditio ad aliqd e etiam
conditio ad identificata cum illo sed in distantia
o e conditio ad maam et ad foam quia pte ad
necessarios o distinguuntur realiter ab unione go
indistantia o e conditio ad unione pte
indistantia e unio talte partialiter pte adme
tarios nihil a pot ee conditio ad se ipsum pl
alut zo o implicat dum condicere eam ratione
indistantie amaa disposita zo in naturali pte
divisy dum divisio penetratit utru beati
virginis utriusq aa et una erant indistantes
fisa aa divisio o sunt unita maabate
virginis zo ponat dux pte aaq in ead e ma
disposita o e raa cui oq uniantur et in oq
sunt indistantes maax dny pte unice foam hie
antiate maia o disposita 6o generao 3oy hie
rodnyis eiusde sunt sustenitales go debet pte
fidestem aliquid ad tentate qd o pte ee alit
qua unio distincta addit qd in distantia conditio
ffume duay ut in ead e loco qd o satis e ad cond
pendu eay pte se complete unio unice pte
bica ee recepta theologoru sententia dicit qd

realitate ab extremis et quidem vult continetur
vult p[ro] se

Dico totu[m] generarij et totu[m] destruy qd e[st] sust-
antiale sed contra o[mn]i[um] p[ro]t[er] totu[m] generarij aut destruy
nisi aliqua pars soluy generatur aut destruitur et
qui in hoc v[er]o destruitur totu[m] o[mn]i[um] materiae nec
aa[nt]e r[ati]o[n]aly go nulla pars soluy destruitur p[ro]p[ri]o
v[er]o d[is]posu[n]t o[mn]i[um] e[st] actio sustentat[is] ego nec generat
p[ro]p[ri]a indistantia o[mn]i[um] e[st] e[ss]entia conceptu[um] unio[n]y
70 si duar[um] aa[nt]e in eadem ma[te]ria sint 20 instanti[ae] et
una h[ab]ent io[em] amba[rum] e[ss]ent[ia] unita[rum] 20 instanti[ae] et
si 30 d[ic]it vult una v[er]u[m] et o[mn]i[um] aliam quoniam e[st] d[ic]it
mutat[is] vix enim credi p[ro]t[er] d[ic]it o[mn]i[um] p[ro]t[er] considerat[is]
indistant[is] duar[um] foar[um] quaru[m] una o[mn]i[um] unitate h[ab]et[ur] abla
p[ro]p[ri]e tunc r[ati]o[n]e v[er]u[m] tal[is] p[ro]t[er] mod[is] o[mn]i[um] efficacit
una o[mn]i[um] v[er]u[m] den[ot]at[is] debet d[ic]it[ur] nom[en] fond
amatu[m] ne p[ro]p[ri]o t[er]m[in]at de v[er]a in facta obiecto in
mutato go cum ma[te]ria d[is]posita et foa indistant[is] d[ic]it[ur] unit[is]
sint denotantur debet d[ic]it[ur] nom[en] fundamentu[m] tal[is]
denotat[is]

Dico fundamentu[m] illud e[st] voluntat[is] divina qua
p[ro]p[ri]e vult ma[te]ria[m] et foam unit[is] sed contra io[em] q[ui]a voluntat[is]
divina o[mn]i[um] e[st] quid intrinsecu[m] composito unio[n]e v[er]o debet
e[st] illi intrinsecu[m] 20 vel illa voluntat[is] divina e[st] aliquid
p[ro]p[ri]e d[ic]it[ur] ma[te]ria d[is]posita et foam indistant[is]
vult si e[st] aliquid d[is]tinctu[m] nos illud vocamus unio[n]e
atq[ue] ita d[is]tincta si 20 go quod[am] vult unitate
foa d[is]tinctio[n]e simul in d[is]tante ma[te]ria et foa d[ic]it[ur]
unitat[is] q[ui]a e[st] factu[m] ut p[ro]t[er] ex hyperboche[is] aigun
atq[ue] quod[am] de unio[n]e respondit aduersarij idem
d[ic]it[ur] de alijs mod[is] tunc totu[m] illud et quante ab illi
atq[ue] ip[s]i p[ro]p[ri]e d[ic]it[ur] tota unio[n]e vel alij mod[is] nec ne
illu[m] ostende e[st] factu[m] illa sic quide[m] p[ro]p[ri]e existere ma[te]ria

Et foa o existenti b' uniy q' dicit aliqd distincte
go unio distinguitur intus qui conciperet ma-
foam de h'p'one et dicit ubi maan et foa in eod' loco
pre'st'iste o in conciperet unione ut patet go
unio distinguitur ab illis

ha' unio se ipsa unione immediate exteriori
exteriori univ'ntur mediante ipsa unione quare
exteriori existenti b' essentialiter alligata ita ut o post
unio existeret quin existant exteriora unde unio p' h' o p'nt
ce unio p'nt' dicit distincte aliquis voluit amone o un
p'nt' sed ee id p'nt' qd univ'ntur maan et foa sine unio
loquuntur cu unio sit essentialiter actuali alligat
o requiritur unio univ'ntur ne dicit p'nt' h' in inf'ntim
p'nt' quoy p'nt' h' dicit dicit immediate licet h' unio
tincta cu unio h' r'ao formandi univ'ntur dicit
dicitur uniy ut quo foa vero et maan univ'ntur ut quod
ita oculis dicitur videte obiectu immediate licet
mediet visio quare r'ao formandi videndi quare
sint nonn' denominatione reate debent ee r'ao p'nt'
reale nonn' illaru denominatione n' reate
ad voluntate divina et explicare modos p'nt' illaru
ullo h'nt' addito e apertice viam ad roganda oia
entia n' si dicitur unione nihil aliud ee qua unio
atem divina et univ'ntur foantali modo se habent
dicam ego o'p' actus vitali o distingui' dicit
et obiecto sed ee admodum ita et tali modo
habentia una cum voluntate divina p'nt'
Quare quodnam sit obiectu voluntati divina
ut unio e aliquid distincte ab ipso deo maan
et foa indistantibus una cum d'p'osionibus vel
aliquid distincte s' aliquid distincte ego
distinguitur s' nihil aliud e ab enumerat' dicit
oia p'nt' ee ut diximus neq' in eod' unio

Conclusio 3a unica e huius unio informabilis
 pbatur id qd unica e huius unio hypostatica qd unio
 ca e unio huius in compositis naturalibus 2o unio unica
 insufficiente omni extrema inter se o enim potest foa
 unius maas per una unione quin per eandem maas
 uniatue foa o enim unio e inter duo unita

Unica unio refert maas ad foam & foam ad unam
 sine unio extant ad aliud vicinim ut patet in unione
 hypostatica triu actionu quar licet unica sit huius
 agens ad passiu & ad effectum & vice versa

Unio eade modo e amaa dicitur materialitio
 pro ut e in foa dicitur informao quar duo disting
 unius huius solute qd vero extrema unioy continua
 tunc o sunt sibi indistantia & o e potior 2o e
 unio in uno extant qd in alio ideo eote co
 necdunt duplex unio conti uniatua quar unica huius
 admittit potest ut videtur

Conclusio 4a unio recipitur subiective
 in utroq extant pbatur id auctoritate cardinali
 de lugo acti ager barzagana & alioru num phil
 losophoru num thozagoru apud eode predicto
 quid natum qui dia doal dicit ex utroq pbatur
 2o qd o e potior 2o e in uno qd ab alio reci
 pitur qm enim unio unio unio ac aliud atq in hoc
 per se huius completur qd per unio 3o aequalite
 utrumq e applicati e ab utroq unio pendet
 quodlibet enim sublato tollitur unio 4o si unio
 intelligitur unio e completur utrumq extant
 per sui mutacione qd verbum diuinum sic
 uniatue ideo o per se huius quia o recipit unio
 nam e ideo completur per se huius qd huius
 niter qd recipit in unio si potestica m

quæ volunt nulli Theologi apud delugio
Homo de incarnatione et maiorem eamque ponunt in
aâ et maiora humanitatis distincti subiectum receptam
hac ratione mixta quæ ex denominatione fortiter intus
circa facta cum mutatione perfectione et complen-
tione subiecti debet esse forma recepta in subiecto quod
perficitur mutatur et completur nam si forma
non recipiat unionem et hunc ex perfectione
non est perfectibile

Respondent dupliciter aliqui perfici
per receptionem ita forma perficitur in aâ non sine
receptione sed per intimam unionem ratione cuius
licet non recipiat unionem perficitur in aâ
quæ per tale formam et unionem forma constituit totum
perfectius quia sit ipsa sola forma ita verbum per-
ficitur humanitate per totam unionem cum humani-
tate licet non recipiat in humanitate se contra
quæ sic non distinguitur per se terminum a termino
perfectibilem cum sui mutatione ratio enim quæ dicitur
Theologi cuius unio hypostatica non recipiat in
verbo et quæ verbum non est perfectibile cum sui muta-
tione ut pote infinite perfectum et immutabile

Quodlibet extremum seorsum non est
totale sed partiale subiectum quodlibet enim illud
sublatum perit unio aâ rationalis seorsum sumpta
habet quod vim recipiendi unionem modo coniungitur
cum maiora et fiat unum eorum subiectum cum illa
quemadmodum equus qui solus non potest cursum tra-
here eandem vim ad trahendum habet solus ac
coniunctus nempe vim trahendi cum alio

DICES 10 datur unio intrinseca sine receptione
 ut patet in verbo clinico qd ratio unionis etiam in
 trinitate dicitur extremis in secula respondeo id vel
 hinc esse completum unde o potest recipere unionem
 respondeo 2o unione illa esse hinc equivalenter intrinseca
 quia praestat eundem effectum respectu vel hinc que
 praestat unio intrinseca alligat scilicet patet et
 per intimam illam coniunctionem patet unitatem factum
 unum per se respondeo 3o retroquendo ad quantum
 ratio unionis reperitur sine adhesionem quam amittit
 ut aduocatur qd unio o adhaeret ad ad qd aliqui
 male nobis cum dicitur unione sine adhesionem o
 esse conaturalium unionem compositum naturalis et
 ad utraque alia ratione recurrit distinguo qd
 consequens unio equivalenter hinc intrinseca
 o corrigi in haerere subiecto completo et imperfe-
 ctibili per unionem concedo unio factibile intri-
 nseca et inter extrema incompleta et per unio-
 nem perfectibilis o corrigi inherere subiecto nego
 talis autem e unio compositorum naturalium
 dicitur potest cum scilicet solca et aliis apud d. ligo
 unione esse illi extrinsecam

DICES 20 potest dari unio creata in se extra
 ma incompleta quae etiam intrinseca atque
 o recipitur subiective in utroque extremo et in
 per eam extrema condehuntur qd o e de ratione
 unionis recipit in extremis subiective respondeo
 id nego ma modis enim talis sunt essentialiter
 ut o possit creari quae sunt actualiter dependentia
 a subiecto praeteritatis unio et creatur qd o recipi
 et datur in materia unde tan probat unione o recipi
 in materia quia in se dicitur in se potest dari unio

quae partibus o adluat ut patet in me hoc
 in ino ratione vero qua dabunt eductiois nos
 dabimus tristam insipie qd vido e in inel
 passio ut nulli doceat apud mundosam qd
 pondeo so esto maior qa modis creari pot
 cum pendeat pte actione distincta utq ita dno
 pot loco eductionis sustinere creatione actiois
 cum o fiat pte actione distincta et sic essen
 tialiter a subeto ut influente o pot creari
 ad fundamentu vero contraria sustentia disti
 nguitur modis e essentialiter actualy depend
 entia a subeto ut influente et ex quo eductio
 modis negativis e essentialiter actualy affectio
 ita ut o pot ee talis modis sine modis facto
 conceditur ad minore vero objectionis distingo
 vno creata o recipitur subiective in atq ex
 tramo ut in subeto sustentiois concedo ut in sub
 iecto infor mationis nego datur enim duplex po
 tentia receptiva ut patet ex definitione caraque
 deligo de incarnatione disputatione vnde xima
 lectione da sub finem

Dices 30 aa rationaly sola o habet vim
 recipiendi maalem rum go o habet vim recipi
 endi unione maalem respondendo distingo antedixi
 o habet vim se ostim recipiendi rum maalem
 nisi coniungatur cum maala concedo si coniungat
 cum maala nego adsequens e consequentiam sensus
 e in aa rationaly sola se ostim sumpta habet
 vim recipiendi modo coniungatur cum maala
 quae coniunctio requiritur ad excelsium talis
 potentia

Instabis coniunctio aa rationaly cum

maā o ē ut recipiendū ē ergo si sola aā rationalis
 o pot recipere unionem maalem o poterit illa in
 recipere coniuncta cum maā respondere conado
 antecedentū & ad consequentiam dico aam sicut alio
 de eandē vniū nempē posse recipere unionē si con
 iungatur cum maā in vniū totale subiectum
 tamen duo completa vel incompleta separata hoc
 quā o ordinantur ex nāa sua ad vniū aliquod
 integrale vel substantiale compositū constituendū
 o pōunt vniū qā o pōunt facere vniū per se in
 completa vero etiam diuersarū speciej ordinata
 ad constituendū compositū integrale vel essen
 tiale cuius operationes fontiones & constitutio
 exigant unionem intel illa incompleta pōunt
 vniū multj quoy volunt maam vniū tam simul
 pluribus forē ab illj orbj completj qā comple
 menti o essentielle o impedit alia complementa
 item o essentialia manet cuius sicut incompleme
 ntum intrinsicum

Dices res maaly o pot subiectari in subdo
 spiritali alij vniū ē maaly qā sicut nosdijun
 dit a maā qō vniū o pot recipi in aā spiri
 taly respondio 1o argumētū nihil pōtē de aā
 maaly respondio 2o conedo maiore & minore
 & nego consequentiam qā consequentia ē desub
 iecto partiali scilicet aā rationali & maior est
 de subiecto totali atq ita sunt qualitatē ten
 in respondio 3o distingo maiore o pot recipi
 in subdo adquate spiritali isto o pot recipi in
 subdo inadequate spiritali & partem maale
 nego aā vno rationali ē subiectū nego inade
 qualitē unionis ita multj sentiant cum alij qā

delugo scilicet ratione maale recipi in aā simul
Et organo idem dicunt multi cum carleto
de quibusdam proprietatibus & Insistentia qd
dicitur docent Thomistar de potentia maale
multi quoq; theologo cum delugo de incarnatione
disputatione duodecima sectione 4a docent in
ione hypotastica maale recipi in maā hāc
humanitatis adde qd o videtur magis disidit
ut maale adcat spiritali quā ut inhæret part
breuius respondet Inhibetū eē maale qā to
maale ē predicatū affirmatiuū & spiritale
negatiuū unde qd ē spiritale nulla debet ha
bere parte maale independentia a maā

Dices So quare unio dicitur adequata vel
saltem partim spiritali & partim maale cum una
pars inhibetū ut spiritali trahit maale responde
t dicit unione adequata vel partim maalem & part
tim spiritalim o dicit inquit adequata spiritali
qā spiritale ē predicatū negatiuū atq; ita negat
omni omnino dependentiam a maā vel continuatione
cum illa nulla a ē pars unionis quare dependat a
maā simul & a scā idem quoq; habent solendum
aduersarij imo Et oia quae obiciuntur nobis faciunt
contra illos nā illi quoq; ponunt duplicem Inhibetū
inadequatū alterū in ditione scilicet maalem
alterū additione nempe foam ut dicat dicitur
eo qd unio per illos recipitur in maā hāc
per nos a in scā quoq; nam multi apud mundos
cum illo ponunt duplicem unio nem Et In voluit
illa quae recipitur in aā eē maalem qd
adheret maā

actus exigentia intima indistantia
 o e unio nisi addatur extenorum praestipositoru
 ga punit daj entitaty quaru alia se habet pmo
 du foar alia vero per modu subiecty exigant
 indistantiam me in ideo erunt unitor ga ipsorum
 entitat sola exiget talum indistantiam vq actio
 productiva uniony quai in o e unio nec dicit
 mody mody taly vero entitaty sunt etiam vly dicit
 durao ex suspore probabit sententia qd o sint
 mody unio quoq si pot creati vel fieri adinerit
 tay ut potest fil per actione distinctam quia ac
 tio exiget indistantiam et in o e unio nec dicitur
 mody et unio uniony unde ductio o e unio cum
 o praestipositor extenra nemp foam quam alligat
 maai ut caa maai o a in subcto informao nq
 quod facit unio foa a alligari maai ut subcto
 informao nq e subiecto alligari intime per entita
 tem modalem a qua utunq extenit intime per
 ficiane et per illam foa perficiat maam et
 maai foam itam verbum diuini mediant vni
 onem perficit humanitate nec ab illa perficitur
 qa o recipit unione et potest completissimum in
 mensitat vrbly diuini vel saltem rad iz taly imm
 entitaty reddet illud inseparabile a humanitate
 nec in immensitat e unio humanitaty cum verbo

articulus sus
 Solummum varia
 Quasita

Quæres 10 an unio sit substantialis & pars
compositi substantialis respondeo in eæ præterea
præterea sublata unione perit compositus respondens
2o unionem compositi substantialis & substantialium
quæ totum substantiale exigat partes aut substantialis
ut totum spirituale perit oæ partes spirituales hinc
enim prædicatae negativa hinc quæ facta & unio
o sunt iæ & nisi ut unita

Quæres 20 an ois unio implicet perfec-
tionem extensam respondeo negative na verbi
diminim unitus nec in unitate aut perfectione
ceterum mutatio duplex e alia positiva alia nega-
tiva positiva requirit io unione præterea & in-
tensam 2o ut per unione respiciatur in complexum
entis rei quæ mutatur 3o ut quod perficitur
o contineat fortiter vel eminenter perfectionem
alterius compositi vel etiam totius, continere
vero fortiter aliquid e illud continere cum eade
ratione & eadem ratione continere eminenter e
continere o cum eadem ratione & eadem ratione
sed mobiliori modo negativa exiget io ut uniti-
fial o unitus 2o ut o unitus 2 sub illo statu
caucat perfectione quæ o cauebat unitus 3o ut
o unitus eque perfectus o sit ut per totum unitus
partes facti perficitur ratio e complexa vacuitate
rei quæ perficitur rei lei vero talem vacuitate
e aliquid per sui cooperatione tribuere perfectionem
quæ cauebat illud qd perficitur vel qd existit
et aliud unitus respiciatur aliquid totum intentione
perficitur qualibet parte & ois in sumptis

ratione hinc cui melius e unis qua o unis qd
replet talem vacuitatem pfectit illud cuius vacui
tey repletur vel pte modu subty vel pte modum foat
unde e ppositay vitaly pfectiy pte hinc actus o
a layte gte qa peccata vq o pfectit voluntatem
moralitee

Quaeres 30 an etiam rationally continetur
in potentia meari rao dubitandj e qa maa informate
ab alia rationally responde negative qain / continetj
in pposita maa acquit causalitate maa in ma gte
respectu foat quon continetur in illa maa velo o
pote causare in suo gte moralitee aam rationally
Et qa 30 e significat causalitate maa m foat
maly o dicuntur educj ex potentia maa in co ten
he in quo tunc educetur aa rationally nam aa
rationaly educetur contra hanc exigentiam quare
ad evaone foat vero maly exigunt educj ex
potentia maa o dicuntur vero educj ex potentia
agentis qd dicuntur illos continetj formalitee vel
eminente

Quaeres 70 an plures foat maly pte
ce vel pssim te simul in eade maa respondet id
divini ty sufficit enim ut conservetur velleum
vno in maa qd o implicat respondet 2o m
aalitee o pte qa naalitee sufficiunt, considerat
maa pte illa foam nec e vna experientia quar
contat in m aincat ftoat cadaces dum al cordel

quā^{int} dicuntur **dispoones ignis** & in aā
 super quādispoones cum caā velsal^{is} produant
 ignem lux & combustio fieri^{is} referuntur vel ad
 foam ignis in corpore imparty fieri^{is} vel ad alia
 desinitate & reliqua accidentia fieri^{is} qdō a
 ex actū dūm corpore generalit^{er} ignis
 a dūm a foa ignis abstracta in unione
 illora corpore sed ex abstracta & motu illora
 introdūcuntur dispoones ignis vel in aere
 inter coelestia vel in partem corpore hie
 collidentium & tunc foa ignis generatur
 modo supra explicato inde parte caā foam &
 alia op^{er} ee superflua ad constituonem
 compositi quando vero super necessitate duar
 foar contēnantur in eade maa voluntas
 ut negat hūm destructione foar vteriq^{ue} qua
 destructio exigitur quā foa ca noua & vq^{ue}
 voluntas p^{er} aliam & p^{er} aliam foar vteriq^{ue}
 duronem complem^{er} maa licet habeat plura
 foar accidentia o p^{er} in habere plura sup^{er}
 ontialia qā sustēntialia sunt nobilitate & p^{er}
 terca multa accidentia requiruntur ad produonem
 conseruonem & operonem foar sustēntialia

Queres so aut quantitas o accipiat
 in aā maa vel dicit in aā respondes qā quantitas
 & nūca de die de dispoones p^{er} dūm maa
 ad foam qā tenent se ex parte caā maa
 omⁿⁱ sine quantitate & dispoones o e dispo
 ta ad conseruonem maa adde qd quantitas

dispositioe & maia remanent pccante foa accidit
autem o mutat subiectu

Quares 60 cui foa substantiales requi-
rant cognaturaliter subiectu quantum ut introduca
ntur in illud rto dubitandi e qd o inherere quantitat;
nantitali respondeo id foa o inherere quantitat;
qa subiectu e foa constituta totu per se de
lent ee eiusde ordinis respondeo 2o exigit qu
antitatem in maia cognaturaliter ut ut apta
ad foa substantiales rti pccande qa quantitas
e pccata maia quq; quantitas constituta per
acciditatem in constituta e quidem hup; uale
qua sola pccat quae pccabat subiectu
eiusde efficiens unde e uolunt; potentioy influxu

Quares 70 an op caa sit nobilitate
effectu respondeo quantum op effecty comparatur
cum sua caa totali omnino e adequata ad
nobilitate caa qa scilicet dicit ad ocs effecty con
uertit in q; in que caa dantur effecty nob
ilitate hup; caa e caa nobilitate hup; effectib;
pccant; qa maia comparata ad totu aut foa
substantiales maale e illi; in nobilitate nobilitate
vero foa accidentalibus corporeis 2o foa hup;
tentialy e ignobilitate cumposito e nobilitate unione
aut accidentalibus caa producty 3o caa pcc
cipaly pcc ee nobilitate hup; effectu e inston
mental; in nobilitate 4o dantur caa finale
in nobilitate effectibus q; dat hup; by
elemosina propter uana gloria multy au
dent se finy rere oim hinc hup; dicit foam
finale nobilitate effectibus caritatis

præstare et contrarij partibus vniu e nobilitate
quæ accipere o dependere quæ dependere o
a simpliciter absolute cogitando

Quæres 80 an cæa maaly influat
physice in foam respondet et rationes instan
q partes saly efficaciter ac id o influat sic
pbatur qd si influeret cæa maaly in foam cæa
efficienti inmanens confunderetur cum cæa maaly
concedunt totum Et dicunt cæam efficiente sui
viter pro cæa agente transeuntel vel præstide
ndo a mutacone sui vocantq cæa efficiente in
manentem maale inkinetæ confirmatur
qæ cæa maale duras et approximatō agenty
prærequiritur ad hoc ut agens agat qd
si maale influat prædicta quoy agenty co
perabuntur respondent conesse consequente nyan
o consequam distanciat qæ o c ræo co
nsidens illi perinde maale vim actiui in foa
quæ educitue pœt vero maale influat physice
in foam ducta pbatur id auctoritate cory
pondetur utinq et auctoritate confirmatur qd
maale præsupponitur foa et ad eius presentiam
cum aliis principijs producitue foa qd maale
influat physice in foam respondetur negando con
sequam ob instantias allatas addit qd osten
ditur efficiens cæa influat physice et in hys
esigit præsuppositiue qæ scilicet o c ræo
ndu ad tota cæam tan si pœt assignat
ræa ræa quæ commodior assignat o pœt
quæ efficiens nulla e vero necessitate aliter

influxu physica maai in foam vetu necessitas
 illa zo ostenditur ga sine influxu maai in
 foam vix distinguatur creatio ab educatione nec
 ita facile potest eiuinj cur aa rationali al
 et etne immortalis a foa equi optimetare
 reddunt tao si dicitur pely ex eo qd aa ras
 naly o puidcat ab influxu maai bene in m
 aaly foa quo influxu parunte puid maathe
 foa maaly vel si consuetudine conseruante ci
 colione super naaly quo ad sustentiam respondent
 aam rationale et immochalem quod exigat
 maaltet extra subiectu considerari o a foa maaly
 ga eductio radicaliter exigat sui terminij unione
 cu aam subiecto o vero creatio consuetudine
 nam aliqz conant' ab maai ad foam maalem
 sine ad aam rationale foai item maaly die
 unte p'raconitunt' in maai respondet p'racon
 ntinentiam illa explicat' p' aduotione sine in
 fluxu id quanyua utraq' sententia sit probabile
 standu e auctoritali quia e pro ia sententia
 hic agendu est de potentia maaly et obedientia
 ty maaly e vis agendi vel resistendi sely maai
 vmbus obedientialy vero e vis agendi vel res
 istendi - concurre indebito vel inte vel quo
 ad modum, concurre ante dicitur indebitu in
 se quando vel concurre h'z elinany vel conua
 ctio alienany cum principis vel ad agendum
 requisit' multo plane pacto vel casu debetur
 qdo vero debetur in aliquo casu sed o inq
 cum datur in casu in quo o debetur talis con
 currens vel potentia dicitur super maaly et obedi
 entialy quo ad modu sy debetur at boz conuictis

ad productionē floru & fructu o m in o j-
cane Et tempore vj hie hyberno quij concue
hij si dicit hie betnotempore e supra naly quo
ad modu hie quarendu quoq est unpossiditij
sit talij potentia obedientialij de qua questio
disputatur a theologo in octaua partem Et qd
illij tractatō theologica e illam didico primum
istimij et eos ad omdo in phisica & carit
horu hie remittimij

Quaestio 3a De caa formalij

Quia eade e fecu rāo phisico phando de
caa maaly ac de forij quare de conditionibij
quar de causalitate effectibij & rāone cansandij
caas maaly supra diximij eade causas forij
aplica de expulsionē forij agemij in libere
generaone quare sit

articulus
vnicus Quid sit
caa^{formalis} foris & effectus

Conclusio ia bene definiuntur caa foaly

in 107

id quod per modum actu constituit aliquid totum
sive substantiale sive accidentale. To per modum actu
ponitur locus differat qd caa actualy & foaly
intintecca sunt huius caa componenty sicut
sunt constituy qd pntie causalitate o habent nisi pntie
sunt communicacione & receptionem uniony vltimay
causandi in caa foaly e ipsa unitat caa cond
itiones sunt iudis tantia foaly a maia diuinitay et
iam requisita to dispositioy in maia quay diuinitay
o sunt necessaria

Conclusio 2a causalitas caa foaly e

actualy unio foaly cum maia effecty vero pntia
lium compositionum idcirco a distinctio uniony
et consequente foaly vltimay unde compositione e huius
proprie effecty caa foaly pbatu r a pntia qd
posita unione cu subto substaty oibz aliis caa
foaly actu causal quoy unio h' tollatur remanentibz
sicut aliis oibz foaly o causal actu vel compositionum
vel expulsiōe foaly vltimay 2a pars pbatu illud est
primariy effecty quo primario intenditur a
caa vel a foaly naa aliy primario compositionum
intenditur a naa et a caa foaly imo compositionum
e pntie naa qua sit expulsiō vltimay foaly naa
generatio e priora compositione qd vero composi
tu o distinguitur a huius partibz e effecty po
sitiuoy expulsiō vltimay foaly et uniony vltimay
e effecty negativoy cum sit desitio foaly naa
uniony vltimay quoy expulsiō cu intendatur pos
sitiuoy naa dicitur idcirco effecty hic obiter
nota per solam positione uniony et foaly nona in subto

clerici denegat concanitu ad contestatione facti
veteris ecclesie sed expulsi facti veteris ita ut facti
expulsi nihil propinquat in facta expulsi 3a
quod pbatue quia tu facta facti pbatue causet
per sui communicatione illud cuius e pbatue
debet pbatue effectus facti facti atque facti facti
etiam pbatue compatit 90. compatit e hinc
pbatue effectus facti facti na unio causatue a facta
ingre facti maaly

Quartio 4a

De

causa efficienti

In con

hactenus de causis iustitiae non
de extrinsecis disputamus quare e nobilitate
ultima e causa efficiens quare de illa io in
stipimus

articulus ius

Quid et Quomodo

sit cāa efficiens

Obij cāam efficientē potest ex cōjunctū
 trahi mutacione. Et ex supra dictis de cāa in cōmuni
 quā vero philosophus tenuit unūquod fuisse ab a
 trino nec a ratione videtur amovisse deo intel
 philosopho philosophus magna ē contrarietas de definitione
 cāa quā cum tradidit aristoteles de definitione
 cāa mancha videtur. Et obsecra ex multorum sententia
 et verba tenent deffiniunt enim cāam efficientē
 aristoteles id unde ē primum principium mutacionis
 et quicquid verū hanc definitionē continet oīa cāa
 efficientia quā nam solus deus ē iūm principium
 da cāa instrumentaly ē et primum sed quod
 unū principium ē convenit item cāa creatur
 efficienti sciam cum talis cāa ē agat ex se
 et de principium mutacionis potest se ut quoque
 videtur in bonis sentis hī per mutacionem
 intelligentie primū et effectus et per quidem
 unde contrarietas per se vero primū principii
 dignitatis et nobilitatis in gēe constanti

Asiaticke sentiunt cāam efficientē et hoc modo
 definiunt nempe principium per se physice et de
 hibite influere et in aliud adequate distinctū
 per se physice cāa efficienti distinguitur a fin
 ali hanc enim influere physice per se defectu
 liti distinguitur a principio quod reperitur in
 finitate per se in aliud adequate distinctū a se

defect ucaā focty & maaly quare effectuy
nmpc compositū distinguimē inadquate Humab
ily hanc definitio prouidit ab immancaliaff
ctuy in caā & ab unione stūguē in tri se
qa hanc definitio ē genericā & ut caā alioq
a iuy spediūy spediūy uero caā efficienty
caā immancaly & o immancaly sine operaty ha
nt uenit immancaly pūlit unione late sumpta
cum caā & affectu tridicūit caā maaly extery
caā qa prouit pūc late pductione o constitū
compositū nam conctio ut uidiūy distinguit
ab unione essentialitē ad compositū requirita
Edūm adēq taly unio pūc illa caā maaly quā
caā extint caā aspectu focty sūl intrinseca re
pectu compositū qd de nouo pūc unione coact
hūit caā efficienty operaty transeūte o ex
git late unione ex pūrio causandū modū uel in
gēe uel specie caā efficienty unde aliqy defin
iunt caam efficientē principium pūc se inflūy
de pluslice in aliud adēquate a se distinctū
hūc mutacōne hūc late ex prouita caone
caā efficienty in gēe aut specie qd si aliqua
caā efficienty pūc sua actione mutūat aut
habeat unione deo ē qa ē simul caā maaly
& efficienty ita sūcūat intellectuy respectuy quā
aōne uitalium quā pūcūat & respūctū
uiderē deū o pūc suplere defectū caā focty
nec maaly in gēe caā focty & maaly
qa caā focty & maaly dicunt ut pūcūat
quā deo repūgnat cumq caā focty caā maaly

efficienti sicut agentis extrinseca propter decon-
nencia

CAUSA efficiens multipliciter dividitur in
causam efficientem physicam et moralem. physica iam def-
inita est moralis est illa cui ad meritum et laudem vel
ad culpam et poenam a prudenti excellenti auctori
beatus effectus quem physica operatur. Quod in
iam quae est deus et eam quae est ex creatura
sive in universale et particulare. universale est deus et quon-
dam creaturae quae a deo sunt ordinatae ad in-
victas in concursu causae inferioris huiusmodi
sunt causae, aliae solum et particularis sunt illae
causae quae sunt dicto modo ordinatae. Quod in pri-
ncipalem et instrumentalem principalem est quae
producit effectum operante se concursu debito. Et
modo connaturali sibi instrumentali est quae producit eff-
ectum nobilitate se aut saltem concursu indelito
Et modo agendi sibi connaturali concursu dicitur
connaturali et debili quodlibet in modo agendi
vel in effectu nihil est speciale propter quod ut he-
agens exigat consilium alicuius causae super-
ioris et potentioris se quod si ex modo quo produci-
tur effectus vel ex ipso effectu dicitur specialiter nec-
essitas consilii et auxilii causae superioris et pot-
entioris necessitas inquam petita est ex ratione gen-
erali causae secundae vel ex speciali talis causae con-
cursu sive connaturali sed indelito modo quo indelito
causae ad agendum vel maiore effectus nobilitate facit in
proprietate causae ad producendum absolute vel tali modo
effectum sive causae necessario requiritur ad productionem eff-
ectus sive operantis connaturali sibi instrumentali et principali
et dicitur subordinatione et servatio causae instrumentali

30 in arguendo et in uocata atq; virtuale uinua
 e quon pducit effectum eiusdem speciei uq; ignis
 nam arguendo uocata e quon pducit effectum diuersum speciei
 huiusmodi uq; sol suam arguendo dicitur dicitur si dicitur
 h' effectus sit nobilitas causa instrumentalis pducit dicitur
 uinua h' pducit effectum eiusdem speciei h' h'
 concurrem in debito quo ad modum eorum causa h' h'
 continet effectum 30 soliter 30 eminenter ut supra
 diximus 30 virtualiter nemp; qd'o causa e imperfecta
 effectus que pducit pducit conuincta materialiter animalia causa
 quon sit nobilitas aut arguendo nobilitas effectus requiritur
 autem ut producat in causa ut dicitur effectum continet
 nam ad rationally uq; e eiusdem speciei de perfectione
 cum alia ad rationally de perfectione nra ad aliquid
 per multum quon h' dicitur continet qd'o pducit
 pducit una pducit falsum e eam illa quon continet
 formaliter ut eminenter oes rationally de perfectione
 effectus e hoc ipso aliquid producat autem eadem
 abam totaliter actione nam ad am continet
 rationally de perfectione ad am nec in pducit
 ad am tunc ignis a continet oes perfectione o ignis
 b. Et in h' applicatur cum ignis e ad producat
 eiusdem ignis b. ignis a o producat totaliter
 eam ignem b. sed cum ignis e pducit eandem
 h' actione pducit ignem b. ut causa partialiter
 eum o sit potior ratio cum uinua arguendo quam
 alius

ARTICULUS IIUS

De

Efficientia rerum Creatarum

Conclusio Ia *et* creatas sunt veras ac
 proprie activas probatur 1o de liberis qd libertas
 dicitur in determinatione ad actionem ita ut agens libe-
 rum sit complete potius ad agendum et o agendum
 probatur item de sensibilibus et necessariis sunt omni p
 reductivae motus et aliarum operationum alioquin
 enim frustra adhiberentur verbera et blandimenta
 et tales operationes dicerentur absurdas autem et
 dicere ad verba aliarumque positione de uno se solo
 producere operationes illas tunc creatas habere se hic
 patet probatur 3o de o sensibilibus qd ad impie-
 tum de terra producit herbam et nulla e ratio cui
 creaturas dicantur mere conditiones ad operationes
 tandem communis e opinio creaturas esse operati-
 vas

Conclusio 2a *fora* substantiales sunt
 immediate productivae forae substantialis et acci-
 dentalis istarum qdem in proprio et naturalis
 subiecto

Præmitto probationem etiam efficientis etia
 et qd etiam motus qd principium efficientis ut
 quod e illud quod denominatur agens et ut
 plurimum est substantia completa nempe hypo-
 stasim in se illud actionis actiones sunt
 hypostasim sine oriuntur ab aliqua eorum parte

ut cum suo dicunt intelligere per seam vel ab
alio hinc dicitur per accidens ita calefactio tribuitur
aqua calida quod oritur a solo calore commixto cum
illa probatur etiam ex acritate 2o de generatione
Textu qui in quinquagesimo 3o sicut inquit mater de partibus
ita facti est agere et quidem est remote hinc quod
faceret inquit si hinc producat accidentia
prout in igne reducit perfectior quam est hinc
solum accidens 4o est propter accidens dicitur tale prof
fectionem

Principium ut quo est illud a quo fluit
immediate et propria actio ita ut si sublato aut immo
nato est propter mensuris eadem actio quae est id quod agens
agere et denominatur inpositum agens ut 4o

Conclusio intelligitur de causa ut quo quod
ut vidimus in causa instrumentali et principali

Prout in pars ex aristotele ut vid
imus qui tribuit fieri causalitate efficiente
2o est propter assignari causa principalis ut quo effectus
sustentantur qui producantur a hinc reliqua
vel sunt accidentia vel est activa 3o est minoram
proportione habet sustentia cum sustentia qua
accidens cum accidente

2a pars probatur quia aqua calida
acta operatur in se cum illi fieri calidum
est sola forma sustentantur in hinc cum alio propter
assignari est in qualitas occulta quae sustinetur
finguntur prout vel illa qualitas est a forma
vel ab alia qualitate si enim 4o dicitur propter

in infinitum si ium qo sustenta immediate pro
 dicit accidens generans quoq o puel dicit caa f
 rigori io qa sape o e vel h' h' o e q' r' r' r' r' r'
 me zo reuolundu e ad diuin cum puel ex d'ignat
 cecata feigori nenyie foa aqua approximatad
 propoitionata e enim eius de imo p'fectioy r'ao
 ny tande caa p'ducit immediate suos actus
 vitales immediate vt constat ex tidentitio atq' u'
 actus vitales sunt accidentia qe caa p'ducit in se
 accidentia q' q'uoq' essentia p'ducit in se tuas prop
 rictates quaru p'et multu sunt accidentia

3a pars pbatr qa calor p'ducit in al
 iero subeto a forma sustentali o e p'fectioe co
 quo in se p'ducit accidentia qo h' p'ducit in se p'ducit
 extra se zo foa sustentali p'ducit aliam foam sustenta
 lum in alio subeto qo debet p'ducere extra se accidens
 ne dicit actio inditany medio o cooperante qd e
 impossibila ne dicit angdem o p'oe p'ducere extra
 se intellectum qui in p'oe p'ducit in se se nane
 aliquid hoc ostentioe negant modo angelus vt p'
 arth applicet subiecto intellectioy zo ex eo
 sententia intellectio conaturaliter e inmanens
 accidens vero o vitale p'oe filij conaturaliter
 transeuntel vel inmanentel ita in vt naturaliter
 igny q' producat in se calorem & extra se h'
 tamen dicit de negatit concultum ad p'ductio
 nem calory in tra se p'ostel tamen igny p'duc
 ere extra se calorem & galum naturaliter solaq
 denegao conculty ad calore p'ducendu in tra igne
 ignum et h'et super naturalit'
 oblicy io e aristotele io igny quo igny o

agit aut patitur sed quatenus aliquam
habet contrarietatem qd solus calor agit docet
tur & potentia sunt in eodem qre atq; actioch
accidens qd potentia activa e accidens qd sustinet
o e pte se immediate operativa qd principium
e quam operari atq; ut de pte suam sust
entiam qd operatur pte aliquid posterior
qde accidens respondeo cum loci aristotelyo
intelligendu e de op actione ut saltem alioquin
enim dicit o agit cum nulla habeat contrari
tate aristotely hic loquitur de actio production
lignorum pte et vel ignem pntere saporem qua
tenus habet qualitates ex quibus oriuntur
lignorum ad 2um dico aristotele agere de po
tentia passiva et actu infol manet ex quibus
consequitur unu sustentiale pte se ad aliquid illud
actionia pbat accidens o pntere sustentiam
contra ad necessarios ad 3u autem actionia the
misticam respondeo distingo pnt e e qua
operari pntitate nam concedo pntitate temp
ore nego antecedens e consequentem e autem
e posse agere sunt simul omnimoda simultate
qa e eam e potentia illius ad agendum
o distinguuntur

obijciens 2o modis operandi sequitur
modu essentia sed nunquam e sustentia sine ac
cidentibus qd nunquam operatur sine illis 2o
habemus sustentias nunquam pntere sustentias
nisi modis accidentibus qd similes e cum
e sustentia e nam ob suam limitationem
et o agant sine accidentibus respondeo alioquin

modis operandi sequitur modum essendi quo ad
 virtutem concedo quo ad aliam nego sustentent enim
 aque e proportionata ad sustententiam et accidit
 ad accidit ad unum dico accidentia descendere
 tantum ad disponendum subiectum et ne delictio
 indistans et quia de hac actio vni foemite de
 hoc in ter idco sustententia pducit extra se accidentia

obiciens 30 si sola pductio foa pot pducere
 accidit aqua calida calidam friget friget qdch
 abinde respondet nego sequetur qa pdux in tadeb
 et pducere frigus qua in caliditate subiecto praeterea
 impeditur a calore in aqua existente talis pductio

Conclusio 3a accidentia sunt pductiva
 immediate aliorum accidentium atque etiam foa
 tum instantialium illorum quidem principia et
 plurimum istam vero instrumenta taliter Humida
 pax pbat aqua califecta pducit calore cuius caa
 Hum calor aqua foa unum et ma aqua o sunt
 pductiva calory et patet 2o qa accidentia aliqua
 praesupponunt pductionem aliorum accidentium cum
 quae sint eisdem ratione sunt proportionata nec
 virtutis tanqua approximatione remouens in
 dimotiu actionis qa accidentia sunt causas
 accidentium in qto igitur pducit calorem in
 signo remoto debet pducere calore in medio qui
 calor intel medius debet igni coherere in dicitur
 actio indistans dicitur autem et vnde debemus
 si medium non cohereret 2a patet pbat
 illud o improbabile dicitur caa alterius
 ad cuius praesentiam sequitur effectus et ad
 quem o de improportionate atque disponere

accidentales ad formam sunt in proposito
natae ad illam producenda et illi potestatem
tantum producunt formam quod accidentia producunt
formam maiorem probatur velo enim dicimus calorem
producere calorem et albedinem o producere albedinem
qua videmus ad presentiam albedinis o producit
albedinem bene tamen ad presentiam caloris
reducit calorem ultima pars minorum constat
experientia iam vero probatur quia ex eo quod de
proponitur sunt nobilitatem o colligitur in proposito
illatum ad formam aliquam nulla est causa instru-
mentalis nisi quae numerantur simpliciter et ab-
solute accidentia accidentia quod respectu formae
sustentialem sunt causa instrumentales cum sint causa
principales respectu plurimorum accidentium
De generatio eorum quod sunt ex parte materiae et
videtur in accidentia occidere omnino etiam
vitale adqueata minus et philosophia sine
necessitate 3a pars probatur forma sustentialem
et nobilitatem forma accidentis quod accidentis et causa
instrumentalis forma sustentialem erga accidentis quod
et causa o et nobilitatem accidentis quod de effectibus
erga seque producunt concurrens debito cum an
principium naturaliter debet hinc sit ut aliquid ac-
cidentis sit causa principalem aliam accidentis
et vero instrumentalis quod accidentis quod de
effectibus ut videtur et nobilitatem accidentis quod de
causa ut species in parte vel etiam quod aliquid
accidentis producat aliud accidentis etiam in parte
concurrente indebito vel cum conjunctione prin-
cipiorum etiam indebitum naturaliter

accidens dicitur operari in virtute sustentian
 quatenus dicitur accipere suum esse a sustentia quod
 esse est virtus agendi accidentis quod si dependet
 a sustentia constituit eam instrumentalem nulla eam
 creata esse eam principaliter cum omni causa
 creata dependat a deo in esse et operari

Dices 10 accidens subordinative sustentian
 dicitur esse 90 et dicitur operari ideo dicitur
 esse 90 respondet 10 isto antecedens ergo consequens
 ut patet in aqua calida ex qua dicitur colligitur 20
 saltem antecedens neque enim subordinative suste
 ntiar creata in essendo cum tunc a deo constituitur
 calor aquar calidar ex qua dicitur subordinative
 colligitur accidens esse eam instrumentalem
 quia cum accidentibus conuenit ad productionem
 accidentis vel facti substantialis sunt eam o necessaria
 absolute quia accidens solum potest producere accidens
 et sustentia sola sustentiam saltem plerumque nec
 tan sunt eam superflua quia sunt necessaria ad
 talem actionem sed tunc sunt superflua abundantia
 et minorem vim impediunt ad productionem quod
 contingunt maiorem verociter agunt seorsum

Dices 20 quid est illa minor applicatio eam
 cum continguntur respondet esse eam
 conuenit producere effectum vel talem influentiam
 hinc conuenit respectu cuiuslibet eam qui o sufficienter
 solus ad talem dispositionem actionis sufficienter est
 ad productionem effectus si effectus vel eam
 intentionis eam conuenit agunt quantum posse
 illum intendendo quam intentione vel intentione

o potest p[ro]ducere causas se ceterum sumpta s[ic]
effectus o[mn]is ut intentib[us] vel extensib[us] qualibet
causa se ceterum sumpta poterit illi effectum
producere sed per actionem quam exigit con-
tinuum potentiorum illo quem adhibent causa con-
iuncta quam hinc etiam per directam aequi-
actionem distingo igitur istam propositionem
accidentia sola p[ro]ducunt producere accidens et sy-
ntentia sola sustentant nec o[mn]ia requiritur accidens
ad productionem sustentant nec sustentant ad produc-
tionem accidentis distingo inquam accidens p[ro]d-
ucere accidens et sustentantia sustentant se ceterum
absolute eodem modo quo producant se ceterum
nego coniunctim et distingo consequenter q[uo]d o[mn]ia requiritur
accidens ad sustentant nec sustentant ad accidens
producendum absolute conuenit eodem modo quo conuenit
etiam producantur nego diuersimodum autem ille
modus est maior vel minor intentio et extensio
maior vel minor conuenit causa vel actio diuersa ut
explicauimus unde ratio est remittend[us] ad eandem
enquiritam etiam dandum adde[re] uniuersa cum uniuersa
sola o[mn]ia p[ro]ducere effectum eodem modo quo conuenit
nec cum alia causa illum p[ro]ducit sufficienter
totam collectionem causarum continere p[er]
fectionem omnes effectus unde imperfectior tanto
coniuncta cum perfectior vel aliqua perfecta
ac effectus in proportio nata ad effectum se-
biliorem

Dices 3o o[mn]ia debentur remittite ad eandem
instrumentalem q[uo]d sufficienter e[st] p[ro]ducit p[er]fectis
respondet distingo s[ic] o[mn]ia habentur alium de ratione
conuenit s[ic] habentur rationem remittend[us] ad

instrumentalem nego nos autem habemus ratione
conclusionis; maxime quatenus daretur actio indit
tari, quod implicat

Dices 10 o potest causa producere effectum
cuius nullam habet formalitatem respondio id in
qualibet causa esse formalitatem cuius respondio non
est itam causa concurret cum speciebus ad productionem
prognitionem quatenus nulla continet formalitatem
prout rationem cuius 3o hoc argumentum probat
causam iam o agere

Dices 20 quomodo distinguimus causam totalem
a partiali respondio ratio est difficultas videtur hinc
trahit hanc regulam quodlibet constat aliqua entitate
immediate influere in effectum si fortiter vel minus
ille illa continet omnem perfectionem effectus
Et aliter sufficiens assignatur eadem cuius causa per
requiritur absque eo quod influant; dicendum est illa
entitatem esse per se ad quatenus quod vero est causa
cui prout requiritur aliter ad influendum hinc quod
libet totum est causa partiali se ostendit, via vero simul
sumpta sunt ad quatenus prout prout prout prout
tunc ut conditiones o prout requiritur eadem in
fluxum

Dices 30 cum thomistis accidentia cum
solo dei concurren in generatione ex parte materia
producere substantiam o quatenus virtute propria sed
in virtute substantiarum sed contra quatenus quid sit illa
virtute substantiarum an aliquid ab ipso distinctum
accidente nec ne si prout vel substantia sit
substantia producit substantiam vel o accidentem Et
ita reddet argumentum iam factum naturale

accidens o potest producere substantiam ut virtus potentia
q̄o nec potest illa virtus enim sic accidens hoc
vltima argumento quidquid assignant aduersarij pro
virtute substantia preterea substantia o potest producere
aut vim agendi accidentibus si substantia ut voluit
Thomista nullam habeat vim agendi tandem
illud qd accipit accidens ad substantiam e ipsa
essentia accidentis

Dices 7o virtute substantia esse qd
accidens fluat a substantia sed contra q̄a hinc sequi
nihil virtute accidentis a deo produci esse infinita
q̄a per Thomistas accidens habet virtutem substantiam
a qua fluat 2o accidens fluere a substantia
accipere ab illa essentiam atque ut ordinem illa
essentia accidentis o e proportionata ad productum
nem substantiam 3o fluere ad substantiam preterea
o e o habere virtutem productivam substantiam

Dices 8o accidens agere in virtute speciei
aut individui vagi sed contra id videtur argu-
enta supra facta 2o speciei sunt oia individua
confuse cognita quae distinctim cognita confide
re modum vniuersi faciunt individuum recognoscere
3o si virtus productiva e in illis ut effectus idem
habeat vim ad se ipsum producendum non
individuum vagum & speciei continent eff-
ectum producendum contra 3o Thomista dicunt
substantiam agere in virtute accidentis quod est
actio substantia

Dices 9o quoniam est illa substantia qua
sunt substantiam quae sunt ex materia
et non esse diuina quae ut causa omnium salis

80
supplet concurrens cum causa particulari deficienti
quae concurrens est causa naturalis quae datur in
ta exigentiam disponunt et omnino passivum
disponit debet fore perducit in defectum talis sup-
plentis esse supplet naturalis

Dices 10 Quid est deum supplet concurrens
cum causa particulari respondeo quod si principium
causae influat in effectum quid sit nobis licet in
principio huiusmodi principium indiget alio cum
principio ad influendum necessitate petita ex dyptis
capite, in capite petitur quod omni causa
secundo dependat a deo in agendo quae dependen-
tia reperitur in quacunque causa creata. Quia
caput petitur ex eo quod causa est habet in se
sufficientem virtutem ad hoc ut sit causa totalis
et principalis illius effectus, ita ut si per ipsum
nobile est dependet a deo in agendo ad hoc ut
est habet sufficientem virtutem ad productionem
effectus per concurrens quae est habitum a deo pro-
pter secundum caput necessitatis deus dicitur sup-
plet concurrens cum causa secundae particulari tanquam
in causa omnimodali quando principium est no-
bilitatis effectus vel aequa nobile sibi quae debetum
facit concurrens tunc deus dicitur agere ut
causa omnimodali et nullius defectus supplet
quae tunc concurrens cum causa la propter
solam et omnimodalem et communem depende-
ntiam quam habent a deo omnes causas crea-
tas in agendo et operando, ita ut deus
nullo modo concurrens si per impossibile a deo

o dependant in agendo causas secundas. Nolo
 Neque supplet concitium ex secundo capite allato
 debet dny concitete tunc illum concitium
 denant vna causa immobilis in qua elenare
 dny o adhibet maiorem efficaciam nisi in isto scilicet
 namque quatenus dny dat hunc concitium ex
 duplici capite necessarium quod ex vno tantum ex
 gunt quando dny non supplet concitium in
 proprio causa et effectum esse supra vna huj
 naturalis instrumenta physica o sunt proprio causa
 instrumentales qd physica o influunt in effectum

articulus 3us

De Causalitate causa Efficientis

Conclusio 1a efficiens e actio qd posita
 actione caa efficiens actus causalis implicat
 enim esse actionem quia sic agens Et aliquid actus
 unde vel actionem causam constituitur formaliter
 agens Et ex effectu formaliter dependens ex agente
 actio quippe est ex parte ad utrumq

Conclusio 2a actio naturaliter modaliter ad
 hincitur a caa Et effectus quodlibet effectus potest provenire
 a vna causa totaliter vel partialiter dicitur hinc

vel a duplici fine probatur quia potest esse causa et effectus
 sine actione per quam effectus producitur a tali causa
 ut dicitur et ignis a se instanti producit ignem 6°
 potest esse causa et effectus sine actione per quam
 ignis 6° procedat ab igne a se actio distinguitur
 a causa et effectu nam si ignis 6° dicitur depend
 ere a se instanti et 2° a se dependens ab igne a se
 actione distincta proprio potest transire de vera in
 falsam obiecto immutato quod implicat mutari
 autem obiectum cum dependitur vel producitur
 aliquid reale 2° in proprio ut diximus transcat de
 vera in falsam obiecto l. immutato debet detern
 inari indiffera effectus per aliquid realiter dis
 tinctum a causa et effectu per quod effectus pe
 ndeat ab hac determinata causa potest quia
 ab alia atque illud est actio 6° actio distinguitur
 utique argumentum eodem modo quo probavimus
 supra vitione distinguitur 2^a pars probatur quia actio
 est essentialiter alligata causa et effectus detern
 atque ne detern procedit in infinitum unde actio
 pendet de ipsa a causa et est actualis determinatio
 illius et effectus in ratione dependentia unde hanc
 modaliter distinguitur ab illis 3^a pars probatur
 quia quoties effectus est alligatus detern minatur
 causam 6° potest existere effectus simul cum causa
 quin talis effectus pendeat a tali causa quare de
 prudentia 6° potest ab illis separari nec illa adpen
 dentia

Conclusio 3^a 6° potest realiter esse actio

o autem op actio e passio quae for. Ceterum hinc
distinguitur in pars subiectiva qd causalitatis
causae materialis e passio atque hanc causalitatis e
liber actio nam talis passio vel causalitatis materialis
vel sit per actionem distincta vel o o sum
no dicitur processus in infinitum go sum triu
op actio e ductio e actio dependens a subiecto
go e e passio

actio dependet hinc effectivae ab agente
videlicet a termino e subiectiva a passio quo dicitur
subiectivae dependet terminus utrumq; dicitur ex
passio dependente ab illo o pendet a subiectivae
agente vel termino id qd terminus e posteriora
tione 2o cum actio pendet a subiecto eadem a nullis
causis totalibus partialibus in qua passio e inmutabilis
locis quod e abstrahere ceterum actio e actus
e perfectio agentis o quidem in formam e in
termino e e extrinseca e propria dicitur 2a passio
subiectiva quia e actio quae e vera actio o
e passio e enim essentialiter independens
a subiecto go o actio o e realiter op passio
3a passio subiectiva qd dicitur in conceptibus actio
ionis e passionis entitatis cuius eadem considerata
ut dependens ab agente e formaliter actio
ut dependens a passio e formaliter passio
e go actio e ductio quae identificatur realiter
distinguitur formaliter, ductio dicitur ordine
formaliter ad passum e ad egeus simul

quæ est formaliter productio dependens a subiecto
 et ratio vero dicitur formaliter hanc dependentiam
 ab agente

Inferes 10 actionem prædicamentalem
 esse dependentiam a causa efficienti & bene dicitur
 in creaturam & eductivam transcurrentem cuius
 indictum distinguitur ab agente & immanente
 quæ recipitur in ipso agente & quidem totali
 quæ nihil recipitur in deo qui in deo omni
 agens sufficit ut utriusque in agente totali
 creato vel etiam partiali nam intellectio est actio
 immanens & in sola recipitur anima actio
 immanens dividitur in reflexivam sive eman
 actionem quæ est proprie productio prædicta
 & est reflexivam quæ est productio accidentalis
 quæ est sicut prædicta

Inferes 20 passionem prædicamentalem in
 esse dependentiam a causa materiali & subiectiva

articulus 2us

De creatione

Nota creationem sumi late pro quavis productione
 2o strictè pro sola productione ex nihilo scilicet
 sine independantia a subiecto & in hoc sensu
 agitur hic de creatione quæ dicitur constare

ex infinitate dei omni potentia ex scriptura et ca
lit enim deus causam et terram ex creatione an
gelorum et animarum et animalium ceterum o tantum
ut aliquid creetur debet esse independentia subiecto
sed debet fieri per vicam causalitatem part. just.
allionem et cum limitatione vnde secum dicitur
num o dicitur creati qd o producit per omnia
causalitatem vnde quoq. patet creationem o pro
dici qd e essentialiter independens a subiecto
creari pot. eductio qd patet essentialiter sub
iecto neq. creatio pot. creari aut eductio dicitur per
creationem et eductionem distinctam quia
sic dicitur processus infinitum

Conclusio 1a creatio est modique
aliter distincta a causa et effectu probatur
qd effectus qui pot. iudice adiectis causis
vel ab eadem per directum modum dependent
vel propter eorum finem vel per modum naturalis
distinctum ut supra dictum e. de actione
atque effectus qui a creatis pot. creari adiectis
y causis naturaliter vel supra naturaliter dantur
enim potentia obedientialiter ut supra in
theologia et deus pot. propter directum finem
quemlibet effectum creari et quia creantur po
unt supernaturaliter dicitur quid enim simpliciter
go creatio distinguitur

**Creatio e accidens sed o de ratione
oy accidens e in subiecto in generatione**

potest enim esse in subiecto adhesionis, creatio
vero suo effectui ad heret illum intime affidendo

Creatio essentialiter pendet ad eo id e
solus deus e causa principalis creationis, si uel
solum esse deum solum posse esse solute create
factum est et quomodo solus deus posset create
distingueretur in ut diximus creatio qui a
deus posset create propter deum solum

Sicut angeli aut a raonaly excentur ab eo deo
ponit in duq unde colligitur distinctio creatio om
nia in ides essent mortaly qd peruenit eductio
nem exigunt consecrati per creationem quod in
termini naturaliter educibily symmetricaliter create
luc o detinunt ee corruptibily qd detinunt scilicet
naturaliter per educatione corruptibily qd peruenit
peruenit naturaliter educibily termini ut constat ex
accidentibus eucharisticy vel ad sumum in qu
antitate in uenerabilis eucharistia sacramento

actio o complet actum inu sed hunc actum
2a causa id e per actionem eam sit agens deo
agente licet per actionem o accipiat vim agendi
duq a potest hoc modo exte in actu 2o completi

conclusio 2a eam principalis creationis
e solus deus instrumentaly potest ee creatura sapientis
alio officialiter sola outio rube sanctorum patrum qui pbat
diuinitate uel qd spiritus sancti qd in his pbat
ill creatio simpliciter et absolute 2a pars pbat
ex eor sententia theologorum quia admittit

potentiam obidientialem huius quia vis ipsa
efficax reddi rāo cui creatura o accid primarij
aliter unde o est neganda creaturae vis in
tenuitate ad negationem creationis ipsa
sive cum hoc contunderet supremum dei dominium
Et hinc rāo dei potestatem qui potest huius crea
turae vis ad quod subd in quo o est specialiter
contradictio

Inferes solam sustentiam spiritalem
esse terminos connaturalis creationis reliqua
vero oia sunt quidem terminis creationis sed o con
naturalis exigunt enim fieri dependentes a
subiecto Et solam habent o repugnantiam
creantur

articulus suus

De

Conservatione

Nota posse dies aliquid conservari
sive primo per accidens quando remouet con
tracta vel impedit agent in rem conservata
No per se Et quidem immediate per actua
tunc influxum in rem conservatam Et hoc
est propria conservatio. si autem influxus
actualis conservat ca quae sunt necessaria
ad conservationem et quae dicitur contineri

Tunc consequentia dicitur in propria

Conclusio Ia consequentia Ex productione
 ut sic distinguitur Hinc fortiter probatur quia actio
 per quam causa dat primum esse rei non realiter
 eadem cum illa quae dat per manentiam in esse
 non enim plus aut minus requiritur ad dandum
 esse quam ad conservandum praeter similes
 ut eadem causa immutata ergo non sunt multiplices
 secundum illam duarum actionum cum nulla sit necessitas
 ita si autem variantur causas dicuntur parti-
 ales consequentia distinguitur a ia productione
 quia actiones colliguntur hinc causae Ia partiali
 probatur quia productio importat formaliter negationem
 esse prius habitum consequentia vero dicitur fortiter
 esse effectum prius habitum qui consequitur ut quae
 ita productio ia et consequentia distinguitur for-
 maliter

Conclusio Ia oia consequentia
 deo o in eodem modo ia partiali probatur in auctori-
 tate sanctorum patrum et theologorum variis
 apud ipsos scripturis locis 2o quia consequentia et
 productio o distinguitur ergo cum dixi oia produ-
 cat oia quoque consequentia adde quod eade-
 malis probat dependentiam creaturarum a deo in-
 fieri et in consequentia de qua alibi 2o partiali
 probatur quia quae a solo deo fiunt naturaliter
 naturaliter quoque ab illo consequentia perinde ac-
 substantias materiales sicut a causis secundis
 productas nam saepe causas creatas non existit
 ut deum consequentia cum effectibus disponere
 minus o videtur sufficiens ad consequentiam

foat' natural' consecrationis q̄a sunt in contin-
uo fluxu propter actionem & reactionem
consecrationum sic enim continuo mutatur
continuo q̄o illas solus deus consecrat 2o
dicit' pot' quando ad eam causa 2a qua' pot'
vel effectus a causa secunda & adeo
simul illum consecrari 3o quoniam itaf
sunt ut naturaliter exigant concurrentem causam
secundam dicim' in consecratione v̄g' tamen exigunt
simul tunc huiusmodi effectus consequuntur
adeo naturaliter cum causa secunda deus
sup' naturaliter pot' illos consecrare quare
aliqui effectus unius modi dicim' sup'nat'
naturaliter o' pot' produci a solo deo q̄a sunt
essentialiter alligati sup' causis unde o' pot'
etiam diuinit' sine concurrente consecratione causa
secunda) ceterum diuersitas illa consec-
rationis potitur ex natura effectuum qu'
eius causis sunt alligati in seip' & in con-
secratione modo explicato illa quoque exigen-
tia in aliquibus potitur ex naturalitate
& effectuum in alijs vero tantum ratione
actionis adeo & a causa creata simul de
pendentis cuius autem deus res aliquas
definito tempore & non semper solus con-
seruet inde fit vel quod res habeant
contrarium vel quod secul' finit' propter
quem producantur vel quia nulli subiecto
quantum ad deum sint concurrentes
sed potius distantias

Quæstio vltima
De causis exemptarijs
et per
accidens

NON nulla de eâ efficiens & finali hic
comittimus alibi quomodocumque tractaturj

articulus ius
De
Causa exemptarij

conclusio iâ exemptarij bene defi-
niri ab aristotele illud in quod aspiciens
artifex operatur declaratur exemptarij duplex
est aliud externum aliud internum externum
enquod omni vel alijs iusticijs obiectum est
illud enim vero est illud quod solus artifex

obicitur et dicitur idea rei faciendae unde
ad primum exemplar respicitur cognitio
intellectualis 2° altissimi calidioris faciendae
cum exemplari 3° agentis intellectu assims-
landi quae cum exemplari

CONCLUSIO 2^a exemplar etiam in
deo est et ipsa cognitio rei faciendae sed rei
facienda probatur quia operans intendit
unum conceptum obiectivo assimilare suum
opus est autem formalis ut patet in fabro signa-
rio dum facit candelam dicitur enim intendit
assimilare creaturam suam cognitioni

EXEMPLAR dicitur causa inte-
ntionalis quia cognitum desigit actificam
unde potest esse causa sui ipsius intentionalis et
directiva tantum similitudo physica exigit
distinctionem inter ea quae sunt similia
autem similitudo intentionalis qualis est
inter exemplar et quae inter quaedam potest
esse veram similitudinem 3° deum
inspicere suam cognitionem in operando ob
suam perfectionem infinitam atque ita potest
accidere et est pro se hoc est quatenus agit
exemplariter 4° cognitio quaedam potest
similitudo intentionalis et formalis unquam
faciendo est tantum conditio exemplari verae
similitudo intentionalis obiectiva 5° deus
pandit a creatura in producendo terrigenam
a causa exemplari est autem ut a principio

86
Et sancti patres negant deum respicere idcirco pl
atonicas dum producit aliquid non negant autem
deum non cognoscere creaturas possibili

Conclusio 3a Exemplar $\bar{o}$ est proprie
causa physica reuocatur tamen ad efficientem
prima pars probatur quia causa efficiens debet
esse approximata et existens dum agit alij
exemplar $\bar{o}$ existit nec approximatur physica
3° $\bar{o}$ est causa efficiens 2a pars probatur
quia exemplar deligit effectiorem operis facti
ndi et ex aristotele aliter reuocatur ad causam
efficientem unde exemplar $\bar{e}$ causa amota eff
ctus physice sumpti et secundum suam en
titatem ut sic $\bar{o}$ autem secundum suam
denominationem et formalitatem sumpti quoniam
admodum actus intellectus sumpti physice
 $\bar{o}$ pendet necessario a voluntate a qua tamen
pendet secundum deliberationem libet

Conclusio 4a Causalitas causalitatis
impliciter constat ex actione operis facti cogniti
one illius diligente et volitione operandi ad i
mitationem illius sine volitione illud exprimendi
probatum quia habet illi potestati et simul
sumpti exemplar actus causalitatis aliquo ex illis de
ficiente non causalitatis actu nec effectus ab ipso pend
et ergo causalitas causalitatis exemplariter constat
nec actione operis facti cognitione illius diligente
et volitione operandi ad imitationem illius

articulus Ius
De
Causis Per
accidens

Nota 10 cum per accidens sunt prole
coniuncta cum causa quae influat licet ipsa non
influat ita mutua coniunctio cum identitate
est causa per accidens effectus secundo signi-
ficat causam vere influentem in effectum sed quare
vel o intendat primario et per se si quis terram fo-
dit ut supradial motuum et reperit thesaurum
dicuntur causa per accidens inventionis thesauri
quae o praevidet nec intendebat

Nota 20 effectum per accidens id est
nec praevidit nec intendit dicitur casus
et fortunam casus significat effectum casus per
accidens sic motus horum quare est effectus regularis
dicuntur ex lecto dicuntur casus fortunam vero dicitur
et effectus per accidens casualiter a causa libera
praevidit si talis effectus sit bonus ut immortis
thesauri de qua supra casus et fortuna sig-
nificant dicitur causam per accidens

Conclusio Ia Causa simpliciter per se
 effectus casualis est principium influens
 sine libertate aut sine intentione innata aut
 elicitā cuius effectus primario et per se inten-
 to coniungitur aliquis effectus secundario et
 intentionis atque tamen causis vero simpliciter
 pro effectus casuali est effectus supra exple-
 ratur tamen secundario et intentionis dicitur
 tamen quod raro accidat etiam positivus non
 quidem ubi tamen sed fecerit omnibus typis
 nis debet etiam talis effectus coniungitur
 effectus per se intento quare respectu dei nihil
 est fortuitum nihil enim potest evenire nisi deo
 providente et permissante in his effectibus
 nunquam est casualis respectu collectionum
 omnium causarum quibus pendet est enim
 effectus per se et primario intentionis ad a talis
 causarum cognitionem sed est casualis res-
 pectu causarum partialiter sumpta cum quo
 raro ita coniungitur

Conclusio Ia fortuna est effectus
 casualis libere et raro minimeque providens con-
 sequens effectum per se eundem casualis lib-
 erae conclusionis sicut ex dictis ex qua potest
 colligere quid sit causa quid sit fortuna ut
 est causa cuius visus est ad causam efficientem
 efficientem

conclusio 3a fatum e series atq
orde omnium causarum atq effectuum ad
proximam et volitum vel premissum vel absolute
vel consequenter vel conditionate explicatur
deus ab aeterno cognovit oia futura tra
quebus causis & quo ordine essent producenda
hanc infallibilem cognitionem o tollit lib
ertatem vel contingentiam rerum serieq
sunt illa causarum & rerum dicitur fatum
ex quibus patet errare illos qui arbitrantur
fatum ee necessitatem absolutam & indi
nabilem cuius necessitatis causa sit vel certum
vel aeterna vel deus ipse singulari causa ad sua
effectus necessitant tale fatum destruit
libertatem & qui admittunt illud in eo addito
augustine fatum vocantur. Iuxta nru sent
entiam boetius definiuit fatum ordinem causa
rdatum divinam providentiam consequentem
id e productivum ea quae deus providet
et intendit modo iam explicato

conclusio 4a monstrum e indiv
iduum quod sub monstris ad proportionem
naturalem atque ordinem individuum e
species monstrorum coram dicitur deo q
quaer intendit speciem individuum perfectum
sed o specie obtinet vel propter effectum vel
abundantiam & cognitionem mater vel
propter imaginationem mater aut propter

aliam eam accidentalem nascuntur monstra
 praecipue in aethiopia ex cognitione animalium
 diuersarum specierum quae proprie penitiam aquarum
 frequentia ad easdem partes ariet fluminum a
 conflunt

articulus 3us

De

Cognitione causa Compossibilitate & Effectuum

Nota 10 cognitionem differre a relatione
 transcendentem quod est possibile ad eum impossibile
 de cognitione v^g de chimera respicit transcenden-
 tialiter chimerae et licet equus fieri et impos-
 sibile ideo potest cognitio de equo vel e-
 tiam illius productura et quando eam chim-
 effectus connexa necessario aut cum eius
 possibilitate desiciente possibilitate effectus
 necessario eam efficit

Nota 20 eius possibilitatem et duplicem
 aliam intrinsecam quae consistit in o^{mn}ni repugnans
 hanc praedicatorum ipsi^{us} et eadem essentialiter
 aliam extrinsecam quae desinitur a causa
 in cuius virtute continetur effectus

atque potest deus dicere potest facere quod
vult potest facere quae de invariis terminis
reperitur item quando dicimus o potest produci
alio dixerunt quia implicat contradic-
tionem attribuitur effectus incapax est et rep-
ugnans infinitis obiectis o autem omni
potentia deus quia quantum ad excludit
sufficientem virtutem ad productionem dixerunt
h o implicat et dicitur quando assertum
equum vult potest produci quia o repugnat
id intelligendum est o insensibile causa quia
h vero possibilitas intrinseca cuiuslibet rei
possibilitatis extrinseca scilicet potentia di-
vina sed insensibile quia solvitur quia o
repugnans termini h ipsum tantum est
et extrinseca ablatio impedimenti sine ex-
tinctione illius quam omnipotentia possibilis
extinguere effectus quippe repugnantis o potest
deus producere o defectu potentiae sed obiecti
sine termini inquam feratur omnipotentia
divina go o repugnans termini est conditio
sine qua deus absolute o dicitur potest
producere terminum licet quantum ad de-
structionem illum potest producere aliquid
haec applicata virtuti causa secunda

Conclusio nulla enim causa coniectiva
habet cum effectu in possibilitate si bene
extrema o distinguitur a possibilitate sed
nullam enim coniectivam habet cum effectu

quæ potest sine illo existere 2o o habet connectio
 nem cum possibilitate 2o quod o est nullam hab
 et connectionem cum existente et cum existenti
 o potest o dependente a o existente atque possibilitate
 effectus, utinam e et chimera 2o Et 3o sequuntur
 et contraria sententia ita dicitur dependere a posteriori
 vel ex aceto ut si ille fuerit impossibilis oia creata et
 ipse dicitur dicitur implicare aut contingere e absolute
 2o Et antecedens conadunt aduersarij inuicem et
 negant inuicem quam probat quia talis o omnipoten
 tia dei o est summe perfecta 2o Et e probatur ante
 cedens nam omnipotentia o conuexa cum effectuum
 possibilitate est perfectior quam conuexa o
 Et probatur id antecedens potentia conuexa conti
 net eminenter o effectus possibilis in quo est
 aequali potentia conuexa 2o si effectus fuerit
 impossibilis ad huc subsistet potentia o conuexa
 conuexa vero deficit 2o o conuexa est emise
 perfectior 3o posito chimera fuerit possibilis
 potest pidiq a potentia o conuexa a conuexa
 2o o conuexa superaret virtutem conuexa 2o
 et repugnantia chimera et ad effectum virtutis
 productionem pot aduersarios dicit o pot potestate
 chimerae nos ante totum hoc alibi bim
 repugnantia chimerae prorsus o ante virtutis
 diuinae impotenti o cum ut ait diuinae thomae
 et sunt impossibiles quæ dicitur et o pot potestate
 ita quæ repugnantiam habent ipsa et ut producant

Confermatur quod si ratio procedat a possibili-
tate effectus effectus a procedat a possi-
bilitate causa id est a diuina ac possibilitate
procedat a possibilitate causa

Obiicitur 10 repugnat videtur quatin-
se continet inuicem in ratione sed effectus
repugnat e contra ratione ergo repugnat videtur
quod continet in se eminenter effectum rep-
ugnantem probatur maior 10 ipso quo videtur
aliqua aliquid procedit procedit in re reale et
o contra ratione ergo o procedit in se nec in se
continet nisi in re reale respondet distinguere
dicitur repugnat videtur quod continet ab-
solute in ratione concedo maiora quare continet
at quantum ad se et ex suppositione quod in
ratione fiat possibile vnde diximus probatur
in ratione materialiter sumptum id est probatur
quod sit possibile o in factum et absolute
sumptum ex defectu possibilitatis in re
nisi a autem ex defectu videtur dei quare
et hoc non est impossibile remaneat idem in
et omnipotentia eadem non quantum ad se ex parte
dei possit ad se ut se producere dicitur si fi-
cent omnes impossibiles conueniunt quidam
negationes a quibus videtur procedat deus
sunt tantum negationes verbi boni et autem
vera sunt praedicata possibiliter

essentialia

Obiicies 2o factu effectui imp
 omnibiq; deficiet ordo essentialy effectui ad
 eam qo & deficiet eaa identificata cum
 ordine transcendentaly respondet nego antea
 qa eaa habet spm quantum e ea se vultu
 tem productivam effectuy qo & eundem et
 inter ordinem respondet 2o sui sequentem co
 nclusionem

Conclusio 2a vultu productiva o magis
 relata vultu transcendentali ad essentialia pos
 sibilita quam ad euy eamq; pbatu io qa dicit
 vultu e de se productiva hoo & chymica indy
 cante ab eorum possibilitate vel impossibi
 litate qo spu repugnant sine o ad illu effectuy
 eodem modo respelitur transcendentali qd a
 taly respectuy o post reduej ad actu ut chymica
 vultu id pbatu o ex effectui potentia dii sed ex
 repugnantia ipsuy effectuy qui convenienter
 dicitur ex dno thoma fieri o pro qua h dicitur
 dicitur dicitur o pro illu effectui priori omnino
 quod modis defectu designat in effectui hui
 vultu repugnantia posterior vero in eam felicit
 impotentiam eam quam pbatu saltem ad o omnino
 excludit pbatu 2o eaa eicatu igny vultu
 vultu quantum e ea se productiva calor o aut
 frigory si enim repugnarent calor & frigus
 adu retineret eandem habitudinem qua o habet
 ad frigus & qui pbatu eam igny

cognoscere eum habere vim productivam
caloris ex suspitione qd sit impossibile. In
cognoscere vim habere dicitur productivam
frigoris etiam si frigus e repugnans

Obiicies 10 omnipotentia divina et
victus carni carum habet vim producens
effectus possibile et impossibile. Dicitur esse
etiam transcendentalis ad omnes dignitates
et cogitabilis atque hoc e absurdum. Respondo
concedo magis nego minus. Hinc dicitur carum
e magis e conexam cum effectu impossibili
qua cum possibili. Et eodem modo dicitur etiam
non transit eandem entalem cum utraque ad utramque
relatio vero transcendentalis cum eorum sententia
e vim e pte perfecte concipit quia intelligit
eandem cognitione aliquid aliud extrinsecum. Cogit
ite ad intrinsecum relationem

Instabit quod e habet necessariam conexi-
onem cum alio e potest determinare intellectum
ut illud aliud connoscatur atque omnipotentia divina
potest nos e habet conexione cum effectibus qd e
potest illa determinate ab eorum conexione
respondere nego utriusque e dico atque minus
probate. Hinc ex cognitione carum nos e pte certe
indicare de possibilitate vel impossibilitate
effectuum

Inferes 10 virtute eam intendere e ab-
solutam exerce vero e ex parte exercitior
transire e conditionata. Si autem ex hoc capite
repugnantiam ipotati cum effectu quod e

exteriora causa

Inferes 20 effectum o habere proprie connecti
onem cum caa ita ut si caa foret impossibilis
impossibilis quoque vel effectus ut enim in possibilitate
effectus caa e illius pductiva quantum e exde ita
indeterminata a possibilitate caa effectus e p
ductiva quantum e ex se ita pductiva contemnet
caam e essentialiter impotantur in ipsa intimitate
naa rei e prius e effectus ee possibilitatem extrinsece qua
caam ee absolute pductiva illius effectus

Inferes 30 si deus qui nunc e facit impossibilis
Et daretur alius deus ergo perfectus quare o
vel pductiva aut oium omnino possibilium

Inferes 40 patem ee rationem ut videtur
caam e effectus e effectus e caam in multa con
nessione cum se de ratione entis creati habere
dependentiam ab alio sicut habere dependentiam
impossibilem aliqui effectus o posset tamen ac
tio produci nisi possibilis vel causa atq
habent dependentiam ipoteticam finem acti
onis fierent possibilis si alius deus fieret
possibilis

Dico effectus existentiam pendet ab existen
tia caa 20 possibilitas effectus pendet a
possibilitate caam respondio nego consequen
tiam propter rationes allatas e ea connectione
effectus e caam e huius ipotetica obiectiva

Disputatio

De Proprietatibus
Etalibus Rerum et
Corporum naturalium

Hi corporis naturalium notitiam a prioribus
si sine prioribus etiam aristotelis quantislibet duobus primis
libris physicorum eandem tenent a posterioribus
si sine prioribus cognitorum proprietatibus sed posterioribus
quod et nos praestabimus

Quaestio ia
De

92

Molu qui ē primaria
corporum naturam

Dissio

Præcipua enim nata proprietas
corporum naturalium est motus quare de illa in loco
agendum est cuius prædicata græcica tantum
et cetera essentialia intelligamus cuius namque
species et differentias ad diuersas valde magis
pertinent

articulus ius

De

natura molus

Nota in molu proprie significare proop
kellum vocale ab uno loco ad alium inde
sumpta meta plura transitur subiecti ad uno
statu ad alium dicuntur a pluribus plerumque

NOTA 20 mutationem dupliciter haberi in
proprie pro transitu de o ee ad esse vel de esse
esse 2o pro requisito subiecti persistere tempore
ab uno statu ad alium transitu sine transitu
instantaneu sine necessitate sit sit agitur de
mutatione 2o modo dumpta et sic e generat
motum scilicet se simpliciter et ad mutationem quod
quodammodo motui et e instantanea relinquit
que absolute nomine mutationis ob presentiam
vocum primitivum 2o notitiam quod relinquit
mutationis cognitionis motus ut dicitur per
notitiam eius notitia

Conclusio ia mutatio generis dumpta
Etiam se e transitu subiecti persistens tempore
ex uno statu in oppositum sive uterque status sit posi-
tivus et alius negativus mutatio autem
proprie e aliter se habere ac antea
hoc autem esse o potest quod subiectum ad
persistens transcat ab uno statu in alium
vide ad veram mutationem requiritur subiecti
tempore persistens et positivum quod
idem maneat sub utroque statu secundo
duplex e status sine terminis oppositis in
quibus possibiles vel ex natura rei ut calor et frigus
in summo vel etiam de potentia dei absolute
ut ee et o ee eiusdem rei quod ut dicitur ad
mutatio sit ex contrario in contrarium in
mundo tunc contrarietatis in se, ut terminis

o sint in compositio sibi ex o e proprie mutatio
 nulla vero per se et privatio a negativo in ve
 galium quamvis hoc fiat per accidens quatenus
 ut sicut negatio terminus ad quam positivus
 privatus et sequitur negatio terminus a quo ut
 positivus 3o inter illos terminos debet esse ordo
 privatus et positivus si enim simul ponerentur
 diminutivus in subiecto ut calor et frigus in
 nullo subiectum o dicitur mutatio defectus
 tunc est substantia in talis in o mutatione in
 cludatur successio statuum oppositorum o
 in includitur in o mutatione successio mutacione
 ut ita ut o mutatio componatur ex multis
 mutacionibus sibi succedentibus quod est de
 mutacione successive in sola et privata re
 quitione terminus ad quam in subiecto o e totalis
 mutatio quia sola receptio e unius status que
 solus o sufficit ad propriam mutacionem dicitur
 in solet denominari a parte ultima
 que maxime attenditur mutatio 3o completa
 continet statum statum nempe terminum
 a quo et ad quem e subiectum idem subiecto
 que termino

Conclusio 2a mutatio stricte sumpta
 ut opponitur motui stricte sumpto e mutatio
 per se instantanea inter terminos positive
 oppositos probatur ex aristoteles quia o dicitur
 motus ad sustentiam quod sustentiam nihil
 est positive contrarium 3o motus strictus
 e inter terminos positive oppositos
 quod o convenit mutacioni illi opposita

go talis mutatio habet terminos oppositos
 principaliter cuius terminus ad quem est per se
 in unum aquilitatem quod etiam acquiritur per
 successione per accidens ob libertatem agentis
 applicatione vel inbecillitate aut maiore mine
 remne approximatione in qua successione fit
 vel ob extentionem et impunctabilitatem in
 ultimam subiecti quare ideo adequate et eodem modo
 attingit a per se unde facti sunt tentiales diuinitas
 sicut sunt in instanti per se diuinitas successione in se
 uantur quia successione in a disponitur per se
 utaque quare solam a appropinquantiam habent
 ut successione vel instantaneum fuerit a diuinitas
 per se mutationem quia per se mutationem
 habent appropinquantiam ut fuerit successione

Conclusio 3a motus bene definitur ab acti-
 uitate actus cuius in potentia pro et impotentia ex-
 plicatur simul et per se dicitur alius id est facti 2o
 cuius in potentia hoc est subiecti capacitate recipere tale
 formam 3o ut impotentia varie explicatur facultas ut
 opinor dicitur hic 2o pro et impotentia accipitur
 in hoc sensu motus est actus potentiam coram pondus
 talis potentiam et per se potentia est mobilitas subiecti ut
 caliditas actus correspondens eadem facultate ut ita
 loquar actus et quod dare explicatur per se hoc est
 in illo motus est actus hoc est facti cuius impotentia
 id est subiecti quod sit talis facti capacitate pro et
 impotentia vel est subiecti quod sit talis
 forma capacitate pro et impotentia

Sensu e qui actus sine forma e via ad al
 sunt actum cuius de subiectum capax erque
 em a equit per unu actum qui o e formalis actus
 2m potentia ut calfacio e motus qd e forma caliditudo
 ad alium terminum scilicet calorem ad quem subiectu
 habet capacitate et qui o e formalis calfacio

Inferes 10 probabilius e motus definitionum allet-
 am instā datam capillationum convenire motus tunc
 instantaneo tunc successivo quod habet fundamentu
 in aristotele qui dunt explicat definitionem motus
 affect exemplū generis sustentalis quoniam unum se e
 mutuo instantanea et eandem generatione vocal-
 demum motum probari etiam potest a priori quia
 per mutationem etiam instantaneam accedunt potentia
 activa et passiva quatenus talis e go et etiam mu-
 talis actus e entis impotentia pro ut impotentia
 iusta nra exponum 2o oy per motus successivus e
 motus et in ultima parte motus o relinquere sub-
 actum in potentia ad alium motum go pro ut in pot-
 entia o significat subiectu debere per motu manere
 ad ut actualis ad aliquid alterius qd e fundamentu
 admet aristoteli

Inferes 20 motum stricte sumptu bene
 definiuntur mutatione per se successiva intel possi-
 re contrarios terminos vel acquisitione form sine
 terminis habentis talem latitudinem partium
 ut postulet per se successivē acquirere

articulus 2us
ad quem terminus
detur motus et
quomodo distinguatur
ab actione et passionem

Conclusio 1a motus psychicus dicitur
et ad qualitatem et ad obiectum psychicum in psychicum et ad qua-
ntitatem hanc conclusio est aristoteli libro 3o
capite 2o ratio superior est quia hanc tria pertinent
essentialiter acquirere successione necessitate naturalis vel
metaphysica sunt enim intentionis vel extensi-
onis capacia quantitas quod est obiectum extensionis
qualitatis vero utriusque cumque quantitas sit in-
enumerabilis et inconceptibilis datur hanc imperie
motus ad illam nam tenuitatem motus acquiruntur
per actionem qualitatis et extensio transit hanc
successionem requisitam ad verum motum

8
quod dicitur ad omnem qualitatem per se cum omni
qualitas dicitur acquiritur per se successive

Conclusio 2a motus distinguitur
modaliter a termino intrinseco scilicet ubi fluxus est
alibi quia ubi fluxus potest fluxus separari a quolibet
motu in particulari idem enim idem fluxus potest
provenire ab aliis eorum se ordinem de eo scilicet solo vel in
omni creatura cum motus probatur 2o quia motus
distinguitur ab actione & passione atque actio
& passio distinguitur a termino 3o motus distin-
guitur

Conclusio 3a motus fortiter sumptus
distinguitur a termino ab actione & passione
probat quia motus passionis & actionis addit terminum
negativum praesistentem formam praesistentem
in substantia praesistente actio passio & motus sunt
actuale executionem potentiam arbitriam & passivam
quod illa tria dicitur distinguitur realiter unde fit ut
si deus crearet formam de omnium in materia praes-
istente mutaretur quod in materia sed in specie propria
quod in materia essentialiter dicitur causalitatem in ma-
teriam in statu conservationis perit vero motus huius
sumptus connotatum scilicet negativum formam praesistentem
per quam negatio cum dicitur identificatur cum actione
& passione dicitur ideo perit realiter motus necessitatem
guitur ab actione & passione

Conclusio 4a motus fortiter sumptus
distinguitur essentialiter successive & continue probatur ex
auctoritate quod motus fortis vocat motum successivum
& continuum 2o quia per successionem & continuitatem
fortis motus dicitur guitur realiter ab op. eo

qd̄ ō e motus sita e ante successio in corp̄
 quolibet parte eius motus connotet in subiecta
 eadem cum parte sibi coegitatis & dicat
 immediate sequentem & precedentem immediate
 ante continuam p̄naom̄i continuitate
 duplex e alia positiva scilicet unio reddy partium
 cum aliis partibus si motus sit permanens alia
 vero negativa namq̄ negaō interruptionis si a more
 interposita inter partes motus p̄terea continui
 tas motus p̄teritio it̄ ab illa utraq̄ continuitate
 q̄a reperitur aliquis motus consociatus continuitate
 & alius cum negativa successio tollit p̄ter a motu
 materiali ō a fortiter sumpto hic motus tamē
 fortiter ē ē ē p̄terim negatiuū habere p̄ter
 om̄i for̄ acquirenda

articulus 3us

De affectionibus motus

Affectiones rei sunt illius proprietates
 quarum alia sunt generalia alia specificata

Conclusio ia motus proprietates sunt huius
 itaq̄ velocitatis regularitatis irregularitatis alia
 talis motus ille dicitur velox quo p̄teritio
 modico tempore multum spaciū velocius quo
 p̄teritio tunc aequali tempore maius spaciū
 qua p̄teritio tunc ab alio motu velimino

tempore equalis spaciūm tardius vero tardior
 motus ē oportius velocius et velocius 20 regularitatis
 motus ē equalitatis in cū partibus quo ad velocitatem
 et tarditatem ratione quarum oēs partes motus ve
 locitate pariter aut tarditate succedunt siquar respon
 dentibus partibus tenentur oēs et singulas argue tardien
 utaque velocius acquiruntur 30 irregularitas
 motus ē inegalitatis et dissimilitatis in partibus motus
 quo ad tarditatem et velocitatem modo explicatis
 si tamen propositio motus in dissimilitate motus licet
 uniformiter dissimulatur si vero nulla solentur proprie
 motus dicitur dissimulatur dissimulatur si tamen, propo
 sio in regularitate dicitur uniformiter ab illis parti
 bus motus dicitur tardius velox regularis irreg
 ularis ut ab illis dicitur localis a quantitate altera
 tibus et a quantitate augmentalibus a subiecto
 motum illum exigente dicitur naturalis violentus
 vero si subiectum o exigat talem motum indifferens
 aut ut praeter naturam cum illa o ē contra nec
 dum exigentiam subiecti dividitur item in simplice
 in et compositum primum ē qui constat partibus
 motus eiusdem rationis 2us qui constat ex part
 ibus diversarum rationum ut saltatio artificialis

2a conclusio motus specificari ab agente
 subiecto et termino in species simpliciter conclusio ē
 artificialis motus dicitur hic et probatur quia motus
 dicitur ordinem et dependentiam essentialem ab illis
 3us unde variatio specificae aliquo ex illis variandi
 species ordo essentialis atque ita motus partem
 dicitur dicitur motus specificari ab illis partibus inte
 lligit hunc regulam quodlibet enim resate

met ipsa intrinsece specificatur et sua ill
entia quam cum o potest cognoscere intrinsece
in se o potest cognoscere nisi intrinsece et aequiliva
ex composita bilitate et ex illis ad quos ex dicto
ordinem

Conclusio 3a ad unitatem numerica[m]
aliquam requiritur unitas agentis subiecti
et termini ad quem et continuus temporis
tunc iam pariter eadem quae superius allata e[st] q[uo]d
ante unitatem temporis requiritur sic secundo loco
aristoteli hic dicitur q[uo]d si forte temporis interruptio
motus o est continuus et sic o est unus motus
sed multiplex

Conclusio 4a contradictorias motuum
sequitur a terminis ad quos haec conclusio e[st] aristoteli
hic propter contradictorias terminos hic late pro
incompossibilitate qualibet inter terminos ac
quirendos sed specialiter delectantur et quia simul
eodem tempore acquiri o possunt ut talis factio
et fugatio nisi in impossibilitate inter oppo
sitos positiva terminos e[st] contradictorias positiva
si vero terminus positiva tantum aut negativa
oponantur e[st] negativa aut primitiva in impossibilitate

Quaestio 2a De Loco

Esse in loco e[st] altera cognoscitur naturaliter
proprietas ei cum unitate spirituali communitate

quidquid enim e volunt coiter philofophi prole
aristotelem alienis e cumq ois motu exerceant
in loco questionij de motu questionem de loco sub
iungimur

articulus ius

De

Loco Extinsecoco

nota Duxicem e locum alij
e extinsecocum qui e velut receptaculum rei locatae
illam ambiens sine unione saltem inter se nec
arior alij e intinsecocum sine ubi e id quod
e in hoc motu loco qua in alio e habet
presentiam propinquitatem distantiam e indet
antiam ceteraq localis relatione ad reliqua corp
ora

Conclusio unica loci extinsecocum
bene definitur ab aristotele superficies corpore
ambians ia e nobily hanc definitio colligitur a
aristotele vixit loci principie libro 4o capite
4o textu ad 2o 9a continet leges bonae de
finitionis explicatur superficies ia e pars
corpore circumpositi e maxime proxima

rei locatae unde collige id locum debere con-
 tinere localium 2o commenturay locato 2um
 diuertas sui partey 3o o habere unionem cum
 locato 4o pice separataj a locato 5o locum hab
 ete partey superioray inferioray dextram sinistram
 Et 6o locum ee terminum extrinsecum
 motu locali vel a quo relinquendum vel ad
 quum acquirendum 7o ea qua o habent ubi-
 citate christum vel corpore ambietay o ee pice
 in loco sed Humitate pice praesentia in localem
 8o partey scinetay partibus liby unitay ee
 pice in loco qa loay negat unionem cum lo-
 cato 9o ee alieubj Et ee in loco distinguit
 nam licet quod e in uoce sit alieubj o in
 omne qd e i alieubj e in loco vq empiricunet
 angdy in spacijs imaginarijs e alieubj
 nec in e in loco 10 loco communem ee
 eum quem locatum in ad e quate Hum ayat
 lic aqua e loay cop piceum piceum uoc
 locum eum ee quem adequatum locatum
 implet ita vna vna repleta e piceum loay
 aqua contenta qd hucificay constat ex
 rict corporeubj illa omnia faciunt locum
 totalem

Immobilitas varijs varijs ex
 plicatur franciscus suay inuioe dicit lo-
 cum ee immobilium quatenus loay dicitur
 ficay aliqua indeteminata corporey etiam

indeterninaty in ordine ad certa & determinata
 puncta spaciij imaginarij & sic explicat aquam
 in vena dilatam mutare locum licet o nullo
 superficie q̄a super ficiō o correspondet illi pu
 ncti fixi & determinati spaciij imaginarij in
 any vno ad portum colligata & tunc o mutat in
 quid locum q̄a licet mutat superficiem succedit
 tamen vna superficie in ordine ad puncta
 certa & fixa spaciij imaginarij in ordine ad q̄
 nar procedens superficies attendebatur unde
 potest retinere locum & retinere eandem vel
 alij valentem superficiem ambientem in
 ordine ad eandem certa puncta fixa spaciij imagi
 narij mutare vero locum e dependere superfi
 cium omnium omnino in ordine ad puncta ce
 ta & fixa spaciij imaginarij, alij volunt ut
 motus nuntum e ita ut velut locum e tunc
 immobilis q̄a per se loquendo e possibilis
 moveri ad motum corporis quod ambient
 certe per accidens moveri possit vel moto
 vel immoto locato aut enim plures plures
 plures locum vob e locum mobilem loc
 us vero vob immobile quati dicitur vob
 cum loco in aliquo convenit & in aliquo
 differt, convenientia in eo posita est quod
 loci & vob continent aliquod corpus differe
 tiavero consistit in eo quod vob nra sua infra
 finem sume potest moveri cum corpore qd
 continet vob enim factum e ad cum fine

ut transferat tale corpus in se inclusum quod
si diffundere sinat e per accidens ex fractione
vray contra vero loci o e constitutus nra sua
nec postulat motus cum cor pore quod est
constituitur loci enim praeiit o post aliud
quam ambire locatum ad quod o requiritur
ut moueat motu locato quare si loci mouea
tur aut per accidens vnde loci per accidens
mobily nra sua e immobilis vnde aliqui
dicunt locum ee immobilium negative hoc
e o ordinari sua nra ad locum positive ante
ee mobile hoc e p^oce phisica mouet

articulus 2us

De

Loco Intrinsicco

Nota 10 Locum intrinsicum ee
vbi sine formam per quam potens vq constit
tuitur potius hic quam alibi et loquitur
relatione locali supra explicatae hic quaer
rimus quid sit illud vbi

Nota 20 Dicitur in rebus oibz
saltem o modalibus indifferentiam ad ve
tia loca intrinsicca distinctiue occupanda

ut patet experientia in liberis cognoscitur
Et in aliis fere omnibus etiam o cognoscitur
quar immmediate aut vel mediate ab aliis sciri
possunt in pulchrum

Conclusio unica ubi dicitur quod
realiter a subiecto hinc et quocumque alio extrinseco
non probatur quia ubi potest separari a proprio loco et quo
libet alio extrinseco determinate sumptum ergo
quolibet ubi determinate sumptum distinguitur a
proprio loco et quolibet alio extrinseco probatur ante
eodem quia ubi potest in hac scola ubi est aliud et quod
quod potest ubi constituitur in hac scola potest
nam alibi atque illud constitutum est separabile
a scola potest et quolibet alio extrinseco ergo ubi
est quod potest in scola potest quam alibi
est separabile a proprio et quolibet alio extrinseco
maior est definitio ubi eorum minor vero
probatur quia ut patet potest et potest scola et
quolibet alium extrinsecum potest et tamen
potest o est in scola si autem o potest illud
omnia separari ab ubi potest in scola quolibet
potest et est et illa oia essent simul potest
in scola quod est appropinquatum, constitutum
et indifferentem hic sicut hic potest quam alibi
debet deesse minoris sui aliquid positivum et
sicut potest hic quam alibi o enim de non
novo realiter positivum de novo potest nova forma
realem positivam atque illud positivum dist
inctum non de eorum ubi ergo et eadem

libantē confirmāō q̄a alioquin p̄cipio p̄
transira de vera in falsam obiecto immutata
ad illud argumentum respondent aduersarij qui
negant modis p̄e p̄servationi multiplicitatem quas
oēs respōsionē ac una instantia grauissima
uigere p̄oet hoc modo accipie oia quae respōn
dent aduersarij tum sic argumentare vel p̄tē
ē in scola dicit aliquid p̄tē p̄tēum h̄llaque
afferuntur ab aduersarijs vel nihil aliud dicit
si dicunt aliquid distinctum nos hoc uocamus
vly 2u a dicit o p̄oet q̄a p̄oet ē illa oia r̄e
in p̄tē ē in scola n̄c ut considerant p̄tē

Respondent 2o ē negatione coipoȳ intē
ēgibilȳ intē locum ē locatū sed contra q̄a
vel illa negāō ē aliquid a p̄tē distinctum ē ab
alijs quae afferuntur vel o h̄ ē aliquid distinctū
ē vly h̄ nihil aliud dicit q̄o qualicūq̄ erit p̄tē
ē aliqua allata erit illa negāō quod est falsū
p̄bat inu argute contra 2o p̄oet p̄oet de nouo
negāō nisi destruatū aliquid positū q̄o dicit
negāō negāō q̄l erat antea positū a illud
q̄d negatū de nouo vel erat antea in x̄u n̄c
vel o h̄ erat antea dū incipit illū negāō illud
destruatū sed ex sup̄pōne h̄c nihil p̄oet destrū
p̄tē vly contra em ut sup̄pōn̄t̄ remanent h̄
vero antea o fuit positū illud q̄d negatū
q̄o p̄oet qua p̄tē ē h̄c fuit illū positū
negāō q̄o negāō illū positū o continet

petra hic $\bar{g}o$ $\bar{o}$ $\bar{c}$ iam de nouo utitur negatio $\bar{p}$ vero
 qd negatur $\bar{p}$ praesentia petri in scola $\bar{o}$ $\bar{c}$ aliquid po
 situm $\bar{g}o$ datur negatio negationis qd $\bar{c}$ falsum $\bar{n}$ negatio
 $\bar{c}$ illud qd negatur sunt contradictoria alteri enim
 contra dicitur $\bar{p}$ $\bar{c}$ positum potest enim deesse positum
 affirmari ut con ad huc ab aliis potest aristotelem
 ratio $\bar{c}$ qd negatio tollitur per seam positum $\bar{c}$ in di
 nunt qdem point $\bar{c}$ duo contradictoria sunt ea quae
 maxime distant uelut $\bar{a}$ magis distat a negatione qua
 for est uelut $\bar{e}$ $\bar{o}$ $\bar{c}$

Respondent $\bar{g}o$ petrum $\bar{c}$ in scola $\bar{c}$ $\bar{o}$
 respondere scholar determinatur uero petrus ad talem
 correspondentiam per quo existentiatur petri cum aliis hoc
 aliter negationibus praesentia qua in clare sed contra $\bar{r}$ $\bar{g}$
 petrus $\bar{c}$ indifferens ad talem correspondentiam per
 quo existentiatur $\bar{g}o$ debet per aliquid determinari $\bar{g}$
 debet explicari huius praesentia ad tollendam negationem
 in illo per sui positione qua applicatio $\bar{c}$ ubi $\bar{c}$ petrus
 enim $\bar{c}$ indifferens ad tollendam negationem hic positum
 qua alibi $\bar{g}o$ debet determinari per applicationem tali
 praesentia $\bar{o}$ potest ante intelligi tali applicatio sine ubi qd
 per inuoluntate in aliis sepe supponitur aduersari
 um ubi ante per se sola tollit negationem sui in
 praesentia $\bar{g}$ per se $\bar{c}$ determinata ad tale praesentium
 petrus uero ut potest indifferens indiget determinante
 explicante ad tale praesentium

Dices $\bar{t}o$ angeli $\bar{u}$ $\bar{g}$ $\bar{c}$ hic $\bar{c}$ angelus
 uelle $\bar{c}$ hic sed contra $\bar{g}$ demonis uellent $\bar{c}$
 in celo $\bar{e}$ in $\bar{o}$ sunt

Dices 2o angelum esse in loco per operationem sed
 contra id quod angelus nihil operantur necessario in
 caelo 2o operatio importat angelum constitutum in
 loco nam praesentia approximatione ad passu
 quem includit ubi 3o potest angelus constitui se per
 tantum ut duobus angulis scilicet in illis praesentia
 praesentia intelimido atque ut docent theologici contra
 angelus potest operari duobus angulis scilicet nihil
 erando in medio 4o angelus praesentia in loco est in
 operatione in loco

Obiicitur 1o obiecta distincta est accidentis
 atque ita debet habere res subiectum et quidem cum ob
 iectum atque hoc est impossibile 2o dicitur praesentia in
 qua subiectum antequam resignat et causa antequam agat
 debet existere quod autem existit in loco 3o res locata
 existit in loco antequam recipiat vel producat ubi o
 requiritur distinctio ab ipsa re locata ad hoc quod
 in hoc potest locata in alio respondere id est recipiendo
 arguuntur hoc modo potest esse praesentia in loca
 per negationem corporis intelligibilis potest in loca
 locata 4o potest eam debet acquirere negationem
 corporis intelligibilis in loca potest et scholam
 respondere 2o concedo maiore primi argumens
 negationem ad cuius praesentia concedo rem debet
 esse potest nam quia recipit vel creat aliud sed enim
 in re existente includit ubi tunc aliquid essen
 tiale existit ubi enim o requiritur et respicitur
 scilicet sed ut sic potest quam hic alibi sed per
 productionem tunc ubi comitatur et foliatur
 constituitur hic potest quia alibi 4o in re praesentia

o intelligitur istum obiectum prioritate nara sit eode
 tempore reali cum effectu si aliter obiecta sit prior
 nara ubi e in eodem tempore cum ubi qd pducit eode
 instanti quocum constiterit pte talem pductionem
 in hoc polny loco qua in alio ceteru determinao ad
 producendu hoc ubi polny qua aliud e vel despro
 lubicij ad foam cuius ubi producitur od 2o de ang
 ubi hore vel aliud mouey libretas, 3o imaginao
 in bruy 4o gravitay sanitay ee ubi immutatum
 vel volumpny diuina pducendi effectu sic polny
 qua aliqj approxi mas ad locum in quo pducitur ubi
 e e delemnatiu ad obiectone adde qd idem sine ubi pte
 fecte e sibi approximatam, eao vero quare requiratur
 ubi immediatum ad pductionem ubi sequentis qd mo
 bile pducitur successiu

Instabis requiritur approxi mas in te eam
 effectu e in te subiectu e ubi atqj approxi mas pra
 hysiont ubi ot diximus qo ante ubi pte approxi mas ubi
 ahondio nego anteaday requiritur enim hu approxi mas
 in te agens e p passum cum a agens e p passum sit
 unum e idem coiter in ubi pductione idem sibi int
 elligitur pte sine ubi unde existentia e pte
 lia pducendi ubi, pcedit ab ubi in actu id et
 o concipitur ee ubi pte sine cum concipitur esse
 re sit in hoc loco polny qua in alio e in tempus
 concomitantel cum ubi qd pducit vel recipit eodem
 instanti quo e, sed qa eode instanti quo est e qa
 in hoc polny loco qua in loco simili o requiritur
 approxi mas re locatar ad spaciun ut pducatur
 re locatar obiecto qa obiecto e ipsa approxi mas

atq̄ ita dē requiritur propriū vero nāc̄ mobile
habet de presentē respectu spaciū, ē ubi rāō dē q̄
hinc ō intelligitur mobile propriū nāc̄ habere
ubi od ēc̄ in spacio nam propriū nāc̄ concipitur
Hūm̄ existentiā rē q̄c̄ ē indifferē ad existēdū
in hoc solū spacio quam in alio

Articulus 20 p̄ id rē in loco ē p̄ q̄d
tollit negationem sui a loco, atq̄ tollit sui negationem
a loco p̄ suam entitatem q̄ ē in loco p̄ suā entitatem
minor p̄batū q̄ negāō rē tollitur p̄ sui
contradictoriū atq̄ contradictoriū negationē ip̄a
entitā rē q̄ ē cōtra respondē distingo minorem
nam rē locata tollit negationem adequatē p̄ suā
entitatem nego, tollit sui negationem inadēquate
concedo, negāō autē p̄ rē ut dicitur ē negāō cum p̄ rē
p̄ q̄d p̄ rē ad tollendā hanc solū negationem
quā aliam indifferē determinatur ad hanc negationem
tollendā solū quā aliam quā applicāō vel
determināō ē ubi novā quippe denomināōne
reali, dicitur dicitur nova fōā reali ne p̄ rē hanc
at de vera in falsam obiecto mutato

Articulus 21 an

nāc̄ possit esse
nullibi vel ubique

Questionis sentit̄ ē an naturaliter
vel supernaturaliter a p̄ rē

omnibus habere ubi hinc in plene sine in vacuo & c. an aliqua
 ut finita per hujus replicationem possit correspondere nec
 tibi vel hinc naturaliter talis immensitatis divinae hoc
 e. q. spacio tunc realiter quia imaginario de loco realiter
 esse pro talem divinitus quantitates tunc illo carere
 nam deus potest illa ponere in vacuo v. g. extra caelos vel
 omnem superficiem ambientem destruisse

Conclusio Ia probatur e. creatura o. pro carere
 omni ubi ratione hoc conclusio probatur solent multas rationibus
 in efficacibus qd. arguit contrariam sententiam o. car
 ere sua probabilitate praesertim cum habeat innotuisse
 esse eximia tota vel quoniam motum innotuisse innotuisse
 hinc originationem et alios apud eandem nota in
 conclusio e. communi e. et probatur multis absurdis qd. ga
 deus o. potest respicere nec designare creatura sine ubi ex
 istente hinc caput o. distaret a pedibus neq. esset in
 tra pedes ne diu potest quantum esset remota ab aliis
 rebus respondetur concedo tempore vel distinguendo apud
 o. distans a pedibus positive concedo negative nego. Et sic ad
 alia absurda respondetur probatur 2o efficaciter qd. creatura
 o. potest existere sine omni duratione o. enim qd. e. ex al
 iis totale aliquid e. qd. neq. poterit esse sine o. ubi quod
 nihil aliis e. et qd. nusquam e. o. de ex eodem a. ist
 totale et praeterea ex gregorio nazianzeno et dionysio ang
 lino undecimo de civitate dei capite 5o et in aliis op
 eribus ubi vultus nro argumenta et iisdem fecerunt
 by aristoteli qd. confirmat ex spacio et tempore
 realiter vel imaginario infinito

Respondent aduersarij ce. aliis ubi negative o.

o positive antecedens conuenit a ab oibz antecedentibus
 probabitur alibi consequentia uero placuit narrantur bona
 e illatio angelus nunquam e go o est sic bona e con
 sequentia angelus nullus e go o e sequentiam ante
 ribant sancti patres philosophi & theologo p[ro]p[ri]e
 admodu excipit aristotelem sequit[ur] ut uideamus placuit
 quoy rone quidam nani angelus ille q[ui] p[ro]p[ri]e
 ueritatis tolleret sui negatione quia antea erat exp[re]ssum
 ubiq[ue] deo p[re]sentis cum angelis nunquam illud antea
 unde uel illa negao angelis tollitur ab o[mn]i spacio ut
 ab aliquo Hum vel ab ullo si ab aliquo tollitur
 negao angelis go angelus e ubiq[ue] q[ui]a in o[mn]i spacio in
 aginario in quo p[re]s[en]s e[st] negao angelis p[re]sentis
 e amplius ubi antea e negao angelis e angelus
 de quolibet enim spacio debet verificari ut
 negatione existentia cum ip[s]o e negao si n[on] con
 tradictoria si uero totu tollitur negatio angelis
 o tollitur negatio go manet taly negatio si d[omi]n[us]
 autem nullo spacio tollatur negao angelis sed t[ame]n
 tollata rerum naa in caa contra si cuius tot
 q[ui]a impossibile e negatione angelis tolli in rerum
 naa nisi tollatur ab aliquo spacio illo scilicet spacio
 in quo erat antea taly negatio si uero tollitur negao
 autem spacio in quo illa erat go eodem modo
 tollat illa negao spacijs ac se habeat antea go na
 ut ut antea negao qd in tollitur a loco in quo
 erat antea

Confirmatio si tollitur negao ab-

ab aliquo spacio go tollitur negao ac antea atque
ita post p[ro]ductionem angeli nulliq[ue] e[st] negao angeli
si ipse angelus in eorum na[ti]a simul & semel

Confirmatur 2o comprimatur aliquis manu
globum tam a globo illo quo ille deus auferat se ubi
quo positant argumenta vel ille globus sine ubi e[st] intra
manu vel o[mn]i h[ic] e[st] intra manu go habet ubi cum sit
approximatus manus h[ic] o[mn]i e[st] intra manu go sicut alio
transit h[ic] qd enim erat in uno loco antea iam e[st]
in illo si elidit in eorum na[ti]a ex alio transit h[ic] ut
ut videtur notum ex terminis h[ic] ab alio fuit tanta
hinc vel distat a manu vel o[mn]i distantia vero vel o[mn]i
distantia importat ubi certe vix concipi potest
dari posse ex alio tunc quin co[n]t[ra] p[ro]p[ri]e co[n]t[ra] in aliqua
immensitate divina probabiliter sumpta talis o[mn]i
co[n]t[ra] p[ro]p[ri]e co[n]t[ra] importat ubi perinde ac motus quem
deus imprimere potest sine dubio et quingue dicatur
mobili

Obicitur 2o cum motus et oratio de aygd[er] ep[iscop]o
sine na[ti]a alio potest absolute existere sine illo atque et
quam habet ubi distinguuntur ab illo et e[st] p[ro]p[ri]a eodem
ubi neq[ue] cum illo essentialiter habet connexionem go potest
et e[st] sine ubi et p[ro]p[ri]e nego maiore t[er]m[in]o illam
posterioritate obiectionis respectu subiecti e[st] eiusde[m]
indeterminatorum o[mn]i e[st] p[ro]p[ri]a cum essentialiter con-
nexionem cum subiecto nam habet o[mn]i calorem
vel gratiam e[st] qd p[ro]p[ri]e subiecto et in eorum co[n]t[ra]
duobus determinate connexionem cum eodem e[st] subiectum

¶ pot. dici cum te diuinitus sine altero illorum sine
aliter deum creare vel posse creare mundum e quid
posteriori deo et cum multum illorum actum dicit habet
connectione determinata et in a iudiciali ordine sit in
altero deum actum qui sunt positius proprios nam rā
ubi caonij habet simul tempore ubi caonē realiter o autē
praesentia hoc e o pot. tunc in priori nāo cāa con
cipij sine ubi caonē sine cae ubi caonē realiter tunc
pot. concipi cāa ubi caonij sicut o concipi aliter habet
ubi

Obiicies 20 cāa. pot. existere sine suo effectu
atque ubi e effectus ubi caonē saltem plerumq. qd. ubi
ubi caonē pot. existere saltem supra naturaliter sine
ubi caonē Respondo nego absolute maiorem nam angelus etc.
communissima theologorum sententia o pot. te sine
concreto etc. Respondo 2o distingo maiore cāa pot.
existere sine suo effectu ex praesentia ratione cāa et effectus
concedo ma. si effectus sit determinatus aliqua ad aliquam
denominacione essentialiter vel essentialiter connexum cum
cāa nego maiorem ubi autē e effectus necessarius ad
denominacione existenti in loco quae ex aristotele e illi
essentialiter connexa ut creatur nobis Respondo 3o cāa
pot. existere sine suo effectu determinato isto sine suo
effectu indeterminato nego ut patet ex instantiis in 2a
obiectioe allata

Conclusio 2a cāa. pot. diuinitus puri ubi
pbatu. qā o videtur implicare deum pot. deate creaturam
ubi caonē nequa constituitur in op. loco dicitur
imaginationis pbatu. ante eadē qā pot. deatē

Dea creatura duram p[er] quā constituta in
omni tunc q[ue] g[er]it a p[ar]t[is]

Obiicies creatura illa esse deū quia habet
immunitate ex p[ri]mo nego antecedent[is] sed illo p[ro]p[ri]o
habet essentialem independente & sine ubi nego habet
immunitate dependente p[er] accidens & p[er] ubi distinctū
concedo hoc a p[ro]p[ri]o deo totū gunt actūm
appellat duram iusta dicenda alib[us]

articulus 4us

De

ubi spirituum

Nota 10 ubi spirituales ee in societate
inay ex communi theologoru sententia quare
p[er] se inuicē in scriptura sacra dicente p[er] in dem
one electos fuisse ex hoc vel illo loco angelos ac
cessit ad christum & de iuram & ab ip[s]is rec
cessit esse in celo & similia quia omnia
app[er]te indicant mutuaone localy ex concessu
sanctorum patrum quoniam loca ap[er]to
valentiam valquam & inuenit

Nota 20 unum spiritalem o e in loco circumscriptione
sed definitiue declarat ubi circumscriptione e illud
quod et locata ita constituitur in loco ut ubi presertim
correspondet xij. p. h. loci et alia alij cum perfecta
commensatione loci et locali dicitur a circumscriptione
qa illos circumscribitur ex maale qui soli nec ubi
complet circumscribitur a corpore circumscribitur cum
quo propter inpenetrabilitatem penetrat qd o potest
ubi definitiue e illud quo et locata ponitur tota
in loco et in toto spacio et tota in qualibet parte spaci
cui in e definitiue extra quod ponit o post locati ubi
ubi ratio totali presentia in re spirituali e quod cum
o habeat partes nec in penetrabilitatem o circumscribitur
nec in loco commensaturati quamvis locat
sed presentiam determinata finita

Nota 30 raone formalem existendi in loco
posse concipi diuisione id per modum principij et eorum
20 per modum formae actualis et 20 sensu hic est
quasi o e nulla ratio formalis sed diuisione per
indivisibile

Nota 40 spiritualia o e in loco per co
operationem ut diximus ex quo dicitur patet illorum ubi
o esse quandam veluti assistentiam in loco
in quo sunt angelus enim attendenda ad
nostram custodiam sic illud nobis presertim
raone illius assistentia

nota sō spiritalia o esse in loco per ubi
 sita modaliter ab illis distinctum intrinsecum ab
 solutum quam habet angelus ubi in loco cuius sit
 prout nam illa unio realiter angeli ad corpus vid
 due in iusticia cum sit inhi intentionis consiliorum un
 io a e inhi in consiliorum prout ubi o non
 respicit corpus reale sed e ab illo independens pro
 situm existente ut constabit dicendi de spaci o
 imaginatio inhi per dicitur motus in vacuo o
 angelus qui movetur in illo habet ubi independen
 ter a loco existente

conclusio 1a spiritalia sunt in loco per ubi
 realiter modaliter ab illis distinctum intrinsecum ab
 solutum & independens ab eis corpore & loco reali in
 trinsecum quod variatur quocumque movetur angelus
 quia continet fortiter presentem hie pro ubi quia
 alibi; fondatq inco relatione pro iniquitate vel di
 stantia ad alias res materiales vel spirituales sicut
 io ex refutatione allata alicuius intentionis
 de iisdem argumentis quibus ostendimus supra
 de ubi quod intrinsecum e constab ex eo quod
 variatur ubi extrinsecum ubi localis o variatur
 ubi

Infero ex dictis 10 angelum o
 repere proprie locum rationalem quia
 ubi illi perfecte o commensuratur nec ad

eius partes non quia in eo est per se obij absolute
tum ab omni corpore exteiusa huiusmodi
non impedit se aliquid aliud pondus in se
in quo est sine reali sine imaginatio unde
angeli vident spacium tantum in hoc sensu
quia est per se huiusmodi per se verum et reale
obj subij intrinsecum

Inferes 20 angelum presunt
obj praeiudice non esse suum vel deorsum
nam si duo angeli darentur in vobis distanti
aut potius in quibus imaginariis extra caelos
neutra esset suum et neuter esset deorsum
tunc enim vni magis quam alii et ratio est
evidens quia esse suum vel deorsum sunt
nihil vel in ordine ad corpora praeiudice autem
apud deum coelestia esse suum et deorsum
neutrum vero deo cum esse in angelis esse
nihil extra caelos intra caelos autem possent
habere ratione suum et deorsum rationem
sumptam mundi

etiam si viderent aliquid huiusmodi deesse nihil in

Dei

(Faint, mirrored bleed-through text from the reverse side of the page, including words like 'Lectura' and 'Capitulum')

(Faint, mirrored bleed-through text from the reverse side of the page, including words like 'Lectura' and 'Capitulum')

(Faint, mirrored bleed-through text from the reverse side of the page, including words like 'Lectura' and 'Capitulum')

Conclusio 2a *Substantia est ubi spiritibus
et diuisibile substantia quia est diuisibilitas et sic
oponitur cum accidente spiritibus nam de facto
dantur actus et habitus spirituales diuisibiles sol-
tem intensiue quid nihil estiam extensiue. Et ovid
clari credibile quod quod hoc quiescat et moueatur et
minima pars illius dicitur datur tota obiectio in
tandem qua habet ad in spacio totus quod fiet
ut si obiectio fuerit indiuisibilis similitudine angustis
occupat totam aulam ut et contra certum surd
Nisi ad pedum fieri prope modum infinito
dejectiones et reproductiones obiectio et obiectio
est indiuisibilis ut constat utrumque concedunt
aduersarij et negant et ablatum quod in se se
videndi obiectum absolutissimum clari constat
et ad conclusio ubi egerimus de conceptio spi-
ritualitatis*

articulus 5us
an Detur Gene
Tralio

Quaestio alibi proponuntur rursus
plura corpora quanta possint et in eodem
loco et habere duo ubi eiusdem velati

classis & rationis diversitas a hinc velut; classis
 rationis oblationum sine ordine ad spacium
 agnitionem vel aliquid aliud hinc fundat diuersas
 denominationes vocales & quidem ipsa sola uia obla-
 tionis unde si quod quantitate paret de hinc velut
 classis quantitate de spiritualibus uero modo a hinc
 in fixa loco nullus ambigit. hinc a medio
 ita paret ee in eodem loco is ut hinc definitio
 ut paret hinc corporei dicitur in sacramento
 eucharistia 2o hinc corporei sint consecrati
 atque actuali attentione in ordine ad locum
 ut a hinc uelut caros penetrant 3o ita ut om-
 nis definitio alterum citantur paret ut
 dicitur e definitio in eucharistia quan-
 titate uero in eucharistia e circumscriptio. Ita uero dicitur
 hinc spiritus penetrant quoniam ponuntur singula
 paret ubi citantur consecrati in eodem loco ita
 ut eundem singula occupent

Conclusio 1a o potest naturaliter dari
 penetratio paret ex aristotele 1o qui paret in carnis
 ut grande incommodum hinc 2o spiritibus qua corpore
 hinc locum expellant ut paret de dicitur intel-
 le de liquidis 2o paret dicitur aliter q hinc
 liquidis quippe paret mixta liquidis maius occupent
 ut spacium quia quod hinc liquidum e ordine
 hinc qd etiam paret de qualibus aliter corpore
 rone paret mixtione 3o ex paret hinc si hinc quan-
 tate hinc loca magni miraculis qd dicitur naturaliter

utrum locustar virginis resurgens lapidea
sepulchra ad matrem & apparatus parietis sona
culi accedens vero carlos penetrant

Obiicies quaedam experientia
e ves cineribus plenu Hum a qua resigit
tandem infuse quantum resigitur si est vacum
2a pannu liquore inficitur & caetera oia
ut mainz occupat spaciun quod antea 3a
factu & igitur sunt in eode loco nummij aurei
provident in siphum ad tabea plenum abgpa
licoris officione vel loci maioris occupacione
in omnimoda licorum permissione vel solut
omnimoda continui diuisione vel da tue penetratio
cum nulla sit pars licori quai o sit permixta
Et o sit solidi tas cui una pars diuidatur
quam alia

Respondeo ad duas iam experientias
sinceris hanc pannu &c &c corpora valde porosa
ita ut nulla sit pars sensibily quai plures o habent
poros alio corpora valde tenui plenos quod sedet
licoribus unde o e penetratio sed ingressus licorum
in poros addo si in cineribus plenu Hum resigit
aqua ac si est vacua sinceribus e in quo ad sic
tentiam proouoco? addo in qua tal fieri ga
ut ait aristoteles cinis resoluunt partes aquas
in alium cum quo simul exalantur partes
cineris hinc sensibiles sunt siue insensibiles
ex 1o patet ga quo calidiores sunt cineris

eo plus aqua continetur in vase 2o cinere o
 indurantes per conuersionem colorum 3o calta
 oleo perfusa occupat hoc ipso maius spaciuni si
 aut ex panis infectis colore vel pondere ad 3a
 in partem ferre candente quod unum sunt resij
 ignem pyriae luce minutissima ferre partes
 intercipit illuminare & ad id specialiter dy
 posita aut diem conuertete in ignem partes quas
 dam ferre subtilissimas unde sentis indicet ferre
 um ee initium totum ad flam sic aquam
 infecto minimo super emi nec & in medio seipso
 inundate ita calto circa labra tractato ad 3a
 atq; ita occupat maius spaciuni o influat a
 aqua ob o cicitatem labroru vase quae humid
 itatem illius sicut quod si labra made frant effe
 nditur aqua, denique res pondos licore in penix
 tionem ita diuidi in exiguas partes ut secula fugiant
 o diuidet in omnino quin oq; partes hoc enim
 implicat ut dicimus qd hanc partem diuidatur pot
 in qua alia petitur ex determinatione des-

Conclusio 2a duo aut plura corpora q
 uanta possunt penetrare per diuinitatem itali
 coloris & plerumque contra unum durandum qd talis
 io ex his quae attulimus in ultima placone cum
 rediata conclusionis 2o corpus chrysi in eudi
 arillia habet partes oq; penetratae t enim tota
 in toto & tota in quablibet parte 3o qd ex pulvis
 actualis ubi eode loco t effectus datus quantitas

qui pot a dio impediri sicinde ac effectus dicitur
reliqui coru entium tandem vnu eide corpore pot
e in pluribus locis qe duo in eode loco vnu enim o
idem alio diffinitur

habere in actu 2o partes extra partes id e ex
tensionem actualem in loco o e de essentia physica
quantitatis sed hunc in penetrabilitate in actu 1o
id e exigentia habendi partes extra partes 1o
compati indr aliud corpus in eode loco qui e effectus
primarij quantitatis qui tolli e pot

Qua partes Continuis successivis o pot
e simul qe essentia entis successivis includit exten
sionem quandam actualem ita ut duas partes o sint
simul alioquin hoc ipso est permanens ad vero exte
nsio actualis vnu locum o includunt informati con
ceptus quantitatis

Quoslibet Corpus penetratum cu aliis reple
tur qde superficies o solu alia vero corpora
penetrata replent illam unde distingo proboant
illam illud o replet locu qd completissimi aliud co
rpus intera illam locum qd corpus vnu id extra
aliud concedo qd illa corpora sint penetrabile posita
nego ut patet in ca rationali Et corpore quantu
in eode loco

Si corpora penetrata essent diuisi
coloru illi coloru viderantur sed p simul Et in eode
loco viderantur et aliqua visionis confusio quardam
occasione intellectus iudicandj videri colore constat
ex permissione illoru coloru qui sunt in illis corporibus
penetratis ut patet in visione diuisoru coloru qui
sunt in corporibus dia fanis intera et trans se partibus

articulus 6us
 an idem corpus
 possit ēē in pluribus
 locis adequatis &
 discretis

Dixi adequatē & discretē q̄a in pluribus
 locis partialibus & continuis multa ēē p̄oe p̄xi ob
 definitum constat in ca rationali & angelic

Conclusio ita idem ō p̄oet ēē in plu-
 ribus locis adequatē & discretē naturaliter p̄batur q̄a de-
 ay cicadum ē finitū & limitatū p̄fectionis q̄o
 ō p̄oet ēē naturaliter in pluribus locis adequatē &
 discretē p̄batur consequentia q̄a si p̄oent naturaliter
 duo habere ubi totalia & discretā q̄are ō p̄oet
 uno infinita. 2o experientia docet relinquit
 unum locum q̄dō alius requiritur 3o corpora
 naturaliter exigunt ubi eīdem essentia
 ante illius ubi ē ita consistere rem in loco ut ō p̄oet
 cal alius ubi dicita alioquin nihil velant qui
 n̄ esset corpus cum eandē parte in singulis
 partibus spaci

Conclusio 2a idem suprenaturaliter potest poni
in pluribus locis ad eundem ad eundem subiectum
ex fide nam corpus christi est in pluribus
locis sub speciebus eucharisticis 2o est impli-
cat

obiciens ex conclusione sequitur idem
potest separari a seipso atque ita distinguitur
a se ipso quod implicat respondet hoc negat
quodam quod separatio includit formaliter unum
et aliud si in uno et separacionem nego illa
aequa distinctionem a se ipso acquirunt enim
realis distinctio hinc per separacionem quod
relinquit unam rationem obiectivam in uno
loco et alia adiectat in alium locum quod
est facta replicatio corporis est eundem modo ob-
iectiva in omnibus illis locis replicacionis ex quo
sequitur idem a se localiter distare et per se
est autem imitativa et absolute quod hinc probat
ipsum ubi in se separari est autem seipsum a seipso

Conclusio 3a idem potest habere duplex
ubi unum definitivum hinc dicitur scripturam hinc
etiam unum definitivum et aliud est cum scripturam
ita et soluta pars constat ex fide nam
fuit christi in carne visibile apostoli sub
terram christi et est iam in caelo sub se
ubi et tamen est iam in multis locis et factum
in carne hinc definitivum sub speciebus
mentalibus atque haec omnia sunt contra charitas
hinc ex scriptura hinc ex concilio patribus
et traditione partem ante et ratio a in ordinem

diuina omnipotentiam alio tunc corporeum etc
 corpore christi 2a pars probatur quam propugna
 nt nominalis & alii contra thomistas proba
 onis promittit oia argumenta quae fiunt contra
 duas promittit circumscriptiones eodem fieri ro
 bore aduersus duplicem praesentiam definitiua
 quam admittunt thomistas probatur 1o ex scrip
 tura quam testatur christum a patrisse dno paulo
 in medio caele & dno ipse praesens se reser
 uationem christi retentam ex ista appellatione profert
 et videtur atque eodem instanti christus etiam
 erat in caelo qa ex dno iureo christus a caelo
 descendit qd christus erat circumscriptiue
 in caelo et in terra probatur 2o qa minus
 requiritur ad replicationem per ubi circumscrip
 tum quam definitiua ubi enim definitiua in
 quodlibet corpore quantu e super naturalia
 am omnia ubi circumscrip tum e corpore q
 uanto naturale tripartitum si multo pluri
 tima ubi circumscrip tum e super naturalia

Inferes 10 de natura ubi definitiua &
 circumscrip tum esse ut ubi illius ubi obiectum
 si toto in praesentia in quo definitiua vel si circumscrip tum
 licet ubi alterius ubi hinc definitiua hinc circumscrip tum
 circumscrip tum possit et corpus extra hunc locum

20 Inferes quantitate finita e pro esse
 extra locum in quo e si unius tantum ubi
 conaturalis potest vero et extra eundem locum
 ubi hinc locum ubi super naturalium vel quo ad modum

ad quo ad entitatem pot. ante multiplicati
extensio actualis e multiplicata quantitates
in extensione apuditudinali qd affectionis subiecti
Exemplum: Ad dicitur prout multiplicati e in
multiplicato subiecto

Inferes 30 corpus palmare positum
in duobus locis. e e arguale vj palmare in
quid nempe localiter tunc replicatum con
munituram e eadem entitate e absolute
ac sic unicam communituram atque hoc esse
arguale ut patet in pyropic. Huius nam ob
e dicitur panno longissima argualis per rep
licatas communituram sicut panno ad equid

Inferes 40 e e absurdum aliquid sibi
occurrere si plura habeat obj. circumstantia
possit q contra seipsum pugnare unde e
modo aedem partes e sibi occurrunt nam
si aedem occurrerent sibi repociteret eol pugn
vno huius loco

Inferes 50 eadem communitate pte simul
et tunc sedere e sedere moueri e moueri e
neq. hanc predicata esset contradictoria qd
e sunt respectu eiusdem loq. respectu eius
eiusdem loq. e communit sedere e e sedere
unde aliqui negant absolute eadem communitate
sedere e e sedere qd in negao e malignanti
nam quoniam negat formam in obij. circumstantia
neq. sic vocem aliquam restringatur ad

certam circumstantiam rāo respicij e sē
 q̄a ut duo predicata sint contradictoria idē
 de eodē in iisdem circumstantiis debet affir-
 mari & negari quod ē sibi in uno spacio res-
 pectu corporis sedentiū tūc aliō ē sedentiū.

Inferes 6o Lapidem positum in duobus
 locis alteri. alienari sub dicto asseri posse
 acquiesce duas presentias equivalentes prior
 ibi nam posita gravitate illius dabo q̄ dup-
 licē loco lapidi debetur concursus ad motum
 sublato alteri an talis motus sit naturalis nec
 ne utriq̄ sunt auctores & nihil fuit ad qua-
 stionem.

articulus 7us

Qua accidentia habeat

Subiectum In

pluribus locis

positum

Conclusio 1a accidentia adiecta loco

o sunt ubi cūq̄ ē subiectum p̄batut q̄a illa acciden-
 tialia immobilia subiectum a p̄dit moveri.

Conclusio 2a accidentia o localia p̄bunt

de diuinitate ubi dicitur de subiectum ponit
etiam o ce pbatur ita pars subiectum pot
poni in variis locis qo et accidentia qo oc
potior rae de subiecto qua de accidentibus
Ita pars pbatue qo o implicat magis accide
ntia ce hic et o ce alibi quam subiecta

Dices si pbatue existat in uno loco sine al
bedine et in alio cum albedine pbatue cet alibi
Et o cet alibi nego absolute respondeo qo cum
negao sit malignanti naa negat totum
et pro qualibet circumsstantia unde absolute
fallum cet pbatum o ce album

Dices 2o onto inter albedinem et subiectu
exigit ut ubi dicitur et subiectu vel diam ipse
vno atque ita accidentia respondeo nego 1o qo
anima vniue magis capere nec tu ubi dicitur
anima e e caput 2o vno supponit indistincta
extremorum qo pbatue e illa esse in loco sine
vno sine multiplici quam vniue qo
sufficiat extrema ce in vno loco quando d
vno quod a vno o sit affixa loco o tunc
pbat illam pce ce cum accidentibus ubi
cumq e subiectum o ante ce debet e necessario

Conclusio 3a accidentia subiecto con
naturalia naturali sunt ubi dicitur e subiectu
pbatue qo subiectu ubiq exigit sine complu
entum qo dicitur ut author naa accommodat de
subiectu exigentia replicat cum subiecto
accidentia et naturalia subiecto

Conclusio 9a accidentia quae habet se
 bi et se quae replicatur eodem replicantur eum
 subiecto naturaliter probatur ex aristotele qui ait
 motus nobis oia uia mouet de qua ut theologus
 post tridentinum dicitur rationem connectionis
 eorum quae sunt in christo ubi unum ponitur
 uel uel bonum corpus christi aut sanguis non
 dicitur reliqua conexa ita philosophi ratione illi
 in connectione debent asserere replicato subiecto
 replicatis accidentia conexa cum illo connectio
 autem hanc naturaliter eodem sumitur pro inclinatione
 et exigentia ut uno motu moueatur et aliud cum
 illo et in eodem locum profectantur quum uero
 ita exigunt se se multo uim sine alio et uelut
 in eam plene quae sanguis ordinatur ad constitu-
 tionem uicinis christi et christi sine sanguine
 et incompletus ideo ponitur uel uel bonum et per
 eum connectionem sanguis et corpus christi quae
 sanguis cum non sit forma non putatur
 illa simultanea diuersorum replicatio ex eo
 quod ubi unum per ubi proprium uel ubi eodem
 ratione connectionis modo explicatur quae cum
 naturaliter sit omni potest illi se non accommodare

Conclusio 9a accidentia indubitanter subiecto
 et o in existentia in subiectum cum subiectum
 replicatur o ponitur necessario ubi unum
 de subiectum replicatur probatur quae io
 subiectum o exiget talem replicationem pro
 eum et sine illis accidentibus naturaliter

unio etiam ex dictis o expulit nec ipsa accidentia
possunt bitocari cum habeant naturam respectu
entiam existendi in duobus locis unde si ponatur
unio vel accidentia in pluribus locis erit unio etiam
perinde ac replicatio subiecti

Nota 10 cum subiectum replicatur naturaliter
accidentia inlebita subiecto ponuntur ubique
et subiectum si autem bitocum subiectum supra na-
turaliter o bitocum accidentia necessaria un-
de angelis occupant naturaliter totam aulam
habet ubique cognitionem animae vero bitocum
in corpore naturaliter o habet cognitionem
extra caput cognitio dependet in fieri a dis-
tinctionibus respectu quae o sunt in aliis corpore
partibus anima separata cum nihil recedat illa
dependentia ab organo in operando habet mot-
omnes actus ubique et naturaliter nota 20

Nota 20 verbum divinum naturaliter existit
ubique o enim tamen unio ubique existit quam
habet cum humanitate independenter a loco
quae humanitas o e accidentis vel quasi accidentis
verbo cognaturaliter o enim potest dici huiusmodi
verbo aut illi verbum unius

Nota 30 pendere ab aliquo et habere
esse unius o esse a subiecto exigit calorem
pendet ab aqua succetive esse vere unius
Et tamen o exigitur ab aqua potest dici unius
humanitatem o unius verbo ubique quae ubique

est ut cum et in loco adaequato

Conclusio 6a nec augentur replicatio eius
 eius capacitatis subiecti, probatur quia replicatio facit
 ut subiectum pluribus eiusque valeat plura vero
 subiecta plura ponunt recipere quam unum, quod est
 maior probatur et patet quia multiplicatio durationum
 sicut est ut videtur aut ratio augendi est magis quam
 ubicatio facit ut subiectum eiusque valeat duobus
 ut patet in uno et eodem homine qui duabus
 horis potest ferre pondus quod duo homines una
 hora robore aequivalentes illi potest ferre quod
 est patet ratio de ubicatione multiplicatae ac de multiplicata
 duratione unde quemadmodum multiplex duratio
 non auget virtutem augendi intensiue sed tantum
 extensiue ita etiam multiplex ubicatio auget virtutem
 augendi extensiue, eodem plane modo seruata pro
 portione quae igitur necessitate applicatiue dicitur
 subiecti, intelligit tamen conclusionem de duplicata ubica
 tione et duratione heterogenea nam duplex ubicatio
 vel duratio homogenea hoc est correspondens eadem
 spacio vel tempore imaginatio non auget virtutem
 subiecti sui

Dices de paritate et quia ubicatione sunt sim
 ul et ante duratione inaequalitate autem subiecti
 eline ex simul paritate illa sed contra quia
 ubicationum multiplicatio potest facere ut quisi
 mul sedeat et sic quod simul ubicationum
 non impedit quo minus incompatibilia con
 ueniant subiecto replicato unde e contra dicitur

formarum o tantu e ad ordinem illarum
Secliam e ad ordinem ad idem coposum
ut idem tempus e ad eundem locum unde
si o sint idem tempus e ad idem locum o e con-
arictas inter qualitates si est ut idem sub-
iun

Iustabis nulla e particula in definitione
per contrariorum quae requirit simultatem
ubi contrariu e autem particula quae requirit
simultatem durationum nempe **to simul**
go obitatio o arget copositatem repositi
subiecti respondio nego perennam partem
antecedentis nam **to simul** importat sim-
ultantiam temporis et loci quod multu
abundat per se pro iun est hoo pro
tollere eundem libra ponitur in eundem locu
possit huius o in uno loco ponere unam libram
et qui possit uno pingui ictu martare bonu
ita possit replicari ut in quolibet loco non pot
simul contrariu si est in quolibet loco eundem
est o nempe eadem entitas 2um e impare
existentem hic in medio igne et iugum in medio
ethereo o potest comburi hic nec iugum
medificari quod videtur ab eodem nam ut
aeris impedit actionem alterius agentis debet
vnum est intera sphaeram activitatis alterius
ignis autem et aqua o sunt intransibiam
illam sphaeram volunt aliqui sicut e si ag
entia sint simul applicata subiecto 3um
si supra applicata ignis tunc calificat hic

per ignem romanum quia in contrariis se
sententia calor romanus debet esse hic An
possit qui hic remanens videre constantinopo
lini & totam distantiam

Inferes 10 ex dictis in una sententia corpi
is replicationem posse habere duo contraria diam
in humo v.g. calorem in humo & frigore in humo
aut saltem in excellentis & quidem naturali te mpo
lita sunt replicationem quia multa informatio
est in eodem loco

Inferes 20 hominem replicationem v.g. in uno
loco posse esse secum & suldum & in alio prespic
illum & minime suldum

Inferes 30 eundem diam hominem posse dyet
deca unione in uno loco & alibi conuincere atque
in hoc sensu in uno loco mori & in alio vivere volu
it tamen aliqui mortem sicce negationem uni
onis in omni loco atque ita qui retineat unionem
in uno loco & moreretur in alio contendunt
alij si requireret negationem unionem in omni loco ad
mortem sequi quod & esset nobis excludit anthei
ly esset vere mortuus quia tempore mortis
dubium nobis est an fuerit sub speciebus
consecratis respondet tamen pro nobis consta
re & fuisse sub speciebus consecratis quia
scriptura loquitur de morte ab solute adde
quod diuina erat providentia officio ut
dicitur non esset tunc sub speciebus
eucharisticis inter

Inferes 40 eundem hominem pro peccare hic et alibi pro vivere atque ita damnari simul in uno loco et saluari in alio dum modo o sit specialis differentia theologica de qua videntur theologi certum plane e divina providentiam fore ut in uno loco o moriatur homo cum peccato Et in alio cum gratia quamquam hoc absolute Et philosophice fieri possit quod tantum hic statuimus o autem quo ad divinam providentiam spectat

Inferes 50 dum separatur dea deo peccare in uno loco hunc mundum naturaliter iuxta sententiam naturam materiam sine forma supernaturaliter vero iuxta contrariam opinionem vel dum ablatum naturam presentiam loco ubi mori contingat probabiliter hunc deus et conaturaliter in formandam naturam forma cadaveris quia una forma o expellitur nisi ad introductionem disponitur in forma novam

Inferes 60 hominem qui in uno loco celum gratia e in alio est cum peccato mortaliter non possit sibi ita occurrere ut primum simul et simul reponatur in uno et eodem loco nisi deiciat gratiam aut eximat a peccato quia gratia e peccatum sunt incompatibilia etiam divinis et communis theologorum sententia duo vero contraria in summo ponunt sibi contrarietatem

articulus 8us

Quid sint spacia
Imaginaria

Quia sunt huiusmodi spacia imaginaria
varij vocati de illis imaginantur precipue hic
dabimus sententias

nota 10 spaciū ē intentione immobilis
et partes immobiliter positae extra partes atque
ita immobiliter distantes difficultas ē explicandi
spaciū aliū quam ē spaciū atque ita nisi dicitur
procedit in infinitum aut idem per idem expletur
nam si spaciū ēēt vicarie multitudinum spaciū
inuisibilibus coigilantur et necessario extra se in
mediate positam quare quod sit casus extra se positus
si enim dicas nihil ēē aliud quam casus occupare
diuersas partes idem per idem explicari
si vero responderis id ēē casus ēē in eodem loco
et spaciū spaciū tranſit spaciū inter explicari
dum spaciū si dicas casus ēē extra se positus
idem ēē quod casus distat spaciū distantia ex
plicanda est per spaciū inter positum

unde explicat quod dicitur quod quod dicitur
tamen quod dicitur quod dicitur quod dicitur
o ch proprie in loco

nota 20 ut albedo e per se ipsam formaliter
alba ex quo fit ut si aliquid quod dicitur
ut sit formaliter albus, mater tamen per se
per quod albedo sit formaliter albedo quia ch
omnino talis per se ipsam ita male quare
ubi sunt ipsum ubi sunt quod dicitur ch in quo
immobily spacio sit ipsum immobile spacio
cum ipsum ubi sit ipsum spacio immobile
idem dicitur de tempore

nota 30 conceptum extensionis quamocumque
et tactu exiuntur ee immediatum unde quid
sit extensio o ch ultra exquirendum ubi sit
respondemus extensionem esse id quod occulte
et tactu experimur quando extensionem vide
te aut tangere discerni aut saltem ee aliq
nid simile frequenter admodum conceptus omni
o post ulterius explicari sine ente ita negat
etiam conceptu spaciij sine spacio et sine
extensione quia sensu exiuntur simili
si quis roget quid sit unum aliqua quid dicitur
respondere omnino debet ee o motus et non
transire ab uno spacio ad aliud spaciom
ex quibus et immediate rogitur talis bene
constat quid sit esse immobile, et enim
illud quod necessario quid dicitur et nullomodo
potest transire ab uno spacio ad aliud
hoc ante quod ch transire ab uno spacio

in aliud, debet esse immediate notum nisi a
 citatibus

hic querimus quid sit spacium illud quod imaginari
 ummelitur & in ordine ad quod explicatur localit
 etiam presentia certum est in eo spacium imag
 inarium non esse aliquid reale quia autem mundus
 veliorum est spacium imaginaria & sunt adue
 extra caelos & in ante mundi constitutionem nihil
 erat positum nec iam extra caelos saltem
 necessario & circumscriptum certum facta
 mundiffi certatem communi modis sequens
 quo significamus aliquid esse spacium hoc
 in quo recipiuntur omnia entia quae a deo fiunt
 & ratione enim hoc ubi dicitur habere extra
 in terra vel ponit locum in hoc spacio anima
 item & corpus dicuntur esse in eodem spacio
 Et omnes partes christi dny in euangeltica
 correspondere eidem spacio & similia in quibus
 ut patet supponitur spacium

Conclusio 1a ubi quod habet partes
 realiter distinctas est spacium proprie dictum
 placuit quia spacium proprie dictum est extensio
 immobilis habens partes quas sunt seip differ
 rentias atque ubi quod habet partes realiter
 distinctas extra se est extensio modi extensio
 immobilis quod ubi est spacium proprie dictum
 ut accommodatum ad naturam rerum

distanciae aut indistanciae inter se quolibet
etiam extensio mobily in pyrie thum dicitur
spacium.

CONCLUSIO 2a spacium imaginatum
sunt obiecta extensa immobily in oem dimen-
sionem sine fine possibili pbatue cum o
dant varium intra carlos oia sunt plena corpore
aliquo unde intra carlos datur de facto dimen-
tactat spacium posituum scilicet obiecta
actualia totius mundi quae habent eadem
dimensiones quas habet mundus uel
quantitas immo obiecta habent intrinseca
oem dimensionem rationum 2dario uero de ipe
istae obiecta mundi parte dimensionum ay
ualem partem sunt difficultas forte de no-
mine e dum quaerimus quid sint spacia imaginata
qua ponuntur extra carlos nos dicimus ee ob-
iecta extensa et immobily possibily dum
tactat corporum extra carlos in oem dimensionem
possibilem pbatue quae talia uel sunt extensa
habent parte uere immobily etto uere possi-
bily atque eiusmodi extensio e spacium
proprium dictum regulare et explicitum
melius distantia uel continuum mobilem qd
suntmodi obiecta possibily extra carlos
sunt spacium pyrie dictum spacium mensur
invarium, continuum huiusmodi spacium
dicitur imaginatum uel qd de facto
o existit uel quia est occasione fingendi
spacia chimerica ut hinc inde inueniuntur

inimantē & immo bity & alledim' tate q'lam contē
aximūy mentiendy, distantia & caetera, aliamq'
localy p'ri' col'poca extēta.

Obiicies 10 ubi cō possibilis concipiunt a
nobis ut continent rem in spacio extēte cō q'o
illa met ubi cō possibilis o' e' spaciū imaginariū
nihil enim e' terminūy in ipisūy

Obiicies 20 vnam ubi cōne possibilē
distinguiunt ab alia p'ri' ordinem ad dicitam
partem spaciū extēte cō q'o illa ubi cō non dicitur
mensura huius distinctionis atq'ua illa o' e' spaciū
imaginariū

Obiicies 30 plures ubi cōne possibilis
concedimus in ordine ad idem spaciū imagina
riū & dicimus p'ri' illam constiūy res in eodem
spacio q'o ubi cōne o' sunt spaciū imaginariū
um quare scilicet o' e' dicitur spaciū imagi
nariū e' aliquid fictū ab intellectu in or
dine ad quod concipiunt & explicant ubi cō
ne reales

Respondeo ad oēs illos obiaciones 10
popularitē loquendo p'ri' explicat spaciū
imaginariū & p'ri' col'puy aliquid fictū
inimantē & immobile & aliquando solē confing'
ab intellectu n'ro sed neq' huc neq' col'puy
concepit a nobis ubi cōne reales in ordine
ad hoc spaciū fictū si enim ita concipiunt
fictū e' in rigore quod semper dicitur p'ri'
ubi cōne distingui p'ri' ordinem ad spaciū

ga in rigore debet ee illud in quo aliud esse
solummodo & in hoc sensu verum e quod aliqui
docent scilicet deum o ee in spacio imaginarij

Respondeo 20 per locutionem in ob
iectionibus allatam intendit Hum a nobis explicare
spacium imaginarium per quod intelligimus
talem & talem seriem obiectorum possibilium
distinctam ab omni alia serie aliarum ob-
iectorum possibilium aliam obiectum possibilem
unde dum dicimus hanc obiectum constitue-
re in tali spacio significamus hanc obiectum
pertinere ad talem ordinem obiectorum pos-
sibilium distinctum ab ordinibus aliorum
omnium possibilium obiectorum & ita dicimus
hanc obiectum distinguj ab illa per hoc
spacium ga e tali obiecto pertinet ad
talem ordinem obiectorum dicimus it
dum obiectum ee in eodem spacio ga perti-
nent ad eundem ordinem obiectorum possibilem

Ceterum ga o habemus nomina ad
significanda differentiam propriam huius ordinis
obiectum quem volumus denotare quod
ut accedamus ad aliquam obiectum magis
notam quam sit obiectum possibilem
ordo de quo loquimur tunc enim auditor
agnoscant obiectum huius autem ut
facile sibi fingat corpus illud immobile
& immensum idcirco dicimus potest esse
hujus in eodem spacio in quo isidorus & god-
ga fuit in eadem aula & corollarij pontifical

eadem parti corpore illius immunit, & immo
 bity quod vocamus spacium imaginariu
Vides ergo relatione quam obiectio
 meam videtur dicere ad spacium imaginariu
 ee relatione cum aliq tantum qa illa o possunt
 sate dare explicare sine mentione huius spacii
 fieri imo relatio quam dicit obiectio actualis o ch
 relatio actualis sed tantum fundamentalis ratione
 cuius obiectio actualis proutare potest quantum
 e est relationem taly distantia vel propinquitatis
 ad quam sibi obiectioem possibitem qd debent

articulus 9us

an Deus sit in

Spaciis Imaginariis

Nota 2o ratiociniam perire loquendo esse
 quo existentiam duarum obiectioem per quas res
 una sit inter aliam i distantia vera e quo que co
 existentia duarum obiectioem inter quas ponit
 possunt alij ordinis obiectioem proutare vel pra
 uerorum pro ut maior e vel minor e distantia
 denique propinquitat ch quo existentia duarum
 obiectioem directi ordinis inter quas o ch
 inter se sibi alij modo obiectioem si quia
 Deus per suam immanentiam obij partibus
 Suiq mundi, coelq, ordet ideo dicunt ee presens

foli 106b

Conclusio unica Deus e' vere in spacijs
imaginarijs

ante mundi productionem deus o' erat
p'prie in spacio q'a esse in spacio dicit cogitare
intra spacijs & illius qui e' in eo tunc autem
erat deus ut locutus sancti patres in d'p'to
& p'fectissimo modo immensy quod explicat
aut h' uerbis antiquy

Dic ubi hunc esse cum predicantur sic

Time ubi sunt in se quantum sibi uisibile

Sp'at'is cogitare deum spacijs imaginarijs
deus o' e' in spacijs imaginarijs q'a cogitatio
~~est in spacijs~~ realia spacia uero imaginaria nihil
hnt deum ego esse in spacijs imaginarijs e' talis
esse deij immunitatem ut nullatenus possit esse quin
hoc ipso deus sine sui mutatione illi fiat intima
p'prietat' atque solum hoc negari o' pot' q'o deus
e' in spacijs imaginarijs confirmari o' si
dextera dicit tunc mundi e' h' spacijs in imagi
narijs ubi q'o deus e' in spacijs imaginarijs
confirmari de deus fuit in unioe imaginarijs
al' antea q'o e' in loco imaginarijs alioquin
deus e' mutabilis

Dices magis e' asipere ubi atque deus o'
pot' asipere ubi q'o licet o' sit in spacijs imaginarijs
q'o deus non e' mobilis licet o' sit in spacijs
imaginarijs respondet q'o magis e' in

est enim conceptus motus e de sece unum forme
trahitur acquirere quod impotat mutationem quon
deo respignat adde quod si per possibilitate vel imposs
sibi o darente ubi distinctum o ideo tamendine
et esse motus localis qo quod dany se in loco relicto
Et de novo acquirito sim ubi distincto o impudet quo
miny vere moueatue dany si de nouo incipiat esse in
vno loco Et dicitur esse in alio ut dicitur tenentur
admetarij in ipothesi facta

articulus Sextus

Solumitur varia

Quaerita

Quaeres 1o quibus entibus conueniat
naturaliter ubi circumscriptionem requibus definiti
um respondeo 1o solum entibus extensy conuenire
naturaliter ubi circumscriptionem partu et definitione
taly ubi quia cum dicitur particatio naturaliter co
lporis quanty illud corpus debet habere partes ex
tra partes aliquas ubi circumscriptionem in 2o
respondeo naturaliter ubi definitionem conuenire
solum entibus inextensy id est de quibz o habent
partes pbantur qa tale ubi constituitur ex in
diuisibilibz totay in toto et totay in quaculqz parte

spacii q̄a cum spacium sit diuisibile ref̄m
diuisibily ō potest ee in spacio quia cum se
totum sit in omnibz partibz spacii atque
ita quibz habeat vbi definitum quod supra
naturalite potest conuenire cum extendo
ut patet in corpore christi in eucharistia facta
nunc unde videt alia ee vbi definitum
natura aliud supernaturale aliud corporum
aliud spirituale spirituale ratione spacii esse
diuisibile ratione vero subiecti indiuisibile
definitum vbi definitum est diuisibile
ratione subiecti cum ratione spacii

Quarcesio an oia entia mobilia habeant
vbi proprium nam de immobili b̄z ee nunc illa
ō habere vbi q̄a ratio propter quā attribuitur
vbi distinctum dicitur in illis ut patet ee pondus
omne est positum mobile probabilit̄z habere vbi
distinctum vbi proprium quod intelligit etiam
de modo pbati q̄a omne est mobile ē indifferens
ut sit in hoc positio loco quam in alio et ideo
debet determinari per aliquid quod sit illi
proprium aliud autē eā vbi proprium

Dices sufficienter determinari per
vbi subiecti et per aliquid omnium factum cum
subiecto in illis quae separantur in inseparabi
libz autē ē inseparabilit̄z essential̄z sub
iecti cum formis quod probat̄ q̄a implicat
tunc ee addictam subiecto ubi dicitur quod
in loco subiecti unde posita ontone vel eae
clione implicat formam esse in loco subiecti

sicut o habet ubi proprium de qua quilibet
forma per unionem cum materia unione spacio
mediante subiecto go per unionem vel inductionem
determinatur forā ut sit in hoc loco prout quam
in alio quā determinatur ad locū subiecti per
alligationem

scd contra 10 quā potest esse forma unius
subiecto nec in forma est ubi unius est subiectum
nihil est replicatum nam ut supra diximus unius
subiectum unius forma unius ipsa unio exigat replica
tionem unde sicut potest ipsothetice ex qua sequitur
huc propositione per reantia de vera infallibili obiecto
inmutato ut superius ostendimus consequitur est
falsum go et antecedens de ponitur subiectum
et forma indistans sine unione hinc utitur que
habet ubi locationem propria uniantur inter se o ad
hunc dubio ponit aunitat ubi locationem quā habebant
ante unio quippe o opponitur ubi locationem unius
quidem est unionem o per se sine extremis sed ea
tanta o exigunt unionem quā hinc ubi locationem in
actu non autem in actu de qua taly unio vel
eductio sicut non ut ubi extremorum exigat
tam ubi extremorum contra de qua prout forā
est in loco quā uniantur quā unio per unionem
extrema in distantia sectionem prout natura ergo
prout natura extrema sunt in loco quā uniantur
hinc quā subiectum est prout natura et subiectata
atque in materia sustentia utuntur extrema est
subiectum unionem ergo de contra contra de qua inde
parabitas naturam sicut in modum dicit hinc
indisparabilis modis ad subiecto o ante negat

subiectum posse p[ro]p[ri]e sine modo contra 30
q[ui]a ex contraria sententia sequitur o[mn]ia absoluta
supra allata conclusio 6a ubi de accidentibus sub
iecti replicat hinc patet solutio ad objectionem quia
aliter nam p[ro]p[ri]e reductionem & ubi subiecti fo[rm]a
num modality hinc absoluta fit quidam p[ro]p[ri]e subiecto
o[mn]i tamen hic p[ro]p[ri]e quam alibi p[ro]p[ri]e de reductione
& ubi subiecti & tamen fo[rm]a o[mn]i est p[ro]p[ri]e subiecti
hic p[ro]p[ri]e quam alibi i[st] subiectum replicat
enim in modality uno de hic p[ro]p[ri]e qua alibi
intelligi ubi fo[rm]a & uniam aliquam p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
transire de vera in falsam obiecto immutato

Confirmatio n[on]a asseritio q[ui]a 1) fo[rm]a est in
subiecto est et subiecti i[st] subiectu[m] est fo[rm]a
vntionem intel fo[rm]a & uniam qualis illa concipit
vntionem sine de p[ro]p[ri]e vel de futuro concipit
fo[rm]am et in subiecto & ubi uniam & subiectum
consequitur i[st] falsu[m] 30 & antecedens p[ro]p[ri]e sequit
q[ui]a quoties duo identificantur quocumq[ue] tempore
vntionem concipitur concipitur & aliter uniam p[ro]p[ri]e
q[ui]a hyp[er]nanti 30 quadrante subiectu[m] et hinc
fo[rm]am tamen 20 vntionem quadrante subiectu[m] de fo[rm]a
o[mn]i unione intel se esse p[ro]p[ri]e tunc 30 quadrante
concupitur existit illa tunc o[mn]i in concipitur
fo[rm]a existit obiectu[m] fuit subiectu[m]

Dices defuit 30 quadrante simultaneam
existentiam uniam cum subiecto & fo[rm]a sed contra
illa simultaneita o[mn]i constituitur p[ro]p[ri]e in loco
sed in tempore

Dices 30 dicitur esse conditionem ad

talem constitutionem in loco sed contra q̄a sublata
 conditione fortiter saltem potest esse essentia talis
 fortiter atq̄ sublata duracione simultanea subiecti
 for̄ unioni et ubi subiecti saltem fortiter subiectum for̄
 trino ō sunt in eodem loco q̄o simultanea illaque
 igitantia qua posita illa tria sunt in eodem loco
 dicit aliquid potest duracionum i istum scilicet ubi
 pot̄ qd fortiter constituentur in hoc potius loco
 quam in alio

Respondeo 20 nequam expressionem non
 habere ubi positum q̄a accidens positum requi
 rit subiectum positum ne dicitur negationes non
 est transfertur cum subiecto subiectu q̄o illarum
 tantum mouetur ō transfertur for̄m̄ oppositi negao
 igitur for̄ opposita et item privatio ē in loco pot
 nequam ubi for̄ negata

Quares 30 an ubi sit modus respondere esse
 probatur q̄a si ō esse modus dicitur processus in inf
 initum nam si ubi pot̄ esse sine ubi cato debet dicit
 aliquid pot̄ quod dicitur esse cum ubi cato fultus
 constituat in tali loco de illo 2o quare ante modum
 nec ne dicitur impossibile q̄d sit modus immobilis
 hinc additur ubi cato q̄o scilicet ē dicitur ubi
 esse talem modum sic enim videtur distinguitur
 illud entia probatur 2o q̄a si ubi esset accidens
 absolutum potest esse in eucharistia atq̄ non
 potest in eucharistia q̄o ē

Dices ō dicitur potius ratio esse albedo ut accidens
 absolutum quia ubi respondere ratio q̄a sic quid dicit

alberline et modum o cogitum condere etiam
albedinam quem sit fortiter albedo aut aditua
edat et sit modus quo cogitum concedere qui dicit
ubi esse ois absolutum

Quaestio 3a

De

Vacuo

vacuum ex aristotele qd philosophum
e corpore careo co repletur alyt qualy et sit
vy in eo capido intel pectore se hinc et ois ad
pora intel lecta an illerentur ita etiam coite
oet philosophis

articulus ius

an possit dare

vacuum naturaliter

conclusio 1a o pot daret vacuum
in corpore natly naturaliter hinc conclusio est
aristotele contra antiquos pln to sophos pbatue
id e daret extra caelos qa ubi nullus e tony
positum id e daret quoque in terra mundum
ea innata proportione rebu qd ubi iudice

ad vacuum vitandum omni conatus & am p[ro]p[ri]o
 quasi de pondio dicitur solida corpora ut vacu-
 um impediant naturaliter detraunt contractum
 melius subeunt qui dicitur visus hinc dicitur
 validissima corpora per fringunt ut patet quo
 fideliis experientis

Prima sit aere per fistulam abstracto dicitur
 utaq[ue] abstractum dicitur aequa contra gravitatem
 naturalem ascendit videtur vacuum o[mn]i ascende
 autem aqua si in media fistula estel foramen
 quo ingrederetur aer ad vitandum vacuum

Secunda patet in foliis quorum latera
 orificio oblitato melleo[rum] deducit p[ro]p[ri]o sed
 solius franguntur aperto autem m[er]it[is]o
 facile dicitur hinc

Tertia sit in o[mn]i solcato h[ab]it[us] h[ab]it
 any c[ir]ca foramina in imo fundo in
 summo vero v[er]o v[er]o h[ab]it foramen q[ui]d[am] p[er]
 cluserit ita ut subingrediantur nihil aeris
 aqua o[mn]i influat per aperta foramina p[er]t[er]
 inferiora sed suspensa in una rebet contra
 innatam gravitatem In autem aperto h[ab]it
 l[ic]et foramine viam fecerit aeris occupan-
 to sonum aqua[rum] calura[rum] Italem aqua effluet
 idem contingit in do[ri]o caquo dicitur apertoni
 bil effluet nihil si n[on] locus aeris ut mo-
 credat h[ab]it[us] egressu[rum] idem patet in frida

horificio angustiori aperto & deorsum immo
exquantil aquar. effunditur q̄ ac̄ occupatur
bonum aquar. effunditur q̄ p̄oel. eo si oser si h̄ sub
ingredi am̄t̄ contra si ficut th̄m̄ modica in
lin̄as statim atq̄ stabime p̄a dante libent̄ atq̄
ingressu.

Quarta ponitur a quibusdam in medicola
cuiuslibet quibus applicat̄ carum caro intumescit
q̄a cum ac̄ tenui p̄a flamma p̄oel̄ r̄a r̄a r̄a
suntim fergetat it̄ condentur s̄oem ac̄ p̄a
cedent̄ occupat caro intumescit ut in iudicium
vacuum nos aliam r̄onem illius experientia
bi dabitur

Quinta siphus immittitur in aqua
horificio per perpendicularit̄ recto educatur sed
nec̄it̄ simul aqua pl̄m̄ usq̄ ad sup̄
icem istius aquar. & p̄oel̄ aqua r̄onem
et̄ inter siphum etiam ita suscipitur
nec̄it̄ additur aquar. decidit̄ s̄oem occupat
alio ac̄ vel frangatur siphus h̄m̄ & aliam
quam plurimum experientia apud auctores

Obiicies 10 nisi datur vacuum
naturaliter dabitur naturaliter penetratio atq̄
hoc ē contra nos q̄o ē p̄oel̄ m̄m̄ q̄a
mobīa quando movetur p̄oel̄ m̄m̄ atq̄
et̄ cum alio corpore in eodem loco respondit
nego maj̄ & distinguo p̄oel̄ m̄m̄ illius mobīa
vo movetur p̄oel̄ m̄m̄ alio corpore int̄

composito ita ut loco in quo est mobile sit hinc
 plerumque corpore distincto a mobili nego in sensu
 aliando ita ut mobile expellat corpus e loco sui que
 transit et in illum immediate succedat concedo patet
 responsio in parte narrantis qui scilicet aqua in
 h succedit in locum aqua

Instabis 10 ex responsione sequitur ad
 motum mobilem vñ motus totum mundum ad cha
 rj penetrationem nam quando pulvis movetur post
 et aliud corpus antecedat et corpus antecedat in
 omni scilicet aliud corpus et sic successione donec per
 veniat ad ultimum ut impulla ita parte scilicet
 si impellantur ad aliam partem si vero ipsa corpora
 contigua s impellantur unum est intra locum
 alterius simul cum illo respondet nego sequela et
 corpore ibidem scilicet in motu recto corpus nec
 latiora una parte motus aliam si corpus sit
 durum si vero sit liquidum quod impellitur scilicet
 illud corpus ad latera mobile succedat in locum
 relictum a mobili unde s corpus dare penetrationem
 vel motum omnium corporum

Instabis 20 dum aliquod corpus raro
 fit nihil seque relinquitur et in corpus rarefactum
 minus corpus locum quia occupat ante rarefa
 ctione go vel si penetrat corpus rarefactum cum
 est amstante corpore vel scilicet corpus et amstante
 se perit transit aut saltem dabitur antea vacuum
 respondet qd corpus omne rarefit aliud condensari
 atq ita vitantur inconcordia in objectionem illam
 Obicitur 20 si s non daret vacuum navitatem

sequitur prope fieri successu quatenus attente attendat
 etiam cum exigua olei quantitate nam si omnino
 replicatur & undiq; ita clausa maneat ut subingredij
 corporis extenuum o possit tunc si accendatur signu
 chimu ardebit perpetuo si quidam nunquam deest
 licet nec exigua immixtione alioquin vacante factu
 in vase qd implicat respondet Equidem fore eadem
 libro 10 de subtilitate partem sicory in eo casu fore
 contumendam partem vero aliam calorem rare factendam
 & eorum natura locum deconsumpta relicta amoxo
 ad eam calitate succurrit et oleum ut rare fieri so potest
 aliter tunc in periculo vacui frangere ut tamq
 licet docet experientia in alii & siluiniy

Mobilitates 20 sunt duo plana perfecte contigua
 vel una perfecte continua sit aequaliter imprimantur
 motu eorib; partib; planis aequali ad simultaneam
 separationem contiguorum et divisionem continuu tunc
 vel dabitur motu in instanti vel dabitur vacante
 atq; o datur motu in instanti naturaliter qd
 dabitur vacante respondet aliqui annualiter
 daz potest motu in instanti qd probabiliter negant
 alij etiam cum daz motu in instanti ee impossibile
 Et dicitur separationem vel divisionem clata facti
 debere successine quod constat 1o ex registria
 qd o qui conatur simul atollere planu unum
 2o qd cum ix rationib; conditionib; trahunde quod
 habeantur motu facti o pro in instanti contiguis
 e impossibile quod ee ex quo sequitur motu in inst
 anti vel vacante

Conclusio 2a daz potest vacante hui
 et natura qd o implicat pro de u destructe quod qd

causam ambigunt continent aut alios caros sine corporibus
 intermodis producere debet in iis denegare conueniunt
 conueniunt corporum intra caros intellectum et molle in
 illa corpora induit

articulus III

De

Motu In vacuo

Sensus questionis e' an dato vacuo proclin
 co aliquid mouere de motu multitudine et alteratione antecedente
 coitit quare enim si ignis ponatur in vacuo iusta hunc
 eam o' e' inuacuet quare item hoo bene prout o' procl
 in vacuo possit libum in suam sustentiam conuocare
 si in intel agens exultum intel cedat ad minimum
 vauj cessatet ois actio unde eany og o' procl prouidere
 ut digito distantem odoratu vel oculo percipere neque
 venator canes euocare qa' licet deficiet mediu ad talis
 operationes naturam inuo eany o' procl aperiua os nec
 cuij explicare alij ad prouidam intencipiendam et o
 olanda vno verbo nulla procl exerceat actio quai vacu
 um exerceat

Conclusio vnica motus localis succ
 edunt procl facti in vacuo, aliqui volunt hanc conclusio
 ne ee contra altem dicitur hinc in coitit pbatut qa
 sapit in vacuo sit oia sunt scia hinc passiva ad actiua
 motus et nulla sit impedimenta go sapit procl mouet
 in vacuo pbatut antecedent qd est in p'p' gravitoy

Et instantia ipsius cum dei concilio praeiudicato qua
ut supra passiva et activa motus lapidis medium
a passivo o requiritur ad motum imo ad illu inquit
Successio nam motus o pot. a medio passivo thum id
ex o motu car. minoris vel maioris aut ex distantia ter.
minoru aquo et ad que qual. vocantur resistantia ex
trinitate et ex conditione motus qd cum sit finitus
habet hunc presentia finita et adequata, quare h. motu
catul. in spacio maioris se, requirit presentiam et sp
cij commensurationem successivam.

Inferes 10 in vacuo stricte sumpto esse sul
sum atque deorsum o ante in spaciū imaginariū

inferes 20 inter vacuū et plenu ex proportio
nem nempe respectu terminū a quo et ad quem dist
antiam

inferes 30 motu in vacuo fieri in celo et deo
minuto tempore et illa determinacione pot. et limitacione
virtutis motuar. quas licet ab exteince nulla habet
resistentia tamen o e potens ad motu celeriore aut celer
qa o applicatur. cum sua oem virtutem vide videtur
motuar. resistit sibi ipsi resistencia o qdem resisten
tia e inclinando potestate in motu oppositu pot. hunc
negativa id e o pot. iduceere motu celeriore

Dices hinc sequi successiva finitū illumi
nacionum qd saltem limitata et finita expellimur
perinde ac o motuar. respondes nego sequens
o enim dicimus eam motu successivū esse prout
limitationem virtutis motuar. sed hypostimū
successione motus huius et distantia extantion
et inexteincece resistencia ut motu

quod o pot habere naturaliter simul plura ubi ad quatuor
 in dimenso spacio tarditatum vero alius successione sine
 determinacione temporis qd impeditur in illa pte ex simi-
 litudine vultus motiva et ita q pot aliunde necessitas esse
 in illuminacione et fundacione determinacione tantu vultus
 tempore instantis in illa determinacione et similitudinem
 vultus illuminativa.

Inferes 4o sicut o implicet vultu motiva essentialiter
 ordinata ad mysticanda modis reitentionis figurarum procedentium
 post officium deficientem illa existit talis h o ce vultus
 motiva quae iam dantur et est omnimoda virtute agendi
 in illis etiam tantu in quibus non ponit in quibus dantur
 casibus o a in orbis na ignis naturaliter ponit calorem
 frigore resistente et in aetheris concedit in absentia figo-
 re facilius et potentius ignem actuum.

Dices quantitas futura et aliquid sine subiecto
 in eucharistia et in dno o dat virtute ad existendum sine
 subiecto go dno o dat virtute pro casibus mirabilibus et
 pondio diluere ce ratione de quantitate et igne maiori qd
 requiritur virtute in quantitate ut sit sine subiecto quam
 ut sit cum illo al vero o requiritur virtute tanta ut ignis
 agat o obistente frigore ac dno obistente hae hae virtute
 motiva o obistente medio.

Inferes 5o sicut o altolud; aliquid sine gravita-
 tione illius o denominatetur spiritus altolud; o in idem sea
 vel pte hoc actus pducere.

Inferes 6o qd o pot totu vultu regitencia a
 medio pleno ideo o sequi ex nra scitancia idem motiva
 aequali virtute aequali tempore et aique sicut confic-
 ere idem spaciunt.

Inferes ultimum ex se angelus vultu pot in
 ducere ducunt dunt tamen in illa exigentia vultu

corpore potest alii huiusmodi et tamen retinere corpore se
 quanta atque ita vacui inducere respondens negando
 quod potest angelus sine impetu impedito impedire corpus
 ut remoueat in ista natura inclinacione vel ne trahatur
 ab alio corpore in bonum vinitus; hoc posito reddidit argu-
 mentum supra factum ex quo patet solutio angelum
 scilicet quo magis nititur impedire remoueat corpus
 quoniam eo magis etiam impedire ne trahatur corpus
 antea dicitur

instabilis potest angelus sola vj resistitina
 sine impetu impedire ne remoueat corpus ut magis
 impediat ne cadat corpus; respondens dicitur in corpore hanc dicitur
 magis cum supposita supposita supposita scilicet ratione quantitat-
 atque in penetrabilitate cum o denit penetratio angelus
 a o potest ista corpus ne impetrabitatem o denit
 ista sic impeditur sine patet motus qui sunt per
 vim vacui vitalitatem et aliquos violentos magis contra
 naturam alios naturam ut potest ista naturam corpus quod
 mouetur

Quæres an motus tenuium aut grauium
 scilicet in vacuum respondens in lentitia dicitur graua
 et leuia moueri ut leuia eminent grauioribus et per
 cuncta subtilitatem leuioribus o futurum motu graui
 vacuo graua o habent cui subtiliter entit necle
 uia cui supel eminent unde corpus pducitur in medio
 vacuo et sic in motu; respondens dicitur graua et leuiano
 mouentur ut acquirant certum hoc e distantiam vel
 propinquitate a caelo quia appetunt propter bonum spiritum
 vel eoe futurum motu graui et leuia in vacuo nihil
 deest ad motu; unde patet in hac sententia supposita
 positum in speculis imaginariis extra caelos o motum
 in motu grauium quia nunc o habet scriptum quod
 appetit neq diem leuia quibus se remittent

Quæres an auisato aere terra confuso

ipsa terra ad vitandum vacuum ad casu accidit
respondendo negative quia o chet potioe raa aut in unam
partem qua in alia terra maneret

articulus 3us

Qua sit ratio et finis in natura vitandi vacui & qua vi illud vitet

Conclusio raa & finis in natura vitandi vacui
estiam contra specialis inclinatio cuius particulae
est natura agentium actio vel passum oibz conuictis
et quae uidet vniuersi conuictio & recta coordinatio
namque e finis vrsaly inclinatio in rebus naturalibus
idem e omnino finis vitandi & rationandi vitale
impedimentu talis inclinatio est vero vacuum vitale
impedimentum in ordine ad actionem transeuntem &
alterationem factam ab extrinseco nam ad actionem
vniuersam in abstracto quicquid vrsaly compactus composibilis
inter agens & passum qualy ee o post h in medio dicitur
huius vacuum quippe amovendo o post raa actio agens
agens in passum

Conclusio Vitari vacui seminat de vi vita
qua vitatur vacuum probaturio actio raa videt ee
corpora in penetrabilitate. In quibus enim ab ipso
initio mundi creatum ee vacuum in arguant hanc
quae dicitur sed ad replendum totum de bere

Ita ut nungquam dextrantem quantitatem quin eandem
 reproducat docetq; in hunc quantitatem & inuicem ee raly
 naat ut o postea modo minus modo minus spaciunt ee
 uare etiam diuinitus sine penetratione condensatione
 autem extraxatione explicita per introductionem & circ
 lionem corpusculorum inter seos corporey considerari vel ra
 refacty hoc supposito pbat efficacissime o dari vacuum in
 naturaliter qd inter istam hypotesim ut patet o datur vacuu
 nisi corpera quanta penetrantur quod naturaliter impossibile
 ostenduntur hic modis nulla positum difficultatem preatet
 rap quae occurrunt ubi de extraxatione per coactionem & in
 troductionem corpusculorum quae sane grauis sunt

20 sunt qui uolunt hos motus vel ab angely uel a deo esse
 administrat fieri ad vitandum vacuum sed o extraxationem
 dum ad deum & eius administratos q; possit commoditate
 assignari ut hic post

30 sunt qui docent tributa ee ab antihoc natura cor
 poribus singuly uim sui motuum in ois locis differentia dum
 inter periculum uacuy atque ita esset ut in aqua mag
 qualitate uacuy & quidem naturaliter quam altera uenire
 grauitas aqua blgat deorsum altera in uacuy parte eam
 fecit indifferente prout inter periculum uacuy

40 uatque uult inesse corporibus uim attractiuam
 per qua cum equalitate mouentur trahunt corpora hly con
 tingit in periculo uacuy etiam eorum propria inclinatione
 corporum hincmody nulli uidentur probabilius primo
 a reiectione aliorum nam minus probabilius e corpora
 habere qualitates ad oem locis differentiam motuum in
 periculo uacuy nec talium quippe uim motuum a actia
 delinquentur a non uiuentibus causis naturaliter is
 hic modis explicandi qd pdo per embolum atra
 hilit aqua aut per siphonem recta in uel hunc sen
 situl pondus aquae attractum ita et bilancas possit
 exant tractat pcutit ut protia esset intrinsecu aquae

quar. In huius articulo dicitur quod dicitur quod dicitur quod dicitur
confirmatur 20 p. ut a tractu qua ponit hic modum
ad videndum vacuum explicari potest ut v. magnifica
quar. ferri nec quidquam remittente istius gravitate
ad se p. dicitur videtur item et similitudine p. dicitur
in huiusmodi hoc in omnibus partibus quarum dicitur
atque alimuntur

Ceterum vis illa nihil aliud est quam
impulsus impetu corporum trahente non tracto
sicut cum vis motrice quar dicitur p. dicitur unione
et connectione quar intercedunt inter partes orbis
impulsione impetu alius corpori quin imprimat
cliam contiguo hinc refellat receptionem quosdam
qui volunt vim motricem abstracto v. g. embolo inprimi
et impetu autem sic existantibus istiusmodi autem om-
nium impellere aquam ut impet. totum relinquant
embolo contra quem modum explicandi e. videtur
i. experimentum semper in tubiculo perfectissimo
constituitur membrum emboly dicitur fortissimum
perfectissime ab embolo opulente p. dicitur extra
cubiculum hoc est emboly p. dicitur aqua immersum
atque aqua sunt in illo casu ac dicitur aqua
impellere intra tubulum nam ad aqua dicitur p. dicitur
ad p. dicitur p. dicitur attractionem emboly

ARTICULUS QUINTUS

Explicatur species
entia ex qua tentiores p. dicitur
omnibus dari vacuum
sic habet experientia

In his vitis nec curio etiam quo agitatio ita ut nullus
 lane pacto a parat corpus pegera g'ium in m'istion nec
 curio subit huius ce modi iam a plures insupe ad sum
 m'um iam aduocant p'fecte op'culo etiam clauic'laq'
 itaut nullus plare pateat ading' corp'is subing'at'neo
 intubum illu' t'm' conp'ac'ne'va' alicui'q' alit'nding'
 nec curio quoy' resp'it' t'm' imm'ig'at'ne' v'bi' subit' quere'
 dixim' nec curio repl'itur subductaq'ue clauic'ula a
 l' quoy' alio op'culo ite'it' ac' od' aliquid aliud corp'is
 nullo modo p'ot' t'hubu' subice' v'bi' t'hubu' illi' imm'et' q'
 fuerit d'ot'it' tendit' nec curio p'it'ra' v'bi' ita ut' not'abile' p'ia
 cium' relinquat' ab ip'lo nec curio vacum' totum' hoc' cel'um'
 p'ientia' cont'endat' ad qua' p'rouocant' it'at' aliquid' ex' ac' t'ori'
 b'it' v'bi' vocent' p'ientiam' istam' demonstrare' o'altate'
 hoc' op'it'io' n'e' argum'entand'ne' sp'acium' illud' relinqua'
 nec curio' decidente' ex' t'hubo' in' v'bi' naalite' e' vacum'
 go' datu' vacum' naalite' p'bant' ant'cedens' vacum' e' v'bi'
 nullo corp'ore' resp'it' atq'ue' sp'acium' t'hubi' relinquit' cum'
 decur'io' e' loc'us' corp'ore' dist'it'it' ap'it' co' resp'it' go' datu'
 vacum' naalite' hoc' ai'm' o'ia' f'iant' sine' n'it'ac'ulo' p'ib'
 alit' m'inet' sp'aciu' relin' repl'ebant' antea' nec curio's
 quo' des'idente' nullu' corp'is' p'ot'it' succedere' in' locu' vacum'
 cum' o' pateat' ading' v'bi' ins'ouim'us

Respondeo 10 r'at'ione' f'ic'ij' p'ie' i'nte'
 eductione' corp'is' euloru' nullu' e' argu'it' n' d'ig' p'ot'
 o' nullum' ce' corp'is' q'd' o' habeat' p'ot' atq'ue' ita' p'ot' p'ot'
 v'bi' subing'at' ac' aut' corp'is' t'antam' aut' etiam' corp'is' t'ula'
 i'nte' n'it'ac'ionem' i'nter'cepta' ex' conp'ressionem' p'ot'um'
 p'et' gravitatem' nec curio' d'elict'one' ex' p'ot' ex' p'ulsa'
 o'cupare' relin' totum' a' nec curio' ut' facile' expl'ic'at'
 h'ic' v'bi' de' r'at'ione'

Respondeo 20 i'nt'ra' t'om' r'at'ione' s'ent'
 u'ltimam' hoc' exp'rim'it' p'ot'it' e'nt'it' naam' f'ic'ij'
 ce' vacum' n'it' e'nt'it' f'ugiet' t'om' nec curio'

ut quo dicitur ita cum ita suspensio sit in
alio uolento

Respondet 3o in eade[m] co[m]tentia adde
co[m]p[er]it succedens a loco inuenio uel inuen

Præmissio 1o præmissio inuenio ex ualde
liquorem quod colligitur in eo ex nomine 2o ex
quiditate fluiditate subtilitate et ut ita loquar
lanabitate facile quippe se inuenit in aliis
inimal

Præmissio 2o graua co[m] grauitate
ut se in uisio pulentis partibus grauitate ut patet
in aqua præ fluiditate decidente uel etiam partem se
in uisio ualida ut constat in siphone in uisio præ
attracto ære absolute etiam ære

Iam dico apertio inferiori ore fistulari
ex parte inferiori grauitate impellendo inferiori
et trahendo superioris quæ in grauitate ne humore uel
curio inmixtis factis rareant aut ut alij uolunt
partes metæorici subtiliores & magis aqueæ subter
ad uolant et rarefiunt diuinitim ut uisio uacuum præ
rarefactionem partes omnes rarentes rarent quæ
illa quæ uisio minus apte ad rarefactionem

Confirmatio 1o si uisio inuenio inuenio
inuenio ubi parte dicitur apertio ut si uisio
ita ut inuenio inuenio uacua uel alij inuenio præ
hibeat in reuolutione claudens in medio tubo
constituta carceret humores antea rarefacti
in tubo dicitur gignit ære magno flatu præ humore
illius iam concessentem qui inuenio inuenio
in uisio parte subtilitatis præ pondi a uisio tel
capitæ 2o præ uisio præ tota subtilitate ut antea apertio
2o alia uisio dicitur quæ præ clæc aliquo co[m]p[er]it

illius permixtum antea h^o vero fiat permixtio humoris
 illiusque h^o exeat in partem hypericæ tunc compul
 ureantur tota et antea p^ontula q^a nempe ad h^o totum
 corpus replentur ut antea p^ontulatur

Confirmatur 20 h^o p^ontula huiusmodi micans
 plena intus altollatur donec illa media pars quæ micans
 est expleta inminuat aqua hypericæ micans super infusen
 hinc grammat^o supra elidit micans in aqua magna
 ingredient^o ad tractat salia et subtilia eorum partibus ma
 gis aq^ouans

Confirmatur 30 illud sp^orium elictum a
 micans est diap^ontum et per illud tunc tran^oditur q^o sp^orium
 in illud o^o est vacuum o^o enim post tractat^o tunc per vacuum
 q^a aliq^o debet ex subiecto cum sit accidens

Sunt et alia rationes quæ mathematicæ suppo
 nunt quæ fides tractat ino^o n^omicans medietas in sua metho
 p^ontica quæ dicitur de vacuo quæ hypericæ allata sunt a nobis
 hinc ostendunt experientia hinc illud o^o esse demonstratum
 oculare ut loquitur pater valerianus magnus huius sp^orii
 alicuius ventitator quæ ipsi regi p^ontulatur h^o exhibuisse
 gloriatur an ut antea nec ne videtur illi qui voluit in
 gallia aut ut alii in italia inuenta fuisse huiusmodi
 p^ontulatur

Quæstio 4a De Infinito

agredimur h^o difficultatem in qua perinde ac
 induabatur sequentibus tractantur vel per p^ontulatur

ingenia nec mirum est a finito infinitum capere
possit hincim capere vel ea eo desinat ee infinitum
verbo dicam quocumque intensionem amplexatur diffi-
cultate inuenit humano ingenio maiores quam verbi gratia
specie boni e sudmitur soluantur nunquam ita ut animus
veritatem amantior qua verborum in solutionibus posse
conquiescere ideo vero diuina prouidentia voluit ad
finitatem inextercabilem in suis & aliis in ee ut humana
discant ingenia in multorum fidei o alium sapienter
regulata intellectu in obsequio fidei am eo spectat
qd ante in his questionibus dicitur o qd verum esse
dicitur

articulus ius

Quaedam pramittit

pramitto id aliud ee categoriamatiu id acta
aliud seym categoriamaticum sine potentia imm e illud enim
per se sunt actu existente & catent vltima sine termino
sine infinitu enim coite dicitur id qd catet termino & sine
dicitur a categoriamatiu qa sicut terminus categoriamati-
uay se solo perfecte significat ita hoc infinitu e infi-
nitum vnde ea quar actu habet & sine alterius additione
sine categoriamatiu e illud qd e actu finitum respectu vni-
quam actu habet in sta vero ea quon illi ponat adinij
equon nunquam actu post habere e infinitu & sine
termino determinato ideo dicitur infinitu potentia & a-
termino sine categoriamatiu quon non totu sed cum adit
significat vocalit seym categoriamatiu na o ea infir-
itum inlyzatione additione sine numero determinato post
ibit & dicitur infinitu additione ad distinctione inf-
inij detractione vel diuisione & e hoc illud agno pua
& pua detraaly vel diuisione ponat ita ut nunquam

duantur ad ultimam abstractionem vel divisionem

Præmissio 20 categorica terminus & finis potest esse
ratione perfectionis vel inquantitate tum continua id est ex
tensione tum discretiva id est numero vel inquantitate unde inf
inita actu ut supra aliud est substantia aliud in multitudine
aliud in magnitudine sine extensione aliud in qualitate sine ex
tensione, solus deus est defecto & omnimode infinitus simpliciter
in perfectione & essentia ut philosophus docet & probant theologo
ratiō quia deus continet omnes perfectiones simpliciter simpliciter
quia nulla attenditur in perfectione & quibus nihil potest exc
ogitari melius vel perfectius aut equè perfectius reliqua vero
cum sint entia dependunt a deo habent perfectionem simpliciter
simpliciter non dependere ab alio est imperfectio

Præmissio 30 infinitus secundum categoriam
differt a categoriamalico in substantia quam cum infinitus
possibile quod partes utriusque differant statu categoriamalico
non habet partes infinitas actus existentes sicut categoriam
licum & habet partes eodem infinitas sed o actu existentes
hinc pars valde esse diversa rem potest in infinitum esse esse
tamen esse infinita in significat nulla esse assignabilem
partem in se vna qua o potest augeri partes sine termino
Quia significat rem potest absolute talium esse ut si actu infinita
trahat ut termino quare recte dicitur divisione continuam
facta vna potest aliam necessitate potest in infinitum
esse esse o potest in esse infinitas idem dicitur de dictis ante
mitate a parte potest nam minus dicitur attenditur a par
te potest augeri potest in infinitum o in potest infinitas
et quia nunquam tot dicitur partem quin speciatu
ultimus quod repugnat infinito

Præmissio 40 ex creaturis possibilibus alia
potest simul existere simul tamen tempore alia vero o potest se
coexistere hoc est licet quilibet de alia dicitur tribuere
sumpta potest actu existere o in omni collectiva ponit
actu existere de quoslibet cum futura tamen in tempore
potest dicitur aliquid praeteritum est o ante de futuro potest
ante in tamen & ratio quia futurum potest attenditur

Incessante est ita futurum ut qualibet parte determinata
sive futura sine alia o autē oēs simul acite igitur
dixit deinde singula possibilis et possibilis
o in oia et possibilis hoc est oia o pae et simul
simultane magis

Præmittit 50 totius continentia denominationum
aliquas quæ continentur ut vix eam partem ita homo
dicitur corruptibilis ab una parte vixione scilicet quo
dammodo denominatione continentur aliquid totius quæ
in nullo parte non sicut continentur sic totius collectionis
altera communis scilicet autem nullo in parte non sicut
sumpto quatenus notis est maior rationis ratione colle
ctionis o autē partium se oisim atque hoc maxime
verificatur in continuo et infinito ut inter deum et colle
ctionem actualitatem possibilium nihil est medium
imperfectioris unde collectio omnium creaturarum possibilium
ratione collectionis est eorum potest deum perfectissimum
o autē ratione cuius sebet actualitatem quibus nullo in medio
dixit potest aliquid perfectioris creaturæ o autē tota collectio
rationis deum et rationem collectionem nihil mediū
est in inter deum et creaturam quatenus determinata videtur
in infinitudo creaturæ categorizata vel sine categorizata
ita intractata sententiam unde aliquis potest attribui
totius quod nullo parte attribui potest ut totus dignus tangere
videtur et nulla parte proportionalis assignari potest quæ
tangat seipsum in seipsum autem componitur determinatur
a parte potest sunt infiniti nulli in annis assignari potest
quintus infiniti

Præmittit 60 in quolibet infinito esse
infinitos infinita ut in infinita multitudine sunt
infinitis quæ infinitis ternariis et sic de aliis numeris
in infinitum potest clare de binariis quo cum applica
tione dicitur numero in infinitum nam binariis vel sunt finiti
vel infiniti et infiniti habent in se finiti 50 tota or
ullius est finita contra supponere potest a et finita
na illa multitudine est finita quæ est in duplo maiore

multitudine finita finium omne utilit. finito finit
 capite o fact infinitu ex cog sententia 20^a finit a post
 diuisi in duas partes finitas sed multitudine constanti binariis
 finit post diuisi in duas partes finitas ut constat qd in
 quolibet infinito sunt infinitis infinita hinc sequitur unquam
 infinitu pte exhausti qd q suplece infinitis infinita in
 totu sunt alit infinitu simul hinc etia sequitur unu infinitum
 o ce manit alio n d deligantur in tongu pte duas lineas
 ambo infinitas incipiendo ab uno certo punto manit infini
 tum excedit unum vtriusq parte opposita incipitione qd infini
 tum unum o ce infinitu n terminabiliter stet qd unum
 val infinito hinc etiam patet o ce plures capitula in fini
 toni solum qua capita n correspondet indiq finit
 ta in capita capitula correspondet in qua accubet capitulo
 quodlibet caput vel signa capitula excedunt a linea capitulorum
 vto qd unum go linea capitula o e infinita hanc go tot sunt capita
 quot capitula pte ratione illoru sicut patitur ex natura finit
 ex qua sequitur multas suppositiones quas hinc vto o indiq
 videtur ce absurda qd unum aliter vob finit qd unum
 cum ingeniu sory ut valde limitate o ita facile post conijure
 infinitu

articulus 2us

Sententia qua negat
 infinitum categoremat
 icum ee possibile
 habet difficultates
 insuperabiles

Prima e infitā potentia respondere debet in
 finitū effectū atq; dicit e infinitotay go debet dicit infitū
 effectū respondere infinite infinitu significat categoremat
 illud qd ee discrimen inter vocem finita & infinita

qd finita pot hunc ponere certum & deterninatum numeru
effectum infinita vero pot ponere spce plures & plures sine
termino

2ach faciat dicit qd qd pot tunc quanto an
utad ut finim vel infimum o pot dici qd dicitur ut e
vide pluz cum vitz in concilio constantiensi qd ab eo con
dunt pce hunc pchere creatura finita qd dicit qd
pot dicit facere e infinitu respondit dnm Sabce po
tencia cum ratione conuicta unde nunqua pot dicit
are acti huius potentia qia hoc respicit plura diuinitim
quam simul ponit o ponit ut ois hoc simul ponit o ponit
sed hoc vellea hunc multitudine quare i dicit faciat qd qd
pot facit velle illo vel hanc multipliciter dicitur hoc
o in oia simul vnde potentia di extendit se simul ad ois
hoc ut o in simul ponendo

Instatu 10 poto possibily in actu o sequitur ab
solutu cu dicitur ponitur dicit facere qd qd pot nihil ponitur
absolutu vel impossibily respondetur distinguendo antecedens
poto in actu possibily determinato concedo poto in actu
possibily e indeterminate dicitur mixto e cum implicatio
interim qd replicatur si quis pot hunc centu hoc ut ponit
o sequitur absolutu si centu ponat cu actu dicitur ponit
qd qd dicitur in dicitur pot hunc multitudine antecedens
vnde e determinate e indeterminate na ponit actu de
terminat rem ponit a cum ois actio huius extra caput
determinatam possibily e qd ponit hunc e indeterminate
unde quocumqz posita pot aliud trahit ponit confirmat
respondit ea actio qui agere de potentia huius actu huius non
pot vnde dicit potentia e actu in infinito ac in alij
n in alij salte multu actus ad quod ponit ut multu
partes videntur nihil certat potestari violendi partes qd
tota e ad actu redacta at infinitu e ita potibile ut actus
amissionis huius potentia qd qd minus potentia facit ut
amand spc vltim aliqd faciendum unde dicitur pot
facere qd qd pot facere dicitur non in pot simul
facere qd qd pot facere dicitur multu cum dicitur pot huius

ab illis faciat dicitur quod quod potest tunc quantum quod fecerit
 dicitur respondere fecisse aliquid diuinitate quod supponitur
 fecisse contra uel. Et inter quod dicitur o fecisse quod quod potest
 concordant quia facta aliquid determinata dicitur ante dicitur potest
 facere est possibile diuinitate potentia quod huiusmodi quod
 respicit plura diuinitate nunquam habet actu ad aliquam
 coquo quod quod potest ut ex determinata potentia uero est in
 determinata

instaur 20 dicitur potest facere simul quod quod potest
 facere simul faciat quod quod potest facere simul o fecerit
 finitum quod infinitum respondere quod quod dicitur potest facere simul
 o est aliqua connectione ita certa est determinata ut o potest
 aliam facere potest enim facere hanc uel illa sine quacumque
 data maiore. Et maiore sicut termino unde quod quod facere debet
 simul est collectio finita sed indeterminata in hoc sensu
 ut nulla huius fecerit actu quoniam potest facere maiore. Et
 maiore in infinitum quare sicut nulla pars collectio
 determinata huiusmodi habet aliquam partem ut colligitur
 alteri parti determinata quod quod in ois partibus existit
 quod facient ut quod est indeterminata et determinatum quod
 quod quod ratione est quia o sicut arguitur ad tribu
 huius collectionem uel ex eo quod putat quod arguitur in
 quolibet eorum distributive o bene sequitur quod potest equitatis
 in oibus arguitur simul ratio a priori est quia tota collectio dicitur
 singulari a singulari partibus collectionis quare finitum potest
 ut aliquid arguitur collectionem o in singulari dicitur partibus
 uide uerba

3a ch totum sunt in negatione entium quod o sunt
 actus entia sed o sunt actus infinita entia quod sunt actus
 infinita negatione quare nulla est quia dicitur o potest
 tollere o potest ante infinita negatione tollere actus
 fiat infinita actu respondere uerba huius et negatione uerba
 tanta entium sicut in generaliter infinita huiusmodi
 ante tolli negatione entium libet entium distributive o ante
 collectione unde negatione sunt huius sicut in catholice
 infinita et sunt tolli biles uerum inane diffinitio
 in negatione illa est actu dicitur in infinitum dicitur biles

q̄a est collectio finitorum cuiuslibet possibili
 summi infiniti o collectio infiniti infinitorum per aduersarios
 q̄d q̄o vetat tota illa collectione parij & videt ad id simul
 sed ea posita caret termino q̄o e infinita respondet colle
 ctione illa e q̄d indeterminata & vagi vnde o q̄d
 totalimul hinc hinc cum determinaretur t̄ito determin
 minata & indeterminata ut diximus confirmati exemplo
 theo logico dux pot̄ clare facultate sancto operari mirabile
 plura & plura numero in fuito sed indeterminato in
 numero illorum mirabiliorum dux o vnde vltimū na assignati
 uq̄ contentum sancti cuius pot̄ supra illud contentum
 facere aliud mirabile imo dato quolibet numero pot̄ plura
 Operari nōq̄ in infinita ut supponit

instabilis 10 que dux videt minime respondere
 nulla videt determinati quo maiore o videt exhibere parte
 a sancto vnde videt confite ex parte obiecti tale numeru nec
 mitem e cu infinitu ut categoriamate uq̄ collectione innot
 it obiectiua confide & indeter minate

instabilis 20 pot̄ dux videt determinate
 simul ocs annos imaginarios aternitatis oparte ante vnt
 a cos ocs extitisse & pot̄ infinitos na finitū o pot̄ co
 nflare aternitate q̄o videt infinitos annos imaginarios
 respondet videt sym categoriamate infinitos vnt na
 nō d̄ difficultat

SA OCLUS ubique e pot̄ agere sed e ubiq̄
 q̄o pot̄ agere ubique sed si ubiq̄ agit facit infinita na
 angeli ubiq̄ producti o hinc finitū q̄o infinitū alioquin q̄d
 ch ubiq̄ celis ita immensa esset finitū q̄d implicat
 q̄o infinitū effectus hinc producibiles ad id respondet
 io d̄am in quocunq̄ loco hinc realy hinc imaginario
 distributiva hinc p̄o aliquo p̄dicare o ante in qu
 agunq̄ loco p̄ductiua respondet 2o in quocunq̄ in
 loco collectiua sed indeterminate hinc p̄o p̄dicat
 p̄ducere effectus id e dux o tot p̄dicat effectus
 p̄ducere quin plura in spacio q̄o indeterminate
 immenso atq̄ ita infinita sym categoriamate hinc

instabilis 30 dicitur e immensitas aliqua dicitur
 spacia reale vel imaginaria sine termino quare oportet in qu
 alibet pte spaci angula pducere cu angeli inter se repugnant
 alij angeli pducit in qualibet pte spaci sunt infiniti go post datj
 infini tu respondet solo diei dicitur ee ubiq qa determinatye
 esse ad coexistendu qd loco reali qui tunc tantu e e aut ee
 post quin maior e maior ee post fin hoc raony immensitatis
 sine infinito categoriamalico qd confirmatue eo qa post
 datj circueat perfectioy e perfectioy in infinitum e in
 nulla est infinita perfecta neq oim perfectissima numero
 in finito pte categoriamalice confirmatue eo continen
 e dimensio infinitu id est in parte minoru e opposit ut
 est parte o sint simul vel existerint successine dicitur aliqui
 decant parte in finito minima e continue o est ulterius
 dimensio ultra enim infinita minoritate nulla e effectio
 actu e a o datj item continue in diuisi biles confirm
 alie 30 motu continue successine post ee velocior e velocior
 in infinitu nunqua in dabitur velocitay infinita post ipm
 datj numeru maior e magis in infinitu e unqua in cel
 infinitu numeru ptes da coite concedunt qui datj pte
 infinitu actu obunt e ad e qa quarebet part illu numeru
 determinata e finita sed contra is infinitu sign chagore
 malitue nihil habet qd o se possit aut ponendu e qd
 sine termino atq ita e infinitu actu salte obiective de
 facto adde quod propos de futuro veritate in ordine ad
 proponere de presentu ideo enim iam veru e ante christum
 peccatura qa dicit e dicere antichristu actu peccare
 vel peccare respondet infinitu sign chagore malitue
 pte ponj chre distributue dum qualibet pte dicitur o ante
 collectiua dum ocl go o vellet illatio ad hunc distributiuo
 ad collectiuu maxime cum aliquid sumitur in consequente
 qd o real in antecedente contra eo ponante e dimensioy
 possibily actu continue illa essent actu infinitu qa
 essent sine numero respondere pte ponj ocl distributiuo
 o ante collectiuey propter raony dicitur in simi qd esse
 supra allatay

articulus 3us
sententia docens inf
initum actu ee possibile
difficultates habet
insuperabiles

IA si infinitum sit impossibile sequitur parte ee exple
tam totj imo maiore atqj sequetur implicat qd infinitum
o e possibile sequetur pbatur producat duz infinitos lapides
vel hy oriente ita dispositos ut alqj erigat sint hunc de
terat duz nigros contrarij albi et albos disponat
Itenu immediate contiguos in lineam sine care factione
aut replicacione huius quarto an lapides alqj sint occupatj
tote spaciū in longu qd antea occupabunt cu nigro velo
si occupat qd e id alqd spaciū ad qd o pertinet alqj etia
illa linea o e id infinita si vero occupat tote spaciū
illud pradicte qd part eut angulatj totj imo si duz
conicial totos allos lapides in omnibu occupabunt spaciū
in oem loqj demantione infinitu etia cu partj in oem
fotocordine ro neganda mag nam har voces totum part
angulate o habent tote partie loquendo in infinito contd
indie aute si potest confirmarij capq voluit part ee
nata infinitj qd pro directo ordine trahitione modo manj
modo manj spaciū occupat sine care factione vel replicacione
et ro e qa in quolibet infinito sunt infiniti infinita
in infinito extasibilia vnde respondetur ro ad summu vnu
infinitu ee manj alio maalite o vno solite ee vno manj
solite e extrema vnu infinitj excedere alterij extrema
ee vno manj maalite continuare tote illud qd aliud
infinitu ee praterea aliquid aliud vnu quoq infinitu
ee angulate alterj solite e extrema vnu infinitj

aut pondere extantij alterius cumq; in infinito o sint
extantia vni infinitum o pot' dicit' manij alio vel cognate

2a Hypothesis ee infinitos hoes in lineam directos quoru
singulj habent vni autem hinc dicit' oes autem in eundem
conuicta quare an singulj pot' accipere centu' numeros ex
illo cumulo aut centu' numero vel infinito nec ne q' pot' quilibet
plures accipere q'o hinc plures numeros in illo cumulo qua' dicit'
antea qui si libet vni hoo vni hunc habebat antea Etiam
quilibet centu' vel infinitos si vero o pot' accipere antem
q'o numeros o hinc infiniti contra hypothe' in quolibet infin
ito debent ee infiniti durarij centuarij respondet alij
quilibet hoo pot' hunc accipere vni numeru' q'a vni
vni hunc pot' hunc infinitu' cuius infinito pot' ex hanc q'
contendunt respondet alij q'o dum modo quilibet hunc vni
numeru' o accipiat pot' accipere infinitos ea enim ee naa
infinitu' ut pro varia sui dispoone sine refectione vel
multiplicatione pot' alijs varijs infinitis respondere

instabilis 10 si quilibet accipiat suum numeru'
ab alio qui habet infinitos qui si libet habebit suum numeru'
Et praeterea infinitos ab alio respondeo quilibet habet hunc
vni numeru' q'a dicit' ita dicit'

instabilis 20 quilibet dicit' hunc vni numeru' q'o
retinet oes alios respondet dicit' distinguendo antecedens q'a
vni hunc simpliciter numeru' nego dat vni cuiuslibet q'o
concedo Et q'a quilibet numeru' coru' quos habet pertinet
ad aliquo coru' in hunc casu q'u' libet suum hunc posse
retinere dum dat illos numeros qui ad aliquo hunc pertinent

instabilis 30 dicit' hunc dicit' infinitos numeros ex
illis qui sunt in cumulo antea pot' ne vni quicq; infinitos
accipere q'd si hunc quilibet accipere esset ne infiniti
hocs qui suo caetero vni numero si infiniti caetero vni
hunc hoo est et in linea dicit' et proximi pot' hunc
inuenit accipere esset infiniti et hunc qui accipiant
utq' ita dicit' in infinito vni hunc respondet dicit' quilibet
o accipere hunc quilibet etiam hunc pot' habere infinitos
numeros si vero quilibet accipiat hunc numeru' infiniti
caetero vni numero o infiniti habebunt numeru' vni

sed negatur in lignea hoc dicitur illud hoc ita et dicitur
numerus cuiuslibet successivus incipiendo a 1o punto linear
qa sic infinitum habet sine qd implicat

3a possibilia est numerus infinitus numerus finitus
est pars infiniti et o est pars consequens implicat qd dicitur
eadem pbatine sequela est qd dicitur pars qa ingredere in o
nullationem illius o est vero pars qa sublato pte tollitur
totu sublato enim quod subel numero finito remanet ad sine
infinitu respondeo numero finitu fore parte in parte
numeri infiniti sublato vero quolibet numero concessit
o manere ide possit et eadequat infinitu sed unum
idem numero naturaliter et inadequat id e detracto qu
olebit numero finito numerus qui hunc e e infinitus
o in continet detractu numeru unde plus sicat
unde e ide numerus in ratione numeri infiniti o in in
ratione continetur eade utilitate quos antea continet

4a producatu a deo lignea a punto A vel supra
ten infinita et ex illa deus auferat arbitrum vlla incipiendo
a punto a vel hinc oriente et postea vlla eadem signant
trahat ad idem punctu quo antea terminabat iam quanto
ari occupat idem spaciun quod antea vel o hinc dicitur
trahit aliquid post se qd vlla lignea est clausa
chibit remanet qa non vlla aliquid post se
lignea ita est finita qd antea o vlla finita infinita
quippe lignea o post finit finita per detractione finita
partium finitatum o post etiam dicitur qd occupat idem
spaciun sine partiu adfectione vel refectione quia
o refectione hinc respondeat a quibus dicitur arguendo
talem signant per motus ad punctu unum de quo dicitur
qa motus e deus hinc terminat aquo atque in infinitu
o e terminat aquo qd o post et motus respiciunt
alii et eadem probabilitate per etiam trahit saltem lignea
am ad unum punctu nec in refectionem spaciun
vacuu qa vlla lignea o habet vltima partem
qualibet etiam pars mutatur. totum minus dicitur
trahit a punto 1o sed in finite tota vlla collectio

accidit ad primum a o in reliquendo spacium
 pot se

sa ois multitudo e sub aliqua numeri specie aliquid
 nulla multitudine infinita e huiusmodi qd infinitam
 ultimam o e possibilis respondet distinguendo mag
 et sub specie numeri generaliter sumpti prout numer
 euy significat aggregatum ex unitate sine infirmitate
 infinity conceditur sub specie numeri constanti ult
 ima unitate negatur

instatur ois numerus e mensurabilis sed m
 ultitudo infinita e infinita qd e mensurabilis. Requ
 ditur distinguendo e mensurabilis adaequata mensurae
 finita vel in adaequata finita concedo adaequate hinc
 et numeratione finita nego numeratio finita e adaequa
 ta e applicatio numeri finiti quae finita applicatio e
 adaequet totum numeratio inadaequata e infinita e qua
 fit per applicationem unitatis cum inadaequata e unquam
 finienda commensuratione caeteris infinitum constat
 numerus finiti infinites respicitur o a ex finiti fini
 ciet tamen multiplicati

Ca infinita multitudo angelorum ois distingu
 nitur ab ois angelis possibilibus sed deus o potest produ
 cere ois angelos possibilis qd nec infinitum maiore patet
 eminore probatur qa si deus producat ois angelos poss
 ibiles nihil potest ultra producat atq ita est ex
 austa omnipotentia dei qd e absurdum respondet
 nego mag qa cum in quolibet infinito sint infin
 ites infinita deus potest producere infinitos angelos
 o productis infinitis infinitis possibilibus respondet qd
 potest maiore nego minore qa angeli o habent respu
 quantiam inter se tuncq exhausta o est omnipotentia
 dei qa o potest facere qd implicat vel etiam potest
 angelos destruere tum reproducet imo spiritus illos
 consecrare unde o est exhausta omni potentia a q

consequitur ut finita q' unitate determinat deum
 ut deo concurrens ad saltem certum motum infinitum
 vero gravitate determinat ad saltem incertum motum

articulus 4us solvuntur varia Quæsitæ de infinito

Quæritur 10 an possit dari perfectior creatura
 et imperfectior termino in quibuslibet creatura
 respondet 10 pro quæ o' implicat 20 quæ illud continet
 dei omnipotentiam cuius perfectio infiniti modis
 participabilis a creature ad id ut nulla ita perfecte
 participetur quin ab alia participari possit perfectius
 et perfectius et vero si possibiles esset aliqua creatura omni
 perfectissima hanc figeret velut i' meta divinis omni po
 tentia quæ ut pote infinita nulli potest consistere
 terminus neque dicitur repugnare creature omni
 perfectissimam alque imperfectissimam potest enim
 dari qualibet creatura perfectior vel imperfectior in infi
 nitum insuper vix potest consistere qui dicitur et quæ
 de facta dantur et omni perfectissimam in suo ge

Obicitur 10 Deus potest judicare creaturam
 summe perfectam quia potest judicare hanc propro videlicet
 dicitur illam ergo creatura potest deus hanc querit
 tam est omni perfectissima necne si sum ergo dantur crea
 tura perfectissima omni h' sum ergo deus o' potest crea
 turam quia potest judicare cum potest perfectiora judicare
 hoc arguuntur in violetis quibus dantur ostendit
 contra naturam sententiam solvitur quæ de iudicio fall
 nitur vix respondet primo utroque

argumentum contra aduicarios potest esse producere
 numerum finitum producat hunc quantum potest producere
 numerum finitum vel esse numerum cuius omni maxime
 vel si primum quod addito ulterius numero redel suffi-
 nitum vel esse abstrahunt si primum quod est productum numerum
 numerum finitum hunc quantum potest producere idem
 argumentum applicat potest motus totus & illi hunc
 continui respondere deo distinguit antecedens dicit potest
 producere creaturam humanam perfectam quam potest
 producere hoc est potest producere omni perfectissimam
 nego hoc est potest producere adus perfectam ut nequeat
 eandem adus perfectiorem saltem instanti aliter conado
 respondere deo dicit potest producere creaturam omni perfe-
 ctissimam partim nego negative conado id est dicit
 potest producere perfectam in suo genere & perfectionem
 & perfectiorem absolute

obicitur deo tota collectio creaturarum
 excedit ab alia creatura quod in ea collectione dicitur
 aliqua creatura quae est excedit sed ipsa creatura
 excedit abqueita est omni perfectissima respondens
 nego consequentiam quia ut est ualid collatio ab alia
 distributiva ad collectionem ita nec a collectione ad
 distributivam ut tota collectio dicitur futuro ut per
 anteceditate est habet potest se noctem quod assignat potest
 dicitur cui est succedat nox quae consequentia est falsa
 dicitur quod est nulla est assignabilis creatura quae
 est excedat aliam & quae est excedatur ab alia

instabilis in ea collectione est summo propin-
 quitate collectionis cum deo quia maior dicitur non
 potest aliquid hanc propinquitatem humana est respicit
 in aliis aut diaboli aut tribus speciebus sunt enim
 omnes iniquas perfectionis quod respicitur in unica
 respondere est maior est distinguit minor est capere
 si nec distributivae omnibus respondeo est respicitur
 in omnibus collectione summo nego ratio est
 quia hanc infinita perfectio est colligitur in aliquo

cimento sed distribuitur per species perfectionis &
 perfectionis in infinito dicitur esse maior quia producta
 uno infinito perfectionum & perfectionum cunctarum
 in infinitum respiciunt ad hoc producenda in infinita
 an vero dicitur oia infinita omnino non producere
 probabilius videtur pars negativa quod animo et ali
 quod infinitum cum se colligunt vel distribuitur esse
 additur temporis & quod nos plurimum partem de infi
 niti producibilibus ut supra vidimus plurimum partem
 contra oia de infinito symmetrice & matrici hoc
 ratio est quia dicitur o potest perfecte & adaequate in qua
 quod perfectione participat & hoc magis & magis
 infinitum o participabilis videtur ut tota collectio in
 tum col infinitorum in perfectione habet implicat
 iam

Quaestio utrum in arte formicae & hominem
 possibilia sint infinita animalia perfectione in qua
 sita ita ut oia sint perfectiora ipsa formica imperfectio
 vero hominem respicendo o repugnare ut minus non
 repugnant creaturae perfectione & perfectione in inf
 inum quae o attingant perfectionem dicitur et all
 ignari possunt perfectiora & perfectione sine tem
 mo infra perfectionem hominum & supra perfectionem
 formicae sicut in continuo sunt partes minores &
 minores sine oim minima ita dicitur potest creaturae
 a minore & minores in perfectione sine oim min
 imam in perfectione nec in creatura quaedam
 sunt perfectiora illis infinitis ad infinitum perfe
 ctiora quia elementum illud est magis proportionaliter
 vel geometrica o autem arithmetica

Obiectio infinitum multum claudere
 minus aliquid a alia quae dicitur formicam & hominem
 continentem sunt infinita & clauduntur terminis
 quo o sunt infinita & potest clauduntur terminis

multitudinis siue interioris nego clauduntur
 terminis perfectionis siue exterioris considerato
 et quia nullum est animal in illa collectione quod
 non habeat infinita supra et infra se nec ullum
 et a quo sui sunt numerando vel deorsum deueni-
 tandem possit ad maximum vel ad minimum
 in perfectione eo quod nunquam totum numerum possit
 quum futura neque sint in infinitum ergo infinitum
 huiusmodi caret terminis exterioribus et in maiori
 simpliciter in in numero est infinitum licet in
 perfectione sit tamen infinitum sicut quod absolute
 finitum nec recipiat eandem collectionem esse in
 eoque finitum in alio vero infinitum

Instabis quid nihil dicitur potest in finem magni-
 tudine clauduntur terminis ergo palmo a et palmo b fact-
 nunquam potest perueniri a palmo a ad palmo b nisi
 tempore infinito et pondere negativo quia ex infinito se-
 clauso sequitur id dicitur potest vacare in infinitum dicitur
 terminare cuius baci terminis possunt et tunc
 intercipit palmo a hinc et illic palmo b non
 aliter ante ulterius extensionis ergo sequitur ergo
 ugnare tunc quod in infinitum arguitur
 quod est abstrudum ducantur enim ab angelo signa
 trans per saltu per singula prout opposita ugnat ad
 baci intra sequat cognationales ergo illa trans per
 saltu distributina sumptat cum finitum ugnat
 illa dabitur finita ita quod non sit maius finitum alio-
 ugnat ducatur maxima finitum sequeretur in-
 ita dicitur tamen palmo inuicem quia finita et abstrud
 est et tunc baci sumptat cent infinitum ergo enim
 baci est infinitum signa parallela immediate sequit
 et dicitur infinitum et sic de cetero est igitur
 tunc maius essent finitum et sic essent finitum in modo
 tunc distributa sequeretur ergo dicitur per hunc
 infinitum figuramus et uolunt eandem

infinitum nō q̄ in eorū cōtinerentur summo par
 tū a p̄inde relicto vni palmo statim p̄ntū hinc
 tar dūq̄ ad centum v̄l ad p̄actū cōtinerentur
 op̄ositi t̄a & duobus illis p̄ntū duarū signa quātinēdu
 b̄o cūnt infinita q̄o p̄ntū a distatū a p̄nto b̄ inf
 inite q̄d constat de signa ducty ad eorū t̄m̄p̄orū
 t̄dant a signa quidquid interuenio illarū ista cōp̄uē
 ut infinitū atq̄ ex hypothe p̄ntū ista cōp̄uē q̄o p̄ntū
 c̄ infinitū atq̄ id euidētū ē idē t̄p̄o t̄m̄p̄orū h̄c
 p̄ntū clāq̄ duo t̄m̄p̄orū p̄ntū insequat̄ esse infinitū
 d̄cū d̄cūnt̄ d̄cū t̄m̄p̄orū infinitū quibz̄ nunquā d̄cū
 p̄nt̄ cōiūctū quod ē cōtūm p̄ntū illa cū d̄cū d̄cū
 iūctū et d̄cūa quātinēnt̄ illud infinitū quā
 nunquā factū constat q̄a successiue nunquā p̄ntū
 p̄ntū infinitū d̄cū atq̄ ita d̄cū p̄ntū d̄cū
 cōiūctū q̄o cōp̄uēnt̄ o p̄ntū in quo p̄ntū d̄cū
 finitū neq̄ enim talis n̄a p̄ntū p̄ntū anegōne t̄m̄
 inōū sine vltimōre extēsiōne quā at̄nt̄ v̄l ad v̄l
 t̄m̄p̄orū vltimōre neq̄ ab infinita distantia in t̄cū o t̄m̄p̄
 t̄m̄p̄orū quātinēnt̄ quid n̄l infinita distantia
 t̄m̄p̄orū cōiūctū cōiūctū o p̄ntū p̄ntū finitū t̄m̄p̄
 o r̄e d̄cū quātinēnt̄ p̄ntū quid formalit̄ d̄cū
 n̄a t̄m̄p̄orū infinitū a finitū d̄cū infinitū
 d̄cū a finitū q̄d v̄ntū t̄m̄p̄orū aliquid v̄ntū
 minime h̄c n̄a t̄m̄p̄orū h̄c v̄ntū fin
 itū d̄cū ab infinito q̄d infinitū n̄a
 n̄a t̄m̄p̄orū finitū t̄m̄p̄orū d̄cū n̄a t̄m̄p̄orū
 cōtētiōne infinito quo volūnt̄ ē n̄a t̄m̄p̄orū
 t̄m̄p̄orū infinitū p̄ntū quid n̄l d̄cū p̄ntū
 r̄e p̄ntū o p̄ntū sine p̄ntū p̄ntū d̄cū
 formalit̄ p̄ntū q̄d infinitū a quibz̄ o t̄m̄p̄
 n̄a exp̄d̄nt̄ q̄d at̄nt̄ infinitū clātinēnt̄
 ob̄iēct̄ t̄cū t̄m̄p̄orū albi albi n̄a d̄cū
 cū nigē in n̄a infinitū t̄m̄p̄orū d̄cū

cum signa a se invicem recedant infinitum atque
 latitudo sicut infinita clauduntur duobus signis ego datus
 infinitum clauduntur respondunt aliqui negando suppositum
 propter rationes allatas contra infinitum clauduntur
 via per negat nam in infinito extenso sunt omni
 demonstratione deus videt a quibuslibet punto per duas huius
 modi signa et deus potest auferre ab illo quicquid
 intercipitur inter illos duas signa respondunt alij
 obsequium deum duces signa in prae di et signa
 formalia sunt infinita id est deum o videt signa in
 producta quin productionem de productione in infinitum
 videt ab idem concedunt totam illa alia collectivam huius
 tam et infinita huiusmodi o a distributive unde in illa alia
 incepta nulla est alia omni maiora et ceteris ob id
 terminatur et terminata quia nulla datur signa in
 qua colliguntur omni omnes signa transmissam
 et ceteris et cetera nec datur nulla signa infinita
 quae immediate proxima infinita pro qua tunc enim
 assignata sunt omni infinita alia cum nulla trans
 missa signa ducunt nisi per latere extensi tunc
 tal nulla signa et infinita et omni abiguntur
 ita habet ante a immediate et ita finem
 aditum finito facere infinitum ergo infinitudo in illa
 alia o colligitur in omni de numerate per sed
 distribuitur per omnes partes et signa collectivam
 huiusmodi

Instabisio eodem modo credit latitudo
 illius alia quo credit longitudo signa alij
 credit infinitum credit ergo illa transmissam signa
 arum latitudo est infinita eadem clauduntur
 illiusmodi maiore credit latitudo per inextensum
 collecta in certa aliqua parte negatur per inexten
 sum in parte infinita non aliam distributive
 conceditur et distinguitur eodem modo in
 tal negatur consequentia, contraque

atq; sine soluz similia arguta ut cum supponitur
Dicitur angelus ab antiquo credere in parte opotitior
acum cum illud intel capite duobus dicitur angelus et inf
initum infinita distincta vel partes infinitas a
collecta in una parte parte

Instabis 20 remanet ipse vix arguitur et dicitur
claudu species infinita respondio nego et distingo antea
vel afficit potest in probationem tota illi collectio quae est inter
angelos totj longitudinis terminandae simul applicatos
nego applicatos in finibus infinitis partibus inaccessis
concedo et distingo quod infinita longitudo est inter se
totj longitudinis simul praefixos nego partibus singulis
infinitis finibus et praefixos concedo hoc autem est impositum
ita enim numerorum species numerando sunt et essentia
per se nota et nota rationem unitatem sine fine ita ut tota
numerorum collectio sit infinita sed infinitate distributa
per species infinitas a aliis parte et dicitur unitate species
sunt et adaequate applicata contra nota illas duas partes
ab actu no productos per productus debuisse in motu et
distancia inter se nam si productus fuisset inquit
et proximitate inter se fuissent autem in eodem statu
qui negat rem possibilem ab actu productis ita nego
autem supponit et motum autem includit

Inferes 20 in qua ratione de infinito claudu dicitur
cultate et graue utrimq;

Inferes 20 sicut durassey sint a parte ante ab
anteantibus a sunt praesentibus cum aliis et sint a parte parte
in oes posteriores et imitorem et claudu tang includit
in includent et sint anteriores nulla est ante adaequate
ratiu aliam

Inferes 30 ex infinita multitudine a potest separari
unitate a sunt praesentibus rationem ad conflandam
infinitum ab illis in o sunt necessaria quod nulla

articulus primus

Quid sit

Quantitas

Conclusio 1a quantitas est proprietas et radix
extensionis in medio et in penetrabilitate plantarum quia illud est
maxime et factum ratione alicuius quod in eo est causa huius
rationis et proprie, ceterum ut quo est dicitur in tali
et unde ipsum ostendit quod huiusmodi est radix et proprie
extensionis maxime et in penetrabilitate in quanti-
tate ergo radix extensionis et penetrabilitate est ma-
ximae rationis maxime contraria inductionem alicuius
est quantitate. Dividitur in si fuerit dividit signum
id est est quia cum eo penetrat et potest ex ea pa-
tere horum in quantitate ratione mentium tum ac-
tuum tum passivum hinc dicitur potest intentio localis
in ratione nam partes quantitates ut potest impenetrabiles
possunt esse in eo distincto tandem in tali radice
penetrat et proprie quantitates

Confirmatur 1o quia ratio primaria quanti-
tatis est est est rationis partes simpliciter nec illas disti-
ngere nam maxime habet suas partes ut potest totum aliud
quod est habet a quantitate cum maxime ut proprie
quantitate ergo partes est distinguere a toto et est
si dicitur partes dicitur ac maxime atque est dicitur
maxime ergo quantitas est dicitur partes maxime et id quod
facit differre partes inter se est ipsa partium

quibus partes cum se ipsas distinguunt aliqui quantitates
 o facit partes unam qd necqz eorum distinctionem
 3o sublato qd alio parts unam quare in capite sicut de
 bio distinguuntur a materia quare in parte

Confirmatio 2o quare ratio fortis o consistit
 in extensione partium in ordine ad locum quare vocatur
 extensio localis sic quia una pars unam respondet unij
 partij loci et ad altera alterij et alia quoqz extensio quare
 dicitur entitativa et e ordo que habent partes
 inter se et a se ipsis una o sit immediate contra
 nota cum alijs alijs sed una unij immediate et al
 tera alterij hoc dicitur extensioe distinguuntur nam
 corpus christi habet in eucharistia extensioe ent
 itativam o autem locale nec enim una pars corpus
 christi e extra aliam nec qualibet eisdem loco
 coextenditur sicut iam confirmatio quare datur quan
 titas sine extensioe localis non corpus christi habet
 in eucharistia quantitate sine extensioe locale
 quare dicitur etiam potest sine quantitate si dicitur de
 staretur quantitate remanente materia ut potest autem
 distincta materia remaneret cum extensioe localis quod
 nihil enim et sicut confluerent inter se in non
 sunt o confluerent in instanti alij ita potest alij
 quod unijque partes unam sine quantitate habeant
 extensioe in localem

Confirmatio 3o mensura mensurabilitatis
 et divisibilitatis sequitur ex insuperabilitate quan
 titatis qd constat illa divisioe o e e ratione fortis
 quantitatis quare materia si quantitate habet extensio
 ne mole impendibile in actu id quare aptitudinem et
 insuperabilitate in actu id habet corpus christi
 in eucharistia sicut o habet extensioe impendibilem
 in actu id quare effectus dicitur arguerit et est
 in actu id alij ita quantitates in se potest

prout in illa in penetrabilitate in actio
 maci partes sine quantitate o habent exigentia
 ut ponantur alia se sed habent ad illa positione ind
 iferentem h' vero ponantur extra se partes maci
 sine quantitate o sunt impetrabilis cum corpore quanto
 id est o exigunt et distinctio loco in quo sunt
 alia cogitua quanta quia alio modo maci excludat
 sed sunt maci partes indifferentes ut sint ut o sint
 in eod' loco cum corpore quanto cuius partes sunt
 indifferentes ad unionem cum corpore parte qua
 cum alia licet illa exigat cum aliqua indeterminata
 determinatio vero possit ut ad eo vel ab alijs circumst
 antijs

articulus Ius an Quantitas Distinguitur a materia

Conclusio Ia quantitas distinguitur
 a materia contra nominalis probatur authoritate au
 fere theologorum et philosophorum qui quantitate distincta
 supponunt dum de eucharistia loquuntur de o dicit
 aliqui probare ex ministerio eucharistiae probatur in quo
 destructio materiae et forma panis et vini remanent extensio
 localis et impetrabilitas aliaque proprietates
 quantitatis quo remanent quantitas o remanent materia
 et forma respondere potest deum suppleri scilicet materia
 illa oia quae pertinent ad quantitate licet o sit
 quantitas ut supplet diminutione oia quae h'entant

ad naturam et formam panis dicitur sicut dicit talis materia nec
 talis forma sed contra quia dicitur sunt multiplicanda miracula
 sine necessitate nec misteria edantur difficultatibus
 respondere potest et necessitate nec ratione multiplicata
 sine causa multiplicatio vera miraculo non dicitur sed
 difficultate misterij sed ad praesentiam sacramentalij
 iuxta illud scripturae memoria fecit mirabilium
 suorum miseriam et miseriam dicitur dicitur dicitur
 entibus et quia nihil accidit unum miraculo ante et ad
 et aliud ex responsionibus constat id nos sola nisi aut
 heretate ad nominacionem sacramentalis et placitum
 quod idem ostendunt obsecrationes gratias quae fiunt in
 nos

Obiiciunt 20 dicitur hinc multiplicanda entia
 sine necessitate quae nobis hic est cum omnia quae sunt
 unius quantitatis possunt facile praestari a natura
 respondere id necessitate potest ex antecipatione et ratione con
 ducentem ad id inoperabile vitio in actu vel in ac
 tu ad id commune naturae solae

Obiiciunt 20 et quidem satis efficaciter
 antecedente ad misteria debentur sicut de rebus
 naturalibus iuxta rationem naturalem cum explicare misteria
 iuxta rem naturam iam stabilitam aliqui nullam rem
 naturalem quam sub distinctione qualitatum a materia ante
 cedente ad misterium eucharisticum quod est idem rem
 naturam potest nobis innotescere ex ratione specialis quae
 potest et quae naturalis

Obiiciunt 30 effectus fortis formae
 tenuitatis operatur in eucharistia quod est effectus fort
 lis quantitatis colligitur quantitate et in eucha
 ristia dicendo quod est in illa remanere formam super
 ficialem idem nos habere ex fide dicitur remanere formam super
 ficialem alij ita ratione habentur de eundem deum suppetere
 in reparatione imperamentis defectu formae substantialis
 relinquendo vero fides depurandi in pluribus doctrinologicis

an remaneat quantitas nec ne quam remanere
cognaturale colligimus ex proprietatibus & effectibus facti
quantitatis

NOTA quantitas variè dividitur alia enim
est selecta quilibet sine divisa in partes sine unitate integrali
quoniamlibet etiam multitudine aut specie numerica
sicut est quantitas continua nempe quae unitate unitate
integrali alii dicitur in ligneam quae constat singulis
partibus in longitudine huiusmodi ad imperfectionem
quam sit ex partibus partibus in longitudine et latitudine
huiusmodi ad imperfectionem in corpore quod constat partibus in omni
dimensione extensae quae est quantitas partem huiusmodi
vel forte ex dictis imperfectionibus vel partibus necesse est
vel partem omnia sunt

articulus 3us

Explicatur

Quidam terminus

NOTA in nomine continui significatur aliquid
compositum ex partibus nexu aliquo et unitatem
habentibus unde philosophus vocat continuum id cuius
partium numerus sunt unum ad partem identitatem sed per
unionem aut per aliquid unionis acquiritur
quod differt a contiguo cuius numerus sunt simul ad
esse immediata sed sine unionem per ad partium
compositum intel se dupliciter sunt ita ut ad partes
continui sunt simul tempore vel fluant successive
sine interruptione unde duplex est continuus generis
alterum permanens alterum successivum de quo disputat
philosophus in libro de sensu philosophus in eadem

de 20 vero a capite X⁴⁰ ad finem libri 4ⁱ

Nota 20 variam esse tentata a pluribus viam
 difficultatis huius solvenda aut saltem deinde via est
 Xenonij plurimorum deinceps aliorumque ante aristotelem
 totum quae docent continuum componi ex partibus quibus
 ratione indivisibilibus et quidem finitibus iuxta aliquos
 infinitibus vero iuxta alios ita sentiant etiam nunc
 utij praesertim in spania 2a sententia est quae dicitur
 quae amittit contra realiter indivisibilia in se divis
 bilitate vero virtualiter ratione spacia quae prout modo
 minus modo minus spacia occupare ut angulus indivi
 sibilis continetur respondet spacio divisibilibus ratione
 cuius virtualiter divisibilitatis hanc contra dicitur
 inflata 3a sententia est aristotelis peripateticorum Thomista
 rum scholasticorum nonnullorum aliorumque maximam
 partem philosophorum et philosophorum quae continuum co
 mponi ex partibus necesse in infinitum divisibilibus fac
 multo est recentiorum et antiquorum quae prout in co
 nstitutio sit et indivisibilia per mixta itaque videtur
 ad inferius referendae

Nota 30 pro aristotele sententia sitae conjunctae
 continuum varia solutio nomina alia sunt constant
 illa solutio quarum una includit aliquid alterius alia
 sunt o coitantes quarum una nihil includit alterius
 in quodlibet continuo finita sunt finitae o communicantes
 infinitae vo communicantes alia sunt sitae aliquo ter
 quam habent nota determinatam et aliquoties
 equalitas adaequant totum perfecte partes aliquoties alia
 sunt communicantes alia o coitantes sitae continui alia
 sunt proportionalitatis quam similitudinem quaedam habent
 cum numeris quae proportionem faciunt in arithmetica et
 quae proportio habetudo numerorum inter se nunquam
 unum excedit et alter excedit ut habetudo duo rati
 ad unum quatuor ad duo ubi videtur eadem ratio in
 per se duo ut ita impugnant una sitae 90 proportionalitatis

in continuo sunt quae ita se habent ut se habent
ad eam et ita ad eandem ita ut species sit iniqua
non in infinitum

Nota 40 in divisione continui proportionalium
partes esse inaequales sed per species cum proportione in
epta inaequalitate unde vocantur proportionales
proportione inaequalitatis et incipiendo a maiori fit
proportio ad minores et minores in infinitum
unde factum est ut patet minorum et minorum voc
antur proportionales quoniam nulla sequuntur per
proportionem sed deest sicut in proportione

Nota 50 eandem nunces partem esse aliquotam
et proportionalem sed dicitur respectu unius in signo
bipalmari octava pars est aliquota quia est eadem
et determinata magnitudinis et communicans et
aliquoties repetita totum perfecte aequat unde est
etiam proportionalis quia est medietas inter se et hanc
eam partem unde qui dicit volunt in continuo partes
infinitas proportionales intelligunt partes proportionales
determinatae denominationis et magnitudinis et autem quidem
qui vero negant dicit in continuo infinitas partes aliquotam
intelligunt aliquotas eiusdem denominationis et magnitudinis
itaque quia dantur infinitas proportionales
sed quilibet proportionalis est aliquota aliquota in qua
determinata sed est eiusdem magnitudinis et denominationis
nam habet infinitas proportionales sicut con
spicuntur in denominatione et magnitudine

Nota 60 totum aliquid potest dividi in infinitum
in partes aliquotas eadem determinata magnitudinis non
communicantes quae in continuo finito sunt finita
in partes proportionales minores et minores quam in con
tinuo infinito sunt infinitas 50 in aliquotas eadem
determinata magnitudinis sed communicantes quae
in continuo finito sunt infinitas 40 in aliquotas eadem
quae sunt eadem et determinatae magnitudinis

quar aliquo ite repetitur excedunt totum contentu impossibi-
litate e ex reliquis continuo frusto lueru pte proportionalitate
quam o continuant alias proportionalitate infinitate rade
qa quauing pte sumpta includit infinitate pte eum o
dentur ineluctabilia

nota 70 in q continuo o modo ee pte proportionalitate
infinitate sed etiam ee infinitate pte aliquotaru o comu-
ni consistunt et arguuntur magnitudinu pte tot sunt
species pteum aliquotaru quot sunt species pte
ke numero et cum datur unitas ita datur ea mediatas
est ad aliud vq datur binari ita ea mediatas ita pte
aliquota indeterminata dicuntur ad distinctione aliquota-
rum determinataru vq octava mediatas e aliquota determina-
ta ut autem continuu ee infinitu debet habere pte infinitate
aliquota determinata et eiusde denominatione et magis
infinitate vero pte aliquota indeterminata tenetur
denominare et o distinguitur a proportione ualebit facitq
infinitu et in numero sed o in extentione

nota 80 pte determinata o ee realiter distincta
ab pte indeterminata quippe inclu-
duntur indeterminata. Si autem vero indeterminata o qd
habent essentiali indeteminata sed qa vel nullu habent
terminu pteitatis et habent aliquota vel qa vel illa
pote ita huius se o sim ut o simul cum illa sumantur aliu
infinitate proportionalitate atq ita et fugiatur arguuntur ratio
pate indeterminata dicunt qd qa cum aliis eiusde pte
pate multa habent arguuntur qa diuisio fit in infinitate
summe in infinitate ita ut in illo pte o sint duae pte
summe arguuntur qd qa in eualitate sit designabi-
vel scilicet ab aliis vel cum aliqua alia in inordinat
speciali effectu et denominatione e indeterminata et indet-
nabi ita quibus eualitate determinatur ee in
determinatur in ordinat ad arguuntur qd qa pte ali-
qua actus sed determinata pte rone pte igno-
o pte in in eo pte se designat vel dicitur a quacumq
alia ita ut ee vel dicitur hanc ee summe et o aliam

in hoc sensu part indeterminate globum tangit
unde patet indeterminate e realis & singularis, illi
inguntur tunc a pte ditione apte determinate ptem
p in singulari, tunc a pte ditione apte determinate ptem
in am agere sed o sola separata ab aliis ptem
illa e determinata determinatione singularitatis
a determinatione designabilitatis

Nota 90 in continuo aristotelico distinguenda
e aliquos ptes de pte ad vitanda equivocatione
de pte ultima pte vero pte ut quodlibet in
e finito datur aliquo finit maior sicut pte
qa facit hunc sensum quoque numero finito assign
ato post assignari alio maior tunc in hunc
datur aliquo finit numero quodlibet finito maior
facit hunc sensum e assignabilitatis eorum numero
finitis qui e maior eorum alio finit si in hunc
numero eorum finit alio eorum finit maior vel
vnicam entitate addere dabunt numero maior illo
maiori finit vel finit addere finit finit
reputatum faceret infinita qd repugnat ad ptem
hanc pte qd in hunc alio facit hunc
determinationem in 2a vero e alio facit hunc
determinationem que equivocatio eunda e in mul
ty arguit de continuo e infinito, ista quoque pte
e vera datur in continuo numero pte in aliquo
e vero equali un maior quodlibet finit eorunde
iste vero e falsa datur aliquo eorum numero pte
vero aliquo in continuo maior quodlibet numero finit
eorunde hanc ite e falsa datur videlicet continuo
pte vero aliquo in finit e ista e vera datur videlicet
in continuo finit medietate indeterminate pte
netar determinatione sequens pte op pte continuo
datur aliqua numero post gabriele dicitur sensum
to summatu op collectivu pro eorum pte summatu
significat datur aliqua ptem que ut maior eorum pte
collectivum summatu e falsa to to op post summatu

distributio et significatio quae tribet partem continui de
 his alia minor quae quae tribet partem continui eorum talis
 utlibet ita continentur partes minorem se esse propositio
 vera

nota x In continuo finito partes aliquotae communi-
 cantur in qualitate et in adaequate sunt distinctae et infini-
 itas ut in quanto bipolaritatis sunt infiniti partium inaequa-
 litate communicantur et vero partes sunt equalitate communicantur
 sunt tamen finitae quae distinguuntur a partibus aliquotae
 et communicantibus quae partem partem aequaliter communicantur
 et aliquotae partes vere partem partem communicantur inaequaliter et
 proportionales

nota xi partes proportionales et communicantes et
 infinitae et continui quae cadunt termino et enim de his
 ultima si enim daretur ultima esset indivisibilis quod
 repugnat nulla enim de partibus aliquotae et continui quae
 sunt divisibiles in minores et minores in infinitum ita ut
 et partem partem facere successive vel omnino divisionem con-
 tinui vel minimam

nota xii nonnullas absque continui partem
 et esse actus distinctas sed tamen potentia ante designatione
 et visione et per designationem vel divisionem partes
 continui fieri plures et distinctas ad obiectum autem
 respondent in aliquibus assignari vel supponi divisionem
 partem partem ita per arguta constituitur plures et distinctas
 quod vel contra in quae aliter et esse distinctum et esse distinctum
 aliud indivisibile et aliud indivisibile et partes et divisionem
 designata et distinguuntur quomodo per designationem et divi-
 sionem possunt distinguere et sunt autem distinguuntur in
 quomodo per visionem possunt identificari quod vel sunt et
 distinguuntur vel identificantur per distinctionem vel iden-
 tificationem ad hoc quod designatio vel distinctio et immutabilis
 plures non continui quae sunt partes in continuo
 per designationem erunt ante illa quod et aristoteles vel
 continuum unum intelligit unitate compositionis

o autē unitate scilicet idem dicitur o et partes
actu diuisas et distinctas ut in aqua diuisa in
intelligit unitate totalitatis o autē unitate indiuisibi-
litate et indistinctiois unde partes manentes distinctas
sed unitas faciunt unam unitatem compositionis autem
identitatis tandem ex sententia o vitalis continui diffi-
cultatem unam continui partes posteriora insinuat
et in hunc continuum et compositum ergo habet partes quod
negatur o partem in continuo successivo hanc sententiam probatur
argumentis contra alias opiniones maxime duobus referre
videtur

articulus 4us argumenta contra aristotelicum continuum

Per continuum aristotelicum intelligit compositum
ex partibus actus infinitis quod in hunc modum
finitore in infinitum sine ulla parte indiuisibilibus
ita sentit aristoteles et eodem modo sentit

ium argumentum est in continuo dicitur
partes actu autem designationem et diuisione sequitur
continuum contra ex indiuisibilibus consequens est
falsum ergo et antecedens maius probatur nam si continuum
actu diuiseretur in partes suas partes illas essent indiuisibiles
si enim potest ut partes diuisi continentur o et actus
diuisi in partes suas partes respondent a aristoteli in
continuo et quomodo partes et adequate distinguntur
ab illis partibus ex quibus o compositum o et o
adequate distincta ab illis partibus ex quibus compositum
sunt quomodo tamen distinguntur actus partes ex
quibus autem in continuo hunc et aliam

item quae o continet alias ptes infinitas simul sumptas
unde continuum o potest diuidi in oes suas ptes ita ut o
sint vltimae diuisibiles potest ta diuidi in oes suas ptes
certe & determinatas magnitudinis & aequales vni ce
tae vq in oes vigintale quae continet

Summeh multitudine partium proportionalium
in continuo finita habet duos terminos qd habet finita
distingo antecedens habet duos terminos cum ptes ali
quotas o communicantur sine in extensione conceditur
cum ptes proportionales minores & minores in infin
itum & in numero negant unde qd continuum e finitum
in extensione & infinitum in numero partium propoitiona
lium dicitur simpliciter finitum & infinitum cum quicq

Summeh si ptes actus sint infinitae in continuo
faciunt infinita motum consequens e factum ut patet expe
rimta qd & antecedens negant & sequit

instatur infinita elementa faciunt infinit
am motum atq ptes actus infinitae sunt infinita elem
enta qd faciunt infinitam motum respondent distinguendo
maiorum infinita & elementa aliquota o communicantia
faciunt infinitam motum conceditur infinita elementa
proportionalia vel inaequaliter communicantia faciunt
infinitam motum negant an distinctio non applicant
minores cuius rationem addunt qd ptes aliquotas aliqu
oties repetitae adequant totum qd insufficientes repetita
continuat totum infinitum ptes autem proportionales
cum quae decedant o habent totum numerum & certa
motum in quibus repetitae adequant totum nam ptes
terea infinitae ptes proportionales o faciunt maiorem
motum quam ipsae totam cum o distinguantur a toto
in illo continuantur vq duo palmi quatuor semis palmis sit
ic semper infinitum decedat centes ptes quae minores
et minores o faciunt maiorem motum quia totum bipalm
are atq hinc inferunt quatuor millia tota voce ptes habere
quot motus omnium maximus velle o inaequali

extensione ptes enim motus sunt in toto unde
sicut motus absolute o habet plurim ptes quia quatuor
mille habet in plura cetera et determinatam mag
nitudinem eiusdem in utroque continuo denominatione
aqualitate vero e in numero partium in qualitate
vero in eorum de magnitudine

instatur 20 si daantur infinita ptes
extra de posita facerent extensione infinitam
tunc infinita ptes proportionales faciunt infinitam
extensionem cum nulla pars sit quae o sit divisibilis
atq ita qui o sit in parte ptes indivisibiles
ponderat aliquis o negando infinita ptes nulla facere
extensionem cum se pariter ut videbimus respondet
20 ptes facere determinatam et in se aequalen
extensionem ptes vero facere ptes minorum et maiore
atq inaequalen extensionem et indeterminatem con
tenduntque ptes nulli ptes ad hoc ut o se pariter
debere habere virtute aliqua extensione ad aliquid
ptes proportionales sunt commensurabiles o autem ptes

instatur 30 90 ptes extracae detrahit
pibus totum carum contingi ino infinitum siue
efficiem respondent eodem aristotelis concedendo
totum et ratio est qd infinitum in quantitate
prodiecta actione ptes modo maius modo minus
spacium occupare ut patet in baracho ad ptes
prodiecta dispositione modo maius modo minus
spacium occupare possunt

Quartum e sequitur actus ptes ptes
o ptes tempore finite infinitum enim ptes o ptes
infinito tempore respondent distinguendo sequitur actus
ptes aliquotas finite tempore ptes o ptes con
negant proportionales concedunt et dunt requirere
in ptes finitum aliquotam sed proportionaliter infinitum
et in totum ubi credit aristoteles fatetur o e effiac
effiac

Quintum sequitur mobile velocius inquam
 atque iterum mobile tardius ut enim Achilles dixit
 velocius teludine et illam incipiat sequi iam uno stadio
 distantem dum achilles decurrit hoc stadium iam stadium
 iam a teludine deorsum et interm decurrit iam ptem
 stadij sequenti ad quem cum pervenerit a quibus iterum
 teludo de cubitil mediam ptem stadij sequenti et si in
 infimum teludo retinebit eandē distantiam pte pte di
 mediatas cumq hinc pte in finem divisi bity inquam
 achilles atque tunc teludinem

Respondent pte spaciū recurrendū sumūdas
 ce ut aliquoties esto includant infinitas proportionales
 unde cum achilles pte aliquoties spaciū decurrit inde
 neta atque tunc teludinem et longo post hinc vello
 relinquet

instatur 10 sint duo mobilia supra allata
 supra spaciū bipalmare ut ita ut achilles incipiat a
 10 spaciū teludo vero a medio tunc quanto velocius velo
 cius hinc perveniet ad finem ut si 2um go o perveniet
 hinc spaciū et singulas dny pte atq adeo o fuit ut
 o dny h 1um go danc ultima pte pro par h a velle in
 illa se spaciū illa teludine quare teludine mobilitate in
 go mobile velocius hanc et extorant respondēt utamque
 mobile pervenit tunc simul ad finē spaciū nam sic mobile
 velocius perveniet pte singulas determinate pte tunc o
 h pte danc et totam collectionem partium tunc a ut
 atque distributio ad collectionem in velocius consequentia
 cum a mobile velocius ut duplo velocius hinc teludo in data
 hypothe debet idem spaciū simul absolere

instatur 10 quoniam sunt equalia vni go sunt in
 equalia in te sed motus supradicti sunt equalia et
 temporis in quo sunt go sunt equalia in te et quare et
 alio velocius respondēt pte in illa maiore neq ando motum
 motus go illi o sunt equalia temporis in eadē partem

aliquotere sed tunc in ratione daturus et consequentia

Sexium octue spacium palmarum a anti
tuum item spacio palmarum b in spacio a vel huius
ponat deus infinitos angelos in infinito plures pro por
tionibus o communitibus spacii a ita ut angelus
sit in io sui palmarum et alius in alia parte projectionis
tunc de ubique successione tunc dabitur ultimis angelus
vel huius spacium b qui minime dicitur dicitur a spaciis
go partem dabitur ultima pars proportionalis spacii
a illa nempe in qua est ultimus angelus huiusmodi
non illa parte alternationem nigra et alba huiusmodi
aliquid immediate spacio b pars scilicet alba vel nigra
ut atq. ita est ultima pars proportionalis spacii a
respondent armata hypothesis o fore utrum angelum in
coloratum ultimam sed quod libet illorum potest habitum
alia colorata aut alios angelos in infinitum et pot
quantibus proportionalis fore infinitas proportionalis
tas est quia nihil est ultimum ut alimide probatur qd
si viderentur dacia huiusmodi pro ratione ideo est quia aduersarij
accipiunt huiusmodi nam pro principio dicunt enim o
unum dari angelum cum in ultimo quantibus responde
partis proportionalis

instatur nunquid deus potest dexterae partes
nigrae et nigrae in eodem loco in quo erant nigra
qd si potest nulla erit pars nigra quantibus immediate posita
post aliam nigram sed intel. quolibet duas erit spacium
alba destructa quas go pars alba tangit spacium b
multa qui ipse o ponit tangere eum sine loco dista
respondent nulla illam partem tangere spacium b

instatur 20 go tota illarum collectio partium
tangit respondere spacium a tangere spacium b
o ratione alimide sicut sed collectionis ratione partium in
finitam quas in quolibet parte aliquot spacii a
sunt includas etiam loco se pariter partem illam

albat & unguar alter natim positar ita spaciunb
 tangunt ut nulla sit pars determinata quae tangat
 sed hunc tota collectio abstracte vero unguar nulla va
 ciunt illarum nec ulla pars tangit spaciunb se clor
 vacuatae & ptes residuar simul cum illis tangunt spa
 cium b & raa ea qd aliqua denominatione conue
 niunt totis pte & raa collectionis quae o conue
 niunt raae alienius pte se ostint sicut enim
 collectio numerorum finitorum e immediata numero in
 finito raae totius collectionis o aute alienius numeris
 finit & determinat in contactu aute collectionis dicunt
 nullam partem proprie tangere determinata sed ois pte
 collectionis sumpta nihil enim datur se ostint a toto
 qd immediate tangat vel tangatur

instatur 30 si totum sine collectio partium
 infinitarum proprie natiunt tangat pte se & primario
 manet ut quae tangit figuram eul penetratine cum
 illo toto qd tangit & qd in reali respondit disting
 uendo sequitur si totum collectione tangit figuram
 pte se ostint sumpta dabitur penetratio conade i totum
 tangit collectione sumpta nec ulla pars totalis ab aliis
 tangatur dabitur penetratio negatit nihil aute tangit vel
 tangitur sum aliqua ptem totaliter sumpta

instatur 40 nunquid dny pte dextere o
 pte quae o tangunt concenato illo pte dextere qd tangit
 hunc eul utrum qd tangit & qd eul indidibite ali
 oquin clarene penetratio reali respondit i dny
 dextere qd qd tangit dextere totum qd totum
 immediate tangit nec pte pte dextere conde uare qd pte
 tangit vel qd pte dextere o tangit cum totum qd o distingui
 tur a pte dextere tangat si vero conde uel dny qd tangit
 immediate & pte dextere conde uabil totum qd totum
 tangit & nulla pars determinata tangit quare nulla
 pars totius determinata conde uabil quia subal raae
 totius minari tangit & raa e qd tangi nihil ab aliis
 e qd in tota pte & tangit nihil mediate inta

illa duo species in se habet atq; ita tota species a
 tangit totum species b ut in collectione elevari
 nulla elevari immediate e post deum sed tota collectio
 immediate e post deum

instatur so corpus tangit se palmare
 et dividit in duas semipalmos a b et semipalmos a
 si unioctio a tacto semipalmis a o e immediate post
 tactu qo totu tangens o e immediate post tactu qo
 pridetur negando consequentiam qd tactu qo b post
 declinata a unioctio o tangat illa in cum aliis
 corpore nobis totum in tactu collectivo tangunt unde
 qui tangit in tactu gustam maxie tangit totu maxie
 cum illud habeat immediate post se unde corpus tangit
 licet o tangat cum ulla pte remota tangit in cum
 se totum post qd pte aliquam pte vicini tactu qd
 se oclm impita a unioctio ruz tangit tota sed tunc
 habet ratione totu respondit aliis contactum fieri cum
 pte in declinata vel cum pte in declinata b
 que in ad equate nungda sed contra id qd cum contactu
 su realy fit nec aliquid reale atq; ita dicitur na tunc
 tibus conu pte deum o illud videt 2o pte tangens
 distinguitur e e in loco distincto a o tangens b qo
 e elevari minata 3o in continuo sic cellula dicitur na de
 tempore cum dicitur tempus pte pte in declinata
 e distinctu a pte pte vel o futuro vel o pte pte
 saltem qo utu e pte atq; ita e totu pte pte
 distinguitur a futuro e a pte pte e qd ut tunc
 pte pte e elevari minata ut ad hanc respondit maxie
 vclia unde probabitur e ia exponit

Septimum dicitur signu palmare
 singuly pte pte proportionate hora in pte pte aqdale
 elapta hora cum tactu infinita dicitur in
 pte aqdale e cum infinita fluxione pte
 proportionate hora qo continuum post dicitur in

partes infinitas aequalis quae faciunt ex concessis infra
 itate motum atque o ch infinita motus continui palma
 et go o sunt ptes f infinitas in illo continuo tecl
 mota indivisibilia respondent aliqui negando supponen
 tel nos indivisibile nam cum sint ptes infinitas proporcion
 a se sunt in continuo palmarum sunt in tempore quare o qd
 sunt instanti vel partes proportionali horum o potest fieri si
 uno continuo in ptes aequalis quare probabitur respondetur ad
 illa suppositione negando ptes illas facta divisio ne
 ce infinitas aliquas et tota in qua potest oct illas
 divisiones ptes o sunt aequalis supra se nec eiusdem magni
 tudinis et de nomine no omni qd probatur nam assignati
 magnitudinis vq digitalis sunt quare assignata illa magni
 tudine potest divisionem anella divisione ut ultima sit
 quare facta sunt ptes ptes digitalis sic ultima go
 o sunt infinitas divisiones cum infinitum o habeat ut
 illa si o ut ultima go ptes o sunt digitalis unde
 colligitur factis infinitis divisionibus o ptes assignati
 magnitudinem in qua sunt aequalis oct ptes et ptes conseq
 uentis ptes sunt ptes minoris et minoris qd potest quam
 sunt divisione assignabiles sunt aliam infinitas divisione
 et subsequentes verum qdem in qualibet divisione
 determinata et scilicet simpliciter ptes ce aequalis sunt
 ac potest o vero divisiones ce proportionales minoris
 et minoris in infinitum hinc inferunt in eadem via
 quod palmarum longitudinis et altitudine vero unius
 palmarum perfecte rotunda ce ptes circulares communicantes
 spirales in actus magnitudinis et directas de nomi
 nationis in infinitas finita vero o communicantes
 ceteris magnitudinis eiusdem denominationis inferunt
 Et ce figurae spirales infinitas o in proportione in
 agnitudinem ce infinitam qd spirales partiales
 aequalibus componunt figurae totales spirales o sunt in
 quales unius cetera sunt omni dimensionem potest etiam
 fieri et eadem rectis figuram spiralem totalem na
 ram unius ultima habere figura spiralem partialem
 qualibet unius spirales assignata etiam etiam infinitum

ante probata signaturum spiritalium, & sic
o maiore habet difficultate qua ipse proportionalis
ga pro numero plurim proportionalium prout signa
hincipales dicit, multas afferunt obiectioes p[ro]hibi
ex principis mathematicis in quibus exprimitur ipse
proportionalis vel aliquotam communitate qualis est qua
duplex pyramidis de cuius die in quadrato apex enim
quadruplici, cum pyramidis habet pyramidelem com
unicantem in eodem apice

articulus sus
Argumenta contra
Sententiam
Renouis

ad vitandas difficultates quas h[ab]ent
ex partibus infinite proportionalibus quae ex utroque
utitur Renou ex parte tam realiter quae realiter indivisibilis
Aliqui ipsius sequentes abstrahunt partem infinitam
mathematicam sine quibus explicari o potuit intentionem
Renouis multas obiectioes & demonstrationes mathe
maticas sunt quoniam quae partem finitam abstrahunt
ut effugiant difficultates quae videntur existeri in ipse
ex parte sine ex partibus extensionem facientibus
causa partem sine indivisibile sumitur in proco quod
causa partibus 2o proquantitate adeo exigua ut inorabili
tenetur indivisibile 3o pro minimo naturali sub quo
causa potest existeri non ex 2o sub minore & hoc dicitur
indivisibile physica 4o proinde in se bisonatas mathe

idē pro quantitate quæ ex nymul continuum & quæ car cat
plēbs & extensione

in margulum ē indiuibitū aditū indiuibitū
q̄ o facit modū gō continuum o constat ex indiuibitū
nam continuum ex cæterum pbatū antecedens q̄a quæ
le penetrant o faciunt molē atq̄ indiuibitū a se pe
netrant cum se tangant sunt se totam ut p̄tate gō se penetrant
o faciunt molē

Respondent negando antecedens & minorem
pbatū nam duo angli se tangunt sūm se totos nec se pen
trant dicitur indiuibitū habere latera extēsa & c̄
negatū q̄ ut quæ sit contactū sine penetratiōe o sit ante
ut latera intēta

Secundum sequitur vniū mobile o p̄tate mouit
velocius alio consequens ē factum gō & antecedens pbatū
maior sit duplex signa p̄tate latera constans dextrā p̄tate
supra unam mouētū sēmy & supra aliam tēudo cum
sēmy rēdit a iō p̄tate ita & tēudo infra signa nihil
cūm miny p̄tate dextrā gō aequaliter mouentū tūm co
nspiciant equalis p̄tate angulū tēpore p̄tate
tēudo antecedit sēmy vel vno p̄tate nūquā sēmy
aliquem tēludine ex sup̄tate quod mouentū
continua p̄tate rationem allatam q̄ p̄tate aliy
mobile vno ei us p̄tate p̄tate de cūlēce dūm mobile
tēludine vniū p̄tate p̄tate sed contra gō idem esset
eodem tēpore indubio tēpore cum mouentū in instans
alij voluit mobile velocius acquirere p̄tate p̄tate
obitāny in tē p̄tate ut velut cēlāndo in tē media p̄tate
nāq̄ tēludine p̄tate tēludine vno mobile dicitur
succēssive singula p̄tate sive tēludine & ad experientiam
p̄tate eant / verum hanc solutiō ob contra experientiam
quæ molūm ficit dicit tēludine p̄tate mediam
Respondent alij molūm sēludine mobile intēludine p̄tate
mouētū sine quicte in p̄tate tēludine ita ut mobile
velox in p̄tate p̄tate & miny in alij quicte
tēludine vno in p̄tate tēludine ut in alij quicte

caam vero illorum motulacum dicunt de motum
qđ e vi mandum per impulsionem necessariam pellend o
corporei obstanti, qui impulsionem dum imprimuntur
o potest moveri corpore qđ impellunt. Motus actio
indistans qđ vero velocior est rāp mobilis eo facilius
vincit medietatem et contra vero quo est tardior.

Sed contra 10 quare utrimq. mobile in 10
instans, motibile quietat vero in alio cum in utroq. instans
sit eadē caā & impedimentū motus submissis ad illa
mouetur o p̄cipit utitur motus a continuū p̄cipit
o apparet autē continuū qđ cent motus cessante ut
motu cessat utis motus unde p̄cipit p̄sentur motus
quoniam cessat motus, cessat deū p̄cipit motus qđ
p̄cipit motus o ce velocior est ita e hie motus apparet
continuū sed contra qđ p̄cipit utitur notabiliter 10
mouetur in motu cuius deū qđ motus solus qđ dicit
sed quietat in uno punto p̄cipit cum instans punctum
illius tantū quid est et in suo punto per instantia pene
innumera p̄cipit utitur aut dicitur hora quietante
p̄cipit horas et valde instans, qui instans p̄cipit
taxum quietate in medio ante dum cadit quanto
itum aut quietat in una pte et o in alia

impugnanti 30 mouetur ex motu rotati
cuius pte superioris sine circuli maioris velocius p̄cipit
centum p̄cipit utitur qđ superioris circuli p̄cipit
in eodem tempore conficitur quam inferioris circuli
hoc p̄cipit si punctum a qđ est in minoris circuli
p̄cipit e superioris circulo mouetur dicitur mouetur
p̄cipit e rotat et separabilis a puncto
cuius erat contra immediate unum et p̄cipit
frangit illa lignea quae continet illa dicitur p̄cipit
respondet alibi qđ se nescire solutionem
argumenti et fatentur oes viae p̄cipit
pondet onedo arguitur fieri p̄cipit

proporcionaly hinc contra aliquotq; in eadem tota sumptis
 uentio. Et sic dicit difficultatez negall copium in qua
 rari aut diuidi dum mouentur p[er] superior[um] aliorum
 signa in moy inferiorib[us] quod p[ro]bat exemplo rari
 albor[um] h[oc] calta[rum] e[st] & aliorum quorum partes
 superiores mouentur in moy[is] ut saltem e[st] tanta celeritate
 inferiorib[us] Et ratio est q[uod] aliud est moueri circa
 aliquid & aliud est recedere ab illo moueri e[st] circa
 siquid dicit quidam acquiescere p[ro]sentiam uocari o
 in magis distantem; recedere uero obicit acquiescere p[ro]s
 lentiam magis distantem unde in motu recto h[ic] mon
 eant p[ro]sentiam unu[m] alio immoto s[ed] separatis costis
 n[on] e[st] autem in motu circulari in quo s[ed] tantum inflexio
 ut patet in punctis signa in qua a centro dicuntur
 h[ic] enim mouentur circulariter circa centrum sed
 o[mn]i[um] circa p[ro]sentiam recedunt ab illo sequentia argu
 menta sicut uiciale regarda p[ro]sentia uia thomasi
 ab omnib[us] recepta sed saltem est in ea difficillima
 h[ic] etiam uiciale uiam

Tertium sequitur circuli inclusum aequaliter
 ee includenti u[el] h[ic] circuli inclusi & ee includenti
 b[ut] lum aequi libet p[ro]nta ee confectam includenti eis e[st] h[ic]
 dicantur signa recta ad certum quae intelcet ee
 confectam circuli inclusi in uno p[ro]nto una ee in
 ho alia lta ut dicit p[ro]nta idem p[ro]ntum nunquam sig
 nea transfactam enim dicit uel p[ro]nta signa p[ro]nta idem
 p[ro]ntum inclusi transfactam o[mn]i[um] ee signa recta ut patet
 in signis o[mn]i[um]

Quartum sequitur diametru[m] & costa qua
 drati ee aequalis q[uod] ee costa p[ro]sentia uia thomasi
 p[ro]nta antecedens delat quadrati u[el] quatuor ee assinguly
 p[ro]nta uiciale costa dicantur signa recta ad opposita
 costam o[mn]i[um] signa illa intelcet abunt o[mn]i[um] p[ro]nta d[omi]n
 tri[us] q[uod] tot erunt p[ro]nta in una costa quot sunt in diam
 et o[mn]i[um] diametru[m] & costa erunt aequalis

Quintum Sequitur diametru e duplo
 maiori cotta habet enim duplo plura pnta nam
 tot pnta habet quot lineas pntu dicitur pnta diametru
 sed pntu dicitur duplo plura ut patet

Sextum Sequitur o pnta dari triangula
 cuius latera sint duplo maiora basi pntamur cuius triangulum
 A b c cuius baly a b continet decem pnta
 10 latera continent viginti pnta et tunc ante qd latera
 trianguli quo magy recedunt ab basi minuy distant inter se
 Et quo magy distendant ad basim cognos magy inter
 se distare hoc posito sic arguit baly in cota eam habebit
 decem pnta qd figura superior habet unum novem
 pnta et 3a 10 10 cum pervenerit ad media latera
 ipsa se tangunt contra supponem hinc etiam patet supra
 basim dari figuram maiorem ipsa basi qd debent
 figura maior decem pntu h' acqvide ad pntum
 figura ducantur figurae sese excedentis uno hinc pnta

applicatus Gus

Explicatur Sententia

Componens continuum

Ex indivisibilibus phisicis

realiter et virtualiter

vero et ratione spacii

Divisibilibus

Nota 10 spacium in hac sententia e

ubi rationes impossibiles minores et minores in infin-
 itum sine omni minima spacia a partem et occu-
 lunt diuisibiles et quod ubi ratio sit physica ordinis, ubi
 ad ea illa minoritate ubi rationum explicantur diuisio-
 nitate simili modo dicta a continuo ab et helico ad quod
 eadem indivisibiles ubi ratio potest in sua extensione mino-
 ribus et minoribus in infinitum intel de distinctis col-
 liguntur quod si dicatur et distantia infinita atque
 ita est pro et ubi rationum minorum et minorum in infini-
 tum respondit quemadmodum inter formam et materiam
 quae sunt finitae perfectionum ponuntur et in finitae sp-
 ecie distinctae ita intel quodlibet ubi rationum distinctae magnitudi-
 dinum ponuntur et in infinitum ubi rationum distinctae magnitudi-
 nium ita et nunquam ut omnium omnino possibilitate

Nota 20 aliquot in hac sententia componere
 tempus ex indivisibilibus mathematica unde datur
 tempus etiam minimum aliquot vices cum rationibus
 non modo admittit quoque in tempore postea insulata nota

³⁰**Nota 30** tam magis pro et indivisibilem
 in modo occupare modo magis modo minus spacia non
 in sententia sicut in rationum et aliorum animarum hanc
 rationem perfectionum sunt indivisibiles et occupant modo
 magis modo minus spacia ita ut si tota insulata et tota
 in qualibet parte ubi quod sacramentale cor porum distinctis
 ut unum et unum est indivisibile physice et vicinative
 diuisibile eodem modo et habent postea insulata cum in
 differentia est quomodo signa in ea certa extensione

Nota 40 in hac sententia magis differre ab ipso
 tali quod totum spirituale sit totum insulata et tota in qualibet
 parte magis vobis completa et continuo in et constans
 ex parte quantitate et tota in tota et tota in qualibet
 parte sed totum ita se habere et quodlibet partem distinctam
 si tota quidem in qualibet parte spacia in tota illo
 quod occupat et differre quod partem completa

spirituali o individual penetratiōe cum pte ut eam ex
cludunt ptes tollit macale unde commentatio cen
tūte se vel unū spacio o pte hinc ex numero pntōrum
continui sed ex eorum extēsiōe 3o qd exspirale
o faciat molē ut macale qd etiam complete hūmili
exigit habere pte extra pte o ante macale incorp
letum cum pntōrum o habeat pte unde ee in loco cit
undē spiritus conuertit hūm macale complete id est
toli continuo o a in completo id e pnto inflato
qd ubi cōtū definitūe

Nota 50da motū ab illis explicat ut videtur
indivisibile quod velocius movetur de se in ista
ntū totum spaciū quod o curat & arguere nonum
pū ubi cōtūe omnino pntōta extra quē unū ubi in indivi
si delectat hūm media pntō spaciū in istantū & dicitur
spaciū noni aequale aliēto & pte maiōr ut minor spaciū dēto
& aequito velocior ut talior e molē qui pnt dāy
vel dicitur omne in dicitur quā cōmponēt tēpū pte
indivisibile pte mathematicū si nūmū qd debet in
tantū delectat ubi cōtūe quā naturalit pnt habere & a
quā rē rōnāū dēy aequale sed omnino extra se pntōtam
pntō tempū cōtūe ex pntū inflatū a pnt dāy molē
omni velocius in neutra vōe hūmili pnt dāy mo
ly omni tal dēstūmū qd a pnt dāy in spaciū imaginatū
pnt omni nūmū pnt dāy dāy nūmū velocior & velocior
nūmū in dēstūmū motū nūmū velocius hūm 3o hūmili
cōmponēt continue ex pntō pntō quā vocantū inflatū
qd spaciū imaginatū dēstūmū occurrēt tal dēstūmū
nūmū indivisibilia in rē cū pntō nūmū hūmili
dēstūmū rōnāū spaciū dēstūmū in hāc hūmili
nūmū argūta faciliū explicantū quā in aliis

Primum argūta in gēnō nē aliorū explicant
pnt latera & facie extēsiōe quā pntō pntō
inflatū quā rōnāū cōmponēt

Primum pntōrum ex nobis qd dicitur & dicitur

hic soluntur intercedo fidelitate & ubi veritate fieri potest ac
 quisione maioris vel minoris ubi etiam ab eodem patet
 interpositis quibusdam moribus alijs

instatur 10 o potest acquiri eodem instanti dicitur
 no aliquod spacium divisiibile totum nam debet acquiri
 per ptes & successiva tunc consequens in tempore qd mo
 bile o potest in instanti acquirere spacium palmarum
 pondere pte naturaliter simul occupare spacium ad quod
 potest extendi naturaliter modo spacium illud sit immediate
 unde voluit pte fieri in certa figura pntis qd pnt
 moveri relinquendo spacium aut saltem aliquod spacium in tra
 ctum concedunt qd o pte acquiri divisiibile spacium
 totum eodem instanti qd tale spacium o sit immediate
 vel si ultra mentem extensionis naturalis pntis qd esset
 pntis inchoat qd

instatur 20 qd totus lapis vq potest unice
 instanti relinquere totum spacium occupatum id occupare
 aliud non immediate dicitur in apertis antecedentibus
 respondens negando consequentia qd sequetur oia po
 nta componuntur lapide occupare totum remota a 10
 spacio in 10 instanti

tertium de motu rotar sic voluit dicitur
 10 simul moveri oia pnta circuli superioris & relinq
 uere totum spacium qd occupabant antea & hinc
 pnta circuli inferioris relinquere hunc spacium qua
 stum pro maioris vel minoris distantia & velocita
 te pntorū respectu centri unde pntem immediate
 sentio facit recta lignea cu iisdem pntis in motu non
 in vestis eandem pntem spacium imaginarij antehis
 vestis qua faciebant ante motu ut patet in alio
 excipit & iacinte

Quartum argumentum trianguli sic

explicant dicens signea quae sunt supra basin ee
 minores mathematicas id est ratione spaciū o a unū
 dicitur physicas vel signea ab apice ad basin dican
 dentur ee maiores mathematicas o a physicas
 si basin habeat dextram partem signea in sinistra
 posita supra basin habeat quoque dextram partem sed
 minus extensa Et sic de aliis signey quorum partem
 minus et minus spaciū occupant verū hanc solutio
 o satisfiat qui loquuntur nā ex caetera quae constat
 partem equaliter extensam potest fieri figura triangularis
 unde o potest esse partem inferioris basin maiorē occu
 pare spaciū quā partem signea superioris et po
 terit negando supposito ne edicunt continui ita conjunt
 ut partem occupent spaciū eadem ratione quae requiritur
 ad efformandas figuras vel qdō dicitur in caetera
 in varias figuras partem acquirere oblationes quae
 sunt mathematicas ad figuras efformatas

Quintum de aequalitate basin triangulari
 cum costis hinc exponit asserunt unū partem signea te
 antea scilicet et praeterea parte aliqua spaciū inferioris
 partem alteram signea respondere partem diagonalem si
 figuram cum singula partem transeant per partem signea
 transeant vel eo partem diagonalem caetera figuram
 ut vult o sint plures maius in occupent spaciū
 et patet ad saltem in tabula scilicet hinc respondet
 similitudine aliter aliter mathematicas sic innotet
 illa vel minore spaciū oblationem vel per directam
 figuram quae habeat diuersam partem in figuram
 mathematicas

Sextum sequitur partem b o potest attingere
 terminum C inter tria interstitia sed indigeat
 rebas etiam diuisi hinc si partem hinc partem b
 o potest innotet inter tria interstitia scilicet

spacium tripartitum utrimque extensione semipartitum
 conceditur totum et negant et absolute sunt vero non sunt
 habere extensione partem potest inter tota intentione sine
 certitudine dicere et spacium tripartitum quia ut apud philosophos
 partem idem numero motu vocatur potest partem vel esse
 vel cum alia extensione ita in hac sententia de tripartito
 potest partem vel esse sed cum alia obiectum idem dicitur
 tractate

Septimum potest recte explicari et factio est
 idem talis respondet fieri in transactione singula porta
 acquirere motu ubi in condensatione modo minus est quod in
 talia sed ratione spacii quod est alia vel conceduntur
 angulorum modo motu modo minus spacium acquirere

Octavum est potest explicari contactu quod porta
 tangit in spacio inclinati ubi quod potest et plura porta in
 quo cum corpus tangit aliud in plura ubi porta respondet
 ut cum corpus aliud tangit tunc spacium ubi porta
 philosophi habent spacium commutabile et eiusdem magnitudinis
 cum porta corporum quod tangit et sic explicari ut
 planum globum et c. quae sunt figurae perfectae philosophice
 est autem mathematica est datur autem obiectum etiam super
 naturaliter omnium minima

Nonum sequitur est opus et ratio violentia
 ad vitium vacuum quod facile vitabile per acquisitionem
 nem maiorem vel minorem obiectum respondere explicari
 rationem est acquirere nisi cum porta sunt affecta quae
 habent qualitates quibus exant dicitur respondere et
 vacua unde habent violentia

Decimum respondet habet rationem aliam
 ut enim porta et alia ratione quod concedit spacium simile
 in infinitum respondere in finem rationem etiam in infinitum

Terminus ipsa vero cum nihil sit o. augm. difficultate
hanc sententia hanc habet difficultate. q. d. in geometria
sed maxima p. m. coel. cu. alii opinionibus explicat in
facillima p. m. multo quam illa. ubi tunc i. a. l. i. s.
sententis erodantur.

inferes ex dictis sententia quas componit con-
tinuum ea partibus infinitis & p. m. sine terminatibus
dicitur confirmatibus p. m. difficultate. Terminus & a. i. t. o. k. e. s.
i. d. u. p. e. q. s. e. l. i. p. e. c. u. l. i. e. r. e. s.

Prima ch. p. m. q. d. e. i. n. d. i. v. i. s. i. b. i. l. e. e. e. i. n. c. o. d. e.
p. m. c. u. m. p. m. d. i. v. i. s. i. b. i. l. i. i. n. o. i. s. t. a. p. p. m. d. i. v. i. s. i. b. i. l. i. t. e. e. i. n.
e. o. d. e. m. l. o. c. o. q. a. s. i. m. u. l. t. e. d. e. b. e. n. t. c. u. m. u. n. i. o. n. e. r. e. s. p. o. n. d. e. n. s. i. n.
d. i. v. i. s. i. b. i. l. e. e. e. i. n. t. e. m. e. d. i. u. s. s. e. c. u. n. d. u. m. d. i. f. f. i. c. i. l. t. a. t. e. d. e. c. o. n. t. a. c. t. u.

secunda ch. ad singulas divisiones & carpe
antillay. p. m. q. d. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. u. e. u. n. i. o. n. i. s. s. i. n. t. q. n. o. u. a. l. a. t. e. a.
c. o. n. t. i. n. u. i. r. e. s. p. o. n. d. e. n. t. e. o. d. e. m. o. d. o. p. o. n. t. a. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. u. e. p. r. o. d. u. c. i. t. q. u. o.
u. n. i. o. n. e.

Terlia e. q. a. i. n. d. i. v. i. s. i. b. i. l. i. t. a. e. f. a. c. i. a. n. t. e. x. t. e. n. s. i. o. n. e.
i. n. q. t. e. r. m. i. n. a. n. t. m. a. g. n. i. t. u. d. i. n. e. m. q. a. n. i. m. a. d. e. o. p. o. l. l. e. c. t. u. r.
p. m. o. i. d. e. o. e. x. i. s. t. e. n. t. e. c. o. n. t. i. n. u. u. m. i. n. i. n. f. i. n. i. t. u. m. r. e. s. p. o. n. d. e. n. t.
d. i. a. m. u. n. i. o. n. e. o. f. a. c. i. e. n. t. e. x. t. e. n. s. i. o. n. e. e. c. o. n. t. i. n. u. u. m. s. i. n. e. p. o. n. t. i. t. e.
m. i. n. a. n. t. i. b. u. s. f. o. r. e. t. e. r. m. i. n. a. t. u. e. u. n. i. o. n. e. o. a. p. o. s. i. t. i. v. a. t. e. r. m. i. n. u. m.
a. u. t. e. p. o. s. i. t. i. v. u. m. e. n. e. c. e. s. s. a. r. i. u. m. a. d. c. o. n. t. a. c. t. u.

applicatus p. m.

Quid d. Quod duplex

Sil unio continui

Conclusio in q. d. o. d. i. s. t. i. n. g. u. i. t. u. n. i. o. n. e.
c. o. n. t. i. n. u. u. m. a. b. i. l. l. i. s. d. i. f. f. i. c. i. l. t. a. t. e. s. h. a. b. e. t. i. n. s. u. p. e. r. a. c. t. i. b. u. s.

ut ipse sint unita requirunt in illa sententia id est ut sint
eiusdem rationis deo ut sint sibi immediate deo ut habeant
vim quando tractantur et ad hunc id est ut exigantur a quo
rari ab invicem

Prima Difficultas circa corpora inter
se unita respectu maius et quantitatis conde dual totum
Et negant esse aliter dicitur

Secunda et sequitur manum immediate
manus et corpora eiusdem speciei inter se unita quod tamen
experiencia cum nec falsum cum facile enducantur et
ponderant si ponantur immixta et perfecte talia corpora
unita facile vero dicitur prout sunt solida sunt quae
iniqua illorum cum tactus est immediatus mediat cum ipse
tactus quae sunt de prima parte corpora quae non apparet
et contactus manuum maius dicitur et immediatus quae
habet mediat aqua dicitur ex expositione sequitur videtur
quae prout dicitur esse qui per se totum rem solidam
inter se unita et videtur in manu mediate autem cum quae
alia et similia quae sunt dicitur contraria

Tertia sequitur in eucharistia ipse
est corpus Christi et inter unitas ut quilibet existit
et unita unita quae est ipse sunt sibi immediate vel
ponderant maiore et unione inter caput et collum quae
inter caput et pedes quae maius est de pondentia in quoniam
dicitur actus et ordinem maiore inter caput et collum
tamen quae inter pedes et caput

Conclusio Ita sententia quam ad hunc
eodem distincta a partibus continetur hanc habet difficultate
et vice solubilis

Ita contra illos qui una sunt ponunt unione quae est prior
ratio in una parte ad unum quae in alia respondentibus
propterea hanc rationem dicitur ponit unione partium

quatuor vna sit in doctus tempore & alia in alia pte
respondent alij vnicum hunc ee vnicum & recipiunt
ad determinatione facta ad hoc vel hoc ut vna pte sit po
tius qua in alia

Secunda gutta aqua a o vnicum gutta b
go o ponitur vno in tota gutta a vq ino nulla pot assignari
parti qua immediate vnicum aliter pte cum quali get
assignata dicitur minor & minor & vnicum & vnicum
in infidit respondit to tota gutta & vnicum folij
gutta b immediate o rone vnicum pte determinata
sed rone folij collectionis simul sumptis eo plare nudo
quo sumus philofophali de contactu respondent dicitur
ee modo vno recipiatur in aliqua pte quare quic
tande illa sit medice o ia respodit

instatur h remouitur pte a dextrante
vnicum vel idem vnicum ac antea respectu aliam pte
go tota gutta a o vnicum respondit vel vnicum pte
dextrata o ee ite vnicum ac antea qd a remouetur
qdem vnicum antea sed o erat totu vnicum in quolibet
enim continuo sunt in vna vnicum ut dicitur ee multa
tota tanguntur

Tertia cu vnicum dicitur sequitur folij
continui vnicum dextrum cu vnicum dicitur continuo pte
o sunt vnicum respondit pte qd o ee vnicum negat
in integra pte vnicum dextrum sed satis e ut pte vnicum
hu dextratur et hucit vnicum vnicum pte ut o sit
ite vnicum

instatur o pot dicitur quon pte vnicum de
dextratur cum quare pte dextratur pot vnicum
& minor dextrum in infidit respondit dextrum pte
litaline dicit vnicum in dextratur vno ex necessitate
quam in dextratur tollitur tollitur ad hoc vnicum e o pot
assignari pte cuius vno necessario dextratur dicitur fact
o pot dextratur dextratur illa vno pte vnicum quon

determinat eadem est et determinatio magnitudinis 157
 quod quid enim eadem est hoc determinatio quare vero
 hanc partem partem unionis dextraturae partem et dextraturae
 ratione dicit unde partem unionis dextraturae et indeterminata
 in multitudine in actu vero dextraturae et determinata
 ad idem dicit de reductione partem unionis quod partem id
 vultum quod de destructione diximus quod partem dicitur
 utae

articulus gus
an possint tolli
omnes uniones simul
Continui

nota licet tollantur infinitae uniones non tolli
 oes quae quod subit continui continet infinitae infinitae
 uniones partiales

conclusio Sententia negans oes uniones non
 tolli a continuo grandis habet difficultates

1a uniones distinguuntur a partibus quod non possunt existere
 sine illis respondens id negando consequens et modo disti
 nguntur a modificationibus sine quibus in non possunt existere
 respondent de distinguendo consequens quod parte et potest sine
 unionibus accipere simpliciter negando sine unionibus existi
 buline simpliciter concedere 2

2a eadem videtur parte distinctas ab unionibus et illas
 continentia rationibus distinctis quod parte illas destrucere
 destructis partibus respondens distinctis consequens consequens
 parte operatione destrucere si accedunt uniones equivalentes

denovo concedo si multae aliae adueniant unioni nego
Conclusio 2a qui docent pro tali oct unioni
 o caunt difficultatibus maximè ia e qd sumunt in
 finno destructio unionis sunt inclini di bicia cum di
 uisio sit destructio unionis quae lex suppone nulla
 respone distinguendo sicut in diuisi bicia per destructio
 unionis concedunt sunt in diuisi bicia per destructio
 negant pteq enim continui sunt huiusmodi qd essentialiter
 sibi adhaerant et nihil pro sumi in conti uno qd in
 finno proportionales sumantur qd s engel ad extentionem
 iuncte te o facerent continuum id qd o sunt quous eo qd o
 exigunt essentialiter illa cognatione sicut continui in
 ut patet de diuisi bicia per destructio unionis o remanet
 continuum distate sicut unionis annuat vero in actus tale continui
 o a in acta ad ut de pte illa o habent ut idem in illa
 exigunt quae exigentia sit continui et utro atq ite
 diuisio partiu per dea ratione unionis

instatur quare ponit solui oct unioni per se
 pot fieri omnimoda separao localy partiu respondeat
 qa pteq essentialiter sunt adhaerent collectione o unta
 distri bicia nisi forte ut aliqui uolunt quae quae minus
 probabitur in omnimoda separao fiet conuictio
 per replicatione cum alii pteq

Secunda sic iacet a puid araga diuidet de
 et separaet pteq continui oct qual ponunt adoo separaet ut
 facta separaoe huiusmodi pteq ponunt separaet ut o s
 adhuc pteq ponunt separaet qd o facta sicut e diuisi oct
 possibilia s o ponunt separaet qd s pteq sunt in diuisi bicia
 hoc arguit uolunt araga et uolunt sicut e in diuisi bicia
 faceret quibusda respondeat in collect ee de subiecto o
 suppone qa impli cat separao continui oia maxima uolunt
 addi huiusmodi pro responsione hinc enim sicut illud e quous
 argumentant sumit sicut huiusmodi pro arguito consistunt
 responsio qa congruendo finitae oia in unta separaet

Et ex de sub eō d. Injunctis sed longinquo finitagi
 tanta quantitas ee potest e longinquo finitā omnī maximā
 qd ee potest quomāmodū nulla potest ee longinquo
 finitā omnī maximā ita nec separatao continui quā
 maximā qd dixerim de divisionibz actū & separatoibz
 idem dicit de divisionibz & separatoibz possibiliibz quā
 videt d. r. respondēt alij d. n. pot. facere oēs separatoibz
 possibilez positive o a negative In hys e d. n. pot. d. n.
 dicit continui in d. n. medietate & o in plurā medietate
 pot. in sp. plurā alij facit divisionē quā n. pte
 o erunt medietate eiusdem ratioz & magnitudinē
 p. n.

articulus qu Inferuntur aliqua Ex dictis

inferes 10 continui successivū componi ex mag
 partibz infinitis infinitū dividibilibz rāo p. n. m. a e
 authoritatē cui ad herendum opinionē quā efficacē rāo n.
 p. n. o p. n. a aristotelē & cōtra alij philosophi In p. n.
 ista sententia q. n. h. videtur admittē p. n. a cū p. n. b.
 sequitur ex ceptis nō tempore In p. n. o a ex p. n. a ut vo
 lunt etij interpretē plurimū cōtra quā excludunt eā
 nō p. n. a n. n. h. p. n. a excludunt etiam a successivū salte
 ut plurimū

Cōbiviciō h. p. n. a continui successivū sub divisione
 h. y. existet & o existet q. n. n. q. n. a d. n. p. n. a continui
 successivū sunt simul existēt vero q. n. h. p. n. a sub divisione h. y. h. n.
 d. n. p. n. a simul vōlō continui successivū existēt. Hic successivū &
 o simultaneū iste dicit de qualibet rāo p. n. a d. n. vōlō p. n. a
 qd indicat existētia simultaneā continui successivū h. y.

et sic potest in quantum quadrans e presentis sed successive
similiter dicitur potest hoc tempore presentis distinctio a
quolibet alio sed successive potest in

instabilis 10 per se horam 20 quoniam immediate
fluit per horam iam de ut distinctio vel o h ium go
continet oes ptes o immediate existant contra suppone
h 2um go e indistinctio respondet nulla pte existit
immediate potest iam horam sed potest illa sequi tota hora
hominem autem mensuram annu imo tota continentate
a parte potest

instabilis 20 quod o existit o potest immediate
sequi per horam iam sed tota continentate o existit per
horam iam go de respondet tota continentate o existit
simultaneum potest horam iam sed 11um successive atque ita
tota continentate e immediate potest horam iam sed successive
immediate horam successive existit qd ptes eius sunt influy
sed ptes continentate immediate potest horam iam sunt in
fluxu go tota continentate immediate existit per horam iam
hic philosophare ut de contractu successive vero amig
part fluxu ex co accensione vocis & loquendi modo
tognitum desoto pte ut sic existit diximus enim ut
in contractibus e in eologia rem aliquam facta
tali anno tali die tali mense sicut o in toto anno sic toto
die nec toto mense facta sit

obiectus 20 potest de re lapidum tunc est
illu quamprimum potest tunc quareo vel qui dicitur potest in
vel o h ium go clame instancie h 2um go tempore e factu
quam primum potest moueri qd ptes tempore quo quareo
et distinctio in infinitum atq ita lapis pte e pte in
infinitum potest moueri respondet aliqui lapidum potest
eum moueri atq ita nulla est obiectio respondet alii 20 tempore
potest moueri ante negatione velis h ium impossibilitate e pte
potest moueri qua pte potest qd primum illud in tempore

reputat que enim potuit prius & prius moueri cu' part temporis
in quo quiescit lapis sit infinitum et inibi ubiq' atq' ita obiectio
sunt de subiecto o' imperante

inferes 20 nos excludere a continuo qualibet
sola transmuta' Humi p'p' cor' hec oronaticoy p'p' nec q'da
p'p'it' sola aut h'ic tate ut diximus

inferes 30 foas et oia entia o' medullacins
dem sp'cies dum simul existunt exister' unione distincta
consuetudinali vero o' simul existant et sunt p'p' continui
successiu' uniusluc p'p' iudicata et o' inter' Eupham success
ionem illaru' q'nta sunt diuersa' sp'cies vel oia quia no' elab'it
uniusluc et separantur tame' subiecti illum

inferes 40 continui p'p' sem' sic o' ce' corp' p'p'
se neq' p'p' accidens sed extrahere ab un'q' ut aa' extrahit
arationali et ir'ationali

inferes 50 ita p'p' toll' o' unionis continui ut
o' p'p'ent fieri o'p' separa'one locale' ita ut nulla sit pars quon
o' sit separata ab o'ib' aliis p'p'ibus nisi forte explicat' quon
subet pars veru' illum obiectum ex distinctione p'p'it'iu'
p'p' recte colligi separa'one omnimoda locale' p'p'it'iu' in
dependente o' p'p' sunt duas p'p' se o' d'm quin quatu'
vel infinitas alia p'p'it' complexat'ur

Quaestio 6a

De Tempore

Continuum ad quate' dicitur successiu' in

motu et tempore eius specte de motu diximus supra
fuplura alijs rebus agendum de tempore eius uia ut
facilius intelligatur sic

articulus ius

Quid sit Duratio

Nota 1° duratio iuris 1° pro praesentia rei
in esse accepto 2° articulo pro ratione fori per quam
res est hoc potius tempore qua alio

Nota 2° res oes creatas et duratio excipitur
ej que essentialiter alligata est indifferenter esse ut con
siderantur hoc potius tempore qua alio maiori vel minori
qui enim durat per se cum non possit durare per se
vel per se quia durat hoc tempore potius alio durare

Conclusio unica duratio est accidens realiter
moduliter distinctum a re durante et a quo se habet
extrinseco separatum. Illa distinguitur quoniam omni potest
sine alio tempore durare extrinseco potest esse sine
durante per quam res durans est potius in hoc tempore qua
in alio ergo duratio distinguitur a re durante extrinseco
separatum distinguendo minorem res durans potest esse sine
potius potest esse in hoc instanti potius qua in alio et separatum
si simul nego 1° non enim durans concedo sed contra et durans
et simul cum alijs extrinseco vel est a se distinguitur ab ipse
durante extrinseco vel est a se distinguitur et durans est potius
et distinctum ergo qui concipit intrinsece res durans et ipse

triplex concipit illa simul consequens e fallit go hanc
 maiore pbant. qm quodlibet duo identifi cantur si concipiunt
 concipiunt et aliud minus patet qm iam concipio existens
 alexandri et hodieum tempus nec in concipio illa existens
 go illa ee simul dicit alget distincta ab alexandro et tempore
 hodieum respondet alexandro et tempus hodieum ee simul
 importare huius temporis spaciū et o amplexū fluxus
 mundi constitutionis ad existentia alexandri et contra
 qm huius temporis effluxisse et o amplexū vel e aliquo distincto
 a tempore et re durante vel o h e alget distinctū go duratio
 distinguitur q nihil e distinctū go quoniam concipitur
 existentia rei durante et temporis concipitur huius temporis
 spaciū effluxisse et o amplexū qd e fallit n iam concipio
 existentia temporis hodieum et ante christi neq in concipio illo
 tunc existentia huius temporis effluxisse et o amplexū
 a constitutione mundi ad existentiam antechristi

Confirmatur et e indifferens ut existat
 hoc potius tempore qua alio debet go terminari per aliquid
 o per ipse existentia rei et temporis n si hoc eet quilibet
 quis conciperet existentia utriusq conciperet utrumq
 durare iam qd fallit ee ostendimus tandem qd qd res
 respondeat concipit totū illud huius quare etiam inper totū
 qd distinctū a re durante et a quoq alio extrinseco ne n
 si unū ego durare distinguitur si unū go quilibet illa concip
 iatur concipitur vel existens hoc tempore vq qd e
 falsum ut patet ex dictis

Obiicitur Denq durat sine duratione distincta
 go et re creata respondet neq consequentia qm dicit e h
 determinatur ad existentia o tempore et qm creata
 vero sunt subsistentia ad existentiam hoc potius tempore
 qua alio

instabilis duratio christiana e separabilis a dno
 go distinguitur adro pbant antecedens qm hodie tempus
 denq existens existente durate nā christiana respondeo
 Distingo inū antecedens duratio christiana e separabilis

a deo inadequate nego adequate nego sensus est
negatione dei deo deitate unquam ipsam deum et unquam
imaginariunt unde separatur quodam modo tempore in
agitatione o a separatur deo id per quod determinatur
deus ad coexistendum christiano temporis dicit unquam
debut ipsam deo determinatur ad existendum in eo tempore
imaginatio

inferes 10 contentione includere duratione
zumi id quod elicit in obliqua unquam zumi partibus
contenit deo o a zumi rectu hoc e zumi existentia
re duratione praesente To vero ante et nunc significant
tempore incoeter minuitur et enim quam duratione centu anni
o post dies elugisse in potius anni qua alii debent ergo
per aliquid determinatur illi anni go contentione impatit
distincta duratione

inferes 20 rem o exigere duratione ut
existat praesente sed ut existat hoc potius tempore qua
alio et ut puerat effectum debet habere ee o hunc praesente
sed in eo tempore quo puerat effectum proprius nati
et casualitatis ita in ut ee in hoc tempore o praesente
alio ipsi effectum nam per effectum sine duratione
et concomitantes constituitur duratione quam alio potius
tempore re enim duratione qua alii a nati o dicit alio
tempore antequa puerat de ratione sed pro illo potius
debet praesente anni sui sine duratione sicut concomitantes
illam habent

inferes 30 negatione rei durare per aliquid
distinctum ab ipso negatione quod o est quid negativum
vel positivum sed hunc positivum qua negatio ante christi
hodie nec o est positivum negatio sed aliquatenus positivum o
qua post existere hodie anti dicit hodie et christi
gallio ei usdem antedictum est vera negatio qua hodie o
potest existere et christi duratio anti est hodie

pro privationum per quod privatio ante christi hodie
durat e privatio duracione hanc existit hodie duracione per quam
duracione durat ante christi hodie existit negacione vero et
probacione adiecta tempore durat se ipse duracione
privatio duracione vel actione per qua sit duratio

Dices negao negaoeny o datur go negao duraoeny
antichristi o durat per negaoem duraoeny ante christi
hanc enim e altera negao respondens elistingo antecedens non
datur negao negaoeny quare vna dextrinat aliam curao
o datur negao negaoeny hoc e negaoem dicit dicitur e
o ponit inter se conuelli nego antecedens negao autem
antichristi negat antichristu o ante eius duraoem
vel privatione duraoeny fortiter quare tunc hodie sit
negao negaoeny et aliter o in durat negao anti
christi hodie per negaoem duraoeny et aliter tunc per
privaoem hodie tunc quam privaoe dextrinat eam non
per privationem facta tunc per designatione aptitudinis du
raoem hodie tunc ut existat eam

articulus Vus Quaeris sit Duratio

Conclusio ta duratio e possibilis quare
de facto vero datur et succellina

Declaratur Duratio succellina e eorum
per essentialiter sunt perones et paterio et fratres pat
alioque filios et alii una per se facta cum existat un
pater tempore et alia tempore pater per mater et eorum

petes o flumines priores et posteriores sed tota simul
indivisiibiliter et essentialiter consistit aliam tem
pori totam et singulis eius partibus aliqui dicuntur
in essentialiter explicant per ubi circumscriptum et per
manente per ubi definitum

IA PART probant quod o implicat dicitur si
duratio permanens est indestructibilis etiam diuinitus
toto illo tempore cum quod dicitur permanens sed contra
quod o minus potest ad impediendum dominium
possit ex parte non ad se habere et quodlibet instans quam
cum destruit quolibet instans atque in potentia ad rem
o derogat dominio dei quod per aduersarios dei o pot
videtur hodie de ratione essentiali quod duratio permanens
o repugnat dominio dei non e de ratione essentiali magis
et sic defectibilis quolibet instans quia ut sic potest
aliqui quolibet instans de ratione essentiali e huius
ut o sit et de se ab alio nunc deo cuius dominium in
illam saluatur quod deus ponit si bene duratio per
manente licet illam tam positam o potest destrui sed
necessario debet conservari necessitate o absolutam
consequuntur quam praeiudicant libertatem dei de ratione
aerum ad illam dei producantur unde nullum est
munitur quod non potest illa periree deus potest
o minus quam potest deo si bene de conservando
petro per orationem deum o potest petri destrui toto illo
tempore necessitate pronuntiate ex voluntate dei si bene
petrum conservandi toto illo tempore necessitate item conservandi
duratio permanentem pronuntiat a voluntate libertatem dei de illa
petri causa deus potest quod o de periree tate potest non
si bene videtur eam periree tunc hoc ipso periree quod
quod necessario est communi cum illa periree tunc licet
conseruare ipse duratio permanentem toto aliquo
tempore eius essentialiter est addicta tunc duratio

imo nulla est deductio quin sit essentialiter constitutio hanc
duratio potest esse probabiliter anteriora nec tunc ideo communicant
anteceditas divina creaturae quia anteceditas dei est absolute necess
aria et independens anteceditas vero creaturae est necessitate
ex hypothesi et de iudicium a deo quoniam duratio enim sit essentialiter
addicta toti anteceditati o potest per se esse anteceditati prout
quin predicantur per tota sicut per tota absolute potest o prout
ponenda in specie tota anteceditate si ponatur in aliquo parte quare
unq. illa sit

Obiicies 10 qualibet parte anteceditate totum illud quod per
potest durare per tota anteceditatem nempe duratio quoniam constituitur p
etiam per tota anteceditatem respondeo obice tempore existit eorum
quod requiritur ut per se sit illa prout

Obiicies 20 tota essentia duracionis est in qualibet
parte temporis quod debet in qualibet parte temporis constituisse potest
presente toti anteceditati respondeo distingo antecedens est
tota essentia duracionis essentialiter concedo sicut in actu primo
et tota essentia existit sine in actu 2o nego tota vero essentia
duracionis est constituisse potest ut presente toti anteceditati
o quoniam simul vel successine semper partibus temporis durans
sunt presentem successine

Obiicies 30 duratio indivisibilis pro diversis
partibus temporis scilicet habet diversa predicata realia etiam
quod est indivisibilis partem antecedens et in instanti a quod habet
predicatum essentialiter constituisse potest ut in instanti a et
in instanti b respondeo nego nam antecedens et distingo
2um habet predicatum essentialiter in instanti a constituisse
partem instanti a et o in instanti b in actu 1o et quantum
est ex se nego in actu 2o et de effectu consistentis in instanti
b concedo sensus est duratio permanens est taly natura
ut quantum est ex se sit apta ad constitutum
partem presentem toti anteceditati o constituit vero
quia tempore o potest esse simul aptitudo illa con
sistentem partem presente toti anteceditati est duracionis in
quodlibet instanti constituisse potest presentem in actu

toti aeternitati d' autē in actu 20 qd e' effectus in huiusmodi
 affectu existentiā tempore duras constituit potē presentē
 instanti a d' constituit instanti b' sicut quantum ch ex
 se non constituit e

2a pars probatū auctoritate sancto ecc' potē
 in theosogeri tere omni qui distinguit duras re durā
 nam a creatā quod duras sit tota simul creatā vera
 habetā presentium praxerū & futurū & presentis
 creatā hominū aliud e' a praxerū & futuro dem vero
 in die e' & fore quo locutione & simily aliter arguunt
 duras re a tam e' successiva 20 ex tunc potē b' q
 re quilibet existit temp' ch dextera b' q' quos b' l' tempore
 ad id qd duras successiva 30 duras successiva e' re diff
 iculter b' q' permanentē qd fecerit intelligi q' per illam
 summa quantum tempore inent e' d' scilicet a u' d' d' p
 nōcentia, necessitas recurrendi ad eleum ita potē b' q
 nationem & ad collendam nōcentiam illis q' e' u' n
 habebent hominū duras re permanente d' presentis quoslibet
 tempore dextera 30 d' potē certo utraque medicis d' u' n
 animalia quorum tantum e' col aut amputatur caput
 pot' enim fieri ut duras unionis & presentis essentialium
 adhuc persistat verum hor' ratione d' ita sunt effectus
 quā potē b' q' ali' arguunt in questione de facto cum
 ex periculis aut tōo effectus d' quinet contractu in
 hic philo'ophiae de tempore imaginario ut supra de
 spacio imaginario

articulus 3us

Quotupplex sit
 Duratio

Concilio unica Durāo valde dicitur in
 creata Et in creata tam quam scilicet constant 30 creata
 sublimine ratione subiecti in permanente & necessaria
 de quibus supra euisam permanentem alia est perpetua
 alia de temporali perpetua qualem vel a parte 30 h
 vel a parte ante temporali de cuius subiectum inquit
 et dicitur

Alterum hanc divisionem & unionem
 aliam quam fieri possunt reducuntur ad quatuor vulgata
 species nempe eternitatem annuam instanti temporali
 hanc & tempus de tempore cogimus exliciendo sequenti
 ter iam quibus explicabimus hic

eternitas Strictè sumpta dicitur durāo
 existentem simultaneam ab intrinseco Et oī necessitate
 interminabilis vel sine boctum 30 de consolatione
 prola lectia interminabilis vitar tota simul & possessa
 & perfecta possessio vel 30 durāo permanentem vitar om
 nino unū formam & interminabilis dicitur durāo
 & possessio quā est permanentia in se illo elinno & indigendū
 30 dicitur permanentem id est et simul tanquam quā sit tota simul
 ut a eternitas absq̄ ulla successione ex se hanc consistat
 oī tempore recte explicat q̄ dicitur thomae similitudine p̄m
 q̄d dicitur se centū annū q̄d centū in dicitur hanc totū
 et conferentia & singulis eius pluribus hanc in se adistan
 tibus totū correspondet ita eternitas in dicitur hanc totū
 p̄ndet totū tempore hanc singulis eius pluribus Durante dicitur
 hanc noua existit tempore pluribus hanc conūmo succedunt
 vel oī filia in successione quā sit in existentiā hanc sed ex nec
 essione tempore extrinsecū a quo p̄ntur p̄ntialiter dicitur hanc
 hanc p̄ntialiter se in tempore 30 dicitur vitar ut excludat
 durāo oī vitar 30 dicitur unū formam & interminabilis
 hanc ab intrinseco & oī necessitate quā de hanc hanc
 quibus p̄nt conūmō coram termino hoc est hanc hanc
 sine in se tota oī in unū p̄nt quā quāntū hanc p̄nt

principium & finem

aeternitas talis sumptus sumitur pro dur
atione distinctiva ita dicimus aeternitas quae dicitur aeterna
2o pro duracione determinata a se ante & ante a se post
vel vice versa 3o pro duracione utriusq; indeterminata sine
ut necessaria & independens huius

annum est duratio rei incorruptibilis naturaliter
defectibilis in ab extrinseco hanc duracionem eorum qui a
naturaliter & ponit actus per vlla causam suam vel etiam
per iam modo operatur in statu exigentia de potentia
in absoluta ponit electione suo libere dependente influentia
quo illas continent huiusmodi sunt angeli & animae
rationales

instans tempore discreti est duratio cuiusvis
libet corruptibilis & naturaliter destructibilis sed simul
tance dicitur autem instans quoniam qualibet duracione finita
respectu aeternitatis vel qualis instans adlectum discreti
vel distinctione tempore quod est vere continue continuitate
explicata ubi dicitur

articulus 4us

Quid et Quomodo sit Tempus

nola accipi tempus absolute pro duracione
vel successiva & pro ut est species duracionis distincta
a permanentia & simultanea & sic simpliciter
dicitur tempus intrinsecum 2o sumitur tempus pro

mensura ex triduo et ceteris constantium motuum hinc dicitur
tunc tempus extrinsecum

Conclusio Ia tempus intrinsecum bene
definitur duratio entis fluctantis et habentis partem proli partem
conclusio patet ex dictis de duracione

Conclusio Ia tempus extrinsecum
differt realiter a motu cuius est duratio totum sunt motus
de tempore quot motus et o unicum sunt partem quae ex dictis
duratio distinguitur realiter a re durante et qualibet habet
suum duracionem atque tempus extrinsecum est duratio motus quo
distinguitur a motu et totum sunt tempora quot motus dicitur

Conclusio 3a tempus intrinsecum in ra-
one mensurae intrinsecae bene definitur ab actione in
motu motus sunt partem et partem, hanc definitionem speciatim
alibi accommodatam solum duracionis in motu quia maxime
dicitur tempus et assumitur ut mensura antecedentem motum
quo tunc datur unicum tempus

Pyramitho io pyramitho duplicem esse mensuram
aliam partem et aliam actionem et utramque dicitur in actum
et aptitudinaliter aptitudinaliter est id quod est aptum pro
mensuratione hanc actionem quae partem actualiter est id
quod actus sumitur ut mensura vel mensuratur de actione
mensurata ut aliqua re ut videtur ad cognoscendam alterius
quantitatem

Pyramitho 2o numerus ex aristotele dup-
liciter sumitur actionem et partem, actionem dicitur unum
numerum a rebus abstractis, et est multitudo unitatum
nulli esse in actu aptitudinaliter ut binarius ternarius num-
erum numerum hinc conclusio dicitur partem, et est
unitas unitatum criterion quidam numerus applicata ut
hinc numerum numerum antecedentem duplex hinc est numerum
numerum actionem qui constat unitatibus realiter partem
alter est hinc quod est ex partibus sola ratione dicitur

numeris numeratim potest etiam et numeris numeratim
ut patet in vna

22 par m illo 30 quoniam ex natura rei
Nulla duratio successiva potest esse aliam aut durationem
mentura tempore in qua est duratio primi motus motus
habere prout alii maiorem quando aptitudinem ut
assumit potest esse intellectum ad mensurandum et ad
motus eorum duracione nam ut motus primi motus
et notissimum visibilis maxime regulare et eius
contrary cum ceteris homo generis in ratione motus
ita duratio illius habet set conditiones mensurae
ideoque omnia mensurae per sacula annos mensurae fixatae
quae sunt motus primi motus duracione nec refert quod
utramque duracione motus sunt motus vel motus logi et
ut similitudinem ad cognoscendum quantum tempore celestis
effluere quae illi et similitudinem motus et altitudinis
in mensuram nisi quae primi numeratim sunt dante
mediate ad motus primi motus adde quod nunquam
vixit motus inferioribus et mensuris sed ut dignis
altioribus ad cognoscendum quanta pars motus celestis
elapsa sit actualiter quoniam mensuratio patet ex ho
muni voluntate aptitudo vero mensurandi
petitur ex conditionibus supra allatis

Cum aristoteles definiunt tempus
definiunt primi motus tempus ut colligitur 10 ac id quod
subdit scilicet esse unum 20 per mensuram motus ipsius
solum intelligit numerum numeratim et certum a parte
motus celestis quod vero addit cum primo et postquam
significat per duracionem 0 hunc ratione sui rationem
ratione subiecti scilicet motus esse successivam et in
immine simultaneam denique sentis definitionem est
tempus est duratio motus celestis distributa per
intellectum incertae partes et constituta ad mensu
randam duracionem alio rati motum et sic tempus

de numero numerorum ut sit etiam numerus numerorum

Corriges 1o ex dictis praedicta definitionem
o tradj pte essentialia tempus sed pte consequentia pting
cum ch tempus ee duratio inter se eam motus cuius ch
duratio ee posterius alioru ee mensura extensura qd o ch
vltim vel tendum ad istos qd sunt multa alia quare te
mpus dicitur miny et videtur exaple qd vltim pchut tempus
ista eorum vltim sentum

Corriges 2o aristoteli dicitur tempus pndice
ab aa o qd sit est eorum tempus sed qd similitudine ratione
mentura hoc ante denominatione extensura pndice ab actu
intellectus qd ali quid incognitum sanctum ad aliud mens
surandum denominatione vero intendere est quod reale ee
o est ratione

Corriges 3o tempus ee aliquid reale ee
actu existens o quidem secundum pte praeteritas vel
futuras ut sic sed praesentis nec esse ita et nihil
assignabile sit de quo verum sit dicere existit totum
simul ee adequatum sed tantu totum existit sed nec
esse inadequate ee indeterminate cum in miny ee
miny in infinitum

Corriges 4o duratio dei solam o posse
mensurari pte tempus cum sit actus reliqua vero
duratioe quon de facto dantur et pte o etne pnt
mensurari

Corriges 5o oia dicit esse in tempore
tempus esse unicum ee ubique non quod denotet
aliqua contingentia realy verum in tempore actus
ecce nec quod tempus sit ubique indistincte
sed significanti Hunc ee consistentiam cum
tempore sunt mensurabilitate cum illo

APPLICATIO SÜS
De
Inceptione et Desitione
Rezum

Nota terminus intransiens est illa inceptio &
 desinatio in inceptioe & desinatio terminus in
 ceptione quidem esse tempus illud in quo verum dicitur
 io iam ex ch immediate ante a creaturam
 extrinsecam inceptioe de tempore in quo verum est
 dicitur iam ultimo ex o est sed immediate post est
 tempus vero in quo ultimo ex ch desinit terminus
 intransiens desinatio tempus in quo iam ex o est
 cum immediate ante est dicitur terminus extrinsecam
 desinatio in modo loquendi certe explicantur
 ab id quod amittunt individua non capte quibus
 ante illa videntur quod illi terminus sed aliter
 explicantur

Conclusio Ia implicat dari iam esse finem
 o esse ultimum esse & ultimum o esse primum
 aut necessitatem aliam quam determinatam autem
 sibi conclusionem supponit existentiam angelus v.g. & sic de
 ceteris dicitur o illius unitate angelus sed aliam durare
 etiam angelus o esse vero angelus v.g. dicitur negationem
 angelus & negationem durare quo prout sic argumentum
 implicat Ia & ultima dicitur rei alia quam determinata
 go implicat iam esse & iam o esse ultimum esse & o esse
 rei aliud quam determinatum contrarium a prout &

antecedens pbatu duratio est aliquod continuu success
 inum sed in o^o continuo tam p^oincedenti qua successio
 implicat ia aut ultima pars indeterminata ga pars
 in de terminata est idem cum proportionali qua in
 continuo o^o est ia nec ultima, quod est xj de dura
 onibus intellige cum proportione de duracione
 negocium h^o ex p^olicatue exemplo dicit e duratio
 aliqua in illa clatue ia pars de terminata et
 successiva sumenda v^o ia hora int^o quatuor
 ita in ut quauq^oq^o sumptu possit semper
 minore sumere sp^o de terminata et successiva

Obiicies si ium e^o rei implicat aut vli
 nu o^o e^o actual qua determinate et qua o^o e^o nunquam
 est h^o qua e^o h^o est respondio elistingo sequam re
 qua o^o de nunquam est o^o indeterminate concedo nunquam
 est absolute determinate sed successiva negocium h^o de non
 e^o cum proportione

Conclusio 2a implicat dari nula inceptio
 et desinone tan int^oam qua ext^oam p^ofecte similia
 nca pbatu desitio et inceptio dicunt duracione aut ne
 gaonem duracione ut pbatu est sed implicat duracione p^oant
 negacione illius e^o simultanea q^o implicat dari p^ola m
 desitioe simultanea aut inceptioe pbatu m^ontat
 q^o e^o essentialiter successiuu o^o p^oct e^o simultaneu m
 alqu^o duraco est essentialiter successiva q^o o^o p^oct e^o
 simultanea nec p^o consequunt e^o negao

Conclusio 3a cum aliquel dicitur incipere aut
 desinere simultanea et p^oprio vel vera t^o simultaneu
 cadere o^o induracione sed in subiecta duracione
 pbatu q^o t^o simultanea incipere dicit p^o incipiente
 e^o simul atque p^o duracione o^o ponit e^o simul
 cum duraco h^o successiva q^o recurrendum est ad
 subiecta aut v^o vel angelum, ceteris h^o cum aut
 h^o e^o t^o dicitur e^o etiam in p^o desinere vel

incipere simultanee q̄a t̄o simultanee dicit̄ e
p̄p̄ sibi coexistentes quibus aā & angelis cauit
dum vero angelis h̄aā dicuntur durate successiva
Successio tenet se ex p̄te duracionis t̄um ipsa quoque
subiecta duracionis sunt saepe essentialiter successiva

inferes 10 p̄p̄oony itaq̄ sunt iam ex ch
nunc ultimū r̄p̄o ch nunc ultimū r̄p̄o ch nunc
nūm r̄el̄ o ch utificati t̄um in tempora verificato p̄d
unde si dicatur hodie angelis vere dicitur hodie nūm
ch angelis erit verū ultimū o etat angelis hoc
seculo iam angelis e p̄terito ultimū o erat p̄ter
terea quoniam exat̄ fuisse angelis iō quadrante horam
quadralimā vera dicitur o solo e hoc quod ante sed
dicitur hora duodecima iūno adie iam t̄ angelis r̄o ch
iō cōp̄ modū loquendi nam vera diximus qd̄ ian̄ sit
fieri anno millesimo secentesimo quinguesimo 30 kal̄
die tale mense 30 q̄a ut quemadmodū ut aliqui dicitur
e in aliquo loco aula tempore civitate de e saip̄ch
illud e in p̄te aliqua talis loci det̄ n̄ nata ita ut
aliquid vere dicatur nūm e in tali tempore saip̄ch
illud habere iam e in p̄te aliqua det̄ n̄ nata talis
tempore

inferes 20 ut continū componente p̄e p̄nt̄
inceptione & desceptione ex p̄licant p̄e instantia & indivi
sibilia ita nos explicat̄ p̄e p̄p̄o indet̄ minutor in
divisibiles sumpt̄ q̄a quatt̄o totū sumit̄ indi
visibiles sine p̄e modū r̄p̄o indivisibiles sp̄at̄
det̄calas vel adelas o ch amplius telon totum

inferes 30 r̄ificandos illos qui volunt entia
successiva ut n̄ nūm vocale duracione & in p̄p̄e de
dura t̄um ex t̄e q̄a inquirunt o p̄et̄ ch nūm t̄um
ch vel nūm ultimū ch v̄ḡ ambigat̄ ille qui p̄e
locutione inquirunt sonant̄ existantiam simultanea ex
qua repugnat̄ successivo ut sic sed contra q̄a

Vere dicitur nunc sum velultimorum e. apud latinos
 eo scilicet modo quo potest ex nunciat huc est huc unde etiam
 fit ptem debeat nunciat tempore pte ee terminum in
 intrinseceum de quibus et in ceptione supra etige
 tum ut et carj io quadrante horar 20 et duxit forate
 hinc dicitur hora 20 aegitum et de utinque

Inseresio terminum ee am motu equialj
 ita ut incipiat intrinsece motu obiectum intrinsece
 quies nam si spaciunt a in quo fiat motu et spaciunt
 et immediate in quo fiat quies mediu intel quietem
 et motu o de quies ut q motu sed immediate sunt sed
 quies et immediate post ead motu

Dices qo tunc o utq motu neq quies R nega
 line concedo positive nego ut patet ut subiecta fig
 ura

articulus vltimus
 Inseruntur aliqua
 Ex dictis

Quaeritio an tempus extrinsecum potest
reproduci et quando velum sit quod ad praeteritum
est datur potentia vel regitibus

Respondeo 10 si per tempus intelligatur
negatio est potest reproduci cum sit essentialiter alligata
tempori imaginario et sic verum est quod datur pote-
ntiam ad praeteritum

Respondeo 20 si per tempus intelligatur
annus vel fluentia vel illorum productum successum
dico potest reproduci quia ubi datur fluentia est potest
est essentialiter alligata et sic tempus imaginario
est in hoc sensu datur potentia et regitibus ad praeteri-
tum et quod fieri potest ut praeteritum sit praeteritum
formaliter sed quod fieri ut quod iam dicitur est esse
reproducatum in ista istam resolutionem tempus praeteritum
Dicit duo entitate scilicet que est tempus et praeteritione
quam potest esse in negatione existentia et quia ab ipso
anno fuit tempus ergo dicit potest reproduci tunc totam
entitatem realem est potest in fieri ut res illa est desinit
et sic hoc est praeteritum ut sic reproduci est potest hinc
in materialiter tantum

Dices id quod sit praeteritum desinit et praeteritum in
tantum existunt et tenet esse praeteritum et praeteritum ergo
Respondeo 10 nego antecedens et distinguo praesens est quod
est praesens vel iam sui functionem est potest et praeteritum
concedo quod est praesens per reproductionem est potest hinc
praeteritum nego respondeo 20 distinguo ante cedens
quod est praesens desinit et praeteritum hoc est desinit
et sub negatione existunt concedo id est est sub tali
negatione nego

Quarto 20 quod sit predicamentum quando
 respondeo esse sextem duracionem et unam creaturam
 eius summi generis et duracionem creaturam huiusmodi
 explicata diuinitate dupliciter ut patet ex dictis

Quares 20 an duratio eadem sit de obiectis
 distinguatur realiter et distinguatur realiter a productione
 sui subiecti respondent aliquid negativum et probant quod duratio
 est per se in se subiecto duracionis duratio vero presupponit
 subiectum prius si quidem eam esse qua duratio qua prius
 est rem esse absolute qua esse in tempore respondet prius
 eam esse absolute qua esse realiter de negatione
 formaliter conuenit in logica conuenit de probant 20 qua est
 ubi dicitur per motum et per duracionem est causa sui obiecti et duratio
 duracionis quo esse causa sui actionis atque ita huiusmodi in
 actione si qua duratio est causa ipsius et respondet
 rem quod se mouet esse causam impetus qui existit non in
 ipso atque ita noua actione cuius causa existit in ipso
 impetu dicitur a se ipso duracione proprie et ratione sicut
 sicut dicitur ubi quod est prima causa motus ut
 dicitur rem mouere cum illa ratione sicut in loco

Respondent alii affirmatiue quod ex actione
 datur motus ad duracionem si vero actio est suspensio
 subiecti, dicitur motus ad duracionem
 respondet in duracione sui per distinctam actionem sub
 iecti atque ita dicitur motus ad duracionem sed tunc sumptum
 quod si Aristoteles tali motu est nunciat ideo est quod
 duratio motus est fortis successio motus successio a causa sic
 ut motus ceterum aduente actu uel tunc duracionem
 per horam maiorem esse motus qua qui durat per qua
 dante sicut habent ambo uel duracionem qua uel
 duratio in ordine ad ueritatem arguuntur pluribus duracionibus
 distinctis atque ita idem actus arguuntur pluribus
 per illud tempus productis modo cetera sunt paria

illa unica duratio pluribus et pluribus non potest
 quin aliter quae pendit a libertate 20. 290. potest existere
 quibus in spatio et tempore aliquid potest esse et esse
 potest actionem 20. est in loco et tempore potest actionem
 quae esse et potest in tempore et loco sunt in sepa-
 rabilia respondetur negando illa est distinctio quae
 sunt inseparabilia unde cum illo principio utantur
 argumentatio tota eius operum et hinc probat tenet
 deum dare ubi de duracione amplexus potest esse

Tertio causa ut sit et agere debet determinari
 aliquid determinatur ad hunc effectum et coae et ad hoc
 tempus et quidem potest actione sublato enim quocumque
 alio modo consideratur res de actio dicitur res ponitur
 est in loco et in tempore respondetur eadem de
 determinari ad hunc effectum a deo ad locum vero
 et ad tempus a circumstantiis extensio est de potest
 actione negans vero probatio tanquam de subiecto
 est supponente vel distinguuntur res ponitur in hoc
 potest tempore quia in alio potest actione negans
 res ponitur probatio in loco et tempore concedo

Quaeres 40 utrum duratio sit modus
 et ad dicta tempore respondeo affirmatice quia est
 illud modus duracione pro cessu in infinitum ut
 diximus de ubi ratione nec ideo transacti duracione
 sed impossibilitate quae de essentia illius est cessu nec
 tantum tali tempore imaginario unde duratio
 caetera ut est semper possibilis sed est pro
 semper ut aliquae propositiones sunt semper verae

164

sed o pro sempiterno ciclo vero duratio desinit esse
desinit ad exigentiam totius orbis ex definitione finis
petitam finis enim durationis extrinsecus excedere
presentem putantur & ex ultimo tempore dicitur alij-
go setat hodie finis talis durationis atque ita
exigunt illius destructionis in se frustra. ceterum
ut diximus quod libet eius o affixum loco gebera
pyritam ubi caone ita quoq; avari dicendum est conu-
enire durationem pyritam cuiuslibet o affixum tempore
atq; in hoc in octo libris physicorum

Finis physica

Tradita a R. Rate Ryuaty adie

1653 inq; Joannij Dauglye Socij Sanflocanij

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Theses *ph*ysica
De principiis
Corporis naturalis
1a

principia bene describuntur ab aristotele id iure
unde aliquid e aut fit aut cognoscitur

2a

principium latius patet 2a

3a

1a principia bene definiuntur ab aristotele que nec
ex se nec aliis sed ex iis omnia

4a

elementa o sunt 1a principia mixtorum

5a

1a Hum sunt principia inter se et per se inf
icij generationis que e uera mutatio

6a

inficij generationis que o e uera mutatio & infacto
e e cuius quonq generationis sunt Hum duo

7a

Datur ma 1a

8a

ma 1a ch ingenerabi & per se & incoextinguibili

9a

ma 1a o e pura potentia obiectiva sed receptiva

Xa
māa appetit aequalitē, ocl faa o corruptay distinctiue

XIa
corruptay vero o appetit per appetitū qui naturalit explet pōit

XIIa
dum habet unā foam in illa silij completa nec aliq
appetit nisi conditionate

XIIIa
si māa nulla habet foam eam appeteret appetitū
aliterij cuius habet dispositiōem

XIVa
probabiliter e iniqua māa iā fuisse sine foa substantiali

XVa
in constitutiōne māa sine foa sola denegat foam et
habet naturalit

XVa
Primo principio cuius e o e aliquid positum ppete

XVa
Primo principio qd o e

XVa
foa o e tota rei essentia

XVa
māa e pars essentialis compositi substantialis

XVa
Totū o distinguitur realiter a māa foa et omniōne
simul sempit

XVa
Cāa in corp bene definitur pceptiōe per se influxu e
in se per influxu in kinēte defectibilem

causa multipliciter dicitur

1a

2a

causa est per se prior natura effectus non in tempore

3a

in quibusdam causis a prioritate naturae potest separari actus eius

4a

in prioritate naturae ab actu suo

5a

actus eius et actus eius sunt de essentiali prioritate naturae

6a

causa existens potest agere

De effectibus

1a

idem effectus potest naturaliter esse coniectura pluribus causis totalibus physicis totalitate causarum eiusdem generis et ordinis

2a

potest in diminutione

3a

idem effectus potest esse naturaliter coniectura et diminutione a pluribus causis finalibus totalibus proximis praedictis et extrinsecis

4a

potest etiam diminutione dari a multis causalibus physicis in eodem vel dimisso genere causarum pro eodem tempore quo ad unum esse

5a

causae intentionales possunt esse sibi mutuo causae

7^a
Quoniam causa existens per distinctas actiones adequatas
et totales potest se unius causare per duas alias actiones
Distinctas ad unum in eis in 2° instanti durationis

8^a
idem potest esse causa se ipsam per seam vel 2^{am}
inductionem in eam sicut naturaliter

9^a
idem potest esse causa moralis sui ipsius

10^a

Causa moralis in se bene definitur ab aristotele id
est quod aliquid fit ita ut insit

11^a

Dantur modi realiter distincti a modificatis

2^a

Implicat ex praemissa ratione quod modi modi circari

3^a

Nulla res est in se nisi potest absolute ab omni modo v.g.
ubi est duratione

4^a

Unio est modi realiter distincti ab extremis et a
quocumque alio extrinseco

5^a

Unio distinguitur realiter ab inductione

6^a

Unica est sui unio

7^a
 Pedunt in utroq; extremo etiam a^o realis

8^a

probabiliter est subiectu immediatu accidentium
 o vitalium et absolutorum est quantitatem

9^a

causalitay eam maaly respectu factu maalicu in de
 actio eductiva respectu compositi de uno -

1^a

Datur eam efficiay

2^a

boni definiti principium per se influay ee in aliud
 adequate a se distinctum

3^a

Res creatas sunt vere actives

4^a

Sustantia pducit sustentiam

5^a

pducit quoq; accidens in proprio et in alieno subiecto

6^a

plurq; sustentiam effectus saepe instrumentality et
 saepe principaliter ab illa pducuntur

7^a

accidentia pducunt accidentia

8^a
judicant quoque substantiam specie instrumentaliter

9^a
accidens vero specie instrumentaliter specie etiam
principaliter

1^a
ubi distinguuntur a se locata mobilis & aequalibus alio
modo

2^a
probabiliter ubi ratione est modum

3^a
Quilibet entia mobilis habet partem ubi

4^a
res potest esse naturaliter in pluribus locis ut duo corpora
quanto in eodem loco

5^a
utrumque in supernaturaliter fieri potest tum definitiva tum
circumscriptiva

6^a
accidentia sunt localia naturaliter vel supernaturaliter ponunt
et ubi ubique est subiectum ponunt etiam sunt

7^a
accidentia subiecta connaturalia sunt naturaliter ubique
et subiectum

8^a
accidentia sunt connaturalia sunt ubique replicata
subiectum naturaliter ubique sunt in subiecto cum replicata
subiectum

9^a
subiectum est cum replicata partem ponit quia sunt replicata dem

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

174

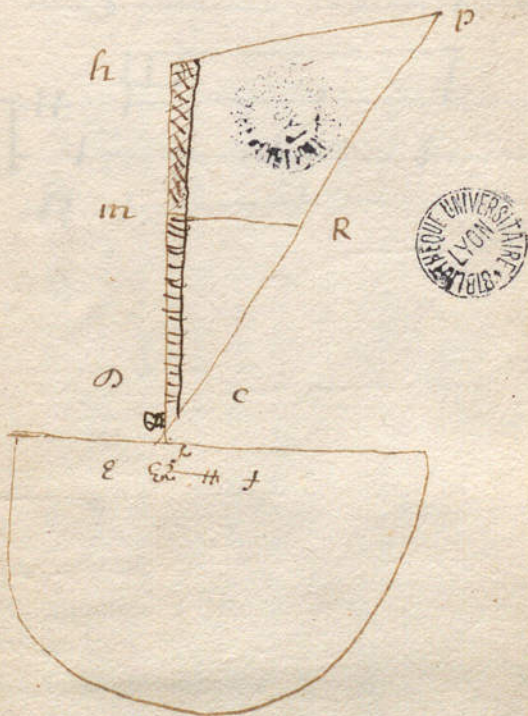

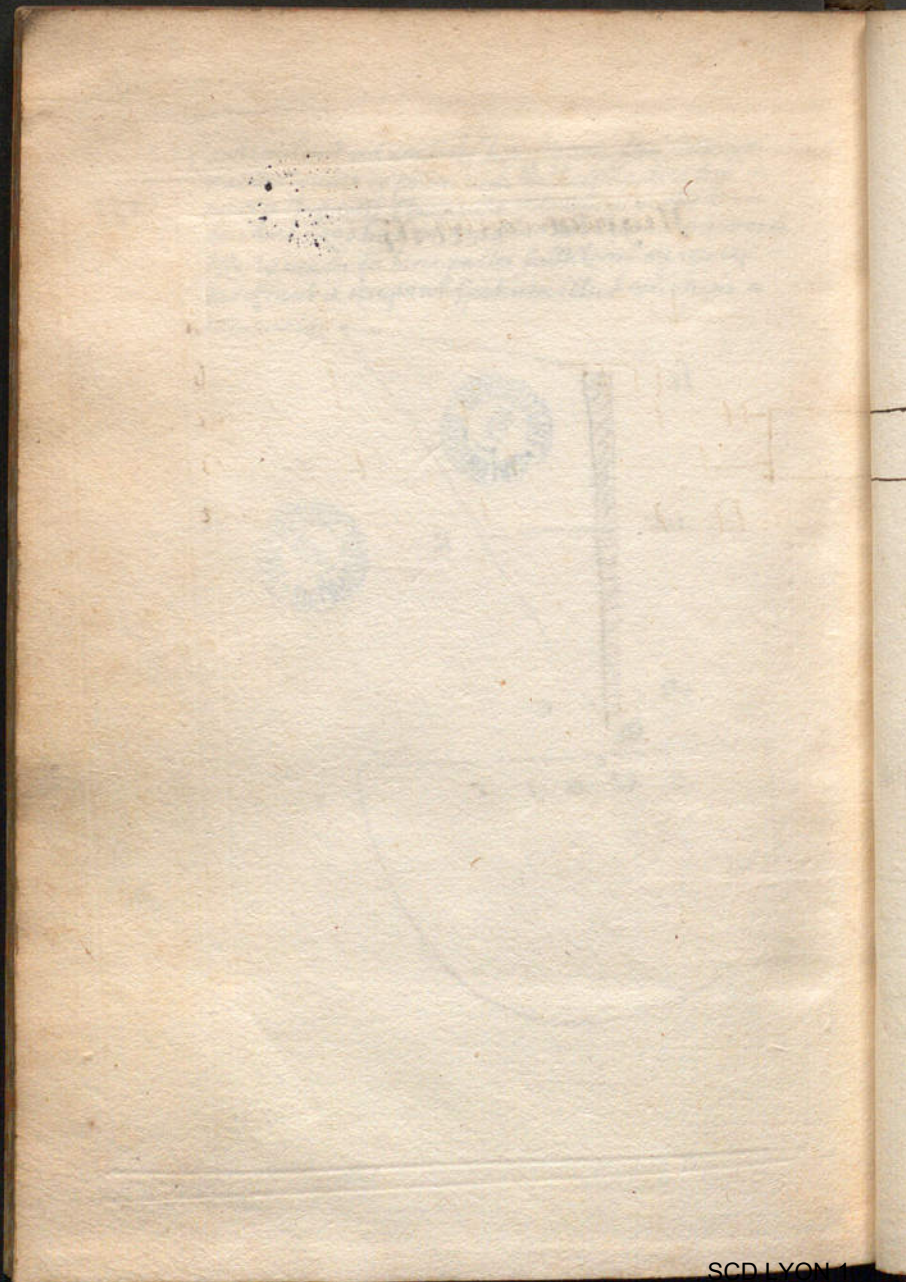
Contendunt aduersarij hac figura dari vacuum
natura cuius ex praem uide in scriptis, dico tamen
aperta inferiori clauicula mercurium quidem
desiderare nec in spatium illud relicum a mercurio
esse vacuum quia haec partes subtiliores mercurij
sarcifunt et occupant spatium illud relicum a
mercurio

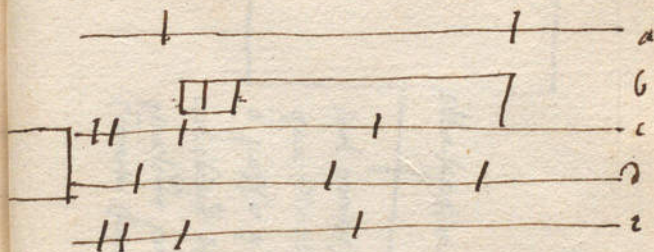
Figura vacui

179

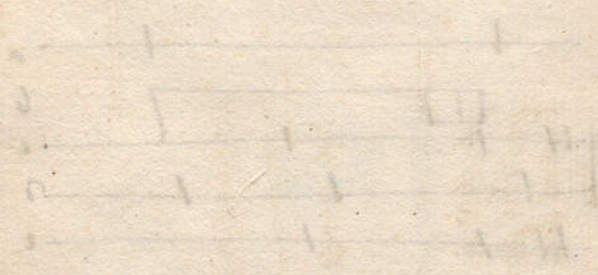

figura continui

Handwritten text, possibly a title or heading, located at the top center of the page.

De contactu

illa hinc impia o tunc, Neque illa neque illa neq illa

sed omnes Collectivae sumptus hanc
quantum utrum deus potest auferre oes partes que o hanc unam
o posse quae hinc partes hanc unam Collectivae sumptus ut dixi mus /
ad illud vo ammentu ar riao quod dici sequi penetras em h
quae libe part hanc unam R duo si quae libe part hanc unam hinc hinc hinc
Cuncta Cam aliy No

1785

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

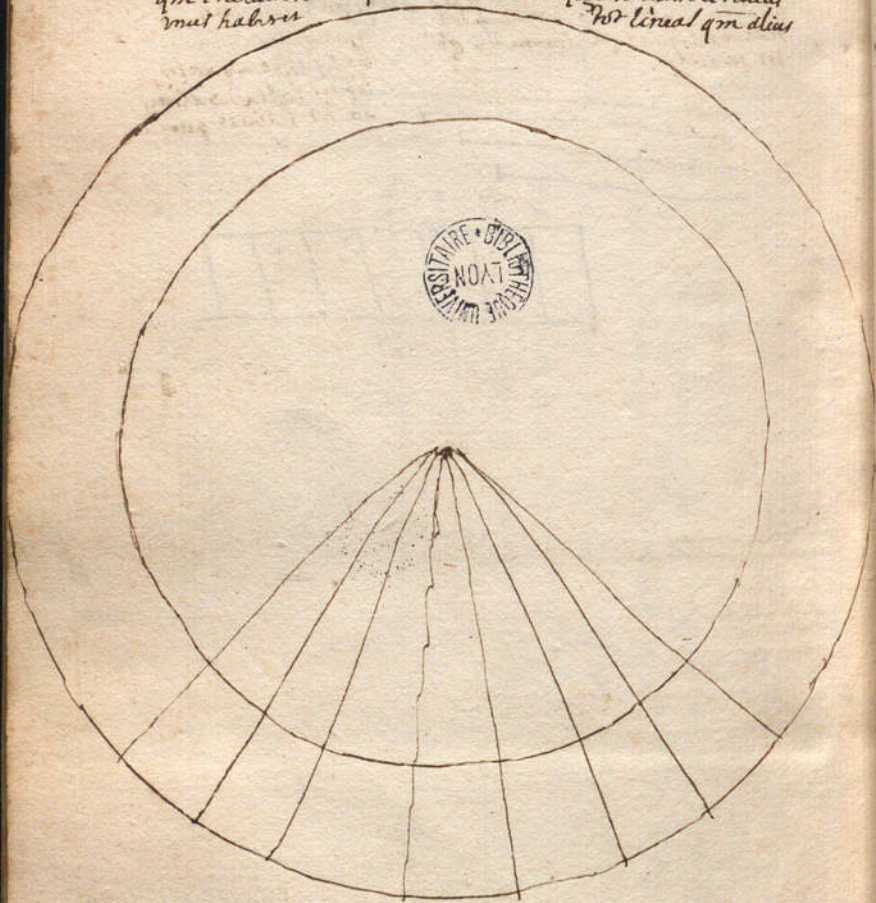
iter aliquotar

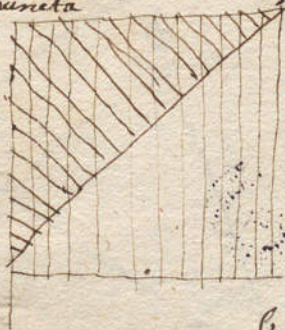

hac

haec figura contendunt autem o dari Indivisibilia
Ex absurdo qd sequeretur nempe circulum inclusum
et aqtem includentem nam inclusus pot contineret pundo
qm includens ut patet ex huiusmodi figura nam circulus
mut habet pot lineas qm diuis

haec figura quadrata extendunt
 artium & dantur hinc bilia qd
 ex illa sententia sequitur postquam
 aequum diametro quia hoc habet
 puncta quam diametrum, nam hoc
 habet equaliam diametrum qd
 hoc puncta

b

hoc triangulo
 extendunt artium o
 dan dicitur qd
 sequeretur dan
 manentem cuius
 basi esset aequalis
 tenet colla hinc bilis
 qd hoc habet puncta

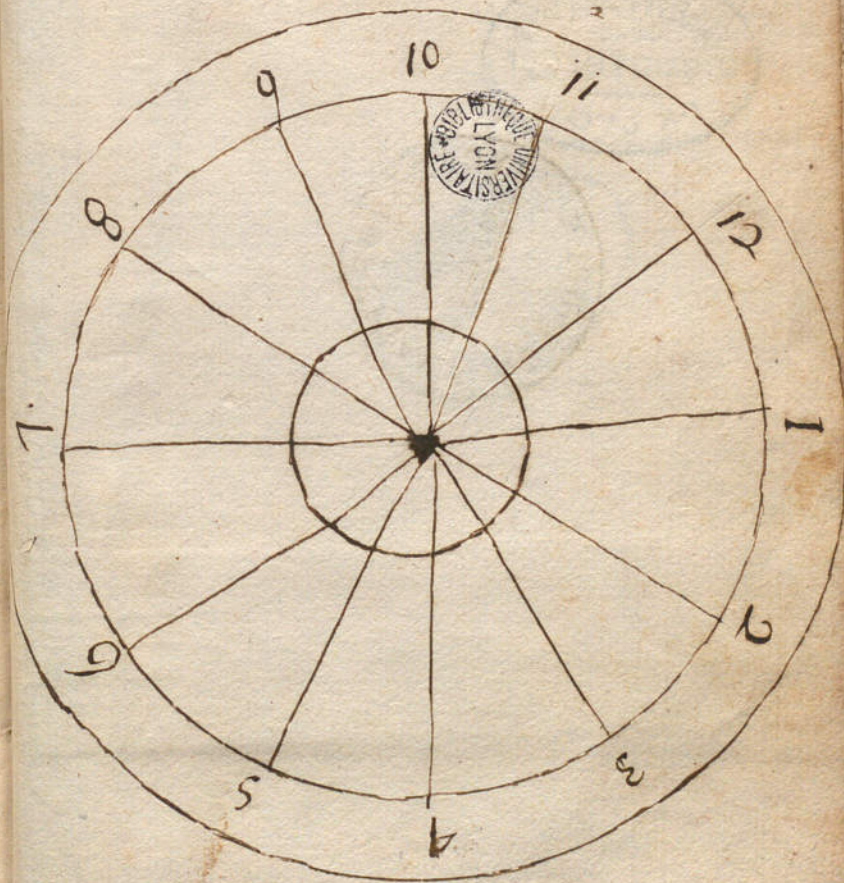
c

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Horlogium ad vaticina
indam aliquam v̄g horam

UNIVERSITÉ DE LYON
BIBLIOTHÈQUE
DE LYON

LYCÉE
BIBLIOTHÈQUE
DE TOURNON

VIRGINVM VIRGINI
ÆTERNÆ SAPIENTIAE
PARENTI
SCIENTIARVM DOMINÆ
LITERATORVM PATRONÆ
TURNONENSES SVI D. D. L.

ASSERTIONES EX VNIVERSA PHILOSOFIA.

EX LOGICA.

I.
OBIECTVM obiectum, non est ens rationis; quod in materiã tantum impossibili fit à quolibet intellectu, per quoslibet actus illi proprios; vnde per istum actum (Petrus non est lapis) fit ens rationis; non autem facit, qui asserit, vel negat eundem esse animal.

II.
PROBABILIVS est non dari distinctionem virtualementem in creatis; nec præcisionem obiectivam: Scoticam distinctionem reiciimus: ad vniuersalis sine figmento vnitatem constituendam, & explicandam sufficit sola præcisio formalis.

III.
NATURA abstracta manet vniuersalis in actuali prædicatione de subiecto singulari; ratio individui abstracta (ex suppositione) ab vnico tantum individuo vniuersalis est tantum quoad modum; à pluribus præcisio est absolute vniuersalis.

IV.
CONSERVARI non potest genus in vnica specie, nec in vnico individuo species, tam prædicabilis, quam subiectibilis, huius ratio communis vt sic, est omni ex parte vniuersalis; potest abstrahi ratio vniuersalis, vniuoca, generica.

V.
ENVNCIATIO immutabiliter est vera, aut falsa; quocumque modo importet differentiam temporis; imò quamvis nullam significaret: propositio singularis de futuro contingenti est determinate vera, aut falsa.

EX PHYSICA.

I.
MATERIA prima, & forma substantialis in conseruatione materiæ sine formã, sola denegatio formæ est supernaturalis; vnio est vnica, realiter distincta ab extremis; in quibus subiectiue recipitur; alia ab educatione.

II.
SUBSTANTIA potest esse causa principalis, & instrumentalis substantiæ, ac accidentis; quod principaliter pendere potest ab accidente; at in productione substantiæ concurrunt instrumentaliter; imò sæpè respectu alterius accidentis.

III.
CONCVRIT Deus ad omnes effectus cum causis secundis, per eãdem indiuisibiliter actionem; causa principalis creationis est solus Deus; instrumentalis verò quælibet creatura: educibile aliquod creari potest.

IV.
QUÆ non sunt essentialiter affixa loco habent proprium vbi distinctum, quæ definitiue, vel circumscriptiue valent replicari; replicatis etiam formis non localibus, nullis tamen necessariò, neque conaturaliter omnibus.

V.
CONTINVI, & infiniti naturam Deus voluit homines ignorare, vt discant non alium sapere, sed captiuare intellectum in obsequium fidei; cum Aristotele, & Mathematicã partes acti infinitas in continuo admittimus; vnum infinitum actu non est maius alio.

DE MVNDO.

I.
MVNDA ab æterno produci potuisse secundum successiua, magis dubium est, quam secundum permanentia; quæ non sunt addita tempori durant per durationem distinctam, & successiuam; possibilis est duratio permanens.

II.
PROBABILIVS est caelos esse tantum tres, constantes materiã, & formã; eiusdem rationis cum sublunari; & corruptibiles; agunt in hæc inferiora per qualitates occultas, quas influentias vocant: principaliter quidem sæpè, non tamen semper.

III.
NON semper ascendit, vel descendit, qui per decliue graditur; parietes ad libellam constructi inter se concurrunt, si assurgant à centro terræ: quæ si per medium scinderetur, gavia consistere possent in solo centro.

IV.
ALIIQVI pedites intra solis ortum, & occasum sexcentis Aleucas francicas possunt conficere pedibus; capite vero plures: naturaliter homo nec stabit, nec iacebit, nec sedebit, licet extenso sit corpore, sed habebit pedes, & caput sursum.

V.
POTEST idem per scalam simul ascendere, & descendere; alius alio plures dies senior potest vixisse, licet eodem instanti & nati, & mortui sint; per planum rectã ambulans semper necessariò ascendit, aut descendit.

DE GENERATIONE.

I.
OLA productio vnionis est generatio vniuersaliter sumpta, quæ est prior corruptione; intensio est additio plurium graduum eiusdem speciei qualitatis, in eãdem parte subiecti, & in eodem loco positi; quos vnione distinctã vnitos, homogeneosque astruimus.

II.
INTER agens totale vniuocum, & passum requiritur dissimilitudo; corpus reflectens non est mera conditio; antiperistasis fit per veram emanationem; aut per actionem agentis extrinseci: agens totale non potest agere in passum totale distans, nisi medium cooperetur.

III.
PER corpuscula probabilis omnium ferè, quæ in rarefactione accidunt, redditur ratio. Sententiæ, quæ reiectis specialibus qualitibus, rarefactionem constituit in acquisitione maioris vbi; ad hæremus vt communiori.

IV.
OMNE agens non reparitur, bene tamen aliquod, & quidem licet agens & passum, sint æqualiter, vel inæqualiter refusa, & actiua: inter quæ, quod intercedit medium, in nullo potest simul moueri motibus duobus propriè contrariis.

V.
NEC pura, nec pauciora sunt elementa quàm quatuor; quorum quodlibet potest mutari mediã, vel immediã in aliud; ex dissymonia fit elementum, vel mixtum; in quo non manent elementa formaliter; quæ pura saltem in magna quantitate non possunt esse viuents alimentum.

DE ANIMA.

I.
ESSENTIALIS est animæ definitio Aristotelica (actus primus corporis physici organici) ad clariorem explicationem ex ipso Aristotele addi potest (potentiã vitam in actu primo habentis:) non dantur formæ partiales; actio vite est vniuoca.

II.
ANIMÆ irrationales sunt diuisibiles in partes homogeneas aliquas, non tamen omnes; operationes vitales materiales efficiuntur immediã ab animã, illique simul, ac organo inhaerent; spirituales soli animæ rationali.

III.
ACTVS vitalis est qualitas absoluta, fieri potest in animã, & extra animam verum non vitaliter; in visu, auditu, & olfactu, dantur species, quas vocant impressas; obiecti virtuales imagines, obiectiue, & subiectiue diuisibiles.

IV.
OBIECTVM formale proprium visus sunt lumen, & color; auditus sonus, specialis qualitas; odores odoratus; sapores gustus; tactus quatuor primæ qualitates; sed non solæ: iris veros non habet colores; sonus agit, ac fit successiue.

V.
SENSVS internus ad operationes suas determinatur à specibus, per proprios, vel sensuum externorum actus, productis, à Deo concessis; intellectus ad aliquos actus, per actus sensuum interni, ad alios verò per species à propriis actibus relictas.

EX METAPHYSICA, ET MORALI.

I.
CONCEPTVS entis conuenit vniuocè suis inferioribus; quæ ab illo perfectè abstrahi possunt; prædicamenti substantiæ summum genus est substantia completa, nolumus illud esse actum.

II.
RELATIO transcendentalis est adæquatè intrinseca fundamento; prædicamentalis inadæquatè tantum, hæc importessentialiter modum: inter Deum & creaturas datur relatio prædicamentalis, atque transcendentalis.

III.
QUANTITATIS à materiã realiter distinctæ ratio formalis est sola radicalis impenetrabilitas; ab actuali, sola potentia Dei absoluta potest absolueri; quem & quidem vnicum, infinitè perfectum existere fides docet, ratio demonstrat.

IV.
INTELLIGENTIÆ creatæ discursus formalis competit, ac libertas; quæ non est adæquatè intrinseca actui morali; potest exerceri per puram omissionem, & per electionem boni cuiuslibet è duobus etiam inæqualibus.

V.
SACTUS hominis physice prædeterminati, vel merè nõ coacti sunt liberi, nulli brutorum sunt necessarii; vel certè, superflua est prædeterminatio physica: voluntas nõ caret habitibus, caret tamen quælibet potentia necessaria; beatitudo hominis obiectiua est Deus Opt. Max. cui nos totos damus, dicamusque.

